

Zolem. Co.

<36627094120015

S

<36627094120015

Bayer. Staatsbibliothek

Ad St. Franciscan Monachij Bibl.

HALLUCINATIONES

A. R. P.

VIRGILII SEDLMAYR

Benedictini Wessofontani,

p.t. Vicarii in Iffdorff,

Circa

MANDATUM

PRIMUM & MAXIMUM

AD SOLEM EXPENSÆ

AB

A. R. D. EUSEBIO AMORT,

Can. Reg. Lateran. Pollingæ, Eminen-
tissimi Cardinalis LERCARI, nec non Sere-
nissimi, ac Reverendissimi D.D. JOSEPHI Epi-
scopi Augustani S. R. I. Principis Darm-
stadiani, Landgravii Hassiæ &c.&c.

Theologo.

CUM PERMISSU SUPERIORUM.

*** * ** * ** * ** * ** * ** *

AUGUSTÆ VIND. & HERBIPOLI.

Typis & sumptibus Martini Veith,
Bibliopolæ. 1749.

HALLUCINATIONES

VIRGILI SEDIMENTA

Beneditio W. Cl. p. 10. 11. 12.

p. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

MANDATUM

PRIMUM & MAXIMUM

AB SOLE INFERRE

AB

A. R. D. ELISABETH AMORT

Can. Reg. Laceran. Polonus, Eminen-

tissimi Cardinalis HERCULI, nec non

Illustri ac Reverendissimi D. JOSEPHI Epi-

scopi Augustani & R. Principis Darm-

stadani Landgravi Hassie &c. &c.

Theologo.

CUM PERMIS

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Augustus Vind. & Heribol.

Typis & Impensis Martinii Veith,

Bibliopolae. 1742.

APPROBATIO CENSORIS.

A Pologeticum hoc & iustum & solidum est, ac Controversiæ circa Ideam divini Amoris exortæ plurimum lucis aspergit. Proinde luce publica fulgeat, & Lectorem altum ac latum illuminet. Augustæ 30. Junii 1749.

Imprimatur. H.S.

NICOLAUS ANTONIUS

SEIZ, J. U. Doctor, Sanctiss. Dñi Nost. Præl. Domest. Eccl. Cathed. August. & Insig. Colleg. in Haugis Herbip. Can. Reverend. & Sereniss. Princ. & Episc. August. Vicar. in Spiritual. Generalis mppr.

Franciscus Josephus de Handl,
SS. Th. Lic. Ser. & Reverend. Princ. & Episc. August. Consil. Eccl. Maj. Poenit. & Lib. Cens. nec non Insig. Ecclesiæ Colleg. ad S. Mauritium Canonici & Parochus mppr.

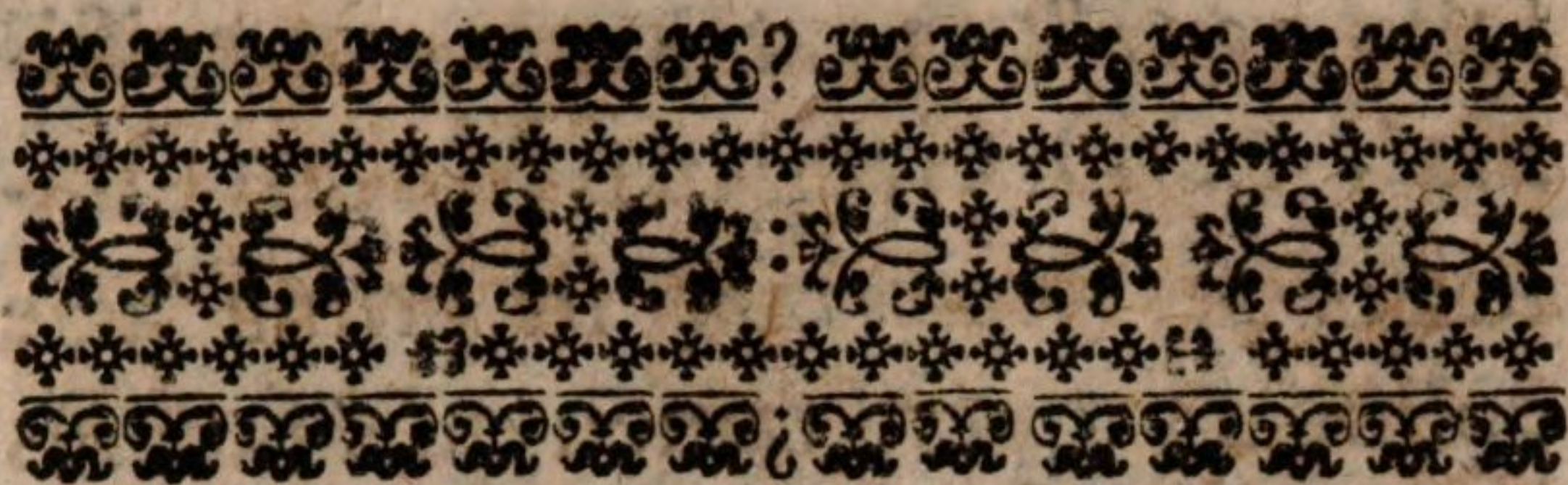
FACULTAS

*Reverendissimi & Amplissimi Domini
Domini Præpositi &c.*

NOS FRANCISCUS Præpositus
Canonix Pollingensis, &
Abbas Lateranensis &c. dilecto
Capitulari nostro, ac p. t. SS.
Theologiæ Professori, præsentibus
hisce Facultatem concedimus,
ut Refutationem hanc
æquissimam typis evulgare valeat.
Pollingæ die 20. Maij anno
1749.

(L.S.)

Franciscus Præpositus
& Abbas Lateranensis
mppria.

Ad Lectorem.

Allucinari, seu ut alii finè Aspero scribunt, *allucinari* dicitur, qui *allucescente* primo diluculo objecta necdum exactè discernit. Inde non rarò evenit, quòd hallucinans aberrandò à via in longam errorum sylvam abeat, vel in præcipitium ruat, aut, ubi non metuit, vehementer impingat. Id accidisse A. R. P. Virgilio Sedlmayr, sequentes meæ *Animadversiones* ad ejus *Reflexionem*, ut vocat, *Criticam* docebunt. Hallucinationes profectò non congruunt Critico. Ars enim Critica est, non quæ calumnias exonerat in personas, sed quæ res, & documenta exactè discernit. Ut vel unicum specimen *Criticæ Virgilianæ* Lectori prælibem,

folio 126. & 135. textum, ut existimat, ex D. Gregorii Magni Dialogis *peremptorium* in prima acie collocat, quem tamen quis facilius in concavo Lunæ, quàm in Dialogis Gregorii Magni, quos citat, reperiet. Ejusmodi citationes haud dubiè non sunt characteres boni Critici, quàm parum exercitationes futuriæ veteramentarii referunt Epomidem examinati, approbati, aut omninò graduati Theologi. Verùm jam tandem ad ipsas P. Virgilii Hallucinationes veniamus, quas ut benevolus Lector facilius intelligat, Speciem facti præmitto.

SPECIES FACTI.

Postquam Eminentissimus Cardinalis Lercarius Romæ me honoraverat titulo sui Theologi, edidi *Ideam Amoris divini*, Romæ & Augustæ approbatam, quæ in meis *Disquisitionibus Dogmaticis* cum nova Approbatione Inquisitoris S. Officii

Officii recusa est Venetiis. Huic *Ideæ* varias objectiones moverat A. R. P. Georgius Lienhardt in suis *Thesibus Theologicis* sub Titulo: *Ogdoas Erotematum*. *Ideæ* solum *Erotema tertium & quartum* opposuit. Reliqua sex *Erotemata* de aliis tractant materiis, speciatim sextum, ubi examinat Author, an Christus Incarnationem meruerit? Mature quidem Opusculo Lienhardiano, quæ meam *Ideam* respiciebat, Apologiam opposui sub Titulo: *Responsa ad scrupulos Lienhardii*. Verùm cùm *Erotemate* 3. 4. & 6. occurrerent propositiones, *reæ judicio*, denuntiatus est Liber à Ser.^{mo} ac RR.^{mo} Episcopo Augustano ad S. Congregationem Indicis. Facto maturo Examine prodiit Decretum Confessionis, id ipsomet approbante SS. D. N. Benedicto XIV., quod Decretum etiam in Diœcesi Augustana in sequenti, quæ hîc accluditur, formâ impressum & auctoritate Ordinarii promulgatum est.

„ Nos JOSEPHUS , DEI &
„ Apostolicæ Sedis gratia Episcopus
„ Augustanus, S.R.I. Princeps, Land-
„ gravius Hassiæ, Princeps Hirsch-
„ feldensis , Comes Catimelibogi,
„ Diez, Ziegenheim, Nidda, Schaum-
„ burg, Isenburg, & Budingem, Ab-
„ bas Exemptus S. Helenæ in Föld-
„ war in Hungaria &c. Eques
„ Ord. S. Huberti &c. &c.

„ **P**Rodiit nuper ex prelo Ulmenfi
„ Liber inscriptus -- *Ogdoas Ero-*
„ *tematum* -- Authore Georgio Lien-
„ hardt, S. Ordinis Præmonstraten-
„ sis in Roggenburg Diœcesis No-
„ stræ Augustanæ, anno 1746. abs-
„ que ullius Ordinarii Censura & Ap-
„ probatione, typis impressus, & suc-
„ cessivè in eadem Diœcesi Nostra
„ publicatus, quo Expositionem pri-
„ mi & maximi mandati sub Titulo --
„ *Idea divini Amoris* -- à Theologo
„ Nostro, Eusebio Amort, Canonico
„ Regulari in Polling cum Approba-
„ tione S. Palatii Apostolici Magistri,
„ duorumque Theologorum Roma-
„ norum, nec non Censoris Nostri
„ Ordinarii, anno 1739. typis Augu-
„ stanis

„stanis editam , præcipuè aggredi-
„tur , variâsque ejusdem propofi-
„tiones convellere nititur. Cùm ve-
„rò Liber iste -- *Ogdoas Erotema-*
„*tum* -- ab Authore nuncupatus, sub
„die 18. Aprilis currentis anni 1747.
„à S. Congregatione Indicis, cu-
„jus est ea de re judicare, fuerit con-
„fixus juxta fidem authenticam, No-
„tis à præfata Congregatione cum
„subscriptione Secretarii & sigillo
„Em.^{mi} D. Cardinalis Præfecti ex Ur-
„be transmissam, tenoris, ùt sequi-
„tur --

Die 17. Junii 1747.

„**T**Estor ego infra scriptus, Librum
„inscriptum „*Ogdoas Erotema-* „
„matum ex Octonis Theosophiæ „
„Scholasticæ Tractatibus publicæ „
„Luci, & Concertationi exposita „
„in Imperiali Immediata, ac Ex- „
„empta Canonica Roggenbur- „
„genfi , Sac. Cand. Ord. Præ- „
„monstratensis, Præside, & Au- „
„thore P. Georgio Lienhardt &c. „
„Mense Augusto 1746. Ulmæ, ty- „
„pis Joannis Georg. Vogelii, Rei- „
„publ. Typograph. „ fuisse in po-
„stre-

„ ſtrema Congregatione Indicis 18.
„ Aprilis an. 1747. à S.R.E. Cardina-
„ libus prohibitum, annuente SS.^{mo}
„ D.^{no} Noſtro Papa BENEDICTO
„ XIV. P. M. In quorum fidem

*Datum Romæ in Palatio Apoſtolico Qui-
rinali die & anno ſupradictis.*

(L.S)

F. Joſeph. Auguſtinus Orſi,
Ord. Prædicatorum Sac.
Ind. Congr. Secretarius.

„ **H**Inc eſt, quòd ad concreditũ No-
„ bis gregem à noxiis hujusmodi
„ pabulis arcendum, omnes & ſin-
„ gulos, præfertim animarum Cura-
„ tores, ex Paſtoralis officii debito, id
„ ipſum monendos eſſe duximus, ne-
„ quis Librum ita, ùt præfertur,
„ confixum legere, aut penès ſe reti-
„ nere præſumat, ſed ſicubi inven-
„ tus fuerit, ad officium Vicariatũs
„ Noſtri quantocyus transmittat;
„ quod ut ad omnium notitiam de-
„ duceretur, præſentes Vicariatũs
„ Noſtri Episcopalis majori ſigillo,
„ &

„ & Vicarii Nostri Generalis sub-
„ scriptione munitas , more con-
„ sueto publicari iussimus Augustæ
„ die 28. Julii 1747.

Nicolaus Antonius Seiz
Vicarius Generalis.

FActa hac publicatione , cùm A. R. P.
Lienhardius scire optaret causam
confixionis , per Procuratorem Genera-
lem sui Ordinis SS.^{mo} D.^{no} N. Benedicto
XIV. Libellus supplex exhibitus est ,
in quo Orator nomine totius Ordinis
Præmonstratensis humillimè supplicavit ,
quatenus Sanctitas sua ordinare dig-
netur S. Congregationi Indicis , ut præ-
dictus Liber *Ogdoas* novo Examini sub-
jiciatur , & propositiones corrigendæ
communicentur in finem , ut debitè pos-
sint corrigi , & Liber prævia approbatio-
ne reimprimi. Petito gratiosè annuit ,
& 6. Augusti 1748. per Rescriptum in-
sinuavit S. Congregationi Indicis , &
RR.^{mo} P. Orsio , tunc temporis S. Con-
gregationis Secretario , ut sibi loquatur.
Nec multò post , nimirum 2. Septem-
bris anni præteriti S. Congregatio Indi-
cis convenit , decrevit , & ordinavit ,
ut propositiones in Libro *Ogdoas* censu-
ratæ P. Lienhardt communicentur ,
&

& pro cōrectione transmittantur.
RR.^{mus} P. Orsi 12. Februarii anni præs-
sentis *Notas*, *Censuras*, vel *Menda*
emendanda præfato Generali in Curia
Romana Procuratori extradidit, A. R. P.
Lienhardio quamprimùm transmitten-
das, quæ in sequenti summa RR.^{mo}
Vicario Generali Augustano in se-
parata scheda exhibitæ sunt.

N O T Æ

Quas RR.^{mus} P. Josephus Augu-
stinus Orsi Ord. Prædic. S. Indi-
cis Congregationis Secretarius 12.
Februarii 1749. per in Curia Ro-
mana Procuratorem Generalem
Ordinis Præmonstratensis D. D.
Nicolaum Meyrs, & Belli Cam-
pi Abbatem transmisit A. R. P.
Georgio Lienhardt Roggenbur-
genfi cum speciali mandato & clau-
sula, ut secundùm illas librum
suum *Ogdoas* explicet &
corrigat.

„ **E**X Erotemate 3. deleantur
„ omnia illa loca, quibus signi-
„ ficari videtur, ad justificatio-
„ nem impii non requiri propositum
„ effi.

„ efficacax placendi Deo per actus amo-
„ ris practicos : aut saltem ita expo-
„ nantur , ut mens Authoris non fuerit
„ negare , ejusmodi propositum impli-
„ citum esse necessarium , ut impius ju-
„ stificetur , sed solùm explicitum.

„ Erotemate 4. N. 21. deleantur
„ verba illa : *Sed potius supponant* ,
„ quod omnis amor perfectæ charitatis
„ sit amor purus , seu non interessatus.

„ Erotema 6. omnino supprima-
„ tur , nam corrigi & emendari non
„ potest.

Hucusque Rescriptum ex S. Congre-
gatione per RR.^{mum} Secretarium , P.
Orsium , qui interea præterito Mense
Aprili die 25. promotus est ad amplissi-
mum munus Magistri S. Palatii.

Ubi notandum , quòd Erotemate 4.
dum jubentur expungi illa verba : *Sed
potius supponant &c.* de Doctoribus
sermo sit , quos Lienhardius affirmat
supponere , omnem amorem perfectæ
charitatis esse amorem purum , seu non
interessatum.

Verùm P. Virgilius, cùm non solùm ma-
lignè interpretaretur Decretum sui Ordini-
narii , quasi in eo omnibus Parochis præ-
scriberentur sententiæ à me adoptatæ in
mea Idea Amoris , impugnata à Lien-
hardi

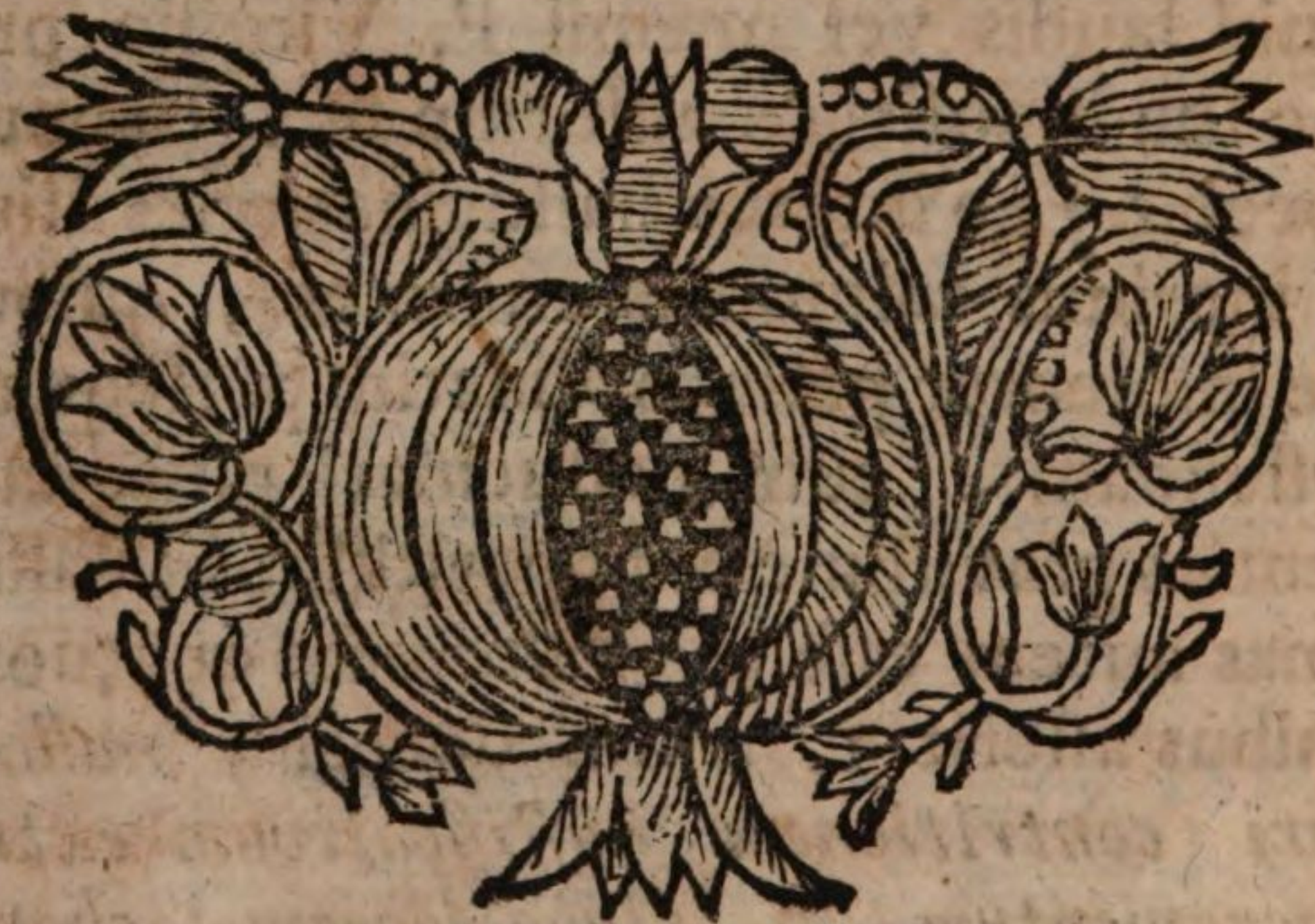
hardio Erotemate 3. & 4., quod profectò ab ejus mente alienissimum erat, cum aliud sit, oviculas concreditas arcere à *pascuis noxiis*, sic declaratis à S. Congregatione; & aliud, inter variantes Pastorum sententias *definire salubria*, subito absque petitione explicationis aut informationis, à RR.^{mo} Ordinario postulandæ, sibi prorumpendum in publicum, atque extollendum vexillum censuit editò libellò sub Titulo: *Reflexio Critica in Ideam divini Amoris propositam ab A. R. D. Eusebio Amort &c.* In eo palam declarat, non accidisse Romæ confixionem per publicam sententiam summi Pontificis circa Refutationem Lienhardianam *Ideæ quoad Refutatoris (Lienhardii) sententias Ideæ oppositas.* Ita scribit fol. 92. N. 113. Ibidem Num. 114. docet, sententias Lienhardii, quibus refutat Ideam, continere doctrinam prorsus innocuam. Et rursus fol. 115. N. 135. asserit; se non scripsisse ad accusandum, sed ad se liberandum ab inobedientia erga non receptam prohibitionem Ogdoadis quoad sententias: seque hucusque ostendisse, quòd Lienhardius, primus Refutator *Ideæ*, in possessione præclarissimæ doctrinæ sit immobilis. Ita P. Virgilius. Quòd loquatur de doctrina Lienhardiana tradita Erotemate 3. & Erotemate 4., manifestum est; quia P. Lienhardius Ideam
in

in totò suo libro nullibi confutat , nisi
Erotemate 3. & 4.

Itaque cùm Erotema 3. & 4. corrigi
jussum sit Decreto S. Congregationis
Indicis , doctrina à S. Congregatione
confixa & emendari jussa vocatur *pror-*
sus innocua , & *præclarissima* à P. Vir-
gilio , ab eoque laboratur omnibus
viribus , ut ea doctrina P. Lienhar-
dii, qua Ideam refutat , ab omnibus
Diœcesanis Parochis & Clericis habeatur
pro *præclarissima* & *prorsus innocua*.
Quid laudis vel præmii P. Virgilio pro
hac sua industria mansurum sit , tempus
docebit. Ego interea hallucinationes illius
& inprimis calumnias enormes , quibus
me insolenter petit, ordinatim persequar.
Ostendam , eum hallucinari plusquàm
centies gravissimè & imperitissimè ; falsis-
simas autem esse eas calumnias quatuor,
quibus asserit 1. à me doceri , *nullam*
dari contritionem justificativam extra
Sacramentum. 2. *Quòd doceam , chari-*
tatem perfectam stare cum peccato mor-
tali. 3. *Quòd impugnem Immaculatam*
Conceptionem B. Virginis. 4. *Quòd mea*
doctrina circa cultum Immaculatæ Con-
ceptionis & circa efficaciam Intercessionis
B. Virginis non sit segura in praxi. Falsitas
harum calumniarum , ex quibus ille
aliam Bajanismi calumniam struit, lu-
cu-

culenter demonstrabitur in Animadver-
sione 8. 123. 104. 120. 124. 132. 133.

Colliget Benevolus Lector ex Con-
troversia hujus turbulentis motibus,
quæ vis opinionum popularium, & quæ
veritatis, innixæ Traditionibus Pat-
rum ac Theologorum vete-
rum, firmitas sit.

HAL-

HALLUCINATIONES A.R.P. VIRGILII.

H Allucinatio 1. *Author Ideæ sibi* 1.
ipsi contraria loquitur; nam in
C. 3. probat, benevolentiam puram
esse in Propositionibus Fenelonii confixam,
& in C. 2. docet; benevolentiam affectivè
talem esse bonam. Ita P. VIRGILIUS f. 2.
N. 4.

Animadversio. P. Virgilius statim in primo folio nigrum cum albo confundit. Scripsi ego in *Idea divini amoris* C. 3. quòd ex doctrina statuentium amorem Dei perfectum in amore puræ benevolentiae desintereffato *necessaria connexion* inferri queant propositiones damnatæ Fenelonii. At P. Virgilius scribit, quòd eò locò probem, *benevolentiam puram* in propositionibus Fenelonii damnatam esse. Quàm hæc duo diversa sint, nemo non videt. Qui enim dicit: Amor Dei perfectus non consistit in temperantia, aut in fide, non eo ipso damnat temperantiam aut fidem. Sic & ego C. 2. do-

R. D. Amort.

A

cui;

cui; actus benevolentiae purae, *affectivè tales* (in re ipsa namque eos semper implicite continere desiderium summi boni satis manifestè demonstravi) bonos esse: sed C. 3. docui; in ejusmodi actibus purae benevolentiae non consistere perfectum amorem Dei; immo hanc doctrinam sic comparatam esse, ut ex ea necessaria connexion error Fenelonianus fluat. Quænam in his meis duabus propositionibus umbra contradictionis? Itaque P. Virgilius non rectè vidit. *Allucinatus est.*

2. Hallucinatio 2. *Benedictus XIV. in Opere de Beatificatione L. 2. C. 31. n. 7. attestatur, quòd Innocentius XII. in Propositionibus Fenelonii non damnâvit actum amoris puri à metu & spe, sed statum habitualem amoris puri. f. 3. n. 5.*

Animadversio. Hanc Propositionem P. Virgiliū distinguo. Summus Pontifex dicit, non esse *directè* damnatum, quòd actus charitatis consistat in actu purae benevolentiae. Concedo. Dicit, id nequidem *indirectè* esse damnatum. Nego. Promotori fidei, cujus munere tunc modernus Pontifex præclarissimè fungebatur, & S. Congregationi rituum ad excusandam eam personam, de cujus Beatificatione agebatur, abundè suffecerat, quòd illa non impegisset in sententiam
dire-

directè & apertè damnatam. Nequē enim sanctitati obstat, si persona ignoret aliquam veritatem, quæ *ob connexionem terminorum* ex propositione revelata aut definita per Conclusionem Theologicam legitimam inferri possit. Hinc SS. D. N. Benedictus XIV. non negat, hanc propositionem, quòd amor perfectæ charitatis sit amor purus seu non interessatus, fuisse saltem *indirectè*, & *per consequentiam* damnatam. Nam si *habitualis status* perfectæ charitatis non potest consistere in habituali amore puro, seu non interessato, per illationem Theologicam *connexione necessaria* sequitur, quòd etiam *actus* perfectæ charitatis non consistat in actu amoris puri seu non interessati. Cùm enim omnes actus aliarum virtutum v. g. temperantiæ, patientiæ, humilitatis, fidei, spei &c. inclinent, disponant, & concurrant ad formandos acquisitos habitus, & status habituales; manifestum est, quòd etiam actus perfectæ charitatis, in quocunque amore consistent, inclinent, disponant, ac concurrant ad formandum habitum, seu statum habitualem perfectæ charitatis. Itaque si actus perfectæ charitatis consisteret in actu amoris puri, seu non interessati, eo ipso etiam daretur in viris perfectis status habitualis ejusmodi amo-

ris puri, non interessati. Quòd autem SS. D. N. Benedictus XIV. non faveat eorum sententiæ, qui charitatem perfectam constituunt in amore puræ benevolentiae, seu non interessato, patet inspicienti eundem librum 2. C. 31. n. 10. ubi manifestè docet, quòd in actu perfectæ charitatis contineatur saltem *implicitè* amor concupiscentiæ erga Deum ut nobis bonum per beatitudinem æternam, tanquam *objectum secundarium*, at tamen *essentiale*; quia de solis objectis essentialibus ibi sermo est. Sic scribit: *Cum controversia inter Archiepiscopum Cameracensem (Fenelonium) & Episcopum Meldensem (Bossuetum) à summo Pontifice Innocentio XII. resoluta non actum amoris, sed amoris statum habitualem (directè) respiceret; nullum verò in Opere (Servi Dei) quod examinabatur, verbum haberetur de statu habituali, sed tantum de actu amoris, placuit sacræ Congregationi responsio, quòd doctrina servi Dei nihil haberet commune cum doctrina reprobata Archiepiscopi Cameracensis. Multo autem magis id ei placuit; quia perspecto toto operis contextu visus est Dei servus sæpissime de spe Theologica, & de eximia cupiditate fruendi Deo locutus fuisse; & ita quidem, ut tutò dici potuerit, ab eo non fuisse NB. in actibus*
amo-

amoris, super quibus quæstio instituebatur, separatum objectum æternæ beatitudinis, sed tantum ab eo se abstraxisse. Qua in re nihil inest absurditatis, quippe cum juxta Theologos præcipuum & primum charitatis objectum sit Deus in se perfectus, bonus, & beatus; Objectum autem minus præcipuum, secundarium, & priori subiectum, sive subordinatum, sit Deus uti beneficus ac beatificus, Deus porro in se optimus ac beatissimus potest quidem secundum ipsos (Theologos) cogitari cogitatione abstractiva ac transitoria, absque eo, quod actu & expressè cogitetur de Deo benevolus ac beneficus; sed Deus benevolus ac beneficus cogitari non potest, nisi prius intellecto Deo in se beatissimo ac optimo, ordine sanè naturæ, & per se cognitionis, ut ajunt, non tamen semper temporis. Ita SS. D. N. Benedictus XIV. succinctè complectens veram & sanam doctrinam Theologorum de actu perfectæ charitatis, in quo Deus consideratur sub duplici ratione, nempe ut bonus in se, & ut beatificus. Sub priori consideratione attingitur ab actu charitatis tanquam objectum primum per tendentiam benevolentiae; sub altera consideratione attingitur ab actu charitatis per tendentiam

concupiscentiæ. Hæ autem duæ considerationes in actu charitatis ita possunt importari, ut una importetur *explicitè* seu *expressè*, altera saltem *implicitè*; & perinde est, sive in actu charitatis ordine temporis præcedat consideratio Dei ut *beatifici* beatificatione essentiali, sive præcedat consideratio Dei ut *boni in se*. Itaque P. Virgilius, dum ex SS. D. N. Benedicto XIV. probare conatur, eam doctrinam, quod actus perfectæ charitatis consistat in actu amoris puri seu non interessati, ne quidem indirectè & per consequentiam mediante illatione Theologica fuisse damnatam, non benè vidit mentem SS^{mi}. *Allucinatus est.*

3. Hallucinatio 3. *Benedictus XIV. attestatur, in Propositionibus Fenelonii ab Innocentio XII. non damnari actum amoris puri à metu & spe, sed statum habitualem amoris puri, seu quod idem est, amorem essentialiter purum pro omni statu exclusivum actuum timoris & spei, quod jure damnatur; quia pro hac vita nullus datur status liber ab obligatione timoris pœnarum æternalium, & spei bonorum futurorum ad hominem à lapsu præservandum in ipsis tentationibus.* Ita P. Virgilius f. 3. n. 5.

Animadversio. In his paucis lineis plura animadversione digna sunt. Nam
in-

inprimis non bene adducitur testimonium SS. D. N. Benedicti XIV, prout proximè ostensum est. *Secundò* per actum amoris puri à P. Virgilio per decursum hujus controversiæ non intelligitur amor purus à metu & spe, sed purus ab amore concupiscentiæ seu desiderii. Nos ipsi cum Theologis tuemur, in actu charitatis quoad ejus esse *formale* non includi metum aut spem; defendimus tamen, in actu charitatis saltem implicite includi amorem concupiscentiæ, qui diversissimus est à virtute spei, utpote quæ juxta D. Thomam & me non est ipsum desiderium beatitudinis, quod involvit, sed *secura expectatio* beatitudinis. *Tertiò*. Causalis propositio, ideo in Fenelonio damnatum esse statum habitualem amoris puri; *quia interdum in vita occurrunt tentationes*, in quibus esset eliciendus actus spei & timoris, non subsistit. Stante enim hōc motivō adhuc in animabus perfectis status habitualis amoris puri posset & deberet dari; quia per hoc non tollitur status habitualis cujuscunque virtutis vel artis, quòd ejus actus proprii aliquando, idque rarissimè, interrumpantur per actus alterius virtutis. Immo defacto datur status habitualis in personis sanctis operandi omnia ex amore Dei, & non ex metu inferni & novissimorum; etsi fortè toto residuo vitæ

tempore non operentur ex metu inferni. Nec enim in omnibus hominibus recurrunt tales tentationes, quæ in anima sancta per motivum charitatis perfectæ superari non possint. *Quartò.* Non rectè dicitur; dari obligationem eliciendi metum inferni, nisi asseratur ea obligatio *per accidens* in homine servili, qui aliter gravem tentationem superare non possit. Cùm enim *charitas foras mittat timorem Joan. 4.*, quis hominem ullo unquam tempore obliget ad non operandum ex charitate, sed ex metu inferni? aut quis obliget, ut homo locò actûs charitatis teneatur potius elicere actum timoris non filialis? Itaque P. Virgilius iterum non benè vidit. *Allucinatus est.*

4. Hallucinatio 4. *Verba propositionum damnatarum in Fenelonio clarè indicant, quòd non actus amoris, sed status amoris ut habitualiter & essentialiter exclusivus timoris & spei sit damnatus. Ita P. Virgilius f. 4. n. 6.*

Animadversio. P. Virgilius hòc locò non distinguit inter id, quod in propositionibus Fenelonii *directè*, ac *in terminis*, est damnatum; & illud, quod est damnatum *indirectè ob connexionem necessariam* objectorum. Id enim centies in Theologia recurrit, ut aliqua sententia

tia dicatur damnata vel definita *indirectè*, & *per connexionem*, in quantum per legitimam conclusionem Theologicam ejusmodi sententiæ veritas aut falsitas sequitur ex aliqua propositione damnata vel definita. Sic ipsemet P. Virgilius locis infrà referendis Halluc. 39. in suo libello f. 24. n. 32. & f. 25. & 26. contendit, meam doctrinam de charitate habituali, & contritione fuisse *indirectè* damnatam in Propositionibus Baii, & in doctrina Concilii Tridentini. Quòd autem inter *actus amoris puri non interessati*, & inter *statum habituales amoris puri non interessati* detur necessaria connexio, eò quòd ex actibus virtutum oriantur habitus seu status habituales virtutum, in Animadvers. 2. & 3. sufficienter ostensum est. Ubi illud præterea animadverto, falsum esse, quòd status habitualis in aliquo genere virtutis debeat *essentialiter* ac *perpetuò* excludere actum oppositum. Neque enim per unum vel alterum actum transeuntem virtuti oppositum tollitur habitus virtutis. Itaque P. Virgilius, dum non benè distinguit inter damnationem *directam*, & *indirectam*, quarum posterior non solum à Servis Dei, sed etiam à Theologis ob defectum combinationum & concatenatorum ratiociniorum ignorari potest, non benè vidit. *Allucinatus est.*

5. Hallucinatio 5. *Benevolentia pura, affectivè talis, juxta Authorem Ideæ est bona; & effectivè talis est impossibilis, quænam igitur est damnata à summo Pontifice? Planè summæ sedi attribui non potest; quod aut bona aut impossibilia condemnet tanquam perniciofa in praxi, quemadmodum damnantur propositiones Fenelonii. Ita P. Virgilius f. 4. n. 7.*

Animadversio. Ad hoc dilemma P. Virgilii facilis est Responsio. In propositionibus Fenelonii neque condemnata est benevolentia pura affectivè talis, neq; effectivè talis; sed damnata est *indirectè* & ob *connexionem necessariam* objectorum illa doctrina tanquam *perniciosa in praxi*, quòd actus perfectæ charitatis consistat in actu puræ benevolentiae *affectivè talis*. Quòd enim hæc doctrina sit perniciofa in praxi, exinde ostenditur; quia multi homines existimandò, præcepto charitatis satisfieri per actum puræ benevolentiae *affectivè* talem, non se obligant ad actus amoris practicos soli præcepto charitatis proprios, sed tantùm se obligant ad actus quosdam internos, potius speculativos, annuatim renovandos, atque ad actus practicos aliunde præceptos. Econtra ii, qui actum charitatis constituunt in actu *amicitiæ*, cujus obje-

objectum & motivum est communicatio reciproca bonorum, cum sciant, se vi amicitiae obligari ad actus gratuitos aliunde vi aliorum mandatorum indebitos, ubi praeferrri commoda amici commodis propriis exigit ordo amoris amicabilis, se se obligant etiam ad actus amoris amicitiae gratuitos, aliunde vi mandatorum indebitos. Eousque non pertingit obligatio purae benevolentiae; quia illis, qui merentur nostram benevolentiam, praecise titulo benevolentiae non tenemur exhibere actus obsequii gratuitos, praesertim arduos, aliunde indebitos. En! ingens discrimen in praxi. P. Virgilius hoc discrimen, quamvis ingens, non bene vidit. *Allucinatus est.*

Hallucinatio 6. *Appetitus propriae felicitatis in se nec bonus est, nec malus, cum careat libertate, ut docet S. Thomas 1. p. q. 18. a. 10. inc. Ita P. Virgilius. f. 5. N. 8.*

Animadversio. Hoc loco P. Virgilius non distinguit inter appetitum *felicitatis in genere*, omnibus hominibus innatum, qui proin in genere moris nec bonus est nec malus, utpote carens libertate; & inter *appetitum elicited felicitatis specificae*, reperibilis in fruitione beatifica Dei, & iste appetitus elicited non solum bonus, sed etiam materiale constituitur.

stitutivum spei & charitatis est. Non igitur benè vidit P. Virgilius. *Allucinatus est.*

7. Hallucinatio 7. *Amor Dei perfectus non ponitur à nobis quàm essentialiter purus à timore & spe; quia potest idem actus esse mixtus ex amore, timore & spe, exprimens omnes tres actus, sub diversa tamen formalitate: sicut potest idem actus contritionis esse mixtus ex amore & dolore. Item potest actus amoris secum compati in eodem subjecto, diverso tamen actu, timorem & spem. Ita P. Virgilius f. 6. N. 9.*

Animadversio. Quòd actus amoris Dei perfectus possit esse mixtus ex amore, timore & spe, non placebit Thomistis, qui negant, eundem actum sub diversa formalitate posse esse mixtum ex actu opinionis, scientiæ & fidei; eò quòd idem actus nequeat esse formidolosus & non formidolosus &c. Cùm ergo juxta P. Virgilium actus perfectæ charitatis consistat in actu puræ benevolentiae, seu amore non interessato, non formidoloso ullius inferni aut poenæ, debet respondere suis con-Thomistis, quomodo cum tali amore non formidoloso in eodem actu possit componi timor formidolosus relatè ad idem objectum, nempe infernum? Verùm non hoc est, quod pertinet ad caput

put rei. Illud est, quod quæro; an ejusmodi actus concomitantes amorem purum desinteressatum eliciantur ex *formali motivo*, & ex imperio charitatis; ita ut timeatur infernus, & speretur beatitudo, quia ita placet Deo, ut timeamus ac speremus? vel non eliciuntur ex formali motivo & imperio charitatis? Si eliciuntur ex formali motivo & imperio amoris puri non interessati, re ipsa erunt formaliter actus amoris puri non interessati; & consequenter docebitur ipsissimum, quod Fenelonius docet fieri in suo statu habituali amoris puri desinteressati. Ipsemet enim admittit, quòd in illo habituali statu amoris puri possint elici actus diversarum virtutum v. g. timoris, spei &c. *Quia Deo ita placet, & quia Deus ita vult, ut sic v. g. timeamus, speremus &c.*

Propositio ejus 5. sic habet: *In eodem statu nihil nobis, omnia Deo volumus. Nihil volumus, ut simus perfecti, & beati propter interesse proprium, sed omnem perfectionem ac beatitudinem volumus, in quantum Deo placet efficere, ut velimus res istas impressione suæ gratiæ.*

Et Propositio 6. sic habet: *In hoc statu volumus amplius salutem, ut salutem propriam, ut liberationem æternam (ab*
in-

inferno) ut mercedem nostrorum meritorum , ut nostrum interesse omnium maximum ; sed eam volumus voluntate plena , ut gloriam & beneplacitum Dei, ut rem, quam ipse vult ; quam nos vult velle propter ipsum. Et Propositio 19. Potest dici in hoc sensu , quod anima desinteressata nec ipsum amorem vult amplius, quatenus est sua perfectio & sua felicitas, sed solum quatenus est id , quod Deus à nobis vult. Et Propositio 20. In Confitando (sacramentaliter) debent animæ transformatæ (per amorem purum) sua peccata detestari & condemnare se, & desiderare remissionem suorum peccatorum , non ut propriam purificationem, & liberationem ; sed ut rem quam Deus vult ; & vult , nos velle propter suam gloriam. Et Propositio 23. Purus amor ipse solus constituit totam vitam interiorem, & tunc evadit unicum principium & unicum motivum (formale) omnium actuum , qui deliberati & meritorii sunt.

Hucusque damnatæ Propositiones Fnelonii. Ex quibus manifestum est ; à P. Virgilio, si actus timoris, & spei subordinat amori puro, ita ut eliciantur ex formali motivo & imperio amoris puri, re ipsa idem doceri, quod docet Fnelonius ; atque ab eodem admitti talem statum

statum habitualem amoris puri, in quo omnes actus subsequentes, licet sint materialiter actus spei & timoris, formaliter tamen sint actus amoris puri definiti.

Quod si respondeat; ejusmodi concomitantes actus timoris & spei non elici ex formali motivo & imperio amoris puri, in primis non bene facit paritatem cum actu contritionis, qui, ut ait, est *mixtus ex amore & dolore*. Constat enim, in tali contritione *dolorem* elici ex formali motivo & imperio amoris, ita ut talis contritio sit formalissime actus perfecti amoris. Dein quæro, an ejusmodi actus timoris & spei concomitantes amorem purum sint perfectiores vel imperfectiores, si non eliciantur ex formali motivo & imperio amoris? Quod sint perfectiores, dici nequit; quia juxta omnes Theologos perfectior est actus charitatis quam actus alterius virtutis. Si autem dicatur, quod ejusmodi actus sit imperfectior, manifestum est, non dari obligationem, ut homo assuetus ad agendum ex motivo amoris puri, & paratus ad agendum ex motivo amoris puri teneatur ad omittendum actum perfecti amoris, atque ad sociandum seu ponendum locò illius actum imperfectiorem timoris & spei. Itaque cum responsio hæc

&

& doctrina P. Virgilii ad hoc absurdum deducat, non benè vidit P. Virgilius. *Allucinatus est.*

8. Hallucinatio 8. *Author Ideæ docet falso dogmate, quòd amor Dei perfectus in contritione sit essentialiter purus à timore, tanquam per hoc distinctus ab attritione, ut videre est in Respons. ad propos. 16. Lienhard. Ita P. Virgilius f. 7. N. 9.*

Animadversio. Hòc locò P. Virgilius errorem suum palmarem, ex quo mira Baiani erroris spectra educit, prima vice in apricum protulit. Supponit in sua phantasia tanquam rem certam, quòd in Responsis *ad scrupulos Lienhardianos* discrimen inter *attritionem*, & *contritionem perfectam extra sacramentum* neque ab intensione, neque ab extensione amoris desumam. Id, quod profecto falsissimum est. Nam cuivis attentè legenti contextum verborum manifestum erit, me loqui de discrimine inter attritionem & contritionem perfectam in sacramento Poenitentiae. *Attritio* in sacramento Poenitentiae, prout ab authoribus accipitur, *ex suo genere* diversas species contritionis imperfectae complectitur. Aliqui enim per eam intelligunt dolorem conceptum ex turpitudine peccati,

cati, vel ex metu servili poenarum inferni. Alii per eam intelligunt dolorem conceptum ex timore initiali, seu quod in idem recidit, ex dilectione initiali. Ut autem æquivocationem attritionis, sic ex suo genere acceptæ, evitare, dixi, discrimen inter attritionem & contritionem perfectam sacramentalem neque consistere in extensione vel intensione actus, sed in puritate motivi à metu servili, & à sacramentali unione contritionis ad gratiam Sacramenti. *Per motivum purum* à metu servili, ita ut poenitens non amplius *principaliter* moveatur à metu poenarum inferni, contritio sacramentalis perfecta distinguitur ab attritione imperfecta, tanquam species à genere, & tanquam pars à toto. Quia *attritio ex suo genere* includit *plures species* contritionis imperfectæ; contritio autem perfecta *sacramentalis* dicit unam determinatam speciem attritionis, nempe eam, quæ excludit metum servilem inferni tanquam motivi principalis, quod fieri nequit, nisi per motivum dilectionis initialis. Sic enim fit, ut per unionem ad gratiam Sacramenti ex attrito fiat contritus, & *attritio* de se imperfecta fiat ope Sacramenti perfecta, hoc est, informata per gratiam. Sed longè aliter res se habet circa attritionem & contri-

tionem perfectam extra Sacramentum. Nam ista extrasacramentalis contritio non fit perfecta per unionem ad gratiam Sacramenti, utpote quod Sacramentum extra Sacramentum non datur, sed per extensionem vel intensionem amoris, & depurationem majorem à motivo metus, ita ut homo nec *secundariò* amplius moveatur à metu poenarum. Id patet ex D. Thoma in 4. dist. 34. q. 2. a. 1. qq. 2. ad 2. ubi ait: *Timor servilis & initialis eandem pœnam respiciunt; sed servilis tanquam principale objectum; initialis autem non; sed magis malum culpæ. Unde magis se tenet cum casto timore, quàm cum servili. Et a. 3. qq. 2. Time- re pœnas æternas non est actus timoris initialis, sed compatitur secum istum actum sicut & timor castus; sed actus timoris initialis est timere separationem à Deo, sicut & casti, quamvis non ita perfectè. Et qq. 2. c. Timor initialis & castus sunt idem in substantia habitûs; differunt tamen accidentaliter.* Ex his D. Thomæ verbis patet, quòd tam in attritione, in qua concurrit timor & amor initialis, principale motivum sit separatio à Deo & fruitio Dei, ita ut, quamvis non daretur infernus, homo nihilominus serviret Deo; quamvis in timore & amore initiali, per modum motivi *impulsivi*,
con-

concurrat infernus , ita tamen , ut eo non posito vî motivi principalis poneretur actus. Hæc ita se habent in *attritione sacramentali* , quæ ex *informi* transit in *formatam* & *formaliter perfectam* per informationem gratiæ sacramentalis. Si tamen eadem attritio ponatur extra Sacramentum , non transibit in contritionem *formaliter perfectam* ex gratia Sacramenti , utpote quod non datur , sed debebit induere maiorem *perfectionem materiale* per *extensionem vel intensiorem actûs* , & per maiorem depurationem à metu , ita ut ne quidem secundariò respiciatur ad pœnas inferni , nisi solùm *concomitanter*. Tunc enim primum ejusmodi contritio fiet *materialiter perfecta* , & fiet justificativa etiam extra Sacramentum. Hæc est doctrina D. Thomæ ; nam in 4. dist. 34. q. 2. a. 3. qq. 2. c. scribit : *Timor castus & initialis differt ; quia initialis imperat actum non solùm propter separationem (à Deo) sed etiam propter pœnam , quod non contingit in timore casto , qui ad solam separationem (à Deo) oculum habet. Et ibid. qq. 3. c. addit. Perfecta charitas actum timoris casti nunquam diminuit (quo timetur separatio à Deo) sed actum timoris servilis foras mittit , ut nunquam jam oculus habeatur ad pœnam in agendis vel omit-* tendis. En ! D. Thomas perfectam

charitatem, ac consequenter contritionem justificativam elicitam ex motivo charitatis, docet ita esse puram à metu, ut, si sit justificativa extra Sacramentum, ne quidem includat metum initialem, qui licet minus principaliter, adhuc tamen, ut ibidem a. 1. qq. 2. ad 2. dicit; *pœnam respicit*. Qua ergo temeritate P. Virgilius *falsi dogmatis* publicè arguit doctrinam formalissimè contentam in Angelico? Profectò in hac re non benè vidit. *Hallucinatus est*.

9. Hallucinatio 9. *Nihil est absurdi, nec usque ad miraculum difficile, ut quis sit paratus etiam vitam beatam abjicere, si Deo placeret, quamvis Deus hoc non præcipiat; & sic constat fecisse nonnullos ex Sanctis*. Ita P. Virgilius f. 7. n. 10.

Animadversio. Quòd difficillimus sit iste actus conditionatus, libenter excidendi suo fine ultimo, & nihilominus inter extremas ærumnas ac tormenta Tyrannorum gratis serviendi Deo æternùm, si Deo placeret, appello ad sensum communem hominum; quòd autem etiam absurdus sit, patet ex eo, quia si hoc placeret Deo, ut homo sanctus & amicissimus Deo sine suo demerito excidat fine ultimo, sicque per totam æternitatem maneret in statu violento naturæ, quæ appetitu innato tendit ad beatitudinem,

dinem , Deus non esset Deus , & sic homo vellet servire Deo in eo casu , quo non daretur Deus.

Quod attinet *Præceptum* eliciendi ejusmodi actum abdicationis conditionatum, P. Virgilius conatur ostendere , hunc actum esse consilii , non præcepti. Verum id responderi nequit. Si enim ille actus conditionatus solum esset consilii , homo posset tutâ conscientia expressis verbis ponere actum oppositum , dicendo: *Si Deus vellet me sine demerito excludere à beatitudine essentiali, nollem illi servire.* Cum ergo explicitus hic actus non possit concedi à Patronis amoris desinteressati , manifestè sequitur ex eorum sententia, non esse consilii , sed præcepti , ut quivis hominum saltem implicitè, se Deo offerat ad ei serviendum , etsi teneretur se abdicare sua beatitudine æterna. Absurditas sequelæ monstrat absurditatem principii. Itaque *Hallucinatus est* denuo P. Virgilius.

Hallucinatio 10. *Non est verum, quòd 10. sit vulgata persuasio , amorem Dei perfectum ex hoc ipso, quòd perfectus sit, excludere desiderium propriæ beatitudinis. Nam perfectus amor desiderium beatitudinis solum excludit à linea & ratione specifica habitus , non verò ab identitate actus, vel saltem à consortio in subjecto, f. 9. 10. n. 12. 13.*

Animadversio. Quæstio consistit in eo; utrum juxta vulgatam persuasionem *desiderium propriæ beatitudinis* excludatur ab actu perfectæ charitatis *formaliter* sumpto; non autem est quæstio, utrum *realiter* in eodem actu possint simul stare desiderium beatitudinis, & actus perfectæ charitatis, sicut à multis Philosophis defenditur, quòd in eodem *realiter* actu identificari possint actus fidei, opinionis, & scientiæ, quamvis unius formalitas non includatur in altero. Itaque in hoc loco P. Virgilius invertit statum Quæstionis.

Dein etiam loquendò de concomitantia actuum perfectæ charitatis & spei, in nostra sententia facilis est illa concomitantia, tam in Angelis & animabus purgantibus, quàm in Patribus Limbi, & B. Virgine, & morientibus. cùm enim juxta nos Spes non sit desiderium nudum beatitudinis, sed *secura expectatio beatitudinis*, & Charitas sit *amor amicitiae*, fundatus in mutua communicatione bonorum, nulla omnino difficultatis umbra apparet, cur spes & perfecta charitas non solum in eodem subjecto, sed etiam in eodem actu simul stare non possint? adminiculantur enim invicem. At verò, si spes consistit in desiderio propriæ beatitudinis, & perfecta charitas consistit in amo-

amore puræ benevolentia non interessato, difficile est, ut simul eodem momento prudenter in eodem subjecto v. g. in moriente, poneretur actus spei & perfectæ charitatis. Si enim moriens in articulo mortis teneretur elicere actum amoris desinteressati, vî cuius per actum charitatis formaliter dicat: *Amo te absque intuitu ullius beatitudinis à te percipiendæ*, & simul eodem momento dicat: *Summè desidero beatitudinem à te percipiendam*, ad sensum conditionatum recurrendum erit, ita, ut horum verborum sensus necessarius & ex præcepto sit iste: *Desidero quidem beatitudinem; adeò tamen tibi affectus sum, ut si me æternum à tua beatitudine, sine meo demerito excluderes, & in gravissimis miseriis relinqueres, nihilominus te amarem amore puræ benevolentia, exhibendò tibi obsequia amoris æterni*. Quis non videt, in quantam tentationem morientes conjicerentur, ne ejusmodi resolutio fortè non satis seria sit? At in nostra sententia omnia plana sunt, & morientes sine scrupulo ad Deum abeunt. Fide enim illuminati per spem confisi in promissis divinis *securè* beatitudinem expectant, si conatum suum conferant; per charitatem autem Deo summo bono jungi festinant, mutuóque amicitia fædere, se, & suas

omnes facultates, & tolerantias ad majorem Dei gloriam extrinsecam ordinant. Hoc est, Deum amore perfectæ amicitiae, seu charitatis amplecti. Quodsi quis dixerit, ab ejusmodi moriente spem cum amore desinteressato in hoc sensu conjungi, ita, ut moriens dicat: *Ideo volo meam beatitudinem; quia ita Deo placet*, iterum sequitur, quod ad *Halluc. 7.* animadversum est, ejusmodi actum elici ex formali motivo & imperio charitatis, ac consequenter ipsum actum, licet *materialiter* esset actus spei, formaliter ac simpliciter fore actum charitatis; ac consequenter in tali casu daretur re ipsa solum exercitium charitatis, sicut contingeret in casu, quo elicitur actus misericordiae, vel temperantiae ex formali motivo & imperio charitatis, prout etiam contingit in statu habituali amoris puri Feneloniano, sicut l. cc. *Halluc. 7.* ostensum est.

11. Hallucinatio 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. *Non est falsa persuasio, quod amor Dei perfectus possit excludere desiderium propriae beatitudinis. Probatum liquidis argumentis. 1. Modernus summus Pontifex L. De Beatif. 2. c. 31. actum puræ benevolentiae cujusdam servi Dei, quo iste voluit servire Deo sine ullo præmio æternæ*

na vitæ, solummodo propter ipsum Deum, approbavit. Et S. Congregatio Rituum eundem servi Dei amorem revidit, & commendavit. 2. S. Paulus Rom. 9. voluit fieri anathema à Christo pro fratribus, id est, privari fruitione Christi, ut plures salventur, ut Cornelius à Lapide & Tirinus exponunt. 3. Moyses voluit deleri de libro vitæ pro suis Hebræis. Exod. 32. v. 32. quod pariter Cornelius à Lapide & Tirinus de amoris excessu, excludente desiderium propriæ beatitudinis exponunt. 4. S. Ignatius, S. Xaverius, B. Jacobonus elicuerunt talem amorem; nam S. Ignatius optavit pro gloria Dei diutius laborare cum incertitudine suæ salutis, quàm statim transire ad gloriam. 5. Bonus est iste actus: Malo mei destructionem, & æternâ gloriâ privari, quàm Deum offendere. Item: Doleo, ô Deus! non quòd meruerim privari gloriâ æternâ, sed quòd tuam infinitam bonitatem offenderim. 6. Est optimus actus, ut ait Molina p. 1. q. 24. si velim deleri de libro vitæ, & separari à beatifica fruitione Christi citra meam culpam, dummodo per hoc multi alii salventur. Ita P. Virgilius f. 10. n. 14.

Animadversio. In his paucis lineis Hallucinationes multæ sunt. Nam 1. falsissimum est, quòd SS. D. N. Benedictus XIV. approbaverit ejusmodi actum charitatis desinteressatæ, prout evidenter *Animad. 2.* demonstratum est.

12. Secundò. Falsum est, quòd eundem actum approbaverit S. Rituum Congregatio. Nam S. Rituum Congregationi suffecerat, & placuit, quòd servus Dei non practicasset doctrinam *apertè* ab Ecclesia in Propositionibus Fenelonii condemnatam. An verò ea doctrina, *per connexionem, & illationem Theologicam* probari posset esse contraria definitionibus Ecclesiæ, non erat materia S. Congregationis, sive enim esset *implicitè* ac *indirectè* contraria, sive non, nullum propterea injiceretur impedimentum Beatificationi, quia servi Dei nec tenentur, nec possunt scire omnes eas veritates, quæ ex Scriptura & Traditione, & Definitionibus Ecclesiæ, ob connexionem objectorum per legitimam conclusionem Theologicam erui possunt.

13. Tertiò. Cornelius à Lapide non docet, quòd Moyse voluerit amore majoris gloriæ Divinæ, ex salute totius populi Deo con-

conferendæ, excidere omni beatitudine, etiam ea, quæ consistit in visione ac fruitione Dei abstractiva, immo Cornelius à Lapide apertè docet, quòd Moyse sibi in hoc ipso actu reservaverit beatitudinem, saltem eam, quæ consistit in cognitione ac fruitione Dei abstractiva per participationem donorum, quæ debetur cuivis amico Dei, ita, ut sensus verborum Moyse fuisset: *Volo ad majorem Dei gloriam potius privari jure elevationis ad statum supernaturalem, atque spe ad visionem intuitivam Dei, in statu naturæ elevatæ debitam omnibus prædestinatis conscriptis in Libro vitæ illius sublimioris, atque contentus esse amicitia & beatitudine abstractiva, quàm videre, quòd gloria Divina patiatur tam enorme detrimentum ex perditione totius populi electi.* Hic actus amoris non est desinteressatus, sed continet *implicitè* desiderium beatitudinis, saltem abstractivæ, consistentis in naturali amicitia & fruitione abstractiva Dei. Quòd autem hic sit sensus verborum, & mens Cornelii à Lapide, patet ex ejus textu: sic enim habet: *Moyse totus abreptus charitate Dei, & gloriæ Ipsius, non considerabat alia huic voto annexa (quinam videlicet effectus sequerentur ex suâ deletionem in libro præ-*

prædestinatorum ad visionem intuitivam Dei per essentiam) *vel certè, si id considerabat, cogitabat, charitatem in via eandem esse, quæ in patria, neque illic essentialiter fore perfectiorem, aut intensiorem, quàm sit hîc; accidentalem autem charitatis perfectionem ex Dei fruitione (intuitiva per essentiam) manantem, uti & inclinationem ad Deo fruendum (visione intuitiva per essentiam) seponebat, eaque se hîc votò suò excidere permittebat, utpote pro qua reponeretur sibi major gratia, & charitas essentialis; nec dubitabat, quin Deus eum per alias gratias copiosissimè remuneraretur.* Ita Cornelius à Lapide. Manifestum autem est ex his verbis, quòd Moyse in actu amoris non excluferit desiderium ad genus beatitudinis, sed tantum ad speciem beatitudinis, se se offerendò pro maiore Dei gloria ad carentiam beatitudinis supernaturalis consistentis in fruitione ac visione intuitiva Dei per essentiam, seque restringendò ad solam beatitudinem abstractivam, qui actus amoris, licèt in moderna providentia versetur circa objectum impossibile, tamen est idoneus ad exprimendum explicitè naturam veri amoris erga Deum, cui homo tenetur sacrificare omnia dona, aliàs naturæ humanæ indebita, ubi ejusmodi sacrificium in aliquo

quo casu , possibili ac decen- te Deum , exigeret vel admitteret ingens emolu- mentum divinæ gloriæ. Addo : etiam- si unus vel alter Interpretum in alio sen- su exponeret ejusmodi textus , id mini- mè futurum impedimento , quin talis ex- positio ob rationem & auctoritatem non solùm eruditione Theologica , sed etiam numerò potiorum esse ac dici queat fal- sa. Certè circa præsentem textum & ratio suadet , eum aliter exponendum , & plerique Interpretes eum aliter ex- ponunt.

In libro *Numerorum* 15. Moy- ses quoad sensum simillimo postulato in con- simili causa ad Deum ait : *Sin aliter tibi videtur , obsecro , ut interficias me , & inveniam gratiam in oculis tuis , ne tantis afficiar malis.* In hoc autem textu mani- festum est , quòd Moy- ses , sibi exorandò beatam mortem in gratia Dei , potius actu elicuerit , quàm seposuerit deside- rium beatitudinis. D. Hieronymus Ep. 151. *ad Algas.* & D. Gregorius L. 10. Mor. C. 7. in hoc ipsissimo sensu etiam priorem textum explicant , ita , ut sensus sit : *Aut dimitte populo hoc pecca- tum , ne eum penitus extinguas , aut etiam me è vita tolle , in tua tamen gratia.* Cor- nelius

nelius ipsemet affert septem alios Authores, & Calmet longè plures, qui præfatum textum longè aliter explicant, inter quos D. Augustinus, Hugo, Tostatus, Cajetanus, Lipomanus. His addo P. Columbum, Soc. Jesu, qui in suo Commentario Litt. & Mor. in Scripturam hõc locõ sic scribit. *Hieronymus Epist. 12. ait: Moyses compassionis loquebatur affectu, vult perire (morte temporali) cum pereuntibus, nec propria salute contentus est. Augustinus Psal. 77. Moyses intercedit paratior deleri pro ipsis, sciens, apud misericordem se id agere, qui quoniam nullo modo deleret ipsum, etiam illis ipsis parceret propter ipsum. Ita viri sapientissimi & sanctissimi Hieronymus & Augustinus, quos sequitur Paulinus Ep. 2. ad Amandum. omnino docent, Moysen petiisse mori cum populo moriente, aut si ipse viveret, vivere etiam populum. Vult perire cum pereuntibus, inquit Hieronymus, vult non deleri à Deo, quos justè posset delere, quia ipsum justè delere non posset, inquit Augustinus. Peribant verò & delebantur illi morte solius corporis: neque igitur postulabat ipse æternam animæ, sed temporalem corporis mortem. Et vero*
id

id ita habere confirmat responsio Dei :
 Qui peccaverit mihi , delebo eum de
 libro meo , id est , eos ego delere cogi-
 to , quia peccaverunt mihi : tu vero ,
 quid peccasti , ut te deleam ? Cogitabat
 autem eos occidere. Sed audi Chryso-
 stomum , qui Hom. 13. in Epist. 1. ad
 Cor. ait : Moyses territus unicum Ægy-
 ptium fugit , & finibus excessit ; & ta-
 men ille ipse fugitivus melle charitatis
 (fraternæ) semel gustato , nemine co-
 gente mori pro suis sustinebat. Si enim
 dimittis , inquit , peccatum , his dimitte ;
 sin minus , me quoque de libro , quem scri-
 psisti , expungas. Igitur liber vitæ hoc loco
 est liber vitæ non spiritualis , seu gratiæ , seu
 gloriæ , sed corporalis , & delere aliquem de
 libro vitæ est damnare atque afficere illum
 morte corporis. Locutio ex eo videtur ac-
 cepta , quòd , ut censeretur populus , abs-
 dubio fuit liber , in quo scribebantur na-
 ti , è quo debebantur mortui.

Hucusque P. Columbus. Considera-
 tis hīs omnibus authoritatibūs patet , ex-
 positiones diversas ab expositione P. Vir-
 giliū esse eminenter tam ratione , quàm
 authoritate potiores , ita ut ejus exposi-
 tio , in qua excluditur ab actu Moysaico
 etiam desiderium beatitudinis abstracti-
 væ,

væ, comparativè] ne probabilis quidem sit.

14. Quartò. Textus D. Pauli omnino eundem sensum habet. Interpretem P. Virgilio adduco domesticum. Nam *Du Hamel* Presbiter sæcularis, vir, dum viveret, à multis *Presbiter sanctus* appellatus, in suo præclaro Commentario Scripturæ, quem P. Thomas Erhard, Confrater P. Virgilii, in sua expositione Scripturæ ferme totum suum fecit, istum textum Apostoli exponens sic scribit: *Longè probabilius est, Apostolum de æterna damnatione non loqui, quæ cum justitia Dei conciliari non potest. Non enim pænīs æternīs damnari potest, qui charitatem habet. Ac profectò plus debeo salutem meam diligere, quàm aliorum mille. Unde longè probabilior videtur Hieronymi interpretatio, qui anathema sumit pro corporis occisione. Nam anathemata Græcis erant homines scelesti, qui ad urbis lustrationem Diis Manibus mactabantur, si quæ immineret urbi calamitas. Atque ad hujusmodi sacrificia Paulus videtur alludere. Eum dicebant hominem sacrum, & Anathema à verbo ἀνατίθεμαι, suspendo, consecro, ἀνατίθεμαι, seponere, vel suspendere, significat, vel donarium suspen-*

spendere. Ita Du - Hamelius. Calmetus
Interpres celeberrimus , & Confrater
eiusdem Ordinis Benedictini cum P. Vir-
gilio , eundem textum eodem in sensu
exponit ; sic enim scribit : Non ulla adest
veritatis species , quòd S. Paulus concu-
pierit æternis damnari suppliciis , & Jesu
Christi iram subire , ut Judæorum salu-
tem procuraret. Hujusmodi desiderium
minimè licet , & contra instituta sua age-
ret S. Paulus , qui nuper probavit , nihil
efficere posse , ut Dei Decreta , atque
electorum prædestinatio in irritum cedant.
Potuit S. Paulus propriæ vitæ , valetu-
dinis , bonorúmque interitum petere , ita ,
ut ad eum statum redigeretur , ad quem
urbs , vel natio anathemati devota , ut ,
si posset , temporali sua calamitate æter-
num fratrum suorum averteret interi-
tum. Ita Moyses etiam Deum rogabat ,
ut ipsum de vitæ libro deleveret , hoc est ,
de viventium numero eriperet , nisi po-
pulo suo placari vellet. S. Paulus hoc
ipsum petit. Id exercet , quod fecit Je-
sus Christus , & quod Apostolis atque po-
puli sui pastoribus præcepit , ut videlicet
pro ovibus suis vitam ponerent. Ita Cla-
met. At P. Virgilius denuo Corne-
lium à Lapide & Tirinum compen-
diatorem Cornelii , ob omissionem sub-
R. D. Amort. C stan-

stantialium quandoque infelicem , adducit.

Dico ; Cornelium denuò tantum admittere , quòd pro majori Dei gloria & animarum salute libenter voluisset excidere *beatitudine supernaturali* , consistente in visione intuitiva Dei per essentiam & in conregnatione cum Christo , non autem à beatitudine consistente in visione Dei abstractiva & in amicitia naturali cum Deo. Ea Cornelii mens colligitur ex his ejus verbis : *Optat Paulus (inquit) si Deus vellet & si fieri posset , æternam separationem à beatitudine & gloria futura cum Christo , ut Judæi salventur.* Optat ergo hoc locò Paulus *idem* , quod in simili causa optavit Moyses Exodi 32. , quia novit & scit , Deum , utpote liberalissimum , tam liberali animo , qui sua commoda suamque beatitudinem divinæ gloriæ & fratrum saluti postponit , liberaliter quoque charitatis , gratiarum , & aliorum donorum cumulos & incrementa repensurum , nec passurum , ut liberalitate suæ creaturæ vincatur. Hæc propositio causalis , quia novit & scit , manifestè ostendit ; quòd formalissimè in actu amoris Paulini juxta Cornelium à Lapide contineatur desiderium ad aliud genus beatitudinis super-

pernaturalis vel naturalis', consistentis in fruitione Dei saltem abstractiva, & in unione per amicitiam, fundatam in reciproca communione bonorum. Ad hanc expositionem Cornelii referri potest Catharinus, Escobar, Paulus Medici, & Horatius de Parma: Catharinus enim in hunc locum expressè dicit, Apostolum se tantum privare voluisse ea beatitudine, quæ consistit in *visione intuitiva Dei*, puta, per essentiam. Escobar dicit, quòd Apostolus se privare voluerit ea beatitudine, quæ consistit in visione & communicatione circa humanitatem Christi. Paulus Medici dicit, quòd Apostolus se privare voluerit eâ gloriâ, quæ habetur per visionem Dei de facie ad faciem. Horatius de Parma dicit, quòd Apostolus se privare voluerit eâ gloriâ electorum, quam immediatè priùs præcedente c. 8. tantopere de-prædicaverat, nempe quòd essent filii adoptivi & cohæredes Christi. Hæc omnia in idem recidunt, quòd D. Paulus ad majorem Dei gloriam libenter se spoliâset *beatitudine supernaturali* naturæ humanæ *indebitâ*; quin per hoc se abdicaret *beatitudine abstractivâ*, objectivè consistente in visione ac fruitione

Dei saltem abstractiva, cujus naturalis appetitus in nullo unquam actu humano ita abdicari potest, quin saltem virtualiter & implicite in ipsos actus benevolentiae, sic dictos ex motivo expresse importato, reipsa influat. At quamvis hæ omnes expositiones & Du-Hamelii, & Calmeti, & Cornelii &c. bonæ sint, præfero tamen expositionem viri inter Eruditos Eximii P. Harduini Soc. Jesu, qui hunc textum de miseriis in hoc mundo à Paulo pro salute suæ Gentis Judaicæ perferendis explicat. Eam expositionem perficio atque adaugeo, ut dicam, quòd eas misérias D. Paulus pro sua gente ultrò in se receperit à Christo *ex pacto*: sicut enim Filius æterni Patris ultrò ex pacto cum Patre inito ad liberam suam electionem *proposito gaudio* elegit *crucem confusione contempta*, & *exinanivit semetipsum*, & *factus est maledictum & anathema* pro nobis, ut propitiaret peccata sui populi; ita D. Paulus, in omnibus *imitator Christi*, agnovit vel per inspirationem, vel per revelationem in illo raptu ad tertium cœlum, Deo acceptum fore, si & ipse *ad salvos faciendos* è gente sua plurimos sese offerret ad perferendas in salutem suæ gentis extremas misérias, ita ut esset

ab-

abominatio, peripsema, carcinoma, & anathema omnibus tam Judæis quàm Gentibus. D. Paulus itaque heroicò animo hanc sibi oblatam spartam acceptavit & amplexus est. In hoc systema multi textus congruunt: nam inprimis, postquam Paulus in sua conversione Christum quæsierat: Quid me vis facere? Salvator per Ananiam responderat: Ego ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Act. 9. Eventus etiam docuit, eum omnibus, Gentibus & Judæis, abominationem factum esse: quocunque enim se verterat, persecutionem passus est. Puto (inquit) quòd Deus nos novissimos ostendit, tanquam morti destinatos. Usque in hanc horam & esurimus, & sitimus, & nudi sumus, & colaphis cædimur, & maledicimur, & blasphemamur; tanquam purgamenta hujus mundi facti sumus, omnium peripsema usque adhuc. Quòd autem hæc omnia sustinere voluerit ultrò pro suorum salute, seque interea à beatitudine differri maluerit, pluribus in locis indicat, Omnia (inquit 2. Tim. 2. v. 10.) sustineo pro electis, ut & ipsi salutem consequantur, quæ est in Christo Jesu, cum gloria cælesti. Et Coloss. 1. v. 24. & 25. Gaudeo in passionibus pro vobis, & adimpleo ea, quæ desunt passio-

num Christi, in carne mea pro corpore ejus, quod est Ecclesia: cujus factus sum ego minister secundum dispensationem Dei, quæ data est mihi in vos, ut adimpleam verbum Dei. Item Philipp. c. i. Magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem: mihi enim vivere Christus est, & mori lucrum. Et quid eligam, ignoro. Coarctor autem è duobus, desiderium habens dissolvi & esse cum Christo, multò magis melius. Permanere autem in carne, necessarium propter vos. Et hoc confidens scio; quia manebo & permanebo omnibus vobis ad projectum vestrum. Istud verbum, scio, supponit notitiam ex Deo vel per revelationem vel per inspirationem, & ea notitia supponit quendam tractatum cum Deo. Prædiximus vobis, quòd in cordibus nostris estis ad commoriendum & convivendum. 2. Cor. 7. v. 3. Hæc omnia simul sumpta ostendunt, quòd votum D. Pauli ad hoc, ut pro salute suæ gentis fieret abominatio, maledictum, & anathema ac peripsema omnium, hujusque suæ sortis à Christo oblatae acceptatio sufficienter expleat emphasin verborum Apostoli: Optabam esse anathema à Christo; præsertim cum in textu originali Græco adverbium ἀπό, in ipsa Scriptura sæpe habeat sensum causalem, ita ut

ut sensus esse possit , propter Christum ,
causâ Christi , occasionatum à Christo ,
vel ab ipsomet Christo ex pacto translatum
in se : sic enim , ubi Lucae 19. v. 3. dicitur :
Zachæus non poterat videre Jesum pro-
pter populum , in Græco habetur : ἀπὸ
οχλῶν. In aliis locis Scripturæ ea parti-
cula significat causam moralem v. g.
Matth. 7. Ex fructibus eorum cognosce-
tis eos. Plures sensus affert Stokius
fol. 202. Sed jam tandem eruditam ex-
positionem Harduini inspiciamus. In
Epist. ad Rom. sic scribit : Optabam ,
inquit Paulus. Sic Christus ipse Dominus
noster optavit fieri & reipsa factus est
maledictum pro nobis , suscipiens ultrò pæ-
nas , quas peccatis nostris promeriti su-
mus , & sic easdem à cervicibus nostris
avertens & nos ad meliorem demum fru-
gem adducens hac mercede. Gal. 3. v. 13.
Christus nos redemit de maledicto le-
gis , factus pro nobis maledictum.
Anathema esse à Christo. Ducta hæc
locutio est ex sacro ritu , qui describitur
Levit. 16. ubi Pontifex jubetur offerre
hircum viventem , & posita utraque manu
super caput ejus , confiteatur omnes ini-
quitates filiorum Israël , & universa deli-
cta & peccata eorum , quæ imprecatus ca-
piti ejus , emittet illum per hominem para-

tum in desertum. Super caput hirci pœnas totius populi peccatis debitas, imprecabatur summus Pontifex, Deum orans, ut exitium illius pro populi exitio admitteret, & quod essent ipsi commeriti, id omne in caput victimæ converteret. Mox per certum hominem abducebatur hircus in desertum, luiturus ibi omnium pœnas, quasi publicum κατὰγμα, piaculum & anathema, inquit Tirinus, à fera primum obvia dilaniandus. Ad hujusce ritûs similitudinem Paulus optabat, ut Christus ipse Dominus noster, qui nobis factus est Pontifex, peccatorum, quæ Israelitæ admisissent, in caput suum pœnam transferret, & sic iram Dei à fratribus suis averteret, adductis illis ad fidem & amorem Christi. Optabat se tractari à Christo, summo in cælis Pontifice nostro, eodémque Deo vindice scelerum instar piacularis hostiæ ad expianda fratrum suorum peccata, & ad impetrandam eorum conversionem ad Christum. Hoc est enim anathema, piaculum scilicet, sive piacularis hostia, quæ vel deletur omnino, vel ex hominibus eiicitur ad placandum Deum. Sic Josue 6. v. 17. vox ea accipitur: Sit civitas hæc anathema, & omnia quæ in ea sunt, Domino. Ea locutio, à Christo, actionem

nem Christi significat, qui anathematizat; ut illa è contrario. Benedicti vos à Domino. Nec Anathema esse ab aliquo ostendi vel exemplo ullo, vel ulla ratione potest idem esse ac separari ab aliquo. Anathema esse à Christo volunt Sociniani idem esse, atque exitio ac damnationi æternæ devoveri, quod cùm fieri non possit à Christo adversus hominem φιλόχριστον (amatorem Christi) & sciret Paulus, fieri non posse, dicunt, id illum optasse, quod fieri non posse noverat; vel Optavem significare, se optaturum esse, si fieri possit, ut suæ ipsius salutis æternæ jacturâ fratrum suorum salutem redimeret. Hæc Slichtingii è Socinianorum Coryphæis interpretatio est. Nec aliter Crellius, ubi græca sic verba exponit: Ἡυχόμεν, subauditâ particulâ ἀν, vim habet optativi, optavem, vel optārim. Neque enim id optare simpliciter & absolutè poterat Paulus, cùm eam rem ex Dei decreto sciret impossibilem; sed optaturus fuisset reipsa, si fuisset possibilis. Quare post verbum, Optārim, subaudiendum, si fieri id posset. Exprimit hīs verbis Apostolus, quantum dolorem reje-ctio Judæorum illi inurebat, iisque probat ac demonstrat, immensum dolorem se se ex ea re percipere, quandoquidem eam

summa felicitatis jactura redemptam vellet.
Hæc summa hujus responsionis est. Habet
græcus Codex ὁυχόμενον, quod Geneven-
ses per optativi modi tempus præsens ver-
tunt. Car je deserois moy-même d' estre
separé de Christ. Montenses (Ques-
nellistæ) per præteritum. Car j'eusse
desiré de devenir moy-même anatheme
& d' estre separé de Jesus - Christ.
Calvinus autem: Optârim enim ego
ipse anathema esse à Christo pro fratri-
bus meis. Et in Notis: Quid est autem
à Christo segregari, nisi excludi ab
omni salutis expectatione? Ardentis-
simæ ergo dilectionis fuit documentum,
quòd non dubitaret Paulus sibi damnatio-
nem imprecari, quam videbat Judæis im-
pendere, quò eos liberaret. Itaque juxta
Calvinum Apostolus id optavit, quòd Ju-
dæis profectò prodesse non potuit: ne-
que enim cujusquam damnatio prodesse
alteri potest ad salutem. Hucusque
Harduinus. Ex quibus constat, hunc
esse amorem verum Apostolicum zelan-
tium pro Christo; si quis animò heroicò
fese offerat Christo, ad acceptandas om-
nes misérias mundi, ad persecutiones,
ad calumnias, ad pugnas intus & foris,
ad

ad maiorem Dei gloriam constanter usque ad mortem perferendas. Hoc est pactum animarum grandium & sanctarum cum Deo. Nullô piis opus est votô Socinianô, Calvinianô, & Montano-Quesnellianô, aut Jansenianô.

Quintô. Affectus D. Ignatii adeò 15. non est ad rem, ut etiam apertè contradicat amorì non interessato P. Virgilii: dilatio enim beatitudinis manifestè includit desiderium beatitudinis. Scriptura dicit: *Spes, quæ differtur, affligit animam.* Proverb. 13. v. 12. Haud dubiè ob magnitudinem desiderii erga bonum, quod speratur. Incertitudo salutis se tenens ex parte humani arbitrii versatilis non tollit rationem spei & desiderii: spes enim, quæ est secura expectatio futuræ beatitudinis, non dicitur secura, quæ respicit cooperationem ultroneam hominis, sed quæ respicit infallibilitatem promissionum divinarum. Dein si actus perfectæ charitatis consistit in amore penitus desinteressato, cur D. Ignatius solum præ oculis habuit dilationem salutis, & non omnimodam puritatem amoris? An illius amor interessatus ex suo genere imperfectior erat eo, quem nunc exercent pueri & puellæ per affectum, ut prætenditur, Xaverianum? An perfectius

Etius genus amoris S. P. Ignatius velignoravit, vel neglexit? Absint hæ blasphemiae in sanctum, & sentiatur à cordibus piorum, affectum Ignatianum, quem Ecclesia in Breviario Romano fidelibus imitandum proposuit, non obstante implicito desiderio beatitudinis, exprimere actum quendam elicitem perfectæ charitatis. Certè, ut Dominicus Soto in Epist. ad Rom. fatetur, plerique Expositores hunc ipsissimum affectum amoris D. Paulo tribuunt. *Interrogas (inquit) si elongari à gloria Dei nequit homo nisi per culpam, quomodo id Paulus optare poterat? Ad banc interrogationem plerique respondent, non nisi temporariam separationem seu remotionem à gloria Paulum optasse pro fratribus juxta illud Phil. 1. Coarctor è duobus, desiderium habens dissolvi & esse cum Christo, multo magis melius; permanere autem in carne, necessarium propter vos. Neque verò, si banc receperis expositionem, exigua tibi videatur emphasis (in amore) Pauli. Ita Dominicus Soto, licet etiam ipse accedat eorum sententiæ, qui putant, Paulum spoliare se voluisse beatitudine cælesti.*

16. Sextò. Affectus Xaverianus in lingua Lusitanica, in qua ab initio conscriptus est,

est, nil aliud ostendit, quàm Deum non amari ob gloriam accidentalem, quæ est in cælo: sic enim Deus amaretur non ratione suâ, sed ratione alterius boni creati, distincti à Deo. Idem & nos dicimus constanter asserendô, Deum ratione suâ tanquam summum bonum amandum & desiderandum esse, etiamsi nec cælum foret nec infernus: Deus enim solus, ut intuitivè per suammet essentiam visus, est nostra beatitudo essentialis ac supernaturalis; ex quo manifestum est, cum ipsemet per se ipsum ad nostram beatitudinem sufficiat, eum nec amandum nec desiderandum esse in ordine ad aliud bonum creatum consequendum tanquam finem ultimum. Sic enim Deo potius *uteremur* tanquam mediô, quàm *frueremur* tanquam fine. Hoc genus amoris Xaveriani elegantissimè explicat D. Augustinus in Psal. 72. ubi sic scribit: *Ecce, quomodo (David) Deum amavit: Deus cordis mei, & pars mea Deus in sæcula. Gratis jam amatur Deus; non ab illo petitur aliud præmium. Qui aliud præmium petit à Deo, & propterea servire vult Deo, carius facit, quod vult accipere, quàm ipsum, à quo vult accipere. Quid ergo? Nullum præmium Dei? Nullum præter ipsum. Præmium Dei ipse Deus est; hunc amat, hunc diligit; qui aliud amat,*

amat, non est castus amor. Quis est castus amor? Amat jam anima sponsum suum. Quid ab illo quærit, à sponso suo quem diligit? fortè, quomodo diligunt homines, divitias & aurum ejus amat? & fundos, & argentum, & equos, & familiam, & cætera? Absit. Iste ipsum solum amat, gratis amat; quia in ipso habet omnia. Mibi adhærere Deo bonum, hoc est totum bonum. Quid vultis amplius? Deo adhærere nihil est melius, quando eum videbimus facie ad faciem. Ama Deum gratis: rapite eum, quotquot potestis, quotquot possessuri estis. Idem in Psal. 55. Amemus Deum purè & castè. Non est castum cor, si Deum ad mercedem colit. Quid ergo? mercedem de Dei cultu non habemus? Habemus planè; sed ipsum Deum: ipse nobis merces erit; quia videbimus eum, sicuti est. Si amas, inquietum babes cor desiderio ejus. Noli extra eum aliquid ab eo quærere, ipse tibi sufficit. Illum ergo sic diligamus, ut aliud præter ipsum non diligamus. Idem Serm. 35. ex ined. Quidquid mihi dederis præter te, vile est: tu esto hæreditas mea; amo te; totus amo te; toto corde, tota anima mea, tota mente amo te. Quid erit mihi, quidquid dederis præter te? Hoc est Deum gratis amare, de Deo Deum sperare, de Deo propio-

re

re impleri, de ipso satiari: ipse enim sufficit tibi. Idem L. I. De Mor. Eccles. c. II. Si propter pœnas times Deum, non amas, quem sic times. Cùm bona desiderare cœperis, erit in te timor castus: Quis timor castus? Intendite. Aliud est timere Deum, ne te mittat in gehennam; aliud est timere Deum, ne recedat à te. Ille timor non est castus: non enim venit ex amore Dei. Cùm autem times Deum, ne te deserat præsentia ejus, amplecteris eum, ipso frui desideras. Idem in Psal. 118. Absit, ut timore pereat amor, ubi castus est timor. Sic patres à filiis & timeantur & amantur. Sic pudica conjux virum & timet ne ab illo deseratur, & amat ut fruatur. Si ergo & pater & conjux timeri & amari debet; multo magis Pater noster, qui est in cœlis, & ipse sponsus. Idem in Psal. 127. Si Deus propria voce loqueretur nobis, & diceret: Peccare vis? pecca. fac, quidquid te delectat: quidquid amaveris in terra, tuum fiat: cui fueris iratus, intereat: quem cedere volueris, cœdatur: quem damnare, damnetur: abundant tibi omnia terrena ista, quæ concupiisti, & vive in illis non usque ad tempus, sed semper: faciem tamen meam nunquam videbis. Fleret & gemeret castus timor (amor) & diceret: Immo

Immo tollantur omnia, & faciem tuam videam. Timor castus exclamaret & diceret: Ostende faciem tuam, & salvi erimus. Idem L. quæstionum 83. q. 35. Nihil aliud est amare, quàm propter se ipsam rem aliquam appetere: namque cor appetitus quidam est. Ita S. Augustinus. In hoc ergo sensu intelligi potest Hymnus Xaverianus, ita ut D. Xaverius non solum terrena sed etiam cœlestia bona creata transcendens dicat: Tollantur in mea consideratione ista omnia, infernus & cælum; tu ô Deus meus & omnia sufficientis solus mihi, amo te propter te solum; quia Deus meus es, hoc est, bonum in te, & bonum pro me, bonum tuum, bonum commune & meum, summum & unicum. Quòd autem Hymnus Xaverianus patiatur hanc expositionem, ac consequenter in dubio non possit exinde pro amore desinteressato erui argumentum liquidum, ostenditur ex alia versione ejusdem Hymni, quæ exstat apud Wigandt in Append. 1. ejus Theologiæ Moralis novæ editionis Tract. 17. Exam. 4. n. 6. Ea enim versio ex Hispanico sic habet: Non movet me, ô Deus, ad diligendum te cælum, quod mihi promisisti, neque infernus adeò metuendus, quò minus offendam te. In hoc igitur sensu, strophæ vulgaris

ob

ob arctitudinem metri minùs peritè in latino ab Interprete reddita, intelligenda est, ita ut sensus iste sit: *O Deus! ego amo te; nec amo te, ut in cælo (materiali per collationem gloriæ accidentalis) salves me; aut quia non amantes te æterno punis igne. Tu tu, mi Jesu! totum me amplexus es in cruce --. Cur igitur non amem te, ô Jesu amantissime! non ut in cælo (conferendô gloriam accidentalem) salves me, aut ne æternùm damnes me, nec præmii ullius (creati, à te distincti) spe &c.* Posset etiam explicari in sensu, quo Cornelius à Lapide superiùs explicavit votum Moyſis & D. Pauli. Cæterùm quòd D. Xaverius habuerit ardentissimum desiderium visionis beatificæ, patet ex alio ejus affectu, quem refero *Animadv.* 95.

Septimò. Actum B. Jacoboni, qui 17. optavit tradi æternis inferni pœnis, ut inde damnati liberentur, referendum esse ad piam affectionem viri amore ebrii, re ipsa non conformem rationi, patet ex Harduino proximè relato. Hic enim ostendit, eum modum tendendi tribui D. Paulo à Socinianis & Calvinistis, & aliis hæreticis. Quamvis enim cum ipsis pœnis inferni componi posset ad tempus fruitio & visio intuitiva Dei, sicut actu

R. D. Amort. D con:

conjuncta fuit cum acerrimis tormentis Christi in Cruce, neque in ea simultate detur repugnantia intrinseca; repugnat tamen justitiæ, bonitati & sapientiæ divinæ, ut amicum suum præcisè in aliorum bonum in iis suppliciis æternum relinqueret. Itaque B. Jacobonus amore divino ebrius statum rei, an esset possibilis vel impossibilis, & num per hoc tollatur ipse Deus, non exactè consideravit.

18. Octavò. Actus illos, si sermo sit de destructione per mortem corporalem, aut de gloria accidentali, dico bonos esse, & meritorios in genere perfectæ charitatis. Si verò sermo sit de omnimoda annihilatione, aut gloria essentiali tam naturali quàm supernaturali, sunt actus *meræ benevolentiae affectivè talis*, in quibus explicitè importatur solum motivum benevolentiae. Tales ergo actus, ut centies repetam, sunt quidem boni, sed in genere benevolentiae, non in genere charitatis, quæ est formaliter amor amicitiae, essentialiter unitivæ. Manifestum autem est, quòd ea tendentia ejusmodi actuum à suo formali conceptu seu ratione formali excludat rationem unitivam amicitiae.

Nonò.

Nonò. Velle separari à beatifica frui- 19.
 tione intrinsecè supernaturali v.g. à frui-
 tione Christi ad promovendam majorem
 Dei gloriam, reservatò tamen sibi appe-
 titu, desiderio ac jure in ordinatione di-
 vina fundatò ad beatitudinem, fruitio-
 nem, & amicitiam Dei abstractivam, non
 est actus malus, nec impossibilis, sed
 optimus & heroicus; prout etiam Au-
 thores graves, Catharinus, Corne-
 lius à Lapide, & alii ab iis relati, de
 Moyse, & B. Paulo ita fuisse intelligen-
 dos Scripturæ textus existimant. Sed
 hoc nihil servit P. Virgilio & Patronis
 amoris desinteressati; quia in tali actu
 non excluditur appetitus propriæ bea-
 titudinis, sed tantum in divinæ gloriæ
 majus augmentum ceditur Deo *species*
beatitudinis, nempe beatitudo superna-
 turalis, consistens in visione Dei intuiti-
 va per essentiam, & adoptione in filium,
 & in consortio hæreditatis cum Christo.
 Hæc cessio explicita, licet implicite con-
 tineatur in omni actu charitatis, est actus
 bonus, & pertinet ad genus perfectæ
 charitatis; homo enim in omni statu vî
 amicitiae cum Deo initæ tenetur præfer-
 re commoda divinæ gloriæ commodis
 propriis, naturæ humanæ indebitis, ubi
 id exegerit necessitas & ordo charitatis

à Deo sapienter intendibilis aut præstabilis. Ex his omnibus patet, P. Virgilium pro suo amore puro desinteressato non solum nulla attulisse *argumenta*, ut prætendit, *liquida*, sed nec probabilia.

20. Hallucinatio 20. *Ex eo, quòd homo habeat inclinationem naturalem ad propriam beatitudinem, author Ideæ nil evincit; quia ille appetitus est necessarius. Hic autem quæstio est de appetitu beatitudinis libero, an possit excludi in actu charitatis? f. 12. n. 15.*

Animadversio. Argumentum meum, verè demonstrativum ex consensu omnium Philosophorum, Patrum, & Theologorum non consistebat in hoc, quòd in homine detur appetitus naturalis *necessarius* ad propriam beatitudinem; sed consistebat in eo, quòd ille appetitus propriæ beatitudinis in omnes actus humanos influat, quòd ad omnes actus humanos moveat, & quòd ex appetitu illo oriantur omnes actus humani, ita ut in actionibus homini non relinquatur libertas ad *genus beatitudinis*, sed tantum ad *speciem beatitudinis*, utrùm videlicet eam collocare velit in Deo, vel in creatura? & utrùm actionem suam referre velit ad beatitudinem veram, quæ objectivè consistit

sistit in solo Deo, aut falsam? Id enim sæpè contingit, quòd homo propositò objectò v. g. verò, necessitetur ad exercitium & *genus actionis*, quin necessitetur ad *speciem actionis*. Hic itaque Rhodus, hic saltus est, an in ulla actione humana ita excludi possit desiderium & appetitus ad *omnes species beatitudinis*, hoc est, ad *totum genus beatitudinis*, ut dum in eodem actu appetitus actualis ad *genus beatitudinis* est necessarius, *specificatio libera actûs*, seu appetitus liber, ne quidem *implicitè* aut *virtualiter* feratur ad ullam speciem beatitudinis? Qui legerit textus D. Thomæ à me relatos, aut legerit primas viginti quæstiones in *Prima secundæ* D. Thomæ, videbit, hanc oppositionem positivam ac contrarietatem appetitûs liberi ad *speciem*, & appetitûs necessarii ad *genus beatitudinis*, in omni actu libero saltem *virtualiter* imbibiti, quam P. Virgilius somniat, esse meram chymæram. D. Thomas 1. 2. q. 10. a. 2. c. sic scribit: *Voluntas naturaliter tendit in suum finem ultimum: omnis enim homo vult naturaliter beatitudinem, & ex hac naturali voluntate causantur omnes aliæ voluntates; cum quidquid homo vult, velit propter finem. Dilectio igitur boni, quod homo naturaliter vult sicut finem, est dilectio naturalis;*

dilectio autem ab hac derivata, quæ est boni, quod diligitur propter finem, est dilectio electiva. Et 1. 2. q. 9. a. 3. c. Voluntas per hoc, quod vult finem, movet se ipsam ad volendum ea, quæ sunt ad finem, ut scilicet ea actu velit. Et ad 1. Voluntas, in quantum actu vult finem, reducit se de potentia ad actum respectu eorum, quæ sunt ad finem, ut scilicet ea actu velit. Et 1. 2. q. 1. a. 6. ad 3. Virtus primæ intentionis, quæ est respectu ultimi finis, manet in quolibet appetitu cujuslibet rei. Ex his manifestum est, quod juxta D. Thomam in quolibet actu humano reperiatur saltem virtualiter appetitus propriæ beatitudinis.

21. Hallucinatio 21. & 22. D. Thomas 22. ait: *Ex charitate magis debet homo diligere Deum, quam se ipsum. Ergo actus, quo quis vult separari à Dei fruitione propter ipsum Deum, est optimè ordinata charitas. f. 13. n. 15.*

Animadversio. Hôc locô P. Virgilius dupliciter errat: nam Primò non rectè explicat illum modum loquendi, quod homo debeat amare Deum plusquam se. Secundò eam sinistram explanationem etiam D. Thomæ tribuit. At verò hoc totum argumentum ad mentem

tem D. Thomæ unica distinctione dissolvo. Homo tenetur magis diligere Deum *majoritate appretiativa*. Concedo. *majoritate divisiva*. Nego. Angelicus constanter docet, quod in actu charitatis *indivisibiliter*, & *inseparabiliter* reperiantur duo diligibilia, nempe *Deus & homo*, quæ duo objecta in actu charitatis considerantur diversimodè; Deus ut *finis qui*, homo ut *finis cui*; Deus ut *bonitatem communicans*, homo ut *eam recipiens*; Deus ut *perficiens*, homo ut *perfectibilis*; Deus ut *beatificans* per suammet essentiam, homo ut *beatificandus*. Et similiter ex opposito per actum charitatis considerantur *indivisibiliter* & *inseparabiliter* duo mala, nempe *malum culpæ seu offensæ divinæ*, & *malum pænæ*, nempe *privatio visionis beatificæ* & *pœna æterna inferni*; unum horum consideratur ut *malum Dei*, alterum ut *malum hominis*. Docet ergo, quod in illo binario duorum diligibilium inseparabilium Deus tanquam *finis qui*, tanquam *perficiens*, & tanquam *beatificans* debeat magis appretiari, appretiatione speculativa; & hoc ait intelligi, quando dicitur, quod homo debeat magis diligere Deum, quàm se ipsum; non autem, quod homo teneatur magis diligere Deum *majoritate*

divisiva, ita ut practicè teneatur velle separari à Deo æternum ad majorem ejus gloriam. Hanc majoritatem appretiativam explicat S. Doctor per amorem partitis ad totum, ubi licet pars inseparabilis à toto v. g. cor, aut cerebrum diligat se & totum uno eodémque amore, se tamen ordinat ad totum, tanquam aliquid dignius, & totum amat relatè ad se. Hanc esse mentem D. Thomæ, totaliter exclusivam amoris desinteressati in amore charitatis, seu amore amicitiae unitivo ad Deum, patet ex sequentibus ejus textibus. Primò. p. 1. Q. 60. a. 5. ad 4. *Dicendum (inquit) quòd Deus, secundum quod est universale bonum, à quo dependet omne bonum naturale, diligitur naturali dilectione ab unoquoque: in quantum verò est bonum beatificans naturaliter omnes supernaturali beatitudine, sic diligitur dilectione charitatis.* Secundò. 2. 2. Q. 26. a. 2. c. *Dicendum, quòd unaquæque amicitia respicit principaliter id, in quo principaliter invenitur illud bonum, super cujus communicatione fundatur: amicitia autem charitatis fundatur super communicatione beatitudinis, quæ consistit in Deo principaliter sicut in primo principio, à quo derivatur in omnes, qui sunt beatitudinis capaces. Et ideo principaliter maxime Deus est ex charitate diligendus.*
 Ipse

Ipse enim diligitur ut beatitudinis causa ; proximus autem sicut beatitudinem ab eo simul nobiscum participans. Tertiò. 2. 2. Q. 23. a. 1. Non quilibet amor habet rationem amicitiae , sed amor cum benevolentia ; quando scilicet sic amamus aliquem , ut ei bonum velimus : sed nec benevolentia sufficit ad rationem amicitiae ; sed requiritur quædam mutua amatio : talis autem mutua benevolentia fundatur super aliquam communicationem. Cùm ergo sit aliqua communicatio hominis ad Deum , secundùm quod nobis suam beatitudinem cõmunicat , super hanc cõmunicationem oportet aliquam amicitiam fundari : amor autem super hanc cõmunicationem fundatus est charitas. Ibidem. a. 4. c. Donum divinum , in quantum est beatitudinis obiectum , habet specialem rationem boni. Et ideo amor charitatis , qui est amor hujus boni , est specialis amor. Quartò. 2. 2. Q. 25. a. 12. c. Amicitia charitatis super cõmunicatione beatitudinis fundatur , in qua cõmunicatione unum est , quod consideratur ut principium influens beatitudinem , scilicet Deus : Aliud est beatitudinem directè participans , scilicet homo & Angelus. Id quod est beatitudinem influens , est ea ratione diligibile ; quia est beatitudinis causa. Id autem , quod est beatitudinem participans , potest esse duplici ratione diligibile,

gibile ; vel quia est unum nobiscum, vel quia est nobis consociatum in beatitudinis participatione. Et secundum hoc sumuntur duo ex charitate diligibilia, prout scilicet homo diligit se ipsum & proximum.

Ex his manifestum est, quòd D. Thomas, dum asserit ab homine magis diligendum esse Deum, quàm se ipsum, nil aliud intelligat, quàm appretiationem majorem, qua homo magis appretiat Deum ut causam suæ beatificationis. Idem colligitur ex opposito, dum circa malum culpæ, & pænæ æternæ solum docet, *displicentiam* prioris debere esse majorem; fugam autem practicam æqualem. In 4. dist. 17. Q. 2. a. 3. qq. 1. ad 4. sic scribit: *Quantitas displicentiæ de re aliqua debet esse secundum quantitatem malitiæ ipsius. Malitia autem in culpa mortali mensuratur ex eo, qui peccat, in quantum est ei nociva. Et quia homo debet plus Deum, quàm se diligere, ideo plus debet odisse culpam, in quantum est offensa Dei, quàm in quantum est nociva sibi. Est autem nociva sibi principaliter, in quantum separat ipsum à Deo, & ex hac parte ipsa separatio à Deo, quæ pæna quædam est, magis debet displicere, quàm ipsa culpa, in quantum hoc nocumentum inducit. Est etiam*

etiam considerandum, quòd quædam pænæ inseparabiliter habent conjunctam Dei offensam, sicut separatio à Deo. Quædam etiam addunt perpetuitatem, sicut pæna inferni. Pæna ergo illa, quæ offensam annexam habet, eodem modo NB. vitanda est, sicut est culpa; sed illa, quæ perpetuitatem addit, est magis quàm culpa simpliciter fugienda. Si tamen ab eis separetur ratio offensæ, & consideretur ratio pænæ, minus habet de malitia, quàm culpa, inquantum est offensæ Dei, & propter hoc minus debet displicere. In hoc textu notabili duo merentur notari. Primò, quòd pæna inferni perpetua, quæ annexam habet offensam, & separationem à Deo, magis vitanda & fugienda sit, quàm ipsa culpa, quin propterea homo teneatur, aut licitè possit elicere hunc actum conditionatum: Si mihi necessariò alterutrum eligendum esset vel culpa mortalis, vel pæna æterna inferni conjuncta cum futura offensæ & blasphemia Dei in inferno; potius eligerem culpam mortalem transeuntem, quàm pænam æternam inferni. Secundò, quòd pæna inferni, in quantum ab ea per intellectum speculativè separatur ratio offensæ, appretiatione speculativa debeat magis displicere, quàm culpa. Non dicit S. Doctor, quòd debeat magis vitari, aut magis fugi positâ aliquâ hypo-

hypothesi : sicut etiam separatio à Deo , licet magis debeat homini displicere *in ratione nocivi*, quàm culpa , non propterea ex mente D. Thomæ in casu , quo separaretur ratio offensæ, practicè sub ratione nocivi esset minùs eligibilis quàm culpa. Ex his ergo manifestum est , in ea propositione, quòd homo plus teneatur diligere Deum , quàm se ipsum , non importari divisionem & separationem quoad modum tendendi conditionatum practicam inter Deum & hominem, sed tantum appretiationem maiorem Dei in ipsa unione ad Deum. Sic etiam juxta D. Thomam P. 1. Q. 60. a. 5. ad 1. *unaquæque pars naturaliter diligit totum plus quàm se ;* & tamen hoc non obstante idem S. Doctor 2. 2. Q. 26. a. 3. c. dicit , quòd *pars diligit totum , in quantum est sibi conveniens.* Itaque etiam non repugnat , quin homo magis diligat Deum , quàm se , etiamsi illum diligat , ut beatificantem se.

23. Hallucinatio. 23. D. Chrysostomus dicit , quòd D. Paulus voluerit separari à fruitione Christi , & quòd hic actus fuerit summæ dilectionis. Ergo perfectus actus charitatis potest esse amor purus , non interessatus. f. 13. n. 16.

Animadversio. P. Virgilius hoc locò adducit quidem ex mea *Idea Amoris*
tex-

textum D. Chrysofomi, quem mihi met ipsi objeci ; sed non adducit solutionem, quam ibidem attuli. Ostendi enim ex variis aliis S. Doctoris textibus, & ex contextu, quòd D. Paulus solùm se obtulerit ad sacrificandam gloriam supernaturalem solùm accidentalem, quæ habetur ex consortio Beatorum regnantium cum Christo ; nunquam autem somniabat de abdicando appetitu beatitudinis, quæ habetur ex amicitia cum Deo. Hanc verò esse mentem D. Chrysofomi patet ex ipso textu ; in quo expressè protestatur, quòd Apostolus in suo illo actu heroico non excluserit desiderium unionis cum Christo. *Quid ais, O Paulus ? visne anathema esse ab illo Christo, qui à te tantopere desideratur, ut nec regnum, nec gehenna te separare queat ? Quid accidit ? Num desiderium illud excussisti, ac deposuisti ? Haudquaquam, inquit, ne vereare ; nam illud desiderium intendi magis. Quis igitur fit, ut preceris anathema esse à Christo ? Primum intelligamus, quid sit anathema. Quid igitur est anathema ? Audi ipsum loquentem. Si quis non amat Dominum Jesum, anathema sit, hoc est, ab omnium commercio segregetur. -- Quia igitur Paulus videbat, gentem suam à bonis omnibus*

nibus (Abrahæ , & semini ejus promissis) excidisse ; propterea discrucior , inquit , & si possem separari ab illo choro , qui Christum circumstat (πρὸς τὸν χεῖρον χορὸν) & segregari ; non ab amore Christi (ἀγάπης αὐτῆς reciproco ergà me) hoc enim absit , sed à fruitione illa (Beatorum) & gloria excommunicari sustinuerim , & à regno , & à gloria ineffabili facile exciderim , omniâque gravia sustinerem , summam consolationem (μέγιστην παραμυθίαν) existimans , si non audiam Christum blasphemari , quem tantopere desidero (ἔγωγε πόθῳ μένον)

Hic est textus D. Chrysostomi ; ex quo manifestum est , quòd D. Paulus desiderium Christi nunquam deposuerit , sed præcisè sacrificare voluisset gloriam accidentalem , quæ habetur ex consortio Beatorum conregnantium cum Christo , idque fortè solùm usque ad finem mundi , vel aliud tempus dilationis arbitrariè constituendum à Deo. Nihil proin erui ex textu D. Chrysostomi potest pro actu charitatis perfectæ desinteressato , in cujus formalitate ne quidem virtualiter , ac implicitè includatur desiderium summi boni , & beatitudinis propriæ , vel intuitivæ per essentiam , vel abstractivæ per speciem.

Hallucinatio 24. *Timeat Author* 24.

Ideæ de nota temeritatis, quòd communem Doctorum sensum in materia primarii præcepti vocet falsam persuasionem.
f. 14. N. 17.

Animadversio. Verum quidem est, quòd sententia P. Virgilii in primis foliis ejus libelli vocetur *communis hætenus*, & *recepta inter Germaniæ Doctores sententia*; sed nolim ego Doctoribus Germaniæ irrogare injuriam. In Titulo, & Præfatione mei opusculi solùm dixi, quòd sit *vulgata persuasio*, & *hallucinatio plurimorum*. Quòd autem sententia P. Virgilii sit *falsa persuasio*, patet ex Rescripto S. Congregationis ad P. Lienhardium, quo illa propositio ex ejus libro expungi jussa est: *quòd Doctores supponant, quòd omnis amor perfectæ charitatis sit amor purus, seu non interessatus*. Nam quamvis P. Virgilius ad decipiendos incautos Lectores in actu charitatis perfectæ etiam impossibile admittat desiderium beatitudinis propriæ; id tamen solùm admittit per *concomitantiam*, sicut à multis Philosophis in eodem realiter actu admittitur *compossibilitas scientiæ, fidei, & opinionis*; ita tamen, ut *formalitas*, seu *formalis conceptus unius nunquam ingrediatur formalitatem*, aut

con-

conceptum formalem alterius. Parî ergò modò P. Virgilius desiderium propriæ beatitudinis à formalitate, seu formali conceptu perfectæ charitatis perpetuò, & essentialiter excludit. Hoc est, quod voco *vulgatam*, & *falsam persuasionem*, & hæc est illa suppositio, quæ ex libro P. Lienhardii à S. Congregatione in terminis convertibilibus expungi iussa est. Non igitur ego sum temerarius, sed ille est temerarius, qui nec expectatâ declaratione S. Congregationis, nec postulatâ mente sui Ordinarii, nec præmissò mecum congressu, ad quem ipsum, P. Virgilium, è sua tribûs solùm horis distita parochia invitaveram, festinatò, ac præproperò libellò in publicum prorumpit.

25. Hallucinatio 25. *Author Ideæ docet, quòd amor Dei in Scriptura præceptus consistat in amore amicitie mixto ex amore concupiscentiæ puro, quo volumus Deum tanquam nostrum summum bonum. f. 15. N. 18.*

Animadversio. Truncat, & in essentialibus corrumpit textum P. Virgilius. Ego non scripsi, eum amorem concupiscentiæ esse *purum*, quo volumus Deum *tanquam nostrum summum bonum*

*bonum , sed quo præ omnibus bonis creatis ,
haud dubiè efficaciter , & practicè volu-
mus summum bonum , quod fieri ne-
quit sine amore amicitiae , quo volumus
non solum speculativè omnia bona in-
trinseca , prout volunt Complimentistæ
desintereffati amoris , sed etiam practicè
omnia bona intrinseca , promovendô ejus
gloriam extrinsecam pro viribus per actus
essentiales amicitiae vî aliorum mandato-
rum indebitos. En verba mei textûs: Amor
Dei in Scriptura præceptus essentialiter
consistit in amore amicitiae , mixto ex
amore concupiscentiae puro , quo volumus
præ omnibus bonis creatis Deum tanquam
summum nostrum bonum , & ex amore
benevolentiae , quo vicissim volumus Deo
omnia bona non solum intrinseca per af-
fectum purè speculativum , sed potissimum
extrinseca , putà cultum , & amorem pro-
curandum Deo per actus essentialiter amo-
ris practicos , seu per studium bonorum
operum , cujusvis statui congruum. Ita
textus , quem truncavit , & corrupit
P. Virgilius.*

*Hallucinatio 26. Quòd amor in 26.
Scriptura præceptus essentialiter consistat
in amore mixto ex benevolentia , & con-
cupiscentia , non tenent communiter Do-
ctores ; immo ausim dicere , quòd nemini
R. D. Amort. E Theo-*

*Theologorum hucusque ante Authorem
Ideæ inciderit, hīs terminīs uti, f. 15.
N. 19.*

*Animadversio. Dum P. Virgilius
asseverare audet, nulli Theologorum
hucusque ante Authorem Ideæ incidisse,
quòd amor in Scriptura præceptus essen-
tialiter consistat in amore mixto ex be-
nevolentia, & concupiscentia, mon-
strat, quàm curta illi domi Authorum
supellex sit. Docet id inprimis SS. D. N.
Benedictus XIV. in textu adducto
Animadv. 2. Dein, ut ex innumeris
Authoribus sumam unicum, eligo P.
Maurum Soc. Jesu, qui in sua Theo-
logia l. 7. quæst. 162. sic scribit: *Quan-
doquidem charitas est habitus amandi Deum
amore amicitiae, habitus autem explican-
tur per actus, explicandum est, qualis
sit actus, quo homo perfectè diligit Deum
amore amicitiae in ordine ad supernatura-
lem participationem vitae aeternae. Primò
igitur actus charitatis est amor benevolen-
tiae erga Deum, non autem est amor NB.
soli concupiscentiae. Secundò. Amor chari-
tatis est amor non solum benevolentiae, sed
amicitiae. Tertio. Amor charitatis ordina-
tur ad convivendum, & communican-
dum cum Deo in vita aeterna, & super-
naturali. Sed communicatio in vita
aeter.**

æterna, & supernaturali consistit in hoc, ut sicut Deus immediate se ipsum videt, & se ipso immediate fruitur, sic nos Deum immediate videamus, ac Deo immediate fruamur. Ergo amor charitatis ordinatur ad communicationem, per quam immediate Deum cognoscamus, eoque immediate fruamur. Ex dictis concludi potest, quid sit perfectus amor charitatis? Dicendum, quod sit redamatio efficax Dei ut amici in ordine ad communicationem vitæ æternæ. Infertur, quodnam sit objectum formale charitatis? Dicendum, quod objectum formale charitatis est summa bonitas, in quantum per illam Deus est infinite bonus, & perfectus in se, bonitate etiam amabili. Similia habet Tannerus de charit. Disp. 2. q. 4. dub. 1. His Theologis recentioribus addo ex antiquioribus D. Bonaventuram, qui in 2. dist. 27. a. 2. q. 2. sic scribit: *Quidam voluerunt dicere, quod amor mercenarius, qui principaliter respicit ad eam mercedem æternam, de qua dicitur: Ego ero merces tua magna nimis, non est à charitate, sed potius ab affectu naturæ charitatem concomitante. Amor enim charitatis, ut dicunt, cum sit amor gratuitus, non intuetur præmium.* Aliis autem videtur, quod talis

E 2

affe.

affectus possit esse à charitate. Ad affectum enim charitatis non tantum spectat amare Deum amore amicitiae, sed etiam amore concupiscentiae. Frui enim est amore inherere; & constat, quod frui Deo est per charitatem. Et ideo voluerunt isti dicere, & satis probabiliter, quod motus charitatis possit esse mercenarius, secundum quod constituit mercedem suam circa bonum increatum. Si hanc positionem velimus sustinere tanquam probabilem, satis faciliter dissolvuntur rationes oppositae. Ita D. Bonaventura, qui dissolvendò objectiones oppositas, & acquiescendò ostendit, se huic sententiae accedere. Idem in terminis docet S. Thomas inferiùs Animadv. 79. referendus.

27. *Hallucinatio 27. Author Ideæ vocat sententiam sibi oppositam communem sub terminis vulgatæ falsæ persuasionis. Ergo inconsequenter loquitur suam sententiam vocandò communem. f. 15. N. 19.*

Animadversio. In primis vulgata persuasio non est idem, ac communis sententia; hæc enim ad Doctores non ignobiles pertinet; illa ad plebem infimi subsellii. Dein P. Virgilius videtur ignorare Idioma, & Theologorum, & Canonistarum, ubi non rarò occurrunt hi termini:

mini: *Ita cōmunis contra communem.* Non enim illud solummodo commune est, quod omnium, aut plerorumque, sed etiam, quod plurimorum est.

Hallucinatio 28. *Author Ideæ certi-28.*
tudinem prætensam suæ sententiæ, quòd amor in Scriptura præceptus essentialiter consistat in amore mixto ex benevolentia, & concupiscentia, desumit ex hoc unico principio, quòd existimet amorem puræ benevolentiae esse Romæ confixum. Sed hoc principium esse falsum, convincenter ostensum est f. 16. N. 20.

Animadversio. In primis *palmarie* falsum est, quòd innitar unicō principiō confixionis Fenelonianæ. Eo enim Capitulo, quo probo, amorem in Scriptura præceptum esse mixtum, ne quidem unicō verbulō attingo damnationem Fenelonianam, sed adduco argumenta ex ipsa Scriptura. Secundò: adeò non est convincenter ostensum, amorem desinteresatum *indirectè*, & *per consequentiam* non includi in damnatione Feneloniana, ut etiam convincenter ostensum sit oppositum superiùs *Halluc.* 2. 3. & 4.

Hallucinatio 29. *Est potiùs liquide* 2.
certum, quòd amor in Scriptura præceptus

non consistat essentialiter in amore mixto ex benevolentia, & concupiscentia; quia in Christo erat charitas, & tamen non erat concupiscentia, & desiderium fruitionis Dei, cum semper fuerit in actuali visione beatifica. f. 16. n. 21.

Animadversio. P. Virgilius non advertit, amorem concupiscentiæ habere duos actus sub diversa consideratione boni concupiti; in bonum enim absens fertur *per desiderium*, in bonum præsens fertur *per gaudium, ac delectationem*. Cum igitur in Christo fuerit delectatio in bono, etiam fuit motus concupiscentiæ in bonum. Id observat D. Thomas 2. 2. q. 28. a. 4. c. ubi sic scribit: *Amor est prima affectio potentiae appetitivæ, ex qua sequitur & desiderium, & gaudium. Et ideo habitus virtutis idem est, qui inclinat ad diligendum, & ad desiderandum bonum dilectum, & ad gaudendum de Deo.* Sicut ergo D. Thomas in 4. dist. 14. q. 1. a. 3. qq. 3. c. docet, in Beatis remanere habitum poenitentiae, quia ad remanentiam habitûs sufficit potentia ad eliciendum unum aliquem actum, qualis est in eo casu gratiarum actio pro impetratione remissionis; ita etiam in Christo ad salvandum habitum charitatis sub ratione concupiscibili sufficit delectatio, & gaudium

dium in bono possesso. Idem eleganter ostendit Richardus *de S. Victore* inferius *Animadv.* 86. referendus, dum ostendit, in Beatis dari æternam satietatem, & simul æternam esuriem.

Hallucinatio 30. *Moyfes & D. Paulus* 30. *præceptum dilectionis impleverunt per actus puræ benevolentiae, ut exponunt Cornelius à Lapide, Tirinus, & D. Chrysostomus.* f. 17. N. 22.

Animadversio. Actus D. Pauli & Moyfis non fuisse actus puræ benevolentiae, convincenter probatum est *Animadv.* 11. & 23. ex ipsis Cornelio à Lapide, Chrysostomo, & aliis.

Hallucinatio 31. *Certum est, quòd* 31. *in articulo mortis præcepto charitatis possit satisfieri per actum puræ benevolentiae.* f. 17. n. 23.

Animadversio. Hoc dicere, non est *hallucinari*, sed *errare enormiter*. Nam certum est juxta S. Thomam, & P. Maurum, superius *Animadv.* 22. & 26. relatos, & *Animadv.* 35. referendos, & juxta omnem sanam Theologiam, quòd actus puræ benevolentiae non sufficiat ad rationem amicitiae. Cùm ergò aliunde ex consensu omnium Theologorum non

solùm veterum, sed etiam recentiorum insignium charitas sit amor amicitiae, certissimum est, purum actum benevolentiae in articulo mortis non sufficere ad satisfaciendum praecepto charitatis.

32. Hallucinatio 32. *Iste actus est indubie vera contritio: Licet neque caelum, neque infernus esset, tamen verè dolerem de peccato, & actu doleo, unice, quòd Deum infinitè bonum in se offenderim. Sed iste actus innititur soli motivo benevolentiae. Ergò contritio praecepta indubie est vera, etsi sit actus purae benevolentiae. f. 18. N. 23.*

Animadversio. Certum est, contritionem non esse veram contritionem, nisi eliciatur ex motivo charitatis. Certum etiam est, actum purae benevolentiae non esse actum amicitiae, qui constituit actum charitatis; prout ex D. Thoma, & unanimi consensu Theologorum superius ostensum est. Itaque certum est, & *Minorem & Conclusionem* in hoc syllogismo illegitimo falsam esse; utrùm verò *Major* tanquam vera admitti possit, dependet ex eo, utrùm huic contritioni annexum sit serium ac efficax propositum, exhibendi Deo actus essentiales amicitiae
pra-

practicos ? Si hoc propositum saltem implicitè aut virtualiter non includitur in illa contritione ; dico, quòd non sit vera contritio ; quia evidens est, quòd vera contritio debeat detestari omnem malitiam reperibilem in peccato, & quidem per actum positivè impossibilem cum affectu absoluto vel conditionato peccandi. Cùm ergò in omni peccato reperiat hęc primaria malitia, quòd sit aver-
sio ab ultimo fine, & dissolutio amicitiae divinae, haud dubiè hęc gemina peccati mortalis malitia in vera contritione per actum contrarium impossibilem saltem virtualiter & implicitè detestanda, ac positivè excludenda est. At verò aversio ab ultimo fine, & dissolutio amicitiae divinae per actum contrarium impossibilem positivè excludi nequit, nisi per actum conversionis ad ultimum finem, quo homo rationem ultimi sui finis seu beatitudinis constituit in Deo, & quo seriè vult reintegrare amicitiam cum Deo, sese offerendò ad actus essentialis amicitiae practicos. Hīs suppositis tanquam certis, quæro ab ejusmodi contrito, an ita comparatus fuerit animò, ut simul in contritionis actu incluserit propositum, exhibendi Deo actus essentialis amicitiae practicos, ex sua natura gratuitos, & vī aliorum mandatorum indebitos ? Si affir-

met, se ita fuisse comparatum, ea contritio erat vera contritio; quia averfionem ab ultimo fine tollit per affectum amicitiae ut tendentis ad beatificam perfectam unionem cum Deo; dissolutionem autem amicitiae tollit per ferium propositum exhibendi Deo actus essentielles amicitiae practicos, ex sua natura gratuitos, vñ aliorum mandatorum à præcepto charitatis distinctorum indebitos. Si verò ille actus contritionis ponatur ab uno ex *Complimentistis desinteressatis*, qui Deo dicat: *O Deus! ego, quia ita mereris ob infinitas tuas perfectiones; ex mera erga te benevolentia exhibebo tibi omnes actus benevolentiae practicos, vñ aliorum mandatorum sub pœna inferni à te præceptos. Et vñ præcepti charitatis etiam singulis quinquenniis vel annis renovabo hunc actum internum benevolentiae; de cætero actus amicitiae gratuitos, & in ipso opere externo practicos, vñ aliorum mandatorum sub pœna inferni non præceptos, à me nullos expectes. Habeo enim hanc sententiam, quòd vi præcepti charitatis ad nullos alios actus externos, ex sua natura vñ aliorum mandatorum indebitos, aut ex lege amoris amicitiae gratuitos adstringar.* Dico proin, quòd talis *Complimentista desinteressatus* cum suo actu contritionis æternum pereat; quia non elicit

elicit veram contritionem, sufficienter destructivam totius malitiæ reperibilis in peccato, puta aversionis à suo ultimo fine, & dissolutionis veræ amicitiae cum Deo, ex sua natura obligantis ad actus amicitiae gratuitos & practicos in opere, vî aliorum mandatorum aliunde indebitos. Centies repeto, & repetam, hanc doctrinam esse, quæ pervertit orbem; quòd nempe charitas erga Deum non sit amor veræ amicitiae, ex sua natura amicum obligantis ad actus gratuitos aliunde indebitos, ubi pro casu & circumstantia eos exigit *ordo charitatis* erga Deum: sicut etiam erga proximum tenemur præstare officia charitatis, vî iustitiæ aliunde indebita, ubi pro casu & circumstantia erga proximum urget *ordo charitatis*.

Hallucinatio 33. *Possunt vitari peccata præcepto charitatis contraria ex solis motivis benevolentiae v.g. si dicam: Malo cælo privari, vel in nihilum abire, quàm peccare in Deum, quem diligo unice. Ergò amor in Scriptura præceptus non consistit in amore mixto ex amore benevolentiae & concupiscentiae, f. 18. N. 24.*

Animadversio. Ad hoc argumentum Respondeo, Tr. a. n. c, Nam peccata
vitari

vitari possunt ex quovis motivo honesto v. g. temperantiæ, justitiæ, religionis, gratitudinis, spei &c. etiamsi per hoc non exerceatur actus charitatis; nec exinde inferri possit, quod charitas consistat in actu temperantiæ, justitiæ, spei &c. Dixi: tr. Quia sine charitate initiali non excluditur positivè per actum impossibilem affectus conditionatus peccandi.

34. Hallucinatio 34. *Iste actus certè bonus est, & per eum satisfit præcepto charitatis: Amo te, o Deus! plus quàm me, & malo potiùs cælo extorris esse, quàm te offendere.* f. 18. N. 24.

Animadversio. Quòd hic actus bonus sit, nemo negaverit; est enim actus benevolentiae erga Deum. An verò sit simul actus charitatis seu amicitiae cum Deo, dependet ex implicita intentione operantis. Si enim intentio operantis sic comparata est, ut in actu simul involvatur saltem virtualiter propositum efficax præstandi Deo in opere actus essentialis amoris amicitiae, ex sua natura gratuitos, & vî aliorum mandatorum indebitos, eo ipso per ejusmodi propositum & motivum amicitiae actus benevolentiae transit in amorem amicitiae, qui essentialiter tendit ad unionem perfectam beatificam cum Deo;

Deo ; & consequenter eoipso satisfiet præcepto charitatis. Si verò intentio operantis vel ob pravam instructionem , vel ob ignorantiam , vel ob animi torporem sic fuerit comparata , ut præter ejusmodi actus benevolentiae internos ac speculativos , statim temporibus renovandos , in ipso opere externo nullos velit exhibere Deo actus amicitiae gratuitos , sed tantum actus practicos jam aliunde vi aliorum mandatorum à præcepto dilectionis distinctorum debitos , ille actus nec erit actus amicitiae , ac consequenter nec erit actus charitatis , consequenter nec per eum satisfiet præcepto charitatis. Explicationem talis propositi dedi *Halluc.* 32.

*Hallucinatio 35. Præceptum de-35.
siderandi fruitionem Dei per amorem concupiscentiae est affirmativum , nec obligat pro semper , & actus purae benevolentiae juxta S. Thomam 2. 2. q. 26. a. 3. ad 3. est melior amore concupiscentiae. Ergo non est ratio cur actus amoris in Scriptura præceptus consistat essentialiter in mixto ex benevolentia & concupiscentia. f. 19. N. 26.*

Animadversio. Tam amor concupiscentiae , quàm amor benevolentiae pertinet ad præceptum affirmativum. Quid
tum

tum ? Ergone exinde sequitur, quod charitas seu amor amicitiae, & ipse perti-
nens ad praeceptum affirmativum, non sit
mixtus ex amore concupiscentiae & be-
nevolentiae? At dices: amor benevo-
lentiae est melior amore concupiscentiae;
& hoc docet D. Thomas. Quid tum?
An exinde sequitur, quod corpus &
anima non benè misceantur in uno com-
posito physico, eoquod anima sit me-
lior corpore? Sic etiam in composito
metaphysico v.g. in actu contritionis,
vel in actu elicitio ob diversos fines dan-
tur variae tendentiae, quarum una est
altera melior. Melior enim est in actu
contritionis tendentia prosecutiva,
quam averfativa; & si quis det eleemo-
sinam partim ex affectu naturali compas-
sionis, partim ex benevolentia erga pau-
perem pium, partim ad se exercendum
in virtute misericordiae, & acquirendum
habitum virtutis moralis, partim ex
metu purgatorii, partim in solatium ani-
marum purgantium, partim ex motivo
amoris erga Deum &c. hæ omnes ten-
dentiae formaliter inter se diversae misce-
buntur in eodem realiter actu, licet
una earum sit melior altera. Non igitur
prohibet melioritas benevolentiae,
quin in actu amicitiae seu charitatis cum
amo-

amore concupiscentiæ jungi possit. Miror sanè , quòd P. Virgilius adducere audeat D. Thomam , qui pluribus in locis expressissimè protestatur , quòd actus benevolentia non sufficiat ad constituendum actum charitatis. Nam 2. 2. q. 23. a. 1. c. ait: *Nec benevolentia sufficit ad rationem amicitia , sed requiritur mutua amatio. Talis autem mutua amatio fundatur super aliquam communicationem , secundum quod Deus nobis beatitudinem communicat. Super hanc communicationem oportet aliquam amicitiam fundari. Amor super hanc communicationem fundatus est Charitas. Idem 2. 2. q. 27. a. 2. c. dicit : Benevolentia dicitur actus , quo alteri bonum volumus. Hic autem actus differt ab amore , qui est in appetitu intellectivo (nempe ab amore concupiscentia rationalis) Amor enim , qui est in appetitu intellectivo , importat quamdam unionem secundum affectum amantis ad amatum , in quantum scilicet amans aestimat amatum quodammodo ut unum sibi , vel ad se perti- nens , & sic movetur in ipsum. Sed benevolentia est simplex actus , quo volumus alicui bonum , etiam non præsupsita prædicta unione affectus ad ipsum. Sic ergò in dilectione , secundum quod est actus*
Cha.

Charitatis, includitur quidem benevolentia, sed dilectio sive amor addit unionem affectus. Et propter hoc Philosophus dicit; quod benevolentia est principium amicitiae. Ita D. Thomas.

36. Hallucinatio 36. *Actus concupiscentiae relatè ad beatitudinem non est liber, sed necessarius, prout patet ex textibus D. Thomæ ab Authore Ideæ adductis; & etiamsi illud motivum beatitudinis in actus benevolentiae influeret tacitè, non tamen tribueret speciem actui; quia juxta ipsummet Authorem Ideæ actus specificantur à motivo explicitè importato. Ergo actus præceptus charitatis, haud dubiè liber, non est necessariò mixtus ex amore concupiscentiae. f. 19. N. 26.*

Animadversio. P. Virgilius quomodo in hoc puncto errasse ostensus est *Animadv. 6. & 20.*, iterum de novo hòc locò errat; quòd non distinguat inter necessitatem actuum humanorum relatè ad genus beatitudinis, & inter libertatem, quæ est ad speciem beatitudinis. In omni actione humana involvitur appetitus necessarius ad genus beatitudinis propriæ; sed relinquitur libero arbitrio, an velit suam beatitudinem

dinem constituere in Deo , vel in creatura ; item , an velit tendere suô desiderio in Deum, tanquam fruendum beatitudine supernaturali , vel ut fruendum beatitudine abstractiva. Cùm autem in omni specie includatur genus , impossibile est , ut in ullo actu libero humano excludatur appetitus naturalis ad rationem genericam beatitudinis. Sic dari nequit homo vel leo , quin detur animal ; visio nisi colorati , auditio nisi sonori , gustus nisi sapidi. &c. Itaque nec poterit dari electio libera , nisi homo se liberè determinet ad aliquam speciem boni contentam in genere beatitudinis. Aliô modô idem manifestum est in intentione finis semel liberè præstituti , v. g. in itinerante Romain. Quamvis enim intentio finis non influat in omnes passus explicitè ; influit tamen virtualiter ; quia si exigatur ratio , cur potius tendat hâc viâ , quàm aliâ , statim dabit pro causâ intentionem finis. Itaque semel liberè præstituto fine in Deo vel in creatura , & appetitu innato urgente ac necessitante in omni actu ad tendendum in rationem finis seu boni appetibilis , impossibile est , ut libertas seu libera electio non feratur ad speciem boni appetibilis semel præstituti , quamdiu prior intentio finis specifici per actum

contrarium non mutatur. Aliud exemplum habetur in syllogismo, ubi concessis præmissis intellectus juxta non nullos necessitatur *ad exercitium*, id est, ad genus actûs *conclusionalis*, seu *illativi*. Neque enim in talium Authorum sententia est intellectui liberum, utrûm velit elicere actum conclusionalem vel non; quamvis ipsi sit liberum inferre actum affirmativum vel negativum, sub modo adhæſionis certo vel probabili. Ex his ergo sequitur, quòd impossibile sit, ut appetitus innatus necessarius tendens ad rationem genericam beatitudinis, & impellens ad eligendam speciem beatitudinis vel ad media convenientia, relinquat libertatem eligendi aliquid nec explicitè nec virtualiter ordinatum ad finem genericum necessariò volitum. Si in forma scholastica dissolvendum foret sophisma P. Virgilii, responderem unica distinctione. Amor concupiscentiæ sub *ratione generica* concupiscentiæ est actus necessarius. C. sub *ratione specifica* concupiscentiæ. N. Sub hac ergo distinctione non meum argumentum, sed P. Virgilii patet esse apertè ruinosum.

37. Hallucinatio 37. *Ex illis textibus Scripturæ: Ego ero merces tua magna*

na nimis ; Ostendam tibi omne bonum ; Observa praecepta ut benè tibi sit. Gen. 15. Exod 33. Deut. 6. plus non probatur , quàm quòd detur etiam praeceptum spei ; non tamen sequitur , quòd actus charitatis non possit dari sine actu spei & vicissim , aut quòd actus charitatis sine actu spei sit prohibitus vel confixus. f. 20 N. 28.

Animadversio. Inprimis ego ex his textibus non probavi, quòd amor desinteressatus sit prohibitus vel confixus. Id enim probavi ex propositionibus Fene- lonii , de quibus actum est *Halluc. 2. 3. & 4.* dein naturam charitatis mixtæ ex amore concupiscentiæ ac benevolentiae non probo ex textibus præfatis seorsim sumptis , sed ex constanti praxi & observantia Dei, quòd universim , dum viros perfectissimos provocare voluit ad actus omnium perfectissimos , v. g. Abrahamum , Moysen. &c. illis non proposuerit solum motivum benevolentiae , sed motivum concupiscentiæ. Cùm ergo verosimile non sit , quòd Deus tales viros constanter provocare tantùm voluerit ad actus spei, eosque in variis occasio- nibus exercere perpetuò solùm in acti- bus spei , inferendum est , illa motiva

à Deo viris sanctissimis proposita non solum pertinere ad actus spei, sed etiam ad actus charitatis. Hoc meum erat argumentum, doctrinae D. Thomae consentaneum, dum observat, idem esse objectum spei, & charitatis in ratione appetibilis. 2. 2. q. 23. a. 4. ad 2. scribit: *Charitas habet pro objecto ultimum finem humanæ vitæ, scilicet beatitudinem æternam.* Quod utique etiam est objectum spei: quamvis sub alia ratione, nempe sub ratione ardui. Ex his manifestum est, quod P. Virgilius argumentum meum verum suppresserit, & aliud ex suo capite, ut haberet quod carperet, substituerit.

38. Hallucinatio 38. Certum est, quod sine amore mixto ex benevolentia & concupiscentia fruitionis Dei dari possit justificatio; est enim certum, quod quis ita absorberi possit motivis benevolentiae pure erga Deum, ut non cogitet de motivis fruitionis Dei, vel ut in hunc actum contritionis intensissimo affectu prorumpat: Ita doleo, magne Deus, de meis peccatis, ut pro iis vindicandis & amore tuo reparando me offeram ad æternas pœnas amore tui tolerandas. Sed

Sed iste actus saltem intra Sacramentum est certò sufficiens, f. 22. N. 30.

Animadversio. Hunc actum laudatum esse ab hæreticis, Socinianis, Calvinistis, Jansenistis, Montanensibus &c. prout superiùs ostensum est *Halluc.* 19. ex Harduino. Quòd autem iste actus sufficiat in Sacramento, adeò non est certum, ut potiùs dicendum sit, hunc actum, cùm non destruat totam malitiam in peccato reperibilem, putà aversionem ab ultimo fine, & dissolutionem amicitiae cum Deo, essentialiter tendentis ad perfectam unionem cum Deo per fruitionem beatificam; immo conversionem ad finem ultimum, & redintegrationem præfatae amicitiae per æternas pœnas positivè excludat, *ut jacet*, & *per se*, & *ratione suâ* non sufficere ad justificationem etiam in Sacramento, præsertim si virtualiter non includat propositum efficax exhibendi Deo in opere actus essentielles amicitiae erga Deum practicos, quandocunq; & ubicunque eos exegerit *ordo charitatis*. Dixi, *per se*; quia ejusmodi actus benevolentiae, de se ad justificationem inidoneos, *in praxi*, *realiter*, ac *effectivè*, *in personis piis* concomitari solet & amor

concupiscentiæ saltem virtualiter , & propositum efficax præstandi Deo essentielles actus amoris amicitiae practicos , ex sua natura gratuitos , & vñ aliorum mandatorum indebitos.

39. Hallucinatio 39. *Attritio ex solo metu concepta est certò sufficiens ad fructum Sacramenti pœnitentiæ. -- Ea est indubiè sufficiens ad fructum Sacramenti. -- Defacto fuit unanims consensus Theologorum , quòd in puncto attritionis nulla detur distinctio circa sufficientiam ad valorem & fructum Sacramenti , cum ipse Author Ideæ fateatur in Præfatione , se invenisse hanc sententiam ad conciliandos Authores circa sufficientiam & insufficientiam attritionis. Ergo si attritio sufficit ad valorem , est certum , quòd sufficiat ad fructum Sacramenti : -- Certum est , quòd Pontifex in damnandis libris & propositionibus errare non possit ; sed Urbanus VIII. damnavit librum Episcopi Castoriensis , cui titulus Amor Pœnitens. Ergo certum est , quòd ad pœnitentiam justificativam sit necessarius amor Theologicæ charitatis. -- Doctrina de necessitate amoris benevolentiae ad Sacramentum pœnitentiæ , licèt non sit proscrip̃ta formaliter & directè , tamen*
juxta

juxta La Croix est confixa virtualiter & illative. f. 22. & 23. N. 31. & 32.

Animadversio. Ego non docui, quòd detur distinctio in attritione quoad valorem & fructum Sacramenti, ita ut una sufficiat ad valorem, alia ad fructum Sacramenti. Ipsemet enim doceo; quòd Sacramentum poenitentiae non possit esse validum & informe; quia eo momento, quo ponitur Sacramentum, necesse est, poni omnes partes Sacramenti. Utrùm verò confessio possit esse valida & informis, longè alia est quaestio, quæ à me examinabitur in Tractatu de Poenitentia. Distinctionem in attritione, idoneam ad conciliandas diversas Authorum sententias, posui in eo, quòd attritio, quatenus est merus recessus à peccato particulari determinato, absolutè volito, elici quidem possit ex quovis motivo supernaturali, sed quatenus est conversio ad Deum, necessariò includere debeat amorem Dei *initialem*. Eam conversionem autem dixi se potius tenere ex parte propositi, quàm attritionis. Attritio enim respicit præteritum per recessum & detestationem peccati commissi; propositum autem dicit actuale voluntatem, constituendi suum ultimum finem seu beatitudinem in Deo, & exhibendi

bendi Deo actus essentialis amicitiae practicos, ex sua natura gratuitos, vñ aliorum mandatorum indebitos, sub qua duplici consideratione illud propositum revera continet amorem Dei *initialem*, compositum ex amore concupiscentiae & benevolentiae, ac proin in *esse physico* & quoad *substantiam* relatè ad objectum & motivum principale in Sacramento Poenitentiae convenientem cum amore Dei *perfecto*, ita ut differentia sit in esse physico tantum *accidentalis*, quamvis in *esse morali* & *aestimatione divina* in ordine ad impetrandam extra Sacramentum justificationis gratiam ea differentia sit *substantialis*. Differentia autem illa extra Sacramentum inter dilectionem seu contritionem perfectam & dilectionem seu contritionem imperfectam, quæ attritio vocatur, neque consistit in *intensione* se tenente ex parte actûs; neque in *extensione* quoad durationem temporis, sed in *extensione* virium ad exhibendos Deo actus amicitiae essentialis practicos, & in *extensione* ad actus amicitiae non solum essentialis, sed etiam accidentales, quantum moraliter vires cujuslibet tulerint. Deus enim extra Sacramentum poenitentiae nec ex natura rei, nec ex promisso tenetur conferre gratiam justificationis, *nisi facienti quod est in se*, Deumque moraliter ex

tota

tota anima, ex tota mente, tota fortitudine, & totis viribus, & ex toto corde, sine intuitu ad motivum suppliciorum, diligenti. Hæc est summa meæ doctrinæ. Jam videamus, an certum sit, quod P. Virgilius prætendit, attritionem ex solo metu conceptam, sufficere ad fructum in Sacramento impetrandum? Interea, usquedum edatur mea Theologia, & Tractatus de Pœnitentia, quod intra annum circiter futurum spero, P. Virgilio meî locò in Magistrum do SS. D. N. Benedictum XIV, qui in suo præclaro libro, *de Synodo*, edito Romæ 1748. l. 7. c. 13., de sententia Theologorum amorem *initialem*, cum charitate perfecta quoad substantiam eundem, requirentium vel negantium, exactè scribit in sequenti Dissertatione.

SS. D. N. BENEDICTI XIV.

DISSERTATIO

De necessitate amoris initialis in Attritione.

„1. **S**ancta Tridentina Synodus sess. 14.
 „ cap. 4. de reform. duplicem distinguens contritionem, utriusque virtutem & efficaciam, in hunc
 F 5 „modum

„ modum explicat : Docet præterea , et si
 „ contritionem hanc aliquando charitate
 „ perfectam esse contingat , hominemque
 „ Deo reconciliare , priusquam hoc Sacra-
 „ mentum actu suscipiatur ; ipsam nihilo-
 „ minus reconciliationem ipsi contritioni
 „ sine Sacramenti voto , quod in illa in-
 „ cluditur , non esse adscribendam. Illam
 „ verò contritionem imperfectam , quæ
 „ attritio dicitur , quoniam vel ex tur-
 „ pitudinis peccati consideratione , vel
 „ ex gehennæ , & pœnarum metu commu-
 „ niter concipitur , si voluntatem peccan-
 „ di excludat cum spe veniæ , declarat ,
 „ non solum non facere hominem hypoeri-
 „ tam , & magis peccatorem , verum etiam
 „ donum Dei esse , & Spiritus sancti im-
 „ pulsum , non adhuc quidem inhabitan-
 „ tis , sed tantum moventis , quo pœnitens
 „ adjutus viam sibi ad justitiam parat :
 „ & quamvis sine Sacramento pœniten-
 „ tiæ per se ad justificationem perducere
 „ peccatorem nequeat ; tamen eum ad Dei
 „ gratiam in Sacramento pœnitentiæ im-
 „ petrandam disponit .

„ 2. Ex his Concilii Tridentini verbis
 „ celebris orta est quæstio , qualis sit illa
 „ attritio , quæ ad Dei gratiam , in Sa-
 „ cramento pœnitentiæ impetrandam ,
 „ disponit . Atque ut in primis , de ipso
 „ attritionis vocabulo aliquid dicamus ,
 „ illud

„ illud non esse antiquissimum, neque
 „ ante annum 1220. in scholis vulgari
 „ cæptum, Eruditi omnes optimè nô-
 „ runt, cum *Morino de pœnit. lib. 8. cap.*
 „ 2. num. 14. quod tamen per nomen
 „ significatur, & Patribus, & Theologis
 „ semper perspectum fuisse, nemo du-
 „ bitat. Omnes quippe duplicem semper
 „ agnoverunt contritionem, unam per-
 „ fectam, quæ ex se justitiam & sancti-
 „ tatem affert; alteram imperfectam,
 „ quæ sola homini justificando impar est;
 „ hanc verò contritionem imperfectam,
 „ visum est Scholasticis, congruò voca-
 „ bulò, appellare attritionem: *sicut*
 „ *enim* (inquit Estius in 4. distinct. 16.
 „ §. 9.) *in corporalibus attritum dicitur,*
 „ *quod aliquo modo, nempe forinsecus tan-*
 „ *tum, læsum est, aut comminutum; con-*
 „ *tritum verò, quod totum intus, & foris*
 „ *fractione in minima resolutum est, ita*
 „ *in spiritualibus attritio ab illis dicta est,*
 „ *imperfecta quædam, & aliquo usque*
 „ *tantum progressa pœnitentia; contri-*
 „ *tio verò pœnitentia intima & per-*
 „ *fecta.*

„ 3. Porro ex multiplici capite potest
 „ hæc contritionis imperfectio dimanare:
 „ & primo loco valde imperfecta est con-
 „ tritio, quæ non est supernaturalis, sed
 „ unicè movetur ab objecto naturali,
 „ aut

„ aut non elicitur viribûs gratiæ. Hanc
 „ sufficientem non esse ad justificationis
 „ gratiam, tam extra, quàm intra Sa-
 „ cramentum, consequendam, omnes
 „ fatentur; est enim similis poenitentiae
 „ Antiochi, qui peccatum deflebat, non
 „ quòd esset offensa Dei, sed propter
 „ gravissimum morbum, quo cruciaba-
 „ tur, qua de causa veniam à Deo non
 „ est consecutus. 2. Machab. c. 9. Et
 „ quamvis aliquot ex veteribus Schola-
 „ sticis visi sint huic naturali attritioni
 „ vires tribuere, ad hominem Deo re-
 „ conciliandum, eorum tamen opinio
 „ proscripta est ab Innocentio XI. qui
 „ anno 1679. hanc propositionem num.
 „ 57. damnavit: *Probabile est, suffi-*
 „ *cere attritionem naturalem, modo hone-*
 „ *stam.* Advertendum tamen, ne quis
 „ confundat motivum poenitentiae cum
 „ occasione, qua ad poenitentiam exci-
 „ tatur; etenim multi morbo, aliòve
 „ temporalî malò vexati, perpetrata
 „ crimina mente revolvunt, & Dei gra-
 „ tia auxiliante, illa ex motivo superno,
 „ seriò detestantur, sicuti accidit Nini-
 „ vitis, qui timore mortis temporalis,
 „ ac subversionis urbis, quam Jonas præ-
 „ nuntiabat, commoti, per veram, sin-
 „ ceram & supernaturalem contritio-
 „ nem ad Deum conversi sunt.

„ 4. Imperfecta pariter est contritio,
 „ quæ ab aliquo duntaxat peccatorum
 „ genere, non ab omnibus, voluntatem
 „ avertit; evenire enim potest, ut quis,
 „ ex speciali affectione erga aliquam vir-
 „ tutem, peccata eidem opposita dete-
 „ stetur, quin tamen propositum habeat,
 „ cætera præcavendi, quæ aliis virtuti-
 „ bus adversantur. At demum imper-
 „ fectissima erit, nec contritionis no-
 „ men ea merebitur, quæ non procedat
 „ ex deliberata voluntate, sed potius
 „ sit quædam velleitas, seu sterilis at-
 „ que inefficax displicentia de peccato,
 „ absque absoluto proposito in posterum
 „ non peccandi. Evidens porro est,
 „ neutram ex his posterioribus contri-
 „ tionibus ad justificationem prodesse;
 „ quia neutra excludit voluntatem pec-
 „ candi, sicuti Tridentinum exposcit;
 „ neque ad illam pertinet pœnitentiam,
 „ quam à nobis exigit Dominus Ezech. 18.
 „ *Convertimini, & agite pœnitentiam ab*
 „ *omnibus iniquitatibus vestris, & non*
 „ *erit vobis in ruinam iniquitas: projici-*
 „ *te à vobis omnes prævaricationes vestras,*
 „ *in quibus prævaricati estis, & facite*
 „ *vobis cor novum, & spiritum novum.*
 „ 5. Alia est contritio supernaturalis,
 „ & efficax, omnem excludens volun-
 „ tatem peccandi, quæ nihilominus aliis
 „ nomi-

„ nominibûs dicitur imperfecta , & in
 „ quam unicè cadit controversia, quam
 „ proposuimus. Et primò quidem po-
 „ test contritio esse imperfecta, imper-
 „ fectione *merè negativa*; quia scilicet,
 „ etsi concipiatur ex eodem motivo cha-
 „ ritatis, seu amoris Dei super omnia,
 „ ex quo concipitur contritio perfecta,
 „ ad istius tamen intensiōis gradum non
 „ pertingit, sed est debilis, tenuis &
 „ remissa. Secundò dicitur imperfe-
 „ cta; quia peccata detestatur propter
 „ Deum dilectum, non tamen *amore*
 „ *amicitiæ*, sed *concupiscentiæ*, hoc est
 „ dilectum, non quatenus est in se sum-
 „ me bonus, sed quatenus est bonum
 „ nobis, seu quatenus nostra felicitas,
 „ beatitudo, & finis ultimus. Tertiò,
 „ & plerumque, nomine contritionis im-
 „ perfectæ, intelligitur dolor de pecca-
 „ tis unicè conceptus, atque elicitus
 „ propter eorundem turpitudinem, aut
 „ solum metum pœnarum & gehennæ,
 „ absque ulla Dei dilectione. Verùm
 „ hæc eadem contritio imperfecta po-
 „ test ita moveri ex timore gehennæ, ut
 „ simul jungatur, cum aliquo Dei
 „ *amore initiali*; quatenus scilicet vo-
 „ luntas, quæ peccata odit propter sup-
 „ plicia, simul fertur quodammodo in
 „ Deum,

„ Deum, ut objectum diligibile, eum-
 „ que incipit amare, quamvis nondum
 „ amet amore perfecto charitatis. Dif-
 „ ficile tamen est explicare hunc *amo-*
 „ *rem initialem*, nisi dicamus, eum esse
 „ verum actum amoris, sed debilem, te-
 „ nuissimum, atque in minimo gradu;
 „ ac proinde hæc quarta species contri-
 „ tionis imperfectæ videtur ferè coinci-
 „ dere cum prima, ex nuper enumera-
 „ tis; neque in alio ab ea differre, nisi
 „ quòd illa sit ex solo charitatis motivo,
 „ hæc verò admixtum quoque habeat ti-
 „ morem poenarum.

„ 6. His positis, quamvis ante Triden-
 „ tinum communiter Theologi docue-
 „ rint, ad Dei gratiam in Sacramento
 „ poenitentiae obtinendam satis esse con-
 „ tritionem imperfectam, quam jam tum
 „ *attritionem* nuncupabant: attritionis
 „ tamen nomine, nunquam dolorem in-
 „ tellexerunt de peccatis, aliunde exci-
 „ tatum, quàm ex motivo charitatis,
 „ seu omnino sejunctum ab aliquo saltem
 „ remisso, tenui, debili, seu initiali amo-
 „ re benevolo Dei, sicuti testatur doctis-
 „ simus Morinus cit. lib. 8. cap. 4.
 „ num. 2. Omnium autem primi Fran-
 „ ciscus Victoria, & Dominicus So-
 „ to, ambo ex ordine Dominicanorum,
 „ docue-

„ docuerunt, ad peccatorum remissio-
 „ nem virtute clavium assequendam, sa-
 „ tis esse attritionem merè servilem, seu
 „ conceptam ex solo metu gehennæ ;
 „ modò tamen hæc à poenitente, *bona*
 „ *fide reputetur contritio*, ad quam cæte-
 „ roquin eliciendam eum pro viribus co-
 „ nari debere, affirmârunt. At Mel-
 „ chior Canus, Victoriæ, & Soti sen-
 „ tentiam secutus, eam præterea exten-
 „ dit ad attritionem merè servilem, sic
 „ cognitam, hoc est, quæ à poenitente
 „ non existimetur vera contritio, sed ta-
 „ lis esse cognoscatur, qualis revera est.
 „ Enim verò, si materia proxima Sacra-
 „ menti poenitentiae esset vera contritio,
 „ error poenitentis, bona fide se contri-
 „ tum reputantis, cùm revera contri-
 „ tus non sit, eum quidem excusaret à
 „ culpa, sed non disponderet ad gratiam
 „ assequendam in Sacramento, quod ex
 „ defectu materiæ proximæ esset irritum;
 „ eo pacto, quo, qui solo elicitu actu
 „ doloris merè naturalis, quem tamen
 „ credit supernaturalem, ad Sacramen-
 „ tum poenitentiae accedit, non fit uti-
 „ que sacrilegii reus, sed Sacramenti
 „ effectui privatur, quemadmodum re-
 „ ctè ratiocinatur Suarez tom. 4. in 3.
 „ part. disp. 20. sect. 4. num. 15. & seqq.
 „ Quam

„ Quam obrem, si ad Sacramentum pœ-
 „ nitentiæ sufficit attritio servilis, quæ
 „ reputetur contritio, ut voluit Sotus,
 „ necessariò inde consequitur, sufficien-
 „ tem etiam esse attritionem merè ser-
 „ vilem, ut docuit Melchior Canus.

„ 7. Melchioris Cani sententia vix nata,
 „ scholas omnes pervasit, & tanto plau-
 „ su excepta est, ut plurimos, ac magni
 „ nominis statim invenerit Patronos :
 „ *Sed præ ceteris (inquit Morinus cit.*
 „ *loc.) hanc opinionem celebrem reddi-*
 „ *derunt duo Theologiæ scholasticæ cla-*
 „ *rissima, & famosissima lumina, Fran-*
 „ *ciscus Suarez, & Gabriel Vasquez,*
 „ *quos innumeri nunc sequuntur Theolo-*
 „ *gi. Verùm, qui inter istos doctiores*
 „ *& sapientiores habentur, pavidì quo-*
 „ *dammòdo, & meticulosi, ac magna*
 „ *cum cautela illi recenti opinioni sub-*
 „ *scripserunt, quam ipsemet Canus*
 „ *non nisi dubitanter astruxerat part. 5.*
 „ *Relect. de pœnit. inquit : Ponitur*
 „ *contritio pars Sacramenti; quia est cer-*
 „ *ta, & indubitata materia: quòd autem*
 „ *attritio sufficiat, quamvis verum sit,*
 „ *non est adeo certum, & indubitatum,*
 „ *& ideo Concilium Florentinum, com-*
 „ *munisque sententia tenens certum, di-*
 „ *mittens incertum, ponit contritionem*
 „ *R. D. Amort.* G „ par-

„ *partem hujus Sacramenti. Hac eadem*
 „ *moderatione loquitur Suarez tom.*
 „ *4. in 3. part. quæst. 90. art. 4. disp. 15.*
 „ *sect. 4. num. 17. ubi obligans fideles,*
 „ *qui lethalem culpam admiserunt, ad*
 „ *habendam contritionem charitate per-*
 „ *fectam in articulo mortis, hanc affert*
 „ *rationem: Nam, licet sit probabilis*
 „ *opinio, attritionem cognitam cum Sa-*
 „ *cramento sufficere ad iustificationem,*
 „ *tamen non est certa, & potest esse falsa.*
 „ *Quod si fortasse in re ita est, probabilis*
 „ *ista existimatio non sufficit, ut homo*
 „ *salvetur. Ergo qui sciens, & videns,*
 „ *ita se mori permittit, voluntariè ex-*
 „ *ponit se periculo morali æternæ damna-*
 „ *tionis: nam ubi est morale dubium, est*
 „ *morale periculum, præsertim in re tam*
 „ *gravi; hîc autem est morale dubium,*
 „ *cùm illa opinio nec valde antiqua sit,*
 „ *nec multùm communis. Suarezii moni-*
 „ *tum confirmat Philippus Gama-*
 „ *chæus Summ. Theolog. cap. 8. de*
 „ *pœnitent. inquiens: Etiam si agnosca-*
 „ *mus, Sacramentum pœnitentiæ revera*
 „ *facere ex attritis contritos, non tamen*
 „ *id omnino indubitatum Ergo de-*
 „ *bet tunc conari ad veram contritionem,*
 „ *ut hîc modò attritio saltem evadat cer-*
 „ *tior. Et Paulus Comitulus in Re-*
 „ *spons. moral. lib. 1. quæst. 32., licet*
 „ *ab-*

„ absolvi eum posse doceat, qui ex sola
 „ formidine æternæ poenæ de peccatis
 „ dolet, hæc tamen prudenter addit:
 „ *Plures, magnique Theologi, in pœni-*
 „ *tente, antequam absolvatur, contri-*
 „ *tionem veram charitate formatam re-*
 „ *quirunt, neque usque adeò certum est,*
 „ *attritionem pœnitenti esse satis. Quo-*
 „ *circa Sacerdotis partes præcipue esse*
 „ *debent veræ contritionis motum in cor-*
 „ *de pœnitentis, auxiliante Deo, elicere,*
 „ *ardentique eum cohortatione urgere,*
 „ *ut propter Deum peccata admissa exe-*
 „ *cretur omnia.* Sed quod isti, tanta
 „ adhibita circumspectione, affirmârunt,
 „ posteriores Doctores, ob auctum sibi
 „ consentientium numerum, animosio-
 „ res facti, non solum absque ulla dubi-
 „ tatione, & limitatione asseruerunt, sed
 „ contrariam sententiam, requirentem
 „ in pœnitente aliquem charitatis amo-
 „ rem, saltem *initialem*, carpere, &
 „ censurâ afficere non dubitârunt, eam
 „ omnino improbabilem, periculosam,
 „ Tridentini menti contrariam, atque
 „ implicitè, & virtualiter quodammodo
 „ ab eodem Tridentino proscriptam, di-
 „ ctitantes. Verùm istos redarguit Car-
 „ dinalis Pallavicinus, disertè affir-
 „ mans, unicum Tridentini scopum fu-
 „ isse damnare hæreticos improbantes
 „ timorem servilem, tanquam inhone-

„ stum; neutiquam verò definire con-
 „ troversiam, jam tum inter Doctores
 „ Catholicos agitatam; Lib. enim 12.
 „ *hist. Tridentini* cap. 10. num. 25. hæc
 „ ad rem appositè scribit: *Quantum ex*
 „ *Actis conjicio, Theologorum mens erat,*
 „ *ut error hæreticorum damnavetur, tan-*
 „ *quam inhonestum improbantium pænæ*
 „ *timorem; non item ut ferret senten-*
 „ *tiam de scholastica questione, an bujus-*
 „ *modi timor non solum absque contritio-*
 „ *ne animi perfecta (de quo controversia*
 „ *vix fuit, sicut patebit) sed etiam abs-*
 „ *que eo, quòd ullus excitetur amor in-*
 „ *perfectus, sufficiat ad peccatorum re-*
 „ *missionem in Sacramento. Id verò clarè*
 „ *liquet ex ipsa probatione Concilii, qua*
 „ *hujus articuli doctrinam firmat cap. 4.*
 „ *nimirum Ninivitarum pœnitentiam ex*
 „ *timore profectam ipsis profuisse, cum*
 „ *certum esset, eo tempore, quo Sacra-*
 „ *mentum pœnitentiæ adhuc non extabat,*
 „ *eam formidolosam pœnitentiam minimè*
 „ *suffecisse per se ipsam ad peccatum de-*
 „ *lendum, sed vim tantummodo habuisse ad*
 „ *impetrandam novam gratiam, cujus*
 „ *ope adjiceretur charitas. Testatur de-*
 „ *inde idem probatissimus Historicus,*
 „ *suprà citatum Decretum cap. 4. sess. 14.*
 „ *fuisse priùs ita concinnatum, ut in eo*
 „ *diceretur, attritionem ex metu gehen-*
 „ *næ, & pœnarum sufficere ad Dei gra-*
 „ *tiam*

„ tiam in Sacramento impetrandam, sed
 „ intercedente Joanne Æmiliano Tu-
 „ detano Episcopo ablatum fuisse ver-
 „ bum illud *sufficere*, ejusque locò
 „ subrogatum verbum *disponit*, quod
 „ profectò æquivocum est, & referri
 „ potest cùm ad dispositionem proximam,
 „ tum ad remotam, sicuti opportunè ob-
 „ servant Petrus Lambertus le Drou
 „ in Tract. de contrit. & attrit. dissert. 1.
 „ §. 1. & seqq. Natalis Alexander
 „ Theolog. dogmat. & moral. lib. 2. de
 „ Sacram. pœnit. art. 3. proposit. 5.
 „ Juenin de Sacrament. dissert. 6. quæst.
 „ 4. §. 3. Tournely tract. de pœnit.
 „ quæst. 5. art. 2. Witasse eod. tract.
 „ quæst. 3.

„ 8. Ad hæc, ut observant Launo-
 „ jus in dissert. de mente Concilii Tri-
 „ dentini, circa contritionem & attri-
 „ tionem part. 2. cap. 2. & cit. Le Drou
 „ §. 3. ex ipsismet Patribus & Theologis,
 „ qui Concilio Tridentino interfuerant,
 „ eodem Conciliò absolutò, aliqui pro-
 „ pugnârunt necessitatem inchoatæ con-
 „ tritionis, seu amoris initialis, ad Sa-
 „ cramentum pœnitentiæ, inter quos
 „ Fridericus Nausea, Episcopus Vien-
 „ nensis in Austria, in suo Catechismo, &
 „ Franciscus Sonnius Episcopus Ant-

„ verpiensis tract. 4. de pœnit. cap. 6. alii
 „ pro sufficientia attritionis merè servi-
 „ lis dimicârunt, uti Andreas Vega,
 „ & citati Dominicus Soto, & Mel-
 „ chior Canus. Non autem fuissent
 „ Præsules, & Theologi in has opposi-
 „ tas sententias distracti, si quid à Con-
 „ cilio Tridentino, de hac re definitum,
 „ scivissent.

„ 9. Cùm itaque versemur in quæ-
 „ stione, ab Ecclesia hætenus non defi-
 „ nita, jure ac meritò Alexander VII.
 „ die 5. Maij 1667. sub pœna excommu-
 „ nicationis latæ *sententiæ*, Sedi Aposto-
 „ licæ reservatæ, præcepit: *Cunctis, &*
 „ *singulis fidelibus ut si deinceps de*
 „ *materia attritionis scribent, vel libros,*
 „ *aut scripturas edent, vel docebunt,*
 „ *vel prædicabunt, vel alio quovis modo*
 „ *pœnitentes, aut scholares, cæterósque*
 „ *erudiant, non audeant ulicujus theolo-*
 „ *gicæ censuræ, alteriúsve injuriæ, aut*
 „ *contumeliæ notâ taxare alterutram sen-*
 „ *tentiam; sive negantem necessitatem ali-*
 „ *qualis dilectionis Dei, in præfata attri-*
 „ *tione, ex metu gehennæ concepta, quæ*
 „ *hodie inter Scholasticos communior vi-*
 „ *detur; sive asserentem dictæ dilectionis*
 „ *necessitatem; donec à sancta Sede fuerit*
 „ *aliquid hac in re definitum. Caveant*

„ pro-

„ proinde *Episcopi*, ne in suis *Syno-*
 „ *dis*, aut in *Instructione Sacerdotum*,
 „ *quam synodis quandoque attexunt*,
 „ *aliquid decernant*, aut de attritio-
 „ *nis merè servilis ad Sacramentum*
 „ *pœnitentiæ sufficientia*, aut de amo-
 „ *ris saltem initialis necessitate*. Ad-
 „ *huc quippe sub Iudice lis est*: adhuc
 „ *impunè pro una, & altera senten-*
 „ *tia dimicatur*. Paucis antea annis
 „ *Cardinalis Gottus Theolog. tom. 3.*
 „ *in 3. part. D. Thomæ, quæst. 4. de con-*
 „ *tritione, dub. 4. §. 1. sententiam pro-*
 „ *pugnavit non requirentem in pœniten-*
 „ *te amorem Dei, ne initialem quidem,*
 „ *ad justificationis gratiam in Sacramen-*
 „ *to pœnitentiæ assequendam*. Hac ipsa
 „ *in urbe, operâ & curâ P. Caroli*
 „ *Jacobi Romili, Ord. Min. Convent.*
 „ *Generalis Magistri, typis recusum est*
 „ *opus Claudii Frassen inscriptum;*
 „ *Scotus Academicus; cujus Auctor*
 „ *tom. 10. p. 563. strenuè defendit attri-*
 „ *tionem ex solo metu pœnarum & ge-*
 „ *hennæ, atque ex amore concupiscen-*
 „ *tiæ, seu affectu spei conceptam, modò*
 „ *supernaturalis sit, omnémque exclu-*
 „ *dat voluntatem peccandi, esse suffi-*
 „ *cientem dispositionem ad Sacramenti*

„ poenitentiae fructum in se derivandum.
 „ Contra verò Cardinalis Denhoff Epi-
 „ scopus Cefenatensis, in sua *Instructio-*
 „ *ne Pastoralis*, de poenit. Sacram. pag. 33.
 „ aliqualem amorem in attritione requi-
 „ rit, ut sit sufficiens Sacramenti poe-
 „ nitentiae materia : Franciscus Maria
 „ Campioni annò 1698. doctam elu-
 „ cubravit dissertationem Theologico-
 „ scholasticam, in qua totis viribus co-
 „ natus est demonstrare necessitatem ali-
 „ qualis amoris Dei, saltem imperfecti
 „ & initialis, ad impetrandam gratiam
 „ in Sacramentis, quæ dicuntur *Mor-*
 „ *tuorum* : & laudatus Petrus Lambertus
 „ le Drou, Episcopus Propyriensis,
 „ Apostolici sacrarii Præfectus, cum per
 „ urbem evulgatam vidisset dissertatio-
 „ nem, à Bartholomæo Rivio, ejusdem
 „ sui Augustiniani Instituti Theologo,
 „ exarata, in qua Auctor decertat pro
 „ sufficientia attritionis, omnis charita-
 „ tis expertis, ad validè, & cum fructu
 „ recipiendum Sacramenta Baptismi &
 „ Poenitentiae, eidem statim contradi-
 „ ctorem se præbuit, aliisque editis dis-
 „ sertationibus, san. mem. Clementi XI.
 „ nuncupatis, nullum non adhibuit ar-
 „ gumentum, quod aptum putaverit ad
 „ prædictam opinionem refellendam,
 „ con-

„ contendens , attritionem merè servi-
 „ lem , ne à Sacramento quidem vires
 „ fortiri, quibus valeat hominem pro-
 „ ximè disponere , ad Dei gratiam , vel
 „ primò obtinendam , vel amissam re-
 „ cuperandam. Hinc rectè intulit Berti
 „ Theolog. tom. 7. lib. 34. cap. 5. ni-
 „ hil haëtenus à Sede Apostolica , de hac
 „ quæstione decisum , sed libertatem
 „ cuique datam , ex præfatis opinion-
 „ bus eam eligendi & docendi , quam
 „ maluerit.

10. Sed non ideo prohibentur Epi-
 „ scopi Confessarios monere , ut pæni-
 „ tentes ad veram , & perfectam con-
 „ tritionem hortentur , & excitent :
 „ id siquidem faciendum suadent etiam
 „ præcipui Authores , qui pro sufficien-
 „ tia doloris , ex solo metu gehennæ ,
 „ steterunt, uti Suarez, Gamachæus,
 „ Comitulus , quorum testimonia su-
 „ præ retulimus. Et quod magis est ,
 „ ita fieri præcipit Rituale Roma-
 „ num , jussu Pauli V. editum , Con-
 „ fessario injungens , ut audita pæni-
 „ tentis sacramentali confessione, ejus-
 „ que peccatîs diligenter expensîs , op-
 „ portunas correptiones , ac monitiones,
 „ prout opus esse viderit , paterna chari-
 „ tate adhibeat, & ad dolorem , & con-
 „ tri-

„ *trititionem efficacibus verbis adducere*
 „ *conetur ; cui consonat Rituale Ar-*
 „ *gentinense , editum à Cardinali de*
 „ *Rohan tit. de pœnit. §. 1. ubi hæc*
 „ *habentur : Cæterum pœnitentes suos ad-*
 „ *monere non cessent Confessarii , ne se*
 „ *putent securos in Sacramenti pœniten-*
 „ *tiae perceptione , si præter fidei , &*
 „ *spei actus , non incipiant diligere*
 „ *Deum , tanquam omnis justitiæ fon-*
 „ *tem , ut loquitur sacrosancta Triden-*
 „ *tina Synodus.*

Hucusque SS. D. N. Benedictus XIV. ex cujus verbis sequitur, sententiam eorum , qui putant sufficere attritionem conceptam ex metu inferni sine amore initiali , adeo non esse certam , ut opposita videatur longè probabilior , quam & ego defendo.

40. Hallucinatio 40. *Juxta Authorem Ideæ amor quæ initialis non justificat extra Sacramentum , & amor quæ perfectus justificationem jam supponit. Ergo amor mixtus non est necessarius ad justificationem. f. 24. N. 33.*

Animadversio. Falsissimum est ; quòd amor perfectus quæ perfectus extra
 Sa-

Sacramentum juxta me jam supponat justificationem. Quicumque legerit meum *ad Scrupulos Lienbhardianos Responsum*, videbit; me loqui de amore ac contritione perfecta *intra Sacramentum*, non extra Sacramentum. Cùm enim *amor initialis*, qui juxta me ad sufficientiam attritionis requiritur in Sacramento poenitentiae, non habeat perfectionem ullam *materialem*, excepta puritate motivi à metu servili, utpote necdum extensivè, nec intensivè perfectus, ad hoc ut transeat in amorem habitualement perfectum, ejus imperfectio supplenda est ex gratia sacramentali, ita ut in Sacramento poenitens per infusionem gratiae ex attrito fiat contritus, & contritio *materialiter imperfecta* fiat saltem *formaliter perfecta* per unionem ad gratiam Sacramenti, à qua informatur illa dilectio initialis, & contritio materialiter imperfecta. Hic erat verborum meorum sensus, attento Lectori obvius; nec unquam cogitavi de alio sensu. Sed P. Virgilius mea verba in peregrinum sensum, à me prorsus alienum detorquens, somniat, quòd etiam extra Sacramentum perfectionem amoris & contritionis desumam *ab unione ad gratiam Sacramenti*. Advertere utique potuisset, me non loqui de dilectione & con-

contritione perfecta *extrasacramentali*, cum utique *extra Sacramentum* suam perfectionem desumere nequeant *ab unione ad gratiam Sacramenti*. At verò longè alia debet esse perfectio dilectionis & contritionis perfectæ ac justificativæ *extra Sacramentum*. Cum enim Deus *extra Sacramentorum* largitatem non teneatur restituere gratiam, ab homine post baptismum malitiosè abjectam, nisi faciat, *quantum moraliter est in se, & ex toto corde, ex tota anima, ex tota fortitudine, & ex omnibus animæ viribus* conetur diligere Deum, ea *extrasacramentalis* dilectio ac contritio in ordine ad obtinendam *extrasacramentalem* justificationis gratiam debet esse etiam *materialiter* perfecta, hoc est, *extensivè* perfecta, & *intensivè* perfecta, non quidem extensione quoad durationem temporis, nec intensione graduum se tenente ex parte actûs, sed *extensione* firmi propositi non solum ad essentielles sed etiam accidentales actus amoris amicitiae practicos, & *intensione virium* ad illud propositum fideliter observandum. Nisi enim dilectio & contritio *extra Sacramentum* habeat eam *perfectionem materiale* pro priori ad infusionem gratiæ, non assequetur *perfectionem formalem*, quæ habetur per informationem *extrasacra-*

sacramentalis gratiæ , nisi Deus ex speciali pietate ac misericordia minori extensione & intensione virium in casu particulari velit esse contentus. Cæterum hæc distinctio inter perfectionem dilectionis vel contritionis *materialem* & *formalem* non est nova , sed est omnium Theologorum , qui cum D. Thoma I. 2. q. 13. a. 8. admittunt mutuam naturæ prioritatem inter infusionem gratiæ , & contritionem. Ea enim mutua naturæ prioritas à D. Thoma explicatur ad modum illius mutuae prioritatis , quæ datur inter materiam & formam. Ibidem ad 2. sic ait : *Dispositio subjecti præcedit susceptionem formæ ordine naturæ , sequitur tamen actionem agentis. Et ideo motus liberi arbitrii (in justificatione impii) naturæ ordine præcedit consecutionem gratiæ ; sequitur autem infusionem gratiæ.* Vide dicenda *Animadv.* 124. & dicta *Animadv.* 8.

Hallucinatio 41. *Damnavit Urbanus VIII. librum Episcopi Castoriensis , cui titulus : Amor pœnitens. Ergo ex supposito , quòd Amor pœnitens damnetur , certum est , quòd iste amor ad pœnitentiam justificativam non sit necessarius.* f. 23. N. 32.

Ani-

Animadversio. P. Virgilius more solito, sed infeliciter monstrat suam eruditionem. Urbanus VIII. jam obiit annô 1644. liber Episcopi Castoriensis primûm impressus est annô 1683; dein verò *non prohibitus*, sed tantûm *suspensus est*, usque dum corrigatur, annô 1690. Ratio suspensionis non erat doctrina de necessitate amoris, sed doctrina de usu Clavium. En! ipsum tenorem confixionis ex Indice librorum prohibitorum: *Amor pœnitens, sive de divini amoris ad pœnitentiam necessitate & recto usu Clavium libri duo. Authore Joanne Episcopo Castoriensi. Embrica anno 1683. suspenditur, donec corrigatur Dec. Sac. Congreg. S. Officii. 20. Junii 1690.* Quòd hic liber non fuerit suspensus ob doctrinam de necessitate amoris initialis, patet ex Dissertatione SS. D. N. Benedicti XIV. Cæterûm si P. Virgilius adeò reverens est erga Decreta Romana, conformet se Rescripto ex S. Congregatione Indicis ad P. Lienhardium, per quod expungi iussa est ea propositio: *supponant; quòd omnis amor charitatis perfectæ sit amor purus, sed non interessatus.*

42. Hallucinatio 42. 43. 44. 45. 46.
& 47. *Textibûs Patrum, quibûs utitur Au-*

Author Ideæ ad probandam necessitatem amoris mixti, etiam utitur Bajus & ejus affecla ad probandum, nullum opus bonum fieri posse sine charitate Theologica. -- Dein dato, non concessio, quod Patres vellent, charitatem esse necessariam ad justificationem, non probatur, quod Patres loquantur de charitate mixta. -- Patres loquuntur de charitate operante. Absit verò, Patres velle, quod sine charitate operante non detur justificatio; hoc enim Bajus docuit, & ulterius addidit; quod nullum detur opus bonum ac virtuosum sine charitate, cum tamen peccator destitutus charitate possit honestè & virtuosè operari. Si ergo Author Ideæ textus Patrum sic extendit, reum se faciet ejusdem confixionis, & incurret in Propos. 16. Baij damnatam. Non est vera legis obedientia sine charitate, f. 25. & 26. N. 34.

Animadversio. In his paucis lineis latent plures hallucinationes. Nam

Primò. Ex eo, quod hæretici⁴³ abutantur iisdem textibus Scripturæ & Patrum ad stabiliendos suos errores, non sequitur, illos textus tanquam pollutos & execratos relinqui oportere intactos à Catholicis, aut ex eorum usu Scriptorem Catholicum in suspicionem vocari

cari posse hæresis, quo nihil petulantius, nihil calumniosius, nihil in materia detractiōis excogitari posset gravius. Si enim Jansenius, & Calvinus, & ejus asseclæ utuntur iisdem textibus Scripturæ & Patrum, præsertim D. Augustini ad probandam existentiam gratiæ necessitantis, atque ad relinquendam solam libertatem à coactione, num propterea *genuinus Thomista* in suspicionem hæresis vocari, & *petulanter* ac *calumniosè* traduci poterit tanquam Calvinista, Jansenista, aut Quesnelista, eoquod ad probandam suam Præmotiōnem Physicam, & Prædestinationem gratuitam utatur iisdem textibus? Eru-
bescendā profectò, &, nisi per poenitentiam & restitutionem famæ deleteretur, infernò digna esset ejusmodi *virulenta, viperata, & invidiosa* calumniandi methodus.

44. Secundò. Ignorare prorsus videtur P. Virgilius, vel dissimulare, in quo consistat Bajanus error, & hæresis. Ea consistit in hoc, quod nulla admiserit dona supernaturalia, nec gratiam sanctificantem, nec habitus virtutum infusos, nec aliam charitatem infusam, præter solum actum humanum, quo diligitur Deus, etiamsi ille actus non informetur à gratia alia sanctificante, aut ab alio

alio dono supernaturali , constituyente habitum charitatis infusæ. Ab isto autem errore Baij longissimè recedunt , qui admittunt gratiam sanctificantem , & alia dona infusa tanquam formam actuum humanorum , & habituum , prout in Tract. *de Virtutibus* fusè ostendo.

Tertiò. Datò , quòd Patres ad 44. justificationem omnem etiam in Sacramento requirant actum charitatis , haud dubiè non requirunt actum charitatis perfectæ , ac justificativæ , sed imperfectæ , seu initialis , quæ ut ostendit SS. D. N. Benedictus XIV, ad minimum est amor spei , seu amor concupiscentiæ ; cùmque per adjunctum affectum benevolentiae & amicitiae ab actu spei debeat esse distinctus , necessariò ad minimum erit saltem actus amoris mixti.

Quartò. Propositio P. Virgilii , 45. quòd *charitas initialis* in Sacramento juxta SS. Patres universim etiam in receptione Baptismi & Sacramenti poenitentiae ad justificationem requisita nec possit nec debeat esse *operans* , aut quòd charitas ejusmodi operans sit semper eoipso perfecta ac justificativa , adeoque Bajana , defendi non potest ; expresse enim in *Rescripto S. Congregationis Indicis ad P. Lienhardium* jubentur deleri

R. D. Amort.

H

om-

omnia illa loca, in quibus negari videtur ejusmodi dilectio *practica* seu *operans*, quæ, sicut justitia nil aliud est, nisi *constans ac perpetua voluntas tribuendi cuique jus suum* pro casu & circumstantia, ubi urget obligatio justitiæ, ita etiam ipsa nihil aliud est, quàm propositum firmum, hoc est, *constans ac perpetua voluntas placendi Deo per actus saltem essentielles amoris amicitiae practicos*, ex sua natura gratuitos, & vñ aliorum mandatorum indebitos, ubicunque in casu particulari urgebit ordo charitatis, etiamsi illa constans ac perpetua voluntas seu propositum non sit semper conjuncta cum justificatione seu infusione gratiæ.

Rescriptum sic habet: *Ex Erotemate 3. P. Lienhardt deleantur omnia illa loca, quibûs significari videtur, ad justificationem impii non requiri propositum efficax placendi Deo per actus amoris practicos, aut saltem illa exponantur, ut mens Authoris non fuerit negare, ejusmodi propositum implicitum esse necessarium, ut impius justificetur, sed solum explicitum.*

46. Quintò. Non est Bajanum, sed Catholicum & generale Theologorum melioris notæ ferè omnium dogma, quòd

quòd nullum possit dari opus meritorium vitæ æternæ sine charitate operante, hoc est, sine prævio actu charitatis, qui tanquam actus imperans *virtualiter* saltem in actus subsequentes tanquam in suos actus imperatos influat. Ita expressè docet D. Thomas, ita Scotus, ita etiam asseclæ horum Doctorum. Angelicus 1. 2. q. 114. a. 4. c. sic scribit: *Vita æterna in Dei fruitione consistit, motus autem humanæ mentis ad fruitionem divini boni est proprius actus charitatis, per quem (NB. actum) omnes actus aliarum virtutum ordinantur in hunc finem, secundum quod aliæ virtutes imperantur à charitate. Et ideo meritum vitæ æternæ primò pertinet ad charitatem; ad alias autem virtutes secundariò, secundum quod eorum actus à charitate imperantur. Et ibidem ad 3. Dicendum, quòd fidei actus non est meritorius, nisi fides per dilectionem operetur, ut dicitur ad Gal. 5. similiter etiam actus patientiæ & fortitudinis non est meritorius, nisi aliquis ex charitate operetur, secundum illud 1. Cor. 13. Si tradidero corpus meum, ut ardeam, charitatem autem non habuerò, nihil mihi prodest. Et 2. 2. q. 23. a. 4. ad 1. Charitas ponitur in definitione*

tionem omnis virtutis, non quia sit essentialiter omnis virtus, sed quia dependent ab ea aliquantulum omnes virtutes. Istud aliquantulum autem S. Doctor ibidem sic explicat ad 2. Dicendum, quod virtus vel ars, ad quam pertinet finis ultimus, imperat virtutibus vel artibus, ad quas pertinent alii fines secundarii, sicut militaris imperat equestri. Et ideo quia caritas habet pro objecto ultimum finem vite humanæ, scilicet beatitudinem æternam; ideo extendit se ad actus totius humanæ vite per modum imperii, non quasi immediate eliciens omnes actus virtutum.

Ex recentioribus Theologis hanc Questionem ex instituto examinat Paulus à Conceptione in sua Theologia Salmanticensi Tract. 14. disp. 2. dub. 5. ubi sic
 „ scribit : „ *Quæritur, an ad meritum condignum vite æternæ requiratur ordinatio caritatis? Ordinatio autem est*
 „ *multiplex; habitualis, formalis, &*
 „ *virtualis. Virtualis ordinatio est,*
 „ *quando actus caritatis formalis relinquit aliquam sui virtutem, media*
 „ *qua influit in actus aliarum virtutum.*
 „ *Prima sententia docet, ad meritum de condigno vite æternæ sufficere relationem habitualement. Secunda defendit*

„ dit , nullum actum esse meritorium
 „ de condigno vitæ æternæ , nisi præ-
 „ ter ordinationem habitualement chari-
 „ tatis habeat insuper ordinationem vir-
 „ tualem illius. Ita perpetuò D. Tho-
 „ mas , D. Bonaventura , Scotus , Du-
 „ randus , Lorca , & nobiliores Tho-
 „ mistæ , quos referunt , & sequuntur
 „ Salmanticenses. Dicendum ; influ-
 „ xum gratiæ habitualis (puta gratiæ
 „ sanctificantis) media charitate (actua-
 „ li) in actus supernaturales esse sim-
 „ pliciter necessarium ad meritum vitæ
 „ æternæ , proindeque esse necessariam or-
 „ dinationem saltem virtualement charitatis.
 „ Probatur ex verbis Apostoli ad Gal.
 „ 5. dicentis , quòd in Christo nihil
 „ valet , nisi *fides , qui per charitatem*
 „ *operatur*. Et D. Augustinus de fide
 „ & operibus. *Apertissimè Scriptura*
 „ *testatur ; nihil prodesse fidem , nisi*
 „ *eam , quàm definit Apostolus , id est ,*
 „ *quæ per dilectionem operatur*. Et D.
 „ Bernardus. Ep. 107. *Nec fides va-*
 „ *let , si non operetur ex dilectione*. --
 „ Ista verba Apostoli non possunt intel-
 „ ligi de charitate otiosa , seu non ope-
 „ rante. Nullatenus enim potest per-
 „ cipi , quòd fides per charitatem ope-
 „ retur , si ipsa charitas nihil operetur ;

„ sicut nequit intelligi , quòd intelle-
 „ ctus per voluntatem operetur , vo-
 „ luntate nihil operante. Nam aliquem
 „ operari per alium , importat essen-
 „ tialiter , quòd iste verè operetur. --
 „ Ergo fides nequit per charitatem ope-
 „ rari , si charitas remaneat præcisè in
 „ ratione habitûs , & non reducatur ad
 „ actum. Ergò nequit intelligi de cha-
 „ ritate præcisè habituali.

Ita ista Theologia Thomistica Salman-
 ticensis , ad quam meritò erubescant ,
 qui eam sententiam non erubuerunt
 arguere Bajanismi. Plura de hac re
 scribo in Tract. *de Charitate*. intra an-
 num in mea Theologia typis vul-
 gando.

47. Sextò. Quòd peccator destitutus
 charitate possit ponere opera *moraliter*
bona , & quòd possit *vera legis obedientia*
 quoad substantiam observare præce-
 pta alia distincta à charitate v. g. fidei ,
 spei ; & quòd ejusmodi actus sint *actus*
virtutum ac virtuosì , haud dubiè nemo
 negaverit , nisi senserit cum Quesnello ,
 aut Bajo ; sed P. Virgilius nec mille
 equis hæc consecraria ex mea *Idea amo-*
ris , aut ex meis *Responsis ad Scrupulos*
Lienbardianos extrahet. Quin imò do-
 cui non semel è diametro oppositum.
 Ipse.

Ipsemet P. Virgilius f. 17. N. 22. fate-
tur, quòd in mea Idea c. 2. doceam; spe-
ciem operum & actuum humanorum sumi
dè motivis explicitis, quæ videlicet in
operando substant attentioni operantis.
Itaque si Ethnicus, Turca, peccator,
ponat actum temperantiæ, justitiæ in
contractibus, reverentiæ erga paren-
tes, obedientiæ & fidelitatis erga Prin-
cipem, &c. nemo prudens negaverit,
hos actus potius esse virtuosos, quàm
vitiosos; ea esse *in genere virtutis*, &
non *in genere vitii*; opera hæc esse
bona, & non *mala*; quia homines in
his denominationibus conferendis vel
denegandis solùm respiciunt ad motiva
actuum *immediata*, ac *proxima*, &
obvia, & *explicita*, quæ communiter
substant attentioni operantium, nempe
ad principia ac *regulas morum proximas*.
Hïs tamen non obstantibûs juxta Theo-
logos semper verum erit, quòd omnia
ista opera, quamdiu non per actum ali-
quem charitatis ordinantur in finem ul-
timum, neque sint opera *perfectè bona*,
neque habeant rationem *perfectæ virtu-
tis*, nec sint *perfectè virtuosa*, nec etiam
simpliciter sint *vera virtus* relatè ad fi-
nem remotum seu *ultimum* virtutis. Ita
enim expressè docet D. Thomas 2. 2.

q. 23. a. 7. c. *Dicendum, inquit, quod virtus ordinatur ad bonum: bonum autem principaliter est finis. Nam ea, quæ sunt ad finem, non dicuntur bona, nisi in ordine ad finem. Sicut ergo duplex est finis, unus ultimus, alter proximus, ita etiam est duplex bonum, unum ultimum ac universale; aliud proximum & particulare. Ultimum & principale bonum hominis est Dei fruitio secundum illud Ps. 72. Mibi adhærere Deo bonum est. Et ad hanc ordinatur homo per charitatem. Sicut ergo patet, quod virtus vera simpliciter est illa, quæ ordinat ad principale bonum hominis, nulla vera virtus potest esse sine charitate. Et ad 1. Actus alicujus charitate carentis, secundum quod habet aliquod aliud donum Dei, vel fidem, vel spem, vel etiam naturæ bonum, quod non totum per peccatum tollitur. Et secundum hoc sine charitate potest quidem est aliquis actus bonus ex suo genere, non tamen perfectè bonus, quia deest ordinatio ad ultimum finem. Et ad 2. Non potest esse simpliciter vera justitia, aut vera castitas, si desit debita ordinatio ad finem, quæ est per charitatem, quantumcunque aliquis se rectè circa alia habeat. Et ibid c. Si particulare bonum (ad quod actio ordinatur) sit verum bonum, utpote,*

utpote, quantum est in se, ordinabile ad principale bonum, puta conservatio civitatis, vel aliquid hujusmodi, erit quidem vera virtus, sed imperfecta. Et a. 8. c. Per charitatem ordinantur actus omnium aliarum virtutum ad ultimum finem. Et secundum hoc ipsa dat formam actibus omnium aliarum virtutum, & pro tanto dicitur esse forma virtutum. Et ad 3. Charitas dicitur finis aliarum virtutum, quia omnes alias virtutes ordinat ad finem suum. Et dicitur Mater aliarum virtutum; quia ex appetitu finis ultimi concipit actus aliarum virtutum imperando ipsos.

Ex his omnibus D. Thomæ textibus patet, quod peccatoris opera bona sint quidem ex suo genere bona, sed non perfecte bona, & quod sint simpliciter virtus, sed non sint simpliciter vera virtus relate ad finem remotum, seu ultimum virtutis.

Hallucinatio 48. *Author Ideæ ob-* 48.
cit ex Augustino illum textum: Quid est boni cupiditas, nisi charitas? Et ex S. Isidoro: Nullus est rectus, nisi qui te diligit; & nullus te diligit, nisi rectus. Ergo nihil boni aut recti datur sine charitate. Respondeo. Iterum hīs & similibus textibus loqui Bajum. Propositio Bajana ita sonat: Omnis amor creaturæ

rationalis aut vitiosa est cupiditas, qua mundus diligitur, & à Joanne prohibetur, aut laudabilis illa charitas, qua per Spiritum sanctum in corde diffusa Deus amatur. Ergo datur boni cupiditas, quæ non est charitas Theologica, & datur aliquid rectum, quod non est dilectio Dei Theologica; quia dantur actus fidei, spei, justitiæ &c. qui non solum boni sunt, sed ad ipsam justificationem in Sacramento à Tridentino perducere dicuntur. f. 26. 27. N. 35.

Animadversio. Non loquitur Badius, ubi loquitur S. Augustinus & S. Isidorus, sed loquitur tam *Baji*, quàm *P. Virgilii*, hos textus malè exponendum, imperitia. D. Augustinus in contextu manifestè ostendit; se loqui de ea cupiditate, ubi bonum sumum, quod est Deus, non amplius concupiscitur solo timore poenæ, & eam cupiditatem definit esse charitatem saltem initialem. Textus enim à me in Idea adductus, & à P. Virgilio in essentialibus truncatus, sic habet: „ Cupiditas boni non homini „ à Domino esset, si bonum non esset. „ Quid enim boni cupiditas, nisi charitas? Tunc bonum concupisci incipit, „ quando dulcescere cœperit. Quando „ autem (solum aut principaliter) timo- „ re

„ re poenæ , non amore justitiæ fit bo-
 „ num, nec fit in corde , quod fieri vi-
 „ detur in opere , quando homo (*saltem*
 „ *dispositione habituali per actum contra-*
 „ *rium & cum voluntate conditionata*
 „ *peccandi possibili impossibilem non re-*
 „ *tractata*) mallet non facere , si posset
 „ impunè. Ergò benedictio dulcedinis est
 „ gratia Dei, qua fit in nobis , ut (sine
 „ principali respectu ad poenas) nos de-
 „ lectet & cupiamus, NB. hoc est, ame-
 „ mus, quod præcipit nobis. „ Ex hoc
 „ textu manifestum est, quòd D. Augusti-
 „ nus loquatur *de charitate initiali* , dum
 „ econtra Bajus loquitur *de charitate per-*
 „ *fecta*. Item, quòd D. Augustinus non ne-
 „ get *fieri bonum* , sed tantum neget, *benè*
 „ *fieri bonum*. Non igitur loquitur Bajus,
 „ ubi loquitur S. Augustinus, ut calumnia-
 „ tur P. Virgilius. Itaque nec ego loquor
 „ cum Bajo , nec ex me loquitur Bajus,
 „ prout hòc locò calumniatur P. Virgilius,
 „ dum loquor cum S. Augustino. Certè in
 „ præced. *Animadv.* ex D. Thoma vidimus,
 „ nec fidem , nec spem, nec ullam aliam
 „ actionem, ex suo genere bonam, habere
 „ rationem *perfectæ virtutis* , aut actus
 „ *perfectè boni* , nisi imperetur, & ad ulti-
 „ mum finem ordinetur à charitate. Quòd
 „ autem Bajanum non sit, si dicatur, etiam
 „ in Sacramento neminem ad justificatio-
 „ nem

nem perducere per actus aliarum virtutum sine *charitate initiali*, sufficienter demonstratum est ex *Dissertatione SS. D. N. Benedicti XIV*, quæ habetur *Animadv.* 39.

49. Hallucinatio 49. *Amor in Scriptura præceptus non involvit essentialiter propositum exercendi alias virtutes.* f. 28. N. 37.

Animadversio. Hæc Propositio P. Virgilii nequit admitti. Quia certum est, quod charitas amicitiae erga Deum tanquam virtus generalis non solum involvat implicitum propositum servandi mandata, inter quæ continentur aliae virtutes, v. g. iustitiae, misericordiae, religionis, fidei, spei &c. sed etiam ponendi actus amicitiae *gratuitos*, vñ mandatorum aliorum indebitos, quo casu & circumstantiâ eos in particulari exegerit *rectus ordo charitatis*. Nihil enim absurdius foret amico, qui alteri suo amico diceret: *amo quidem te ex intimo cordis, sed obsequium à me nullum habebis, nisi ad quod aliunde obligor sub pœna capitis*. Addo, hanc propositionem P. Virgilii comprehendere in doctrina, quæ per Rescriptum S. Congregationis Indicis iussa est deleri ex opusculo P. Lionhardii. Rescriptum sic habet: *Deleantur omnia*

*nia illa loca, quibûs significari videtur, ad justificationem impij non requiri propositum efficax placendi Deo per actus amoris practicos, aut saltem ita exponantur, ut mens Authoris non fuerit, negare, ejusmodi propositum implicitum esse necessarium, ut impius justificetur, sed solum explicitum. Hoc verò Rescriptum manifestè eluderetur, si quis per actus amoris practicos tantum intelligere vellet aliquos actus internos speculativos benevolentiae, v. g. annuatim renovandos, aut actus quidem externos, sed jam aliunde vî aliorum mandatorum, v. g. religionis, justitiae, obedientiae, misericordiae &c. sub poena inferni debitos. Debent enim pro primo mandato charitatis, quæ est amor amicitiae, assignari actus practici huic soli mandato proprii, qui alii assignari non possunt, quàm actus in omni genere virtutum essentialiter gratuiti & aliàs indebiti; ita tamen ut eorum aliqui sint *essentiales*, & alii *accidentales*. Essentiales voco illos actus virtutum gratuitos, qui versantur in negotiis gravis momenti, ubi ordo charitatis & amicitiae erga Deum exigit, ingentia emolumenta divinæ gloriæ præponi emolumentis & commodis propriis. Si enim ordo charitatis erga proximum id poscit, ut teneamur diversimodè præponere utilita-*

litatem & commodum proximi in communi, gravi aut extrema necessitate, quanto magis constituendus erit aliquis ordo charitatis inter Deum & hominem ex lege amicitiae, ita ut Deo, patienti detrimenta suae gloriae in Ecclesia Dei, & statu suarum animarum, teneamur recto ordine charitatis seu amicitiae succurrere cum nostro incommodo & detrimento, quamvis ad hujusmodi actus virtutum, ex suo genere gratuitos, non adstringamur vî justitiae, religionis, obedientiae, vel alterius particularis mandati. Siquis rescire velit, quales in praxi possint occurrere casus & circumstantiae, in quibus homo praecise ex lege amicitiae erga Deum & ob rectum ordinem charitatis possit obligari ad sacrificanda sua propria commoda in emolumentum notabile divinae gloriae, locò mille exemplorum adjungo tantum paucula. 1. Videt quis ex introductione reformationis, aut statutorum, vel legum in suo Monasterio, in suo Ordine, in Episcopatu, in Provincia, notabiliter augeri posse emolumenta divinae gloriae, cultum & laudem Dei, puritatem animarum & decus Ecclesiae; sed quia id sibi incommodum, nec aliunde titulò alterius mandati agnoscit obligationem, eam novationem in melius recusat. 2. Videt Parochus, ex frequenti

quenti usu Sacramentorum, ex introductione Confraternitatis, ex Concionum & Catechesium frequentia singulis Dominicis & festis, ex diligenti visitatione infirmorum, ex applicatione reddituum Ecclesiasticorum superfluatorum in usus pios, ex honesta parsimonia & in egenos misericordia &c. obtineri posse ingentia emolumenta divinæ gloriæ; sed quia vel ob consuetudinem antecessorum aut vicinorum, vel ob opiniones probabiles laxiorum Casistarum, non agnoscit aliunde obligationem, illa bona Dei sibi incommoda omittit promovere. 3. Magistratus & Principes vident, si severè tollerentur abusus ex choreis nocturnis, & ex computationibus & lusibus in seram noctem; luxus vestium, evagationes nocturnæ, meretricum tolerantia, licentia morum, neglectus studiorum, protractio litium, promotio inexpertorum & minùs habilium ad dicasteria; si denique ipsimet diligenter se applicarent suo officio in adeundis conciliis, & audiendis consiliis, lustrandis actis & rationibus, legendis libris necessariis, in conversationem allegandis viris probis & doctis &c. posse in immensum augeri emolumenta divinæ gloriæ & decora Ecclesiæ; sed quia existimant, vî aliorum mandatorum se ad talia non adstringi, utpote
freti

freti generali consuetudine, & opinione laxa Doctorum, nolunt commoda recreationum aut lucrorum temporalium sacrificare pro bono Dei & ejus sponsæ Ecclesiæ. 4. Videt quidem Pater - vel Mater familias, accessurum non leve augmentum divinæ gloriæ, si in liberis, famulis & ancillis præscinderet pericula, prohiberet occasiones malorum non necessarias, incitaret ad virtutem & usum divinorum; sed quia æstimat, ea omnia tanti non esse, ut aliunde vel ex justitia, vel ex charitate proximi detur gravis obligatio, negligit vel ob metum aliquis damni aut incommodi exhibere Deo illa molesta sibi obsequia. 5. In promotionibus ad Episcopatus, Prælaturas, Parochias, videt quis promoveri quidem posse divinam gloriam in immenso excessu per electionem vel præsentationem eminenter probioris, doctioris, prudentioris, ferventioris; sed quia ob probabilitatem, ut putat, sententiæ existimat, se satisfacere justitiæ, si eligat vel præsentet simpliciter dignum, eligit vel præsentat alium sibi commodum. 6. Vident Clerici, aut Superiores, maxima proventura emolumenta divinæ gloriæ, si vitarent quasdam vanitates in vestitu, conversationes parum ædificatorias, recreationes superfluas & incongruas statui,

tui, si promoveretur ecclesiarum & paramentorum decor, si erigerentur scholæ, & conducerentur Ludimagistri, & urgeretur juventutis bona instructio &c.; verum quia hæc omnia existimant, non pertinere ad neglectum vel obligationem aliunde gravem, nolunt ex amore amicitiae exhibere Deo illa sibi molesta obsequia. Dico proin; dari quosdam casus decretorios amicitiae cum Deo, in quibus urget præceptum charitatis ad actus amoris practicos ex suo genere gratuitos, juxta illud Apostoli 2. Cor. 5. v. 14. *Charitas enim Christi urget nos.* Ex dictis enim patet, posse concurrere & frequenter concurrere circumstantias, in quibus ejusmodi obsequia, utut ex suo genere ponantur gratuita, & vñ aliorum mandatorum indebita, exigat *ordo charitatis* & amicitiae erga Deum, & quidem decretoriè; ita ut ejusmodi obsequiis præsertim frequenter non exhibitis tollatur natura, essentia, & ratio amicitiae, sicut contingit in humanis amicitiiis, & in ordine charitatis erga proximum. In ejusmodi ergo hominibus, etiamsi frequenter confiteantur & communificent, sed nunquam cum efficaci proposito saltem implicito, exhibendi Deo essentielles actus amoris amicitiae practicos, ex sua natura in varia virtutum ma-

R. D. Amort.

I

teria

teria gratuitos, & vñ aliorum mandatorum indebitos, ubi concurrentibûs circumstantiis id exegerit *ordo charitatis* & amicitiae erga Deum, id solum ad damnationem sufficit, quòd non habeant veram charitatem seu amorem amicitiae erga Deum. Hinc etiam summa omnium delictorum, quæ in Phariseis & Judæis reperiiebantur, in solum tandem defectum veri amoris practici erga Deum à Christo constringitur, & pro motivo gravis indignationis ac reprobationis allegatur *Joan. 5. v. 42.* ubi finalem hanc profert suæ justæ aversionis sententiam: *Sed cognovi vos; quia dilectionem Dei non habetis in vobis.* Ex quibus simul apparet, quàm perniciosa sit sententia opposita amoris desinteressati, totum exercitium amoris restringens ad aliquot actus speculativos internos, statim quinquenniis vel annis renovandos, atque ad implicitum propositum exercendi actus virtutum ex bonorum operum vñ aliorum mandatorum sub poena inferni aliunde debitos, nec assignans ullum actum externum practicum, soli præcepto charitatis proprium.

50. Hallucinatio 50. *Præcepta aliarum virtutum possunt impleri sine charitate. Ergo etiam charitas potest impleri*
vi

ri sine proposito exercendi alias virtutes.
fol. 28. N. 37.

Animadversio. Hæc est imperita argumentatio, huic simillima: Fides & spes possunt impleri sine charitate: Ergo etiam charitas potest impleri sine proposito exercendi fidem & spem. Item: Definitio, divisio, & quivis alius actus logicus, seorsim spectatus in tyrone Logicæ, potest exerceri sine habitu logico: Ergo etiam habitus logicus potest haberi & exerceri, quin inclinet ad omnes actus logicos. Pari ergo ratione charitas amicitiae, quæ pro suo objecto materiali habet omnes actus virtutum *sub ea ratione generica, quod sint acceptæ Deo*, inclinat ad omnes actus virtutum, ad eosque se extendit per implicitum propositum, ita ut horum aliquos tantum respiciat, ut obligatorios sub levi, seu *accidentales*, alios tanquam *essentiales*, in quantum pro diversitate circumstantiarum ex lege amicitiae sub levi displicentia exiguntur, vel decretoriè sub dissolutione veræ amicitiae postuluntur, ubi in casu particulari ita exegerit ordo amicitiae seu charitatis.

Hallucinatio 51. *Præcepta affirmativa non obligant pro semper. Ergo non semper, dum ponitur amor à charitate*

te præceptus, hoc ipso essentialiter obligant aliæ virtutes ad propositum de suis actibus exercendis. f. 28. N. 37.

Animadversio. Imperita est hæc argumentatio P. Virgilii, ac isti argumentationi simillima: Præcepta affirmativa non obligant pro semper: Ergo dum ponitur contritio, non semper essentialiter obligant virtutes justitiæ, religionis, misericordiæ, fidei, spei &c. ad propositum de suis actibus exercendis. Nugæ! Non virtutes obligant ad *sui* propositum, sed lex pœnitentiæ & conversionis veræ obligat ad *earum* propositum.

52. Hallucinatio 52. *Potest quis habere actum charitatis, quin cogitet de aliis virtutibus exercendis. Ergo actus charitatis non essentialiter involvit propositum exercendi alias virtutes. f. 29. N. 38.*

Animadversio. tr. a. d. c. Ergo non involvit propositum *explicitum*, concedo, *implicitum*, nego. Iterum hæc argumentatio imperita est; alioquin sequeretur, quòd quis posset velle fieri amicus, judex, medicus, sutor, &c. quin habeat propositum implicitum exercendi actus amicabiles, judiciales, medicinales, sutoriales &c. si tunc de iis non cogitet explicitè.

Hallu-

Hallucinatio 53. *Licet actus fidei, 53. spei, timoris, &c. interdum imperent actus charitatis, id tamen non est eis essentialiale. Ergo etiam charitati, licet interdum imperet alias virtutes, id tamen non est illi essentialiale. f. 29. N. 38.*

Animadversio. c. a. n. c. Disparitas est; quia virtutes inferiores imperandō virtutem superiorem non inveniunt in iis rationem formalem sui motivi; neque enim v. g. timor inferni in articulo mortis imperandō actum charitatis perfectæ reperit in actu charitatis rationem sui motivi formalis. Et ideo imperat talem actum charitatis tantum indirectè, nempe *excitandō* mentem ad consideranda & amplectenda motiva charitatis. Econtra charitas in virtutibus inferioribus omnibus reperit rationem formalem sui motivi, nempe *rationem aliquam genericam*, qua & placeant Deo, & ducant ad Deum. Itaque virtutes inferiores imperat non tantum *indirectè* excitandō mentem ad earum motiva consideranda & amplectenda, sed etiam *directè*, eas virtutes ex suo proprio motivo, in virtutibus reperibili, eliciendō, & in iis tanquam in materia propria per modum formæ universalis operandō. Necesse autem est, & cuilibet formæ essentialiale, ut intrinse-

cè ordinetur, & petat ordinari ad suam materiam. Ergo etiam charitas essentialiter ordinatur, & petit ordinari ad omnes virtutes, quarum est forma.

54. Hallucinatio 54. *Est certum, quòd non omne opus bonum sit à charitate præceptum. f. 29. N. 39.*

Animadversio. Verum quidem est, quòd non omne opus *ex suo genere* bonum, *imperfectè* bonum, & præcise *in esse morali* bonum, imperetur & procedat à charitate. Econtra quòd omne opus *perfectè* bonum, & in consideratione Theologica bonum, necessariò saltem *virtualiter* imperetur & procedat à charitate, superius *Animadv. 47.* sufficienter ostensum est. Ex eo enim, quòd omnia opera meritoria vitæ æternæ debeant *virtualiter* à charitatis actu prævio procedere, non sequitur, quòd sint formaliter actus charitatis. Virtutes enim denominantur à motivo explicitè importato & immediato.

55. Hallucinatio 55. *Si omne opus bonum foret præceptum à charitate, nulla daretur vera legis obedientia sine charitate; quod est damnatum in Bajo, f. 29. N. 39.*

Ani-

Animadversio. Jam in priori *Animadv.* & in *Animadv.* 47. ostensum est, quòd non omne opus *imperfectè bonum* necessariò imperetur & procedat à charitate. Ostensum etiam est *Animadv.* 46. & 47. quòd nec justitia, nec obedientia, nec fides, nec spes, sint *perfectè bona*, aut habeant rationem *perfectæ virtutis* sine charitate. Itaque datur quidem vera obedientia legis sine charitate; sed illa *vera obedientia*, sic dicta relatè ad suum motivum proprium ac proximum, non habet rationem *perfectæ*, seu *veræ virtutis* sine charitate. Hæc imperita argumentatio P. Virgilii ostendit, quòd ignoret statum controversiæ in causa Bajana. Addo; à multis confundi obedientiam *totius legis*, & obedientiam particularem *circa unam legem*. Si enim sermo esset de obedientia *totius legis*, manifestum foret, obedientiam totius legis sine charitate esse non posse, cùm utique *in tota lege* includatur lex charitatis.

Hallucinatio 56. Si omne opus bonum esset præceptum à charitate, sequeretur, quòd peccator nihil boni operis faceret sperandò, credendò, orandò &c. f. 30. N. 39.

Animadversio. Iterum P. Virgilius
I 4 omnia

omnia confundit, non distinguendo inter opus *perfectè bonum*, & *imperfectè bonum*. Hoc operari potest sine charitate; illud sine charitate operari non potest, prout *Animadv. 47.* ostensum est. Addo; hanc ratiocinationem P. Virgilii etiam ex alia causa esse vitiosam. Ex eo enim; quòd gregarius miles, aut civis possit *sua sponte* operari aliquod bonum militare vel politicum, non sequitur, ad Ducem vel Principem non pertinere, ut ordinet ac imperet omne genus bonorum in militaribus ac politicis. Sic ergo ex eo, quòd liberum hominis arbitrium possit operari aliquod bonum morale sine charitate, minimè sequitur, ad charitatem tanquam *reginam, matrem & formam omnium virtutum* non pertinere, ut ordinet, imperet, & disponat *omnes virtutes*.

57. Hallucinatio 57. Si omne opus bonum præciperetur à charitate, sequeretur, quòd omne opus bonum esset charitas; quod est damnatum in Bajo. f. 30. N. 39.

Animadversio. Id verum esset, si omne opus bonum imperaretur à charitate *elicitivè*. Non autem, si omne opus bonum, meritorium vitæ æternæ, de quo solo est quæstio, solùm mediatè & virtualiter imperatur à charitate. Tunc
actus

actus imperatus dicitur imperari *elicitivè*, quando motivum formale ac explicitum actus imperantis ingreditur intrinsecè actum imperatum, ita ut actus imperatus formaliter eliciatur ex motivo actus imperantis, prout fit, si quis ex motivo charitatis dat eleemosinam. At verò si actus imperans tantum determinat mentem ad consideranda & amplectenda motiva actui imperato propria, atque eorum intuitu operandi, motivum actus imperantis non ingreditur intrinsecè formalitatem actus imperati *formaliter*, sed tantum *virtualiter*, inquantum actus imperans determinavit potentias ad evolvendam quamdam seriem actuum, v. g. poenitentialium, aut justitialium, quum homo in illa serie actuum amplius cogitet de motivo actus imperantis. In hoc ergo sensu actus imperati dependent quidem ab actu imperante *virtualiter*, non tamen exinde dependent *formaliter*; & ideo non semper opus bonum imperatum à charitate est charitas, quia omnes actus humani in genere virtutis vel vitii suam denominationem fortiuntur à motivo intrinseco actus, formaliter & explicitè importato. Itaque etiam hæc argumentatio P. Virgilii monstrat, quòd non benè calleat principia Theologiæ. Vide *Animadv.* 46, 47, & 54. ubi ostensum est, nul-

Ium dari opus meritorium vitæ æternæ, quin saltem virtualiter per modum actus imperati procedat ex præcedente actu charitatis.

58. Hallucinatio § 8. *Quando D. Thomas docet, omnia virtualiter esse referenda in Deum, intelligit sub hac virtuali relatione quemvis actum virtutis, quatenus quivis se habet ut medium ad charitatem; medium autem ex seipso habet relationem ad finem. f. 32. N. 40.*

Animadversio. Hic error P. Virgilii est crassus. Nam D. Thomas per *virtualem relationem* actuum humanorum non intelligit eam, quam habent actus & objecta *ex sua natura*, ita ut ex se ordinentur ad finem, v. g. oratio, eleemosina; sed intelligit eam relationem, quam habent ex præcedente actu voluntatis, qui per aliquam sui virtutem à se relictam in actum imperatum influit. Sicut enim *intentio virtualis* non est præcisè intentio *materialis*, quatenus opus ex *seipso* petit ordinari ad finem, v. g. oratio, collatio Sacramenti, celebratio Missæ &c. ita etiam *virtualis ordinatio operum ad finem* non est præcisè illa relatio, quam opus ex *seipso* habet ad finem, sed est illa relatio, quam opus habet ex actu præcedente voluntatis, suos actus ad finem supernaturalem

lem ordinantis, & per aliquem sui effectum, seu virtutem relictam in actum imperatum influentis. Id centies D. Thomas repetit; id nōrunt quivis tyrones Theologiæ; ut proin certissimum sit, dependentiam *virtualem* operum meritoriorum à charitate in ore Patrum & Theologorum dicere aliquam relationem ac ordinem, quem habent ex præcedente actu dilectionis, seu charitatis. D. Thomas 2. 2. q. 23. a. 7. c. manifestè distinguit tria genera operum seu actuum humanorum. Unum, quando actus positivè abducit ab ultimo fine. Secundum, quando actus est ordinabilis seu referibilis in ultimum finem, sed ab actu voluntatis non refertur. Tertium, quando actus non solùm est referibilis, seu ordinabilis in finem, sed etiam ad eum refertur. In primo casu dicit, opus esse malum, etsi ex sua natura ex seipso habeat speciem virtutis seu relationem ad finem. In secundo casu dicit, illud opus habere relationem virtutis imperfectæ. In tertio casu dicit, quòd illud opus sit opus veræ virtutis, quia ad finem refertur à charitate. *Duplex, inquit, est bonum. Unum est verè bonum, utpote ordinabile quantum est in se ad principale bonum, quod est ultimus finis. Aliud est apparens bonum, &*
non

non verum, quia abducit à finali bono. Si bonum non sit verum sed apparens, virtus etiam, quæ est in ordine ad hoc bonum, non erit vera virtus, sed falsa similitudo virtutis. Sicut non est vera virtus avarorum prudentia, justitia, temperantia, fortitudo (ex inordinato appetitu lucri exercita.) Si verò illud bonum particulare sit verum bonum, puta conservatio civitatis, erit quidem vera virtus, sed imperfecta, nisi referatur ad finale & perfectum bonum; & secundum hoc simpliciter vera virtus sine charitate esse non potest. Et ad 1. Sine charitate potest quidem esse aliquis actus (v.g. fidei vel spei) esse bonus. Bonus ex suo genere, non tamen perfectè bonus, quia deest debita ordinatio ad finem ultimum. Et ad 2. Non potest esse simpliciter vera justitia aut vera castitas, si desit ordinatio debita ad finem, quæ est per charitatem. Et a. 8. Manifestum est, quod per charitatem ordinantur actus omnium aliarum virtutum ad ultimum finem, & pro tanto dicitur esse forma virtutum. Et ad 2. Charitas dicitur finis aliarum virtutum, quia omnes alias virtutes ordinat ad finem suum. Ex his ergo manifestum est, quòd D. Thomas per virtualem relationem seu ordinationem operum ad Deum non intelligat eam, quam actus v. g. fidei, & spei, habent ex seipsis, sed eam, quam habent actualiter vel virtua-

tualiter ex præcedente actu charitatis. Ubi etiam notandum est; quòd D. Thomas non neget, prout Bajus facit, ejusmodi actus, non procedentes saltem virtualiter ex præcedente actu charitatis, esse *veram fidem, veram spem, veram justitiam, veram castitatem, veram obedientiam*, hujus enim expressè docet contrarium, asserendò, quod v. g. conservatio civitatis, etiamsi non referatur ad finem ultimum, sit tamen *vera virtus*, sed negat, quòd sit *simpliciter vera relatè ad finem* virtutis remotum seu *ultimum*: sumendò Tò *simpliciter* pro Tò *totaliter*, quia non est sine admixtione imperfectionis, tollentis adæquatam & principalem rationem virtutis perfectæ. Itaque patet, quòd P. Virgilius in hoc puncto Lectores enormiter fallat, ingenerandò ipsis erroneam acceptionem hujus termini *virtualis relatio*, regulantis innumeros actus humanos. Sæpe enim recurrit hic terminus; *virtualis relatio* actuum humanorum ad Deum. Addo; hoc loco à P. Virgilio observari, quòd *sicut hæretici Scripturam*, ita Bajanistæ & Jansenistæ Augustinum clamitent. Veræ observationi jungo observationem aliam; quòd Calvinistæ, Lutherani & Patroni amoris desintereffati *nullum Patrum magis, quàm Augustinum* horreant.

Hallu-

§9. Hallucinatio §9. *Author Ideæ a num. 36. docet, quòd voluntas placendi Deo per opera grata sit ipsissimus amor Dei, nec ad hunc actum amoris requiratur actus sub explicita & reflexa formalitate amoris. Certum autem est, quòd voluntas exercendi opera grata Deo præcisivè ab explicito motivo charitatis non sit vera charitas Theologica; quia sic docuit Bajus, & ob hoc confixus est. Bajus enim voluit, quòd inter charitatem & iniquitatem nihil mediet per modum veræ virtutis; seu quòd omnis actus virtuosus & omnis vera legis obedientia sit charitas Theologica. f. 32. & 33. N. 41.*

Animadversio. In his lineis P. Virgilius multipliciter & enormiter errat.

Primò. Falsum est, quòd in amante formalitas amoris debeat esse reflexa, ita ut amans *reflexè cognoscat*, se amare. Neque enim in amante requiritur, ut *reflexè cogitet*, se amare. Idem observare licet in omnibus virtutibus. Neque enim justus, castus, temperans, credens sperans, obediens, &c. tenetur *reflexè cogitare*, quòd ponat actum ejusmodi &c. Virtutes omnes nil aliud sunt, quàm *constans ac perpetua voluntas operandi actus virtutis*, & illa voluntas nil aliud

im.

importat , quàm respectum *directum* ad objectum materiale & formale seu motivum virtutis. Ille respectus directus *in actu exercito* haberi potest *sine reflexione* ad suum actum internum , quò respicitur objectum materiale & formale virtutis. Sic ille , qui credit , sperat , vel exercet actum justitiæ , misericordiæ , vel administrat Sacramentum , vel consecrat Evcharistiam , vel recitat Breviarium , vel init contractum v. g. venditionis , &c. non tenetur reflexè cogitare de suo actu interno , ita ut intus in animo *reflexè* cogitet : *Ego elicio actum fidei , spei , &c. Ego habeo intentionem conferendi Sacramentum , consecrandi , recitandi Breviarium , &c. Ego habeo voluntatem vendendi , &c.* Hujusmodi reflexiones non sunt necessariae , sed sufficit attentio *directa* ad objectum materiale & formale actûs.

Secundò. Falsum est , quòd *for-*60.
malitas amoris debeat esse *explicita*. Sufficit enim exercere actum amoris per terminos convertibiles cum amore. Ipsemet P. Virgilius affert varias amoris formulas Num. 14. 24. 30. 38. etiamsi in illis non importetur formalitas explicita amoris quoad ejus objectum tam speculativum quàm practicum.

Ter-

61. Tertiò. Falsum est, quòd idem sit, *motivum formale amoris debere esse explicitum*, & quòd *formalitas amoris debeat esse explicita*, & quòd *formalitas amoris debeat esse reflexa*, quæ tria inter se diversissima P. Virgilius hoc loco confundit. Formalitas amoris est *tendentia voluntatis* respectiva totius objecti adæquati charitatis, non solius objecti formalis seu motivi, sicut *formalitas hominis* seu humanitas non est sola anima.

62. Quartò. Falsum est, quòd in actibus amoris non requiram *explicitum motivum formale amoris*. Expresse enim doceo; quòd actus humani specificentur à suo immediato objecto formali, seu motivo, *explicitè importato*, quam meam doctrinam ipsemet P. Virgilius adeo non ignorat, ut eam Num. 26. approbet, & in argumentum assumat. Non autem erat necessarium, nec conveniens, ut in singulis foliis necessitatem hujus doctrinæ ac requisiti cum fastidio lectoris repeterem, præsertim ubi tantum erat quæstio de *objecto materiali practico* amoris, vel de *constitutivo materiali* amoris, utrum videlicet amor dicat quoad suum esse materiale solam voluntatem exercendi actus aliunde vi
alio-

aliorum mandatorum debitos, vel etiam gratuitos, ita ut amans teneatur in amore amicitiae includere propositum exercendi *universim opera Deo grata*, aliunde indebita, ubi in casu particulari ea exegerit ordo charitatis, quod requisitum essentiale amoris amicitiae adversarii negant. Insistendô proin huic puncto, differentiali & essentiali controversiæ, rectè posui, præsuppositis aliis utrinque concessis eum esse verum amorem charitatis, qui *voluntate de se constanti ac perpetuâ* se non solum extenderet ad actus vi aliorum mandatorum debitos, sed etiam ad actus amicitiae gratuitos, aliunde indebitos, hoc est, ad opera Deo grata, ubi ea exegerit ordo charitatis.

Quintò. Falsum est, quòd Baii⁶³. error *solum* in eo consistat, eò quòd doceat, omnem legis obedientiam esse charitatem Theologicam. Error namque illius hac in re in duobus consistit. In primis, quòd quælibet actio bona sit charitas. Secundò, quòd charitas NB. *nil aliud* sit, quàm bona voluntas. Quorum utrumque in nostra & Ecclesiæ doctrina falsum est. Dantur enim opera *ex suo genere*, & *in esse morali*, & *imperfectè bona*, quin procedant ex charitate, prout *Animadv.* 46. 47. 54. 57.

R. D. Amort.

K

&

& § 8. ostensum est. Et *charitas infusa per Spiritum sanctum in cordibus nostris* NB. non consistit in sola bona voluntate operandi actus amicitiae seu opera grata Deo, sed consistit in ejusmodi bona voluntate ut *informatā* per gratiam sanctificantem, quam nec admisit, nec agnovit Bajus.

64. Sextò. Falsum est, quòd ex nostra sententia sequatur, nullum dari opus bonum inter vitium & charitatem medium. Nam fides, & spes informis, & hujusmodi aliae virtutes informes, sunt quidem actus *ex suo genere* boni, nec habent ex suo objecto & motivo immediato rationem vitii, sed nec habent rationem *perfectæ* virtutis, nec etiam habent *simpliciter*, hoc est, *totaliter*, adæquatam rationem perfectæ virtutis; quia in iis deest ordo ad finem ultimum, quem ordinem tribuit solus actus charitatis.

65. Hallucinatio 65. *Nuda voluntas virtuosè & christianè vivendi, aut opera Deo grata exercendi non est charitas Theologica, cum etiam virtutes morales sint Deo gratæ.* f. 34. N. 42.

Animadversio. P. Virgilius omnia confundit. Scripsi ego; amorem amicitiae hoc exigere, ut amicus velit ami-

amico exhibere *indefinitè* obsequia gratuita , illi accepta , & aliunde indebita , ubi in casu particulari & circumstantia illa exegerit rectus ordo amicitiae & charitatis. At P. Virgilius calumniatur , me hoc docere , quòd particulare quodlibet obsequium acceptum Deo sufficiat ad constituendum actum & habitum charitatis. Hoc non est argumentari , sed calumniari , cùm pluribus locis ex professo doceam , amorem non ita esse limitatum , ut ad amorem amicitiae sufficiat unum vel alterum tenue obsequium , praesertim vi aliorum mandatorum debitum ; sed requiri , ut verus amor amicitiae nullos agnoscat obsequiorum limites , sed se extendat ad *omnes* actus Deo acceptos , ubi eos in particulari casu & circumstantia sub gravi vel levi displicentia amici exegerit rectus ordo amicitiae & charitatis.

Hallucinatio 66. *Ipsemet Author 66. Ideæ expressè docet , quòd actus non sumat speciem , nisi à motivo specifico explicitè intento. Ergo nuda voluntas vivendi christianè , quæ potest assumi ex metu inferni , vel spe præmii , non est actus charitatis Theologicae. f. 34. N. 43.*

Animadversio. Iterum P. Virgilius calumniatur, quasi scripserim, *solam voluntatem vivendi christianè* esse charitatem Theologicam. Hoc asserere est aperta impostura, qua suos lectores fallat. Scripsi ego; charitatem Theologicam esse *voluntatem placendi Deo* non solum per observantiam aliorum mandatorum & vitam cæteroquin à populo vocari solitam *Christianam*, sed etiam ac potissimum per opera quæcunque Deo accepta, etiam *gratuita, & aliunde indebita*, quæ in casu particulari & circumstantia sub gravi vel levi displicentia exegerit *rectus ordo amicitiae & charitatis*. Hæc bona indefinita voluntas non potest haberi ex motivo ullo alio, nisi ex motivo amicitiae seu charitatis, eoipso quòd pro regula & mensura exhibendorum gratuitorum operum sumat legem amicitiae & modum gravis vel levis displicentiae in ordine ad conservationem vel dissolutionem unitivæ amicitiae seu charitatis. Itaque *universalitas* bonorum operum est, quæ facit amicum Dei & Christianum *perfectum*, & constituit amatorem Dei amore charitatis, non *particularitas* bonorum operum, quæ præcise facit Christianum. Et in hoc sensu verum est, quòd
ille

ille diligat Deum , qui observat omnia mandata , etiam amoris amicitiae juxta illud 1. Joan. 2. v. 5. *Qui servat verbum ejus , in hoc charitas Dei perfecta est.* Et Joan. 14. v. 21. *Qui habet mandata mea & servat ea , ille est , qui diligit me.* Videat P. Virgilius , an etiam Christus & ejus Cancellarius S. Joannes Bajanistae sint , quia observantiam mandatorum perfectam charitatem vocant.

Hallucinatio 67. Si voluntas christi-67.
stianè vivendi jam foret charitas Theologica , deberet etiam manere charitas Theologica , quando illa voluntas christianè vivendi , ex metu inferni assumpta , foret contracta ad speciem timoris. Sed hoc est impossibile , ut timor sit charitas. f. 35. N. 44.

Animadversio. Quòd voluntas sola christianè vivendi sine efficaci voluntate exercendi actus amicitiae gratuitos sit charitas Theologica, non pertinet ad meam doctrinam , sed ad P. Virgilii calumniam , prout *Animadv. 65. & 66.* ostensum est.

Hallucinatio 68. Charitas est su-
prema virtutum , & voluntas vivendi 68.
christianè , aut se salvandi , non est
suprema virtus , immo ea voluntas potest
elici à peccatore in statu peccati mor-
talis. Ergo certum est , quòd volun-
tas se salvandi aut vivendi christia-

nè , non sit charitas Theologica. f. 35.
N. 45.

Animadversio. Repetit P. Virgilius suam gratuitam calumniam. Manifestè enim ad charitatem amicitiae Theologicam requisivi , ut copulativè concurrerent voluntas se salvandi, & vivendi christianè , & placendi Deo per actus amicitiae *gratuitos* , seu opera Deo *quaecunque* accepta , ubi ea petit ordo charitatis & amicitiae. Id loquuntur omnes meae *Regulae amoris practicae* , ita ut P. Lienhardius me non reprehenderit , prout facit P. Virgilius , quòd charitatem nimis restringam , sed quòd ejus obligationem nimis extendam ad *quosvis actus Deo placitos*. Mentem meam haud dubiè meliùs affecutus est P. Lienhardius , quamvis in hoc non bene attenderit , à me non statui obligationem , vi amoris exhibendi Deo opera *supererogatoria* , & omnia , quæ *ex suo genere sunt meri consilii* , sed duntaxat illa , quæ in casu particulari & circumstantia sub gravi vel levi displicentia amici exegerit rectus ordo amicitiae & charitatis. Hinc actus amoris in eo sensu divisi in *essentiales* & *accidentales* , quales etiam reperiuntur in recto ordine charitatis erga proximum. Miror quòd

quòd adversarii non capiant omnimodam paritatem inter charitatem Dei & charitatem proximi. Illius objectum sunt opera omnia charitatis erga Deum, aliàs indebita, sicut objectum charitatis erga proximum sunt omnia opera charitatis erga proximum, aliàs titulo justitiæ &c. indebita, ita tamen ut in casu particulari ad ea solùm homo obligetur, ad quæ hìc & nunc adstringit ordo charitatis.

Hallucinatio 69. *D. Thomas, quando 69. asserit, quòd charitas habeat pro objecto ultimum finem vitæ humanæ, tantùm loquitur de objecto terminativo & imperii, quod se habet per modum termini seu objecti charitatis imperantis, non verò de objecto motivo, seu specificationis. f. 36. N. 46.*

Animadversio. Hæc responsio P. Virgilii profus imperita est, quia evertit totaliter ejus doctrinam. Si enim finis ultimus, seu beatitudo essentialis est *objectum terminativum charitatis imperantis, seu objectum imperii*, manifestum est, in actu charitatis essentialiter includi *imperium, seu actum imperantem* tendentiæ seu appetitûs liberi ad finem ultimum. Ridiculum enim foret dicere, quòd charitas imperet *objectum* seu ipsum *finem* suorum actuum; objectum & finis præsupponuntur.

ponuntur, non imperantur. Soli actus imperantur, tendentes ad objectum. Itaque hæc responsio prorsus imperita est, quia reipsa ponit in charitate tendentiam seu appetitum ad beatitudinem, ita ut illa tendentia se habeat per modum *actus imperati*, tamen *intrinseci* actibus charitatis. Cæterum quamvis ille finis ultimus sit *objectum motivum* & specificativum actus considerati sub ratione amoris concupiscentiæ, non est tamen specificativum in ratione charitatis seu amicitiae, sed *tantum* in ratione amoris concupiscentiæ, qui ut proximè dicetur, constituit tantum *esse materiale* charitatis. Vide *Animadv.* 20. 21. 22. 71. 72. 74. 76. &c.

70. Hallucinatio 70. *Juxta D. Thomam charitas tendit in Deum, ut in eo sistat, non ut ex eo nobis aliquid proveniat. Ergo Deus non est objectum charitatis, ut nobis bonus.* f. 36. 37. N. 46.

Animadversio. Verum est, quod charitas per appetitum seu amorem concupiscentiæ non tendat in Deum, ut ex eo nobis *aliquid* proveniat *distinctum à Deo*, v.g. divitiæ, honores, voluptates, aut alia quædam beatitudo creata. Tendit tamen in Deum, ut ipse nobis obveniat, tanquam beatitudo nostra essentialis ac
sub

subsistens , homini in visione intuitiva participata *per essentiam* suam propriam, & non per *speciem* creatam vicariam sui. Vide textus D. Thomæ *Animadv.* 20. 21. 22. & 72. 73. 74. 76.

Hallucinatio 71. *Hæc formula* 71. *amoris , qua dico : O Deus meus & omnia ; te æstimo ac præfero omnibus aliis rebus creatis ; te unicum his omnibus contemptis ambio ; servabo mandata tua , quia merces mea es magna nimis. non est formula amoris amicitiae , sed tantum formula amoris concupiscentiae , quia in ista formula non continetur actus benevolentiae erga Deum , quod tamen requiritur ad amorem amicitiae. f. 37. N. 47. 48. 49. 50.*

Animadversio. Hæc imperita objectio *P. Virgilii & Weissii Juvaviensis Minoritæ* fundatur in eo , quòd non advertant , in proposito servandi omnia mandata includi etiam propositum placendi Deo per actus amoris amicitiae practicos, ex sua natura gratuitos , & vî aliorum mandatorum indebitos. Si enim actus amoris amicitiae practici sunt ex sua natura gratuiti , & vî aliorum mandatorum indebiti, evidens est, quòd hi actus sint actus benevolentiae erga Deum, qui-

bûs volumus Deo bonum. Itaque impossibile est, ut ille qui vult servare omnia mandata, præsertim charitatis, & scit, quòd charitas amicitiae essentialiter tendat ad actus gratuitos, seu benevolentiae, non simul velit exhibere Deo actus benevolentiae. Certè confunduntur adversarii ex verbis Christi & S. Joannis. Ille Joan. 14. v. 21. dicit: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me.* Et S. Joannes 1. Ep. 2. v. 5. dicit: *Qui servat verbum ejus, in hoc charitas Dei perfecta est.* Confunduntur etiam ex *Regulis amoris practicis*, quas in *Idea* posui, ubi pleræque illæ regulæ amoris practicæ tendunt ad actus benevolentiae. Cùm igitur propositum, exhibendi Deo actus benevolentiae, jam dicat benevolentiam *actualem vel habitualem*; sicut propositum efficax, seu *constans ac perpetua voluntas cuique tribuendi jus suum per actus justitiæ practicos*, est vera justitia *in actu vel habitu*, clarum est, quòd propositum servandi omnia mandata in iis, qui intelligunt naturam primi mandati, quòd ex natura amicitiae tendat ad actus gratuitos Deo placitos, seu actus benevolentiae, *jam sit ipso facto* aliquis actus benevolentiae, quo amans Deo vult non solùm *speculativè* bonum suum intrinsecum, sed etiam *practicè* omne

omne bonum extrinsecum, ad illud cooperandô etiam cum detrimento omnium bonorum creatorum. Hinc sequitur, quàm *perniciosa* sit in praxi doctrina, quòd vî primi mandati homo non obligetur ad actus amoris practicos, vî aliorum mandatorum indebitos.

Hallucinatio 72. *Nullo probabili* 72. *fundamento innititur sententia, quòd amor amicitiae sit amor inmixtus ex benevolentia & concupiscentia; quia author pro hac sententia nullos allegat authores, nec forsitan poterit aliquem allegare; quia ego saltem neminem legi, qui hoc dicat. f. 39. 40. N. 51.*

Animadversio. P. Virgilius iterum monstrat, quàm curta illi domi supellex sit. Hanc sententiam, quòd in actu amicitiae erga Deum præter benevolentiam, de qua nemo dubitat, etiam involvatur desiderium ultimi finis, seu amor concupiscentiae, in terminis refert, & amplectitur S. Bonaventura; eandem tenet P. Maurus Soc. Jesu. & alii plurimi, prout ostendi *Animadv.* 26. Eandem pariter in terminis docet S. Thomas in 3. dist. 27. q. 2. a. 1. c. & ad 1. ubi ex instituto quærit, an charitas sit concupiscentia, & resolvit, quòd charitas quidem

dem includat amorem concupiscentiæ & amorem benevolentiae, putà tanquam partes suas materiales, iisdem tamen superaddat rationem formalem amicitiae. Sic habet: *Primò, includit amor concupiscentiam amati, qua desideratur ejus præsentia. Secundò includit amor benevolentiam, secundum quam aliquis amato bona desiderat. Amicitia verò addit societatem quandam amantis & amati in amore. Unde patet, quòd amicitia est perfectissimum inter ea, quæ ad amorem pertinent, omnia prædicta includens. -- Dicendum, quòd quælibet amicitia concupiscentiam seu desiderium includit. Idem 2. 2. q. 26. a. 3. ad objectionem, quòd per charitatem quis magis seipsum, quàm Deum amet, quia vult frui Deo, qui est summum bonum, quod homo sibi velle potest, sic respondet: Dicendum, quod hoc, quòd aliquis (per charitatem) velit frui Deo, pertinet ad amorem, quo Deus amatur amore concupiscentiæ. Magis autem amamus Deum amore amicitiae, quàm amore concupiscentiæ; quia majus est in se bonum Dei, quàm participare possumus fruendo ipso. P. Maurus sic scribit: Actus charitatis non est amor solius concupiscentiæ; nec est amor solius benevolentiae, sed amicitiae. Et D. Bonaventura dicit:*

dicit: *Quidam voluerunt dicere, quod amor charitatis, cum sit amor gratuitus, non intueatur præmium. Aliis autem videtur, quod ad affectum charitatis non tantum spectat amare Deum amore amicitiae, sed etiam amore concupiscentiae.* Dein S. Doctor solvit more suo omnes objectiones contra hanc posteriorem sententiam, quod est signum, eam à se approbari & adoptari. Si verò status quæstionis formetur in terminis synonymis, apud omnes ferme Theologos non admodum novos, in confesso est, desiderium beatitudinis, quod à me & ab ipsis adversariis vocatur amor concupiscentiae, includi in actu charitatis. Ipsa definitio charitatis, à Magistro Sententiarum ex S. Augustino l. 3. de doct. Christ. c. 10. tradita, & ab omnibus Theologis antiquioribus v.g. Alberto M., D. Thoma, Bonaventura &c. recepta, hunc amorem concupiscentiae in ipsa fronte exprimit. Definitur enim, quod sit *motus animi ad fruendum Deo propter ipsum Deum.* Textus S. Augustini hunc amorem totis præcordiis spirant, prout in Idea ostensum est. Textus D. Thomæ *Ani-adv.* 22. & 74. adducti idipsum loquuntur.

73. Hallucinatio 73. *Nomen amicitiae ex Aristotele, Cicerone, & D. Thoma importat puram benevolentiam. f. 40. N. 52.*

Animadversio. Id apertè falsum est. Nam Aristoteles l. 8. Eth. c. 12. ait: *Est amicitia filiis erga parentes, & hominibus erga Deos tanquam bonum quoddam; beneficia enim maxima contulere, habetque hujusmodi amicitia & jucunditatem & utilitatem. Viro item & uxori amicitia esse videtur. Mutuò enim sibi opitulantur, atque ob id & utilitas & jucunditas esse in hac amicitia videtur. Cicero de officiis ait Amicitiam non spe mercedis (distinctæ) sed quòd omnis ejus fructus in ipso amore inest, expetendam putamus. In hac omnia insunt, quæ homines expetenda putant; ut cum hæc adsint, beata vita sit. D. Thomas 2. 2. q. 23. a. 1. expressè dicit: Amor amicitiae est cum benevolentia; sed benevolentia non sufficit ad rationem amicitiae. Et 2. 2. q. 26. a. 2. c. Amicitia charitatis fundatur super communicatione beatitudinis. Et 2. 2. q. 25. a. 12. Amicitia charitatis super communicatione beatitudinis fundatur. Ac certè, satis per se clarum est, puram benevolentiam, etiam reciprocam, v. g. inter duos veræ sapientiæ amantes, quorum*

rum

rum unus existat Romæ, alter in Germania, esse posse, etsi inter eos nulla intercedat amicitia.

Hallucinatio 74. *Amor amicitiae dicitur à D. Thoma facere communicationem bonorum, inquantum amicitia facit mutuam communicationem bonorum, non ex affectu proprii interesse, sed ex affectu purè benevolo. f. 42. N. 54.*

Animadversio. Hæc expositio D. Thomæ est manifestè falsa. Nam D. Thomas in textibus proximè relatis dicit; quòd amicitia inter hominem & Deum fundetur in communicatione beatitudinis; nihil autem fundatur in sui effectu. Dein S. Thomas 2. 2. q. 26. a. 2. c. dicit: *Deus ex charitate diligitur, ut beatitudinis causa. & 2. 2. q. 23. a. 1. Cum sit aliqua communicatio hominis ad Deum; secundum quod nobis suam beatitudinem communicat, super hanc communicationem oportet aliquam amicitiam fundari; amor autem super hanc communicationem fundatus est charitas. Et 2. 2. q. 25. a. 12. Amicitia charitatis super communicatione beatitudinis fundatur; in qua communicatione unum consideratur ut principium influens beatitudinem, scilicet Deus. -- Id quod est beatitudinem influens, est ea ratione*

tione diligibile ; quia est beatitudinis causa. Et 1. q. 60. a. 5. ad 4. Inquantum Deus est bonum beatificans omnes supernaturali beatitudine, sic diligitur dilectione charitatis. Hæc omnia ostendunt, quòd amor amicitiae non sit actus puræ benevolentiae, & quòd communicatio beatitudinis non sit præcisè effectus amicitiae sine affectu proprii interesse, sed potius motivum & finis.

75. *Hallucinatio 75. Deus non amat nos amore concupiscentiae, & dum dicitur omnia operari propter semetipsum Sap. 16. seu ad suam gloriam, non est intelligendum, quòd Deus omnia referat ad suam gloriam, quasi ad cōmodum & utilitatem propriam ; sed quasi ad commune bonum nostrum. f. 42. N. 55.*

Animadversio. Hæc expositio Scripturæ non potest admitti. Quia hōcmodō Deus suam gloriam extrinsecam vellet tanquam bonum essentialiter subordinatum ad nostrum bonum. Si autem dicatur, quòd Deus nos diligendo intendat bonum sibi & homini commune, eo ipso evidens est, quòd in amicitia Dei ad hominem includatur intentio proprii boni & amici, adeoque quòd in illa amicitia includatur amor concupiscentiae & amor benevolentiae. Itaque sic argumentor:

Ami-

Amicitia Dei ad hominem essentialiter involvit amorem concupiscentiæ & benevolentia: Ergo etiam amicitia hominis ad Deum simul utrumque amorem includit. Cæterum quod nos Deus amore concupiscentiæ amet, est receptum apud Theologos. Valentia S. J. de char. d. 3. q. 1. p. 2. ad object. 1. ubi objicitur, quod in Deo videatur potius amor concupiscentiæ, quàm benevolentia; non negat, in eo concurrere amorem concupiscentiæ & benevolentia, quia, ut ait, *Deus potest simul homini velle bonum, & sibi bonum.* Turrianus S. J. disp. 66. dub. 3. §. tandem, ait: *Doctores communiter docent, Deum amorem amicitia habere erga homines, quamvis erga creaturas irracionales solum concedant esse in Deo affectum amoris concupiscentia.* Oportet autem explicare, qua ratione sit affectus amicitia in Deo erga homines. Et dicendum quidem omnia amare propter semetipsum, tanquam ultimum finem rerum omnium, cum quo stare potest, ut velit homini bonum ex complacentia ipsius. An verò hoc fiat eodem actu, vel diverso secundum rationem, non satis explicant Theologi. Probabilius autem apparet, esse duos secundum nostrum modum concipiendi, ut docuit Vasquez 1. p. disp. 82. c. 2. n. 9.

R. D. Amort.

L

Ita-

Itaque hi Theologi admittunt, in amicitia Dei ad hominem, simul includi amorem concupiscentiæ & benevolentia.

76. Hallucinatio 76. *D. Thomas, quando in 3. dist. 27. q. 2. a. 2. ad 1. asserit, quod quælibet amicitia concupiscentiam includat, intelligendus est de concupiscentia latè sumpta pro desiderio, boni non concupiti nobis, sed alteri. f. 43. N. 56.*

Animadversio. Hæc expositio est manifestè falsa. Nam *desiderium boni, non concupiti nobis, sed alteri, est benevolentia.* Ergo D. Thomas sumeret nomen *concupiscentiæ* pro nomine *benevolentia*, quod utique nec umbram habet verisimilitudinis; cùm S. Thomas nomen *concupiscentiæ* & *benevolentia* constanter inter se contradistinguat & exactè definiat. Sed, quod P. Virgilium penitus confundit, est ipsa S. Doctoris explicatio, quam in ipsissimo articulo hoc circa nomen *concupiscentiæ* dat. In 3. dist. 27. q. 2. a. 2. c. sic scribit: *Quia amor unit quodammodo amantem amato, ideo amans se habet ad amatum quasi ad seipsum, vel ad id, quod est de perfectione sui. Ad seipsum autem & ad ea, quæ sui sunt, hoc modò se habet, ut primo velit sibi præsens esse, quidquid de perfectione sua est. Et ideo amor*
in-

includit concupiscentiam amati, qua desideratur ejus presentia. Secundum quod homo ad amatum afficitur, amor benevolentiam includit, secundum quam aliquis amato bona desiderat. Amicitia vero (amori concupiscentiae & benevolentiae) addit societatem amantis & amati in amore. Sic ergo patet, quod amicitia est perfectissimum inter ea, quae ad amorem pertinent, NB. omnia praedicta includens. Unde in genere hujusmodi ponenda est charitas, quae est quaedam amicitia hominis ad Deum. Et ad 1. Dicendum, quod quaelibet amicitia concupiscentiam seu desiderium includit, & aliquid super eam addit. En! quanta ex ipso D. Thoma & ex eodem articulo expositionis Virgilianae confusio, & quidem in puncto decretorio.

Hallucinatio 77. Quando S. Thomas 77. dicit, quod Deus magis ametur amore amicitiae, quam concupiscentiae, manifestè contradistinguit amorem concupiscentiae ab amore amicitiae: Ergo amor amicitiae non potest esse mixtus ex benevolentia & concupiscentia, sed pura benevolentia mutua. f. 43. N. 56.

Animadversio. Imperita est hæc argumentatio. Ex eo enim, quod totum distinguatur à suis partibus, praesertim ma-

terialibus, non sequitur, quòd non includat suas partes. Amicitia est totum; partes materiales hujus totius sunt amor concupiscentiæ, & amor benevolentia. Forma totius, quæ partibus socialibus superadditur, est unio socialis inter amantem & amatum. Ergo evidens est, quòd amor amicitia sit quidem aliquid mixtum ex amore concupiscentiæ & benevolentia, & tamen distinguatur ab utroque tanquam totum à parte. Sic homo est aliud, quàm corpus, aut anima; quia homo superaddit unionem partibus. Christus est aliud, quàm natura divina, aut natura humana; superaddit enim unionem hypostaticam. P. Virgilius, dum dicit; amicitiam esse compositam ex pura benevolentia mutua, dupliciter errat. Nam inprimis manifestum est, mutuam benevolentiam duorum hominum doctorum, justorum, heroicorum &c. quorum unus est in Italia, alter in Germania, non esse amicitiam, si nullam habeant societatem mutuam. Dein P. Virgilius suò argumentò semetipsum evertit. Si enim ex eo, quòd D. Thomas amorem concupiscentiæ ab amore amicitia distinguat, inferri posset, amicitiam non esse compositam ex amore concupiscentiæ, eòdem modò sequeretur, amicitiam non esse

esse compositam ex amore benevolentia; quia D.Thomas sæpe in pluribus locis amorem benevolentia; ab amore amicitia; distinguit. Sic 2. 2. q. 23. a. 1. dicit: *Benevolentia non sufficit ad rationem amicitia;. Et in 3. dist. 27. q. 2. a. 1. c. Primò, amor includit concupiscentiam amati, qua; desideratur ejus præsentia; secundò, includit amor benevolentiam, secundùm quam aliquis amato bona desiderat. Amicitia verò addit societatem quandam amantis & amati in amore. Unde patet, quòd amicitia est perfectissimum inter ea, quæ ad amorem pertinent, omnia prædicta includens. En! D.Thomas æqualiter distinguit amorem concupiscentia;, & amorem benevolentia; ab amore amicitia;. Ergo vî argumenti Virgiliani amor amicitia; ex neutro posset esse compositus.*

Hallucinatio 78. *Amor veræ amicitia; juxta Apostolum 1. Cor. 13. non quærit, quæ sua sunt. Ergo charitas non includit amorem concupiscentia;. f. 43. N. 55.*

Animadversio. Quòd Apostolus non loquatur de summo bono, manifestum est, quia etiam ipse cupiebat dissolvi & esse cum Christo. Loquitur ergo de bonis privatis, non de bonis communibus; quia

charitas amicitiae vult omnia habere communia, juxta illud Act. 4. *Credentium erat cor unum & anima una; nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid NB. suum esse dicebat; sed erant illis omnia communia.* Tale autem bonum commune est Deus.

79. Hallucinatio 79. *Perfectio Christiana non potest consistere in amore mixto ex benevolentia & concupiscentia. Nam*
 1. *Deus, qui est forma perfectionis humanae, non habet amorem concupiscentiae.*
 2. *Christus, utpote actu gaudens visione beatifica, non habuit amorem concupiscentiae, cum tamen ille sit norma nostræ perfectionis.* 3. *Amor mixtus ex concupiscentia non est amor amicitiae, quæ tamen requiritur ad perfectionem Christianam.*
 4. *Perfectio Christiana non potest stare cum peccato: sed amor ex actu concupiscentiae & benevolentiae mixtus juxta authorem Ideæ potest stare cum peccato mortali, quia juxta illum non omnis actus charitatis justificat.* 5. *Perfectio Christiana non consistit in nuda voluntate christianè vivendi & exequendi opera grata Deo, in qua tamen voluntate juxta authorem Ideæ consistit charitas mixta ex concupiscentia & benevolentia.* 6. *Amor interessatus non potest cum D. Paulo dicere: Vivo jam*

non ego , vivit verò in me Christus ,
Gal. 2. Sensus enim horum verborum est :
non quæro interesse meum , sed interesse
& honorem Christi. 7. Amor sui seu in-
teresse proprii finaliter quæsi- ti juxta Pa-
tres est fons omnium malorum , & juxta
D. Bernardum meretur infernum. 8. Deus
est finis ultimus omnium rerum , etiam
nostri interesse. 9. Tantum benevolen-
tia pura est radix omnium aliarum virtu-
tum ; humilitas enim facit , ut homo se
reputet indignum fruitione Dei. Justitia
petit , ut homo Deo innolet suum proprium
interesse &c. 10. D. Thomas 2. 2. q. 17.
a. 8. docet , quòd amor concupiscentiæ , quo
quis amat aliquid non secundum ipsum ,
sed ut illud bonum sibi ipsi proveniat ,
sit imperfectus. 11. Quando Apostoli di-
xerunt: Ostende nobis patrem , & suffi-
cit nobis. Joan. 14. non petierunt visio-
nem Patris tanquam terminum votorum
& suæ benevolentiae erga Deum , sed tan-
tum quantum ad sufficientiam cognitionis
suæ , volebant enim Christo insinuare , se
nondum vidisse Patrem ad sufficientiam ,
hoc est , quòd de eo nondum habeant suffi-
cientem cognitionem. f. 43. 44. 45. 46. 47.
48. N. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63.

Animadversio.

Ad primum. Quòd in Deo sit amor

concupiscentiæ, erga creaturas quidem irracionales *solius concupiscentiæ*; erga creaturas autem rationales etiam *amorem amicitiae*, qui habet pro objecto mutuam communicationem bonorum, ac consequenter simul habet tendentiam concupiscentiæ & benevolentiae, est communis Theologorum fere omnium, excepto P. Virgilio. Turrianus S. J. disp. 66. dub. 3. sic scribit: *Doctores communiter docent, Deum amorem amicitiae habere erga homines, quamvis erga creaturas irracionales solum concedant esse in Deo affectum amoris concupiscentiæ. Si Turriano non credimus, D. Thomæ credamus. Part. 1. q. 20. a. 2. ad 3. sic scribit: Amicitia non potest haberi, nisi ad rationales creaturas, in quibus contingit esse redamationem & communicationem in operibus vitæ. Creaturæ autem irracionales non possunt pertingere ad communicationem beatæ vitæ, qua Deus vivit. Sic igitur Deus propriè loquendo non amat creaturas irracionales amore amicitiae, sed amore concupiscentiæ, inquantum eas ordinat etiam ad seipsum. Vide Animadv. 74.*

80. Ad secundum. Christus nec habuit actum vel habitum fidei; ex hoc tamen non sequitur, quòd fides non sit constitutum perfectionis Christianæ. Inadæqua-

quatè enim alia est perfectio viatoris, alia comprehensoris. Itaque Perfectio Dei, & Christi est quidem regula & norma perfectionis Christianæ, sed secundum illa prædicata, quorum capax est viator. Hinc etiam Christus est mensura, regula & forma charitatis Christianæ secundum illa prædicata, quorum capax est charitas Christiana. Cæterum cum ipsemet Deus habuerit amorem concupiscentiæ, non poterit Christo, vero Deo, negari amor concupiscentiæ. Imo etiam in natura humana dabatur amor concupiscentiæ ad gloriam sui corporis, quia in Christo dabatur *spes* illius gloriæ, prout D. Thomas 2. 2. q. 18. a. 2. testatur, & quamvis illa spes non fuerit virtus Theologica, eò quòd non habuerit pro objecto principali Deum ut beatificè possidendum, negari tamen non potest, in illa spe Salvatoris nostri inclusum fuisse amorem concupiscentiæ, cujus sunt duo actus, nempe *desiderium* boni absentis vel *quietatio* in præsentem. Itaque nec repugnat in charitate Christi inclusum fuisse amorem concupiscentiæ quoad actum *quietationis* in objecto præsentem, sicut etiam D. Thomas admittit, quòd in Beatis remaneat *virtus pœnitentiæ*, in quantum in eis remanet gaudium & gratitudo de peccatis remissis. Vide *Animadv.* 29.

Ad tertium. Hoc ipsum est in quaestione. Non igitur supponendum, sed probandum est. In amore amicitiae includi amorem concupiscentiae, ostensum est *Animadv.* 26. 72. 74. 75. 77.

81. Ad quartum. Amor imperfectus potest consistere cum peccato mortali, non autem amor perfectus; uterque est mixtus; sed ea mixtio nec ponit nec tollit perfectionem amoris seu charitatis, sed extensio ad actus etiam accidentales amoris & intensio virium. Vide *Animadv.* 39. 40.

Ad quintum. Perfectio Christiana haud dubiè non consistit in externa forma vitae Christianae, neque in nuda voluntate peragendi aliqua opera particularia grata Deo. Si quis tamen velit efficaciter prorsus omnia praestare, quae Deo placent, & vitam Christianam, ut decet, in perfecto amore constituat, perfectionem attinget.

82. Ad sextum. Etiam amor in fide & spe radicans, seu relativus ad actum fidei & spei, non potest dicere: *vivit in me Christus* personaliter exercendò in me *actus theandricos*; quia Christus nec credit nec sperat spe Theologica. Ex hoc tamen non sequitur; quòd propositio D. Pauli credentis & sperantis sit falsa. Itaque

que textus D. Pauli necessariò intelligendus est ; quòd Christus in nobis vivat operandò actus , non suo supposito seu personæ divinæ proprios , sed operandò actus , conditioni humanæ proprios , illarum divinarum operationum , quantum natura humana & conditio viatoris capax est , æmulos.

Ad septimum. Amor boni , seu interesse proprii *privati* , est vitiosus ; non autem boni proprii *communis*. Per *amorem sui* Ascetæ solùm intelligunt *amorem boni privati* , inquantum non est *commune* cum bono proximi & Dei.

Ad octavum. Deus quidem est ultimus *finis qui* , seu qui appetitur , etiam proprii interesse ; sed non est solus ultimus *finis cui* ; dantur enim duo ultimi *finis cui* , nempe Deus , *cui* volumus omnia bona tam intrinseca , quàm extrinseca per actum benevolentiae , & homo , *cui* volumus principaliter ipsum Deum per actum concupiscentiae , & utrisque simul ea bona communia volumus per actum unitivum amicitiae.

Ad nonum. Non benevolentia pu-83.
ra , sed amor amicitiae est radix omnium virtutum , prout ex D. Thoma ostensum est *Animadv.* 58. 72. & 73. Nisi enim humilitas , iustitia , religio , casti-
tas

tas &c. ordinentur ad ultimum finem per charitatem, *perfectæ virtutis* rationem non habent. Humilitas non consistit in eo, ut quis se indignum æstimet fruitione Dei *per gratiam*, sed *per naturam*. Humilitas enim juxta S. Augustinum non est falsa sed *vera sui ipsius & Dei cognitio*. Dum se secundum naturam cognoscit, videt, sibi non deberi visionem Dei intuitivam per essentiam; dum verò se agnoscit vestitum gratiâ, videt sibi deberi *de condigno* vitam æternam, consistentem in visione Dei intuitiva per essentiam. Si alia est P. Virgilii humilitas, ea humilitas hypocritarum est; falsa est. Similiter ea lex divina, quæ peteret sibi immolari, beatitudinem hominis æternam, non lex Dei, sed lex tyranni esset; nec foret *justitia*, sed *injustitia* tam ex parte præcipientis, quàm ex parte obtemperantis; quia obtemperaret non Deo, sed tyranno, & quidem abnegatâ naturâ, conditâ à Deo vero cum desiderio insuperabili beatitudinis æternæ.

84. Ad decimum. D. Thomas dicit, quòd ille amor sit *imperfectus negativè*, inquantum de se formaliter non dicit simul amorem benevolentiae, & amicitiae; sicut prædicatum genericum *animalis* est

est negativè imperfectum relatè ad prædicatum specificum *rationalis*. Non autem docet D. Thomas, quòd amor concupiscentiæ sit *positivè* imperfectus; alioquin spes, quæ à P. Virgilio existimatur esse amor concupiscentiæ, esset aliquid *positivè* imperfectum, quod dicere foret erroneum.

Ad undecimum. Quòd Aposto. 85. li in illo textu optaverint visionem intuitivam Dei, & non tantùm majorem cognitionem fidei, est expositorum insigniorum, ac vera sententia. S. Augustinus l. 1. de Trinit. c. 8. sic scribit: *Illâ lætitiâ, qua nos adimplebit cum vultu suo, habitâ nihil amplius requiretur. Quod bene intellexerat Philippus, ut diceret: Domine ostende nobis Patrem, & sufficit nobis.* D. Chrysostomus Homil. 79. in Joan. *Philippus substantiam Patris videre quærebat.* Cyrillus Alex. in Joan. *Philippus dixit: Ostende nobis Patrem & sufficit nobis; ac si diceret: Omnes nos gaudii plenos profitebimur, nec deesse ad beatitudinem quidquam nobis arbitrabimur, si, quod maxime optamus, Deum Patrem videbimus. Laudandus ergo, qui visionem Patris cæteris omnibus rebus anteposuit.* Ex his patet,

patet, meam expositionem & argumentum niti autoritate Patrum, quod P. Virgilius adducendô aliam expositionem sensui fidelium non conformem non dissolvit. Non enim sententia evertitur per hoc, quod referatur aliorum numero & autoritate & ratione inferiorum aliter sentientium opinio.

86. Hallucinatio 86. 87. 88. 89. 90. 91.

92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101.

102. 103. *Caret omnî fundamentô, quod*

Sancti nunquam habuerint actum charitatis sine concupiscentia fruitionis Dei. Pro-

batur 1. Christus tum quâ Deus, tum

quâ homo non habuit alium amorem,

quâm benevolentiae, quia amorem interessa-

tum seu concupiscentiam interesse & com-

modi proprii habere non potuit. 2. An-

geli juxta D. Thomam 1. q. 60. a. 5.

dilexerunt Deum supra seipsos, ita ut

potius voluerint destructionem suiipsius,

quâm offensam Dei: Sed hic amor est pu-

ra benevolentia. 3. B. Virgo juxta Ri-

chardum de S. Victore l. 2. de Eman. c.

2. dilexit purè sine affectu ad interesse

proprium. 4. B. Virgo pro omni suo

possibili imitata est Christum: Sed Chri-

stus quâ Deus & homo habuit amorem pu-

rae benevolentiae. Ergo & mater. 5. B. Vir-

go juxta S. Bernardinum t. 3. serm. 2. ita

dile.

dilexit Deum , ut ad contestandum suum amorem fuisset parata non solum mori , sicut Christus , sed etiam penitus annihilari. 6. D. Paulus & Moyses voluerunt privari æterna fruitione Dei. 7. SS. D. N. Benedictus XIV. & S. Congregatio Rituum approbaverunt & laudaverunt in aliquo Sancto talem actum erga Deum purè benevolum. 8. S. Franciscus Salesius l. de div. amore f. 292. laudat illum actum S. Augustini : Domine , si fieri posset , ut ego Deus essem , & tu Augustinus , vellem facere , ut ego Augustinus , tu Deus fores. 9. S. Ignatius habuit amorem puræ benevolentia. 10. Et S. Xaverius. 11. Et B. Jacobonus. 12. S. Augustinus serm. 35. docet , illud non amari , quòd non amatur propter se. Et l. 83. qq. amare nil aliud esse , quàm rem propter seipsum appetere. Et l. 3. de doctrina. Charitatem esse motum animi ad fruendum Deo propter ipsum Deum. 13. S. Franciscus Salesius f. 282. dicit : Charitas supernaturalis specificari potest à spe , seu concupiscentia , & à charitate seu benevolentia. Illa , quæ provenit à spe , interessata est. Nam qui ita amat , amat Deum tanquam suum summum bonum ; at non quia ex se , & in se est

est summum bonum, in quo solo perfecta charitas, quæ ab omni interesse & commodo proprio depurata est, consistit. 14. D. Thomas 2. 2. q. 23. a. 6. c. dicit: Charitas attingit ipsum Deum, ut in ipso sistat, non ut ex eo aliquid nobis boni proveniat. 15. S. Chrysostomus in Ep. ad Rom. Hom. 5. dicit: Omnia propter Christum agenda, non propter mercedem, sed nescio, quo pacto in hujusmodi sermonem adductus sum, qui jubeam homines propter Christum ipsum regnum cælorum contemnere, quamquam magni ac generosi viri ad hunc modum pervenerint. 16. Fideles, quando eliciunt actum charitatis, vel contritionem perfectam ex perfecto amore Dei, hoc modo tendunt: Opto Deo bona sua intrinseca, & procurabo ejus bona extrinseca promovendo ejus gloriam, idque non metu pænæ, non spe præmii vel mercedis, sed purissimo amore amicitiae, quo ei amando uniri, amantem redamare, & ejus gloriam procurare studebo. Sed hic actus est puræ benevolentiae. 17. Exempla

pla Sanctorum, quæ ab authore Ideæ adducuntur, solum probant, quod Sancti interdum elicuerint amorem spei, aut quod cum actu charitatis interdum concomitanter elicuerint actum spei. 18. Sanctorum desideria, quibus appetierunt fruitionem Dei, possunt pertinere ad charitatem Theologicam & puram benevolentiam, dum Deus concupiscitur unice propter Deum, ut Deus magis agnoscatur, ametur, laudetur, glorificetur. Ex his omnibus sequitur, quod Sancti ab authore Ideæ citati non concupierint fruitionem Dei expressè & explicitè ut sibi bonam. fol. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58.

Animadversio.

Ad primum. Quod Christus tum quâ Deus, tum quâ homo habuerit amorem concupiscentiæ relatè ad varia objecta, ex quibus quâ Deus communem cum Patre quæsiuit gloriam, aut ex quibus quâ homo sperabat gloriam sui corporis, juxta illud Psalmi 30. in persona Christi scripti, & in cruce à Salvatore dicti, ex dictis *Animadv. 76. & 77.* liquet: Itaque amor concupiscentiæ non dicit imperfectionem positivam ex suo genere, ita ut repugnet charitati viatoris.

R. D. Amort.

M

Ad

87. Ad secundum. Quòd D. Thomas asserat , angelum potius voluisse destructionem sui , quàm offensam , falsum est. Nec enim verbum de hac voluntate angeli in D. Thoma reperitur , nec etiam id ex verbis S. Doctoris erui potest. Ex eo enim , quòd pars totius , v. g. manus , absque deliberatione exponatur ictui pro conservatione totius corporis , D. Thomas non infert , quòd ipsa manus seipsam velit destruere pro conservatione totius , neque in natura habetur exemplum , quòd ulla pars seipsam destruat , aut actione propria cooperetur ad sui destructionem , licèt ea destructio sæpe foret necessaria ad conservationem totius. D. Thomas ex eo , quòd aliquod ordinans tertium , v. g. anima rationalis , vel reipublicæ membrum , velit potius perdere partem , quàm totum , manum , quàm corpus , vitam corporalem , quàm æternam vitam animæ , solùm infert , quòd angelus plus diligat Deum amore *appretiativo* , quàm se , non verò infert , quòd plus amet Deum , quàm se , etiam *amore divi-*
sivo , tendente ad suiipsius destructionem. Immo S. Doctor hac ipsa in quæ-
 stione plus quàm decies claris verbis ostendit , eum ipsum amorem , tam natura-

turalem , quàm elicited , quo angelus amat Deum plus quàm se , esse mixtum ex amore concupiscentiæ. Nam ad *Object. 2.* quòd à nemine aliquid diligatur , nisi inquantum est sibi bonum , non respondet , negando hoc principium in amore Dei , sed distinguit : *Dicendum* , inquit , quòd cùm dicitur , quòd Deus diligitur ab angelo , inquantum est ei bonus , si ly inquantum dicat finem (qui) sic falsum est. Si verò dicat rationem amoris ex parte amantis , sic verum est. Et ad *Object. 3.* quòd omne agens , naturaliter agit ad conservationem sui , non respondet ; hoc principium falsum esse , ita ut v. g. pars aliquando agat ad destructionem sui pro conservatione totius , sed respondet ; quòd omne agens simul agat pro conservatione sui & totius , ita tamen , ut inclinatio ad conservationem totius sit major majoritate appetitiva. *Dicendum* , inquit , quòd natura (amore) reflectitur in seipsam , non solum quantum ad id , quod est ei singulare , sed multò magis , quantum ad commune. Inclinator enim unumquodque ad conservandum non solum suum individuum , sed etiam suam speciem. Et ad *Object. 4.* Inquantum Deus est bonum beatificans (Deo & homini commune)

sic diligitur dilectione charitatis. Ex his evidens est, quòd *dilectio naturalis* in angelo, quæ ne quidem est libera, non tendat potius in angelo ad destructionem sui, quàm ad offensam, prout malè D. Thomam interpretatur P. Virgilius, sed potius dicendum, quòd naturalis dilectio respiciat Deum tanquam bonum utrique commune, ita tamen ut appretiativè sit *major* relatè ad Deum spectatum in se, & *minor* relatè ad Deum ut participatum. Verbò, Deum ab angelo vel homine amari plus quàm se, idem dicit, ac Deum ut bonum in se esse objectum charitatis *primarium*, Deum verò ut bonum beatificum esse objectum charitatis *secundarium*, prout loquitur SS. D. N. Benedictus XIV. relatus *Animadv.* 2.

88. Ad tertium. Richardus in eo loco, quamvis de *puritate virginea* B. Virginis fuisse differat, nec verbum tamen loquitur de amore B. Virginis, aut de puritate amoris in B. Virgine. Profectò erubescenda est hæc citatio P. Virgilio. Authorem non legit, & dum in nescio quo defloratore vidit textum Richardi loquentem de puritate B. Virginis, ille statim puritatem amoris vidit per somnium. Quod verò P. Virgilium peni-

penitus confundit, est doctrina Richardi in Tractatu de *Gradibus charitatis*, ubi postquam in quovis gradu amorem concupiscentiæ reposuerat, in ultimo tandem gradu collocat affectum ad inseparabilitatem amantium. In secundo gradu charitatis ponit insatiabilitatem. *Amantes, inquit, trahuntur illius faciei desiderio, quam Deus ut magnetem posuit, ut ferrea quæque attrahere possit in funiculis charitatis. Nullum sic amanti solatium, quo minus ardeat & æstuet in fruendi desiderio. Insatiabilis est charitas, dum ex prægustatis deliciis amplius in desideriis exardescit. Objicis forsân illud: Satiabor, cum apparuerit gloria tua? Sed satietatem desideranti abundantiam ibi (per terminum satietatis) notari noveris, non desiderii finem. Finis desiderii satietas est. Qui verò semper esuriunt, liquet, quod satiati non sunt. Sed verè beata (Sanctorum in cœlo) esuries, quæ esurit solùm, quod habet; & solùm habet, quod esurit. Ex hoc Richardi textu patet, quòd amorem concupiscentiæ, desiderium, seu esuriem, in Beatis per totam æternitatem extendat, ubi cùm fides & spes non amplius habeat locum, sed sola regnet charitas, necesse est, ut iste amor concupiscentiæ,*

tia, seu esuries ad charitatem pertineat. Et c. 4. ultimum gradum charitatis de inseparabilitate amantium sic claudit : *Christus suis optat in Evangelio, ut sint unum, sicut & nos unum sumus, ut sicut illa beatificans personarum Trinitas amore continetur æterno absque confusione & divisione, sic & ipsi uniantur & ordinentur in charitate.*

89. Ad quartum. Quòd Christus habuerit amorem concupiscentiæ, ostensum est *Animadv. 76. & 77.* Immo ex verbis Richardi proximè citatis patet; quòd etiam Beati in cœlo gaudentes actuali visione beatifica, nihilominus habeant æternam esuriem, nec unquam habeant desiderii finem, juxta illud Eccles. 24. v. 29. *Qui edunt me, adhuc esurient.* Itaque amor concupiscentiæ manet æternum in charitate tam Christi quàm hominis, quàm B. Virginis.

90. Ad quintum. Si hæc vera essent in sensu Virgiliano, sequeretur, quòd B. Virgo habuisset majorem charitatem quàm Christus, quia Christus non poterat esse paratus ad sui annihilationem.

91. Ad sextum & septimum. In
92. *Animadv. 2. 11. 12. 13. & 14.* sufficienter ostensum est contrarium.

Ad

Ad octavum. Quòd S. Salesius⁹³. illum affectum , quem imperiti quidam D. Augustino affingunt , laudet , non reperio. Id solum D. Salesius l. 5. c. 6. dicit ; quòd ejusmodi tendentiæ phantasticæ possint esse conjunctæ cum bono affectu ; non quòd ipsæ sint bonus affectus. *Notes velim , inquit , desiderium hoc , quod concipitur per imaginationem rerum impossibilium posse inter sensus spirituales usurpari exemplo S. Augustini , de quo ferunt &c.* Rectè dicit S. Salesius , *ferunt.* Certè in toto S. Augustino , cujus omnia authentica opera attentè de verbo ad verbum legi , non extat. Immo sentio potius cum S. Theresia , quòd ille affectus , à quocunque primitus confictus fuerit , sit sancta insania. Ipsum autem S. Salesium ad amorem charitatis requirere amorem concupiscentiæ , manifestum est legenti illa ipsa folia , quæ allegat P. Virgilius. Nam fol. 292. referens formam perfectæ charitatis , sic scribit : *Dei intimus amicus Franciscus Xaverius sæpius , dum putaret se solitarium , elata ad cælum voce auditus est hunc in modum clamans : Satis est , Domine , satis est consolationum ; vel si placet , me abundare facere deliciis , in cælum me attollito , qui enim semel gusta-*

vit tuam dulcedinem , oppido illi grave est vivere in amaritudinibus , dum te non fruitur. Hoc desiderium juxta P. Virgilium non pertineret ad charitatem , sed spem.

94. Ad nonum , decimum , & unde-
95. cimum. Falsitas horum ostensa est

96. *Animadv.* 15. 16. 17.

97. Ad 12. Quòd hi termini apud D. Augustinum , Deum *amari propter se , appeti propter se* , nil aliud sonent , quàm Deum concupisci non ob alia bona creata ab illo assequenda , sed quia ipse tanquam summum nostrum bonum , & perfecta beatitudo per suammet essentiam nos fatiat , centum textibûs luce meridiana clarius demonstravi in Idea amoris. Horum aliquos attuli *Ani-
madv.* 16.

98. Ad 13. D. Salesius hoc loco loquitur de *spe informi* , hoc est , non informata per charitatem , quæ simul includit actum benevolentiae , haud dubiè in suo objecto formali non respicientis ad commodum proprium: Charitas enim per actum concupiscentiae respicit ad Deum ut *beatificum* , per actum benevolentiae respicit ad Deum ut *in se bonum* , & per actum amicitiae respicit ad Deum , tanquam *bonum commune* , quam-
vis

vis in hoc bono communi respiciatur Deus tanquam objectum primarium ordine appretiationis ac dignitatis. Certè quòd D. Salesius amorem concupiscentiæ in *formali conceptu charitatis* includat, eumque amorem concupiscentiæ referat ad *actus elicitos perfectissimæ charitatis*, & quidem in sensu ac systemate hîc explicato, manifestum est legenti ejus textus. l. 7. c. 3. scribit de *supremo gradu charitatis* his verbis: *Perfectio istius unionis (cum Deo in supremo gradu charitatis) in duobus consistit. Primò, ut sit pura. Secundò, ut sit fortis. Nonne possum accedere quempiam, ut rem quampiam ab eo obtineam? Sed appropinquatio & unio non sunt intentio principalis, sed ea solum adhibeo ut media & dispositionem ad rem aliam obtinendam. Quod si ad illum accedo, & me illi jungo, non alio aliquo fine, quàm ut illi sim proximus, & approximatione & unione ista fruor, tunc est approximatîo puræ & simplicis unionis. Sic plures accedunt ad Christum, aliqui ad eum audiendum ut S. Magdalena, alii ad sanitatem recipiendam ut Hæmorrhœissa, alii ad eum adorandum ut Magi, alii ad serviendum & obsequia præstanda ut S. Martha, alii ad incredulitatem suam superandam ut S. Thomas Apostolus, alii denique ad eum inungendum ut Magdalena,*

Joseph & Nicodemus: sed divina Sulamitis eum quærit, ut inveniatur, & eo invento aliud nihil quærit, quàm arctè eum tenere, & tenendò nunquam à se dimittere: Inveni, quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam. Cant. 3. v. 4. Jacob Patriarcha, teste S. Bernardo, tenens Deum fortiter, paratus est eum dimittere, modò sibi impertiat benedictionem: at Sulamitis non dimittet, etiam acceptà ab eo quacunque benedictione. Non enim illa vult benedictiones Dei, sed Deum benedictionum, dicens cum Davide Psal. 72. v. 25. & 26. Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Hòc autem modò fuit gloriosa Mater apud crucem filii sui. Hem! quid quæris ò Mater vitæ in hoc monte Calvariae, quid inquam quæris? Quæro, dixisset illa, filium meum, qui est vita vitæ meæ. Et quare eum quæris? Ut sim cum illo. At modò luctatur cum tristitiæ & mortis fluctibus. Ah! minimè quæro gaudia, non investigo delicias, sed filium ipsum meum quæro, & ut ubique eum quæram, facit amorosum cor meum, quod avet se unire amabili filio, dilecto meo. In summa, intentio

tio animæ in ista unione non est alia, quàm
 esse cum dilecto. - - - Considera, amabo,
 hominem attentione & suavitate musicæ
 harmoniæ captum & abreptum; vel rei,
 quæ musicâ longè sit inferior, inescatum
 v. g. lusui chartarum, velles quidem homi-
 nem ab eo lusu abstrahere, sed non vales,
 quantumvis domi sint magni momenti ne-
 gotia, quæ ut conficiantur, egent ejus
 operâ quàm maximè; nam adeò lusui
 addictus est, ut operam lusus sis, si
 etiam esurientem & sitientem coneris
 abstrahere. O Theotime, quantò magis
 affixa & conjuncta esse debet anima, quæ
 Deum suum intimè amat, quando infinitæ
 ejus divinitatis dulcedini unita est, & si-
 mul capta & abrepta in objectum incom-
 parabilium perfectionum. Talis fuit S.
 Pauli vasis electionis, qui clamabat: Ut
 Deo vivam, crucifixus sum cum Chri-
 sto. Idem etiam protestatur, quòd nihil,
 nec mors quidem eum separare possit à Chri-
 sto Domino & Magistro suo. Hic etiam
 amoris effectus vigeat in Davidem & Jo-
 natham: nam dicit Scriptura 1. Reg. 18.
 v. 1. Quòd anima Jonathæ conglutinata
 fuerit animæ Davidis, & dilexerat eum
 quasi animam suam: quin & axioma
 celebre, & verò etiam celebratum per an-
 tiquos

tiquos Patres, quòd scilicet amicitia, quæ habere potest finem, nunquam vera fuerit amicitia, ut alibi dixi. Vide, obsecro, Theotime, pusionem affixum uberibus & collo matris suæ, si inde velit quis eum abstrahere, ut ad cunas deferat, quia id faciendi tempus est, is nihil non agit defendens se pro viribus, ne sinum amabilem deserere cogatur, si manus una, qua se affixum matri tenet, separetur, altera eam fortiùs apprehendit, si omnino inde tollatur, plovat, & fixum cor & oculos in eo tenens, in quo non potest tenere corpus, matris auxilium implorat, usque dum diu multùmque cunis ventilatus, obdormiat. Ita anima, quæ per exercitiũ unionis eoque pervenit, ut capta & affixa divinæ bonitati, ei inbæreat, non potest inde abstrahi, nisi magna vi, nec sine dolore: ita fortiter, quod semel illa apprehendit, tenet: si divertatur eius imaginatio, tenet se intellectu, qui si etiam ei abstrahatur, eidem subjecto manet affixa per voluntatem, si etiam per violentam distractionem deservatur à voluntate, pedem singulís momentis refert eo, ubi charum habet suum objectum, à quo penitus non potest se abstrahere: renovat enim, quantum in se est, suæ cum illo unionis suavia vincula per frequentes reditiones & reversiones, quas velut furtim exercet. --- Porro B. Mater The-

Theresia præclare dicit, unionem, quæ premit usque ad eam perfectionem, ut nos teneat affixos in Christo, non differre à raptu, à suspensione vel suspendio animæ, sed vocari eam solummodo unionem, vel suspensionem, aut suspendium animæ, quando brevis est; quando autem longa, nuncupari extasin vel raptum, quia ipso effectu anima Deo suo ita firmiter, ita arctè inhaeret, ut non facile possit liberari: non enim amplius est in se ipsa, sed in Deo. Sicuti corpus crucifixum non amplius est in se ipso, sed in cruce; & badera affixa muro non amplius est in se ipsa, sed in muro. Verùm ut evitetur omnis equivocatio, scito Theotime, charitatem esse vinculum, & quidem perfectionis: proinde qui magis abundat charitate, magis etiam devinctus & conjunctus est Deo. At nobis non est sermo de ea unionem, quæ est permanens in nobis per modum habitûs, sive dormiamus sive vigilemus: sed de unionem, quæ fit interveniente actione, & quæ est non postremum exercitium charitatis & dilectionis. Imaginare igitur tibi S. Paulum, S. Dionysium, S. Augustinum, S. Bernardum, S. Franciscum, S. Catharinam Genuensem, Senensem &c. adhuc exstare in hoc mundo, & præ lassitudine ex multis laboribus Dei amore susceptis, dormire. Repræsenta tibi alia ex parte bonam

&

Et sanctam aliquam animam, minus tamen illis sanctam, quæ eodem tempore fuit in oratione unionis: quæro ex te, quis eorum magis sit unitus, arctiusque Deo devinctus, magnæ dicti Sancti, qui dormiunt in somno pacis; an anima quæ orat? Dubio procul sunt magni Et admirabiles isti amatores, quia plus habent charitatis, Et eorum affectiones taliter sunt obligatæ Et devinctæ Domino suo, ut ab eo separari nequeant. - - - Caterum exercitium hoc unionis cum Deo fieri potest etiam per breves Et quasi momentaneas, at per frequentes aspirationes cordis nostri in Deum, ferè uti orationes jaculatoriæ fiunt ea intentione. Ab! Jesu mi, quis mihi elargietur gratiam, ut sim unus spiritus tecum? tandem, Domine mi, rejecta multitudine creaturarum, solam tuam veritatem volo, ô Deus, tu solus unus es, Et sola unitas animæ necessaria! Eheu! chare cordis mei amice, unito miseram unicam animam meam singulariter unicæ bonitati tuæ. Tu quidem totus es meus, at quando totus ero Et ego tuus? Magnes ferrum trahit Et sibi jungit, agedum Jesu mi, esto magnes meus, esto tractor cordis mei, qui me trahat, me jungat, me premat Et uniat in æternum meum spiritum paterno tuo pectori. Heu! siquidem pro te Et ad te factus sum, quare non sum tecum, Et in te? Ab!

Ab! guttam istam spiritus, quam mihi dedisti, in mari bonitatis tuæ, ex quo processit, absorbe: O Domine mi, siquidem cor tuum me amat, cur me non rapit ad se, hoc siquidem unicum est meum desiderium? Trabe me, ut curram inhærens vestigiis tuorum attractum, me ut intra tua paterna brachia vibrem, & inde nulla unquam me abstrabant sæcula. Hucusque S. Salesius.

Ad 14. D. Thomas hoc loco solùm 99. dicit, charitatem suo desiderio in Deo sistere tanquam in termino appetitûs, non autem, ut aliud creatum, à Deo distinctum obveniat. Id patet ex verbis S. Doctoris hoc articulo ad 3. ubi ait: *Idem bonum est objectum charitatis & spei. Sed charitas importat unionem ad illud bonum. Spes autem distantiam quandam ab eo. Et inde est, quod charitas non respicit illud bonum ut arduum, sicut spes.*

Ad 15. Quòd D. Chrysostomus lo-100 quatur de mercede creata, distincta à Deo, non verò de mercede increata, quæ est ipse Deus, ostensum est *Ani-adv. 23.*

Ad 16. Hic actus non est puræ benevolentiae, sed amicitiae cum Deo, quia
vult

vult *uniri Deo*, quod necessario involvit simul amorem concupiscentiæ.

102 Ad 17. Ad hoc responsum est *Ani-
madv. 37.*

103 Ad 18. Verum est, quòd actus spei seu amor concupiscentiæ possit pertinere ad charitatem, si eliciatur ex motivo charitatis. Sic enim etiam actus misericordiæ, temperantiæ &c. pertinebunt ad charitatem, si eliciantur ex formali motivo charitatis. Sed hoc modo formale spei, misericordiæ, temperantiæ &c. erit materiale charitatis, sicut formale definitionis est materiale syllogismi, & formale rotularum est materiale horologii, & formale cordis ac cerebri est materiale hominis. Sic etiam amor concupiscentiæ, & amor benevolentiae sunt materiale charitatis, seu amicitiae. Ex hac ergo responsione P. Virgilii sequeretur, quòd perfectè amans, nisi velit elicere amorem imperfectum, nunquam eliciat purum actum spei ex motivo formali proprio, quod est damnatum in Felonio.

104 Hallucinatio 104. 105. 106. 107.
108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115.
116. 117. 118. 119. *Author Ideæ docet,
quòd contritio perfectæ in hoc differat ab
attritione, quòd illa sit pura à metu; sed
hoc*

*boc non potest esse. Nam 1. damnatum est in Fenelonio, quod detur status habitualis amoris Dei, qui est charitas pura, in quo neque timor pœnarum habet amplius locum. 2. Est damnatum in Fenelonio, quod detur status vitæ unitivæ, in quo amittitur omne motivum timoris. 3. Non repugnat, ut actus contritionis procedat ex pluribus motivis simul propositis. Ergo etiam potest procedere simul ex motivo timoris & spei. 4. Actus attritionis potest simul procedere ex motivo timoris & charitatis. Ergo etiam contritio perfectæ potest simul procedere ex motivo timoris & charitatis. 5. Metus inferni potest actum charitatis imperare. Ergo etiam poterit actum charitatis condeterminare & compartialiter specificare. 6. Metus imperans non tollit rationem justificativam contritionis perfectæ. Ergo eam nec tollit motivum timoris. 7. Metus condeterminans non tollit rationem specificam charitatis in attritione. Ergo nec in contritione. 8. In articulo mortis concurrens metus inferni non tollit impletionem præcepti de eliciendo actu charitatis in articulo mortis, ut patet ex S. Hilari-
rione, qui in morte timebat. 9. Christus præcipit actum timoris; dicens: Time-
eum, qui potest corpus & animam*

R. D. Amort.

N

per.

perdere in gehennam. 10. Timor facit, ut quis conservetur in charitate, juxta illud Eccl. 27. Nisi in timore Domini tenueris te instanter, cito subvertetur domus tua. 11. Angeli in via fuerunt obligati ad Deum amandum & timendum. Ergo cum unico actu totum cursum suæ viæ confecerint, simul conjunxerunt actum charitatis & timoris. 12. Si contritio excluderet metum, falsum esset, quod Sacramentum ex attrito faciat contritum. Sacramentum enim attritioni non adimit metum. 13. Si contritio & charitas perfecta excluderet omnem metum, sequeretur, quod contritio exclusiva metus solum intensa ut duo sit perfectior, quam contritio ex charitate intensa ut octo comitante metu. 14. Sequeretur, quod homo rarissimè justificetur extra Sacramentum, quia rarissimè à contritione excluditur metus. 15. Quando in Scriptura dicitur, quod charitas foras mittat timorem, id solum intelligendum est de timore servili, in quo homo sic est comparatus, ut vellet peccare, si metus non esset. 16. Ipsemet D. Thomas docet, quod augmentatio charitatis timorem non minuat. 17. Concedendum quidem est auctori Ideæ, quod contritio perfecta essentialiter excludat timorem è linea specifica charitatis; non

*non autem ex hoc sequitur, quòd excludat
confortium timoris & charitatis in eodem
subjecto. fol. 59. 60. 61. 62. 63. 64.*

Animadversio. P. Virgilius in duobus enormiter errat. Inprimis enim supponit, quòd in Responso ad Propos. 16. Lienhardii assignem discrimen inter contritionem perfectam & imperfectam extra Sacramentum. Id verò falsissimum esse, jam abundè ostensum est *Animadv.* 8. & 40. Nam ibi tantum assigno discrimen inter contritionem imperfectam & perfectam in Sacramento poenitentiae, dum ostendo; per Sacramentum poenitentiae hominem ex attrito fieri contritum, & contritionem seu dilectionem imperfectam transire in contritionem seu dilectionem perfectam per unionem ad gratiam Sacramenti. Ea mutatio contritionis imperfectae in perfectam non se tenet ex parte actûs, quasi ipse actus fiat intensivè vel extensivè perfectior, sed tenet se ex parte habitûs, seu supervenientis formæ, nempe gratiae sacramentalis, quæ dilectionem initialem, à metu servili liberam, ita perficit ac roborat, ut facilè possit servare, quod proponit in ordine ad actus essentiales amoris. Hic est primus error, & enormis,

quia P. Virgilius ex eo errore format longum syrma hæresis Bajanæ, quod trahit ex illo supposito. Secundò. Etiam loquendo de contritione perfecta *extra sacramentali*, non est verum, quòd *ab illius actu* non debeat excludi omnis respectus ad pœnam, seu timor servilis, quamvis habitus charitatis perfectæ compatiatur habitum timoris pœnarum. Itaque hac explicatione præmissa respondeo.

105 Ad 1. In Fenelonio solùm damnatur, quòd status habitualis perfectæ charitatis excludat *positive ac perpetuò* timorem pœnarum. Nescit enim homo, etiam præditus habitu acquisito perfectæ charitatis, an non sit *aliquando* in gravi tentatione & casu extraordinario extraordinaria oritura necessitas operandi *præter charitatis habitum* ex motivo timoris pœnarum.

106 Ad 2. In hac propositione Fenelonius damnatur, quòd à statu vitæ unitivæ excluderit etiam *timorem filialem*, quo homo timet separari à summo bono; hunc timorem juxta nos non excludit charitas perfecta.

107 Ad 3. Non repugnat quidem, ut actus attritionis procedat ex pluribus motivis *adminiculantibus*. Repugnat verò,

rò, ut procedat ex pluribus motivis sibi invicem in statu perfecto repugnantibus. Qui enim perfectè Deum aut hominem amat, in ipso actu perfectæ dilectionis non amat ex metu, sed gratis, sine respectu ad pœnam, tanquam motivum partiale.

Ad 4. Attritio per hoc ipsum est im-108 perfecta, quòd oculus simul habeatur ad pœnam. Ergo ut tollatur imperfectio contritionis, eo ipso oculus solùm habendus est ad perfectiones amati. Ita de eo discrimine pluribus in locis scribit S. Thomas. In 4. dist. 34. q. 2. a. 1. qq. 2. sic habet: *Cùm timor in fuga mali consistat; malum autem sit duplex, pœnæ & culpæ; erit timor quidam, qui consistit in fuga mali culpæ tantùm, per quam homo à Deo separatur, scilicet timor castus vel filialis. Alius autem, qui consistit in fuga mali pœnæ. Pœna autem est duplex: una, pro cuius vitiatione peccatum quandoque committitur, sicut sunt pœnæ temporales; & hanc pœnam refugit timor mundanus vel humanus. Alia est, pro cuius vitiatione nunquam committitur peccatum, sed magis vitatur: sicut pœna, quæ est post hanc vitam; & hanc pœnam fugit timor servilis. Alius autem timor est, qui fugit utrumque malum, pœnæ scilicet & culpæ, scilicet initialis, qui habet oculum ad*

utrumque, & ideo est medius inter servilem & castum. Ibidem ad 2. ait: Timor servilis & initialis eandem pœnam respiciunt; sed servilis tanquam principale objectum; initialis autem non, sed magis malum culpæ: unde magis se tenet cum casto timore, quàm cum servili. Ibidem qq. 3. c. Timor initialis, secundùm quod participat timorem castum, habet rationem doni, quia facit abstinere à malis. Ibidem art. 3. qq. 2. c. In quolibet dictorum timorum est considerare duos actus. Unum principalem, quem timor elicit, scilicet refugere hoc malum. Alius est secundarius, quem timor imperat, scilicet facere vel dimittere hoc vel illud propter fugam illius mali, cuius est timor. Timor ergo initialis, quantum ad primum actum, non differt à timore casto, quia timere pœnas æternas non est actus timoris initialis, sed compatitur secum istum actum, sicut & timor castus; sed actus timoris initialis est timere separationem, sicut & casti, quamvis non ita perfectè. Sed in secundo actu differt timor castus & initialis; quia initialis non solum imperat actum aliquem vel omissionem actus propter separationem, sed etiam propter pœnam, quod non contingit in amore casto, qui ad solam separationem oculum habet. Ibidem ad 2. Timor initialis & castus dividuntur ratione per-

perfectionis vel imperfectionis in actu elicitō, & quantum ad motivum in actu imperato, ut dictum est. Ibidem qq. 3. c. Actus elicitus à timore initiali & casto est timere separationem, ad quod duo requiruntur: unum ex parte subjecti, scilicet possibilitas ad separationem: aliud ex parte objecti, scilicet amor ejus, à quo quis timet separari; quia ab eo quod non amat, separari non curat. Augmentum ergo charitatis facit crescere actum timoris circa separationem. Ideo crescente charitate crescit habitus timoris casti & initialis. - - Perfecta charitas actum timoris casti nunquam diminuit, sed actum timoris servilis semper diminuit, & foras mittit, ut nunquam jam oculus habeatur ad pœnam in agendis vel dimittendis. Ibidem ad 1. Timor initialis non dicitur diminui quantum ad hoc, quod habet commune cum timore casto, sed quantum ad hoc, quod habet commune cum servili. Ibidem qq. 2. c. Timor initialis & castus sunt idem in substantia habitus, differunt tamen accidentaliter, ut ex dictis patet. Ibidem art. 1. qq. 3. ad 3. Timor Dei est amor Dei, non essentialiter, sed per causam; quia amor est causa timoris. Ita S. Thomas.

Ad 5. Metus inferni potest imperare actum charitatis solum indirectè & per

modum *excitantis*, determinando intellectum & voluntatem ad consideranda & amplectenda motiva charitatis puræ; non verò directè & per modum *elicientis*; neque enim in tali casu motivum excitans fit *intrinsecum actui*, ad quem excitat, sed remanet *extrinsecum*; neque ingreditur formalitatem charitatis perfectæ, sed disponit seu excitat causam ad producendam formalitatem charitatis perfectæ.

110 Ad 6. Distinguo. Metus imperans charitatem per modum excitantis, & per modum motivi extrinseci, disponentis præcisè causam; non tollit rationem justificativam charitatis extra Sacramentum. Concedo. Imperans per modum elicientis charitatem, & per modum motivi intrinseci partialis formalitatem charitatis ingrediens. Nego. Sensus patet ex priori responso.

111 Ad 7. Metus condeterminans in attritione extrasacramentali non tollit rationem charitatis imperfectæ; tollit tamen rationem charitatis perfectæ. Cum ergo contritio perfecta procedat ex charitate perfecta, eoipso metus condeterminans tollit rationem contritionis & charitatis perfectæ extrasacramentalis, ut ostensum est *Animadv.* 8. & 40.

Ad 8.

Ad 8. Non negamus, quòd cum actui 12 perfectæ charitatis possit concurrere passio timoris involuntarii pœnarum, à dœmone suggesti, qualis fuit in *S. Hilarione* & aliis Sanctis. Neque etiam negamus, quòd cum habitu charitatis possit remanere habitus timoris inferni, quia potest esse usui in statu viæ in gravi tentatione, quæ frigescente charitate aliter superari non posset. Quòd autem actus timoris & perfectæ charitatis simul eodem momento elici possint prudenter concomitanter, quin motivum unius actûs ingrediatur formalitatem alterius actûs, posset quidem esse quæstio. Cùm tamen hoc loco ad rem non pertineat, sed status controversiæ præsentis præcisè in eo consistat, utrùm actus contritionis perfectæ extra sacramentalis, quæ debet etiam *materialiter* esse perfecta pro priori ad infusionem gratiæ, ut ostensum est *Animadv.* 8. & 40. possit procedere partim ex motivo amoris, partim ex motivo timoris, immorari illi concomitantia nil aliud est, quàm invertere & turbare statum quæstionis.

Ad 9. Falsum est, quòd Christus præcipiat timorem inferni *absolutè*, sed tantùm præcipit eum *comparativè*, ut in gravi tentatione metui mortis temporalis potius præponatur metus inferni.

Illis autem, qui omnes tentationes facile superant ex amore Dei, non præcipit, ut agant ex metu inferni. Quòd verba Christi habeant sensum *comparativum* & non *absolutum*, patet legenti textum Matth. 10. v. 28. *Nolite, inquit, timere eos, qui occidunt corpus, sed NB. potius timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.* Accedit, quòd aliud sit timere patrem minantem, iudicem terrentem &c. & aliud est, timere poenam. Illud fieri potest ex timore reverentiali, aut ex timore justitiæ vindictivæ, quæ potest amari; istud verò immediate habet pro objecto id, quod nullam in se continet rationem amoris.

113 Ad 10. Multæ sunt virtutes, quæ conservant charitatem; ex eo tamen non sequitur, quòd earum motivum possit ingredi formalitatem charitatis per modum *condeterminativi* & *conspacificativi* charitatis consideratæ quoad suum esse formale. Sic enim fides conservat charitatem, nec tamen dici poterit, quòd motivum fidei quæ tale, nempe revelatio, aut veritas prima, possit esse motivum intrinsecum charitatis.

114 Ad 11. Angeli tantum fuerunt obligati ad timorem filialem, quo timerent excludi ab unione cum Deo, & separari à Deo.

à Deo. Non tamen fuerunt obligati ad timorem inferni. Neque etiam sanctis Cherubinis & Seraphinis inurenda est hæc imperfectionis nota, quòd partialiter à rebellionem abstinuerint ex metu inferni.

Ad 12. Sacramentum non in eo sensu 115 facit ex attrito contritum, quòd mutet *actum*, sed quòd mutet *habitu* per infusionem gratiæ sanctificantis. Ea enim charitas, quæ in attrito est imperfecta ob permixtionem respectus ad poenam, & ob debilitatem ac parsimoniam propositi, se tantum extendentis ad actus amoris essentialis, ita roboratur per gratiam sanctificantem, ut homo, dummodo velit, facile possit operari ex motivo amoris erga Deum sine respectu ad poenam, & sese extendere ad observationem constantem totius legis. Et hoc est, poenitentem vi Sacramenti ex attrito fieri contritum, & contritionem seu dilectionem initialem imperfectam fieri perfectam ex unione seu informatione gratiæ sacramentalis.

Ad 13. Sola exclusio metûs extra Sa- 116 cramentum non reddit contritionem aut charitatem perfectam, sed potius extensio propositi efficacis ad actus amoris non solum essentielles, sed etiam accidentales practicos suis viribus & statui congruos. Tunc enim Deus extra Sacramentum tenetur

netur vi suæ ordinationis conferre homini gratiam, si homo faciat, *quod est in se*, quod profectò non facit, nisi suo proposito se extendat ad actus amoris practicos etiam accidentales. Hoc est, quod in Evangelio de Peccatrice dicitur: *Remissa sunt ei peccata multa, quia dilexit multum.* Luc. 7. Hoc est diligere Deum ex toto corde, ex tota fortitudine, & ex omnibus viribus.

117 Ad 14. Hoc facilè concesserim respectu eorum, qui ante suum lapsum non contraxerunt longo tempore habitum acquisitum, quo se exercuerint in actibus practicis charitatis; sicut ejusmodi habitum prius contraxerat S. David, & S. Petrus. Hi enim facilius ad actus assuetos firmo proposito redeunt.

118 Ad 15. Si charitas solùm ejiceret timorem serviliter servilem, nihil haberet speciale ab aliis virtutibus; nam eum timorem etiam ejicit timor inferni, prout adversarii volunt. At verò interpretes cum D. Thoma & aliis Theologis agnoscunt, in charitate perfecta ejici omnem alium timorem, qui non est filialis, prout suprà vidimus.

Ad 16. D. Thomas solùm docet, quòd charitas non minuat timorem filialem; minuat autem initialem, quo
ad-

adhuc habetur oculus secundariò ad pœnam, ita ut ubi charitas imperfecta creverit in perfectam, ejiciat omnem timorem, excepto solo timore casto seu filiali, prout patet ex textibus S. Doctoris relatis Ad 4.

Ad 17. Si mihi conceditur, quòd 119 metus pœnarum excludatur à linea specifica charitatis, habeo intentum. Hoc enim solum est in quæstione, utrum contritio justificativa extra Sacramentum, quæ supponitur esse elicienda ex motivo amoris perfecti, tanquam actus imperatus & procedens à linea specifica charitatis, debeat excludere metum pœnarum? Si enim contritio perfecta extra Sacramentum non est perfecta, nisi quatenus procedit à charitate perfecta; & charitas perfecta est exclusiva metûs pœnarum, manifestum est, quòd etiam contritio perfecta, quatenus est perfecta, & in ratione contritionis perfectæ, hoc est, in ratione procedentis à charitate perfecta, non habeat respectum ad pœnam. Itaque P. Virgilius turbandò statum quæstionis hallucinatus est in fundo quæstionis.

Hallucinatio 120. *Non potest esse 120 verum, quòd charitas etiam intensa possit stare cum peccato mortali. Nam 1, dam-*

damnatum est in propositionibus Baij , quòd charitas perfecta possit stare sine remissione peccatorum. 2. Idem probatur ex Tridentino , & variis textibus Scripturæ. f. 65. 66. 67. 68. 69. N. 82. 83. 84 .85. 86.

*Animadversio. Hoc toto paragra-
pho error P. Virgilii tantum unus , sed
continuus & ingens est. Supponit
enim , quòd charitas ex parte actûs in-
tensa , & charitas perfecta , idem sint.
Quod profectò falsissimum est. Potest
enim actus charitatis imperfectæ ex par-
te actûs esse intensissimus ; & vicissim po-
test actus charitatis perfectæ ex parte
actûs esse remissus. Scriptura , quan-
do nobis tradit Ideam perfectæ charita-
tis , non requirit intensiorem se tenen-
tem ex parte actûs. Non enim in primo
& maximo mandato dicitur : diligas
Deum actu amoris intensissimo , si vis ob-
tinere peccatorum veniam. Ea intensio
imprudenter à Deo ad observantiam
primi mandati exigeretur ab homine ;
partim quia illa intensio plerumque non
dependet à nostro libero arbitrio ; par-
tim quia non esset assignabilis gradus in-
tensionis , ad quem deberet pertingere
observantia præcepti , & sic lex foret
indeterminata quoad objectum , & sic*

eoiplo irrationabilis. Itaque Scriptura ad actum perfectæ charitatis etiam extra Sacramentum non requirit *intensio- nem* se tenentem ex parte actûs , sed tantum *intensio- nem virium* , seu heroï- cam resolutionem ad exercendos omnes actus practicos amoris suis viribus mo- raliter proportionatos , seu *extensio- nem actûs* ad actus amoris practicos non solum *essentiales* , ex sua natura gratuitos , & vi aliorum mandatorum indebitos , sed etiam ad actus amoris accidentales , cujusvis statui & viribus moraliter pro- portionatos. Hoc enim requiritur à Scriptura , dum Matth. 22. Christus di- cit : *Diliges Deum ex toto corde , & in tota anima , & in tota mente.* Et Marci 12. *Diligatur Deus ex toto cor- de , & ex toto intellectu , & ex tota anima , & ex tota fortitudine.* Et Lu- cæ 10. *Diliges Deum ex toto corde , & ex tota anima , & ex omnibus viri- bus , & ex omni mente tua.* Itaque ad actum perfectæ charitatis non requiritur *intensio actûs* , sed *virium animi* , seu po- tius *totalitas* applicationis potentiarum intellectualium & appetitivarum , & *extensio actûs* per efficax propositum non solum ad actus amoris *essentiales* , sed etiam *accidentales*. Hoc est diligere
mul-

*multum, prout S. Magdalena dilexit, dum obtinuit veniam; hoc est facere quantum est in se, cui soli dispositioni teste D. Thoma Deus vi suæ ordinationis extra Sacramentum tenetur conferre gratiam 1. 2. q. 112. a. 3. 1. Hoc est, quod juxta explicationem SS. Patrum primum mandatum requirit; hoc est, quod in instructione fidelium à multis neglectum, ab aliis non satis distinctum conqueror. S. Chrysostomus in cap. 2. Matth. Homil. 24. naturam primi præcepti explicans, sic ait: *Quid est diligere Deum ex toto corde? id est, ut cor tuum non sit inclinatum ad ullius rei dilectionem amplius, quàm ad Dei: nec delecteris in aliqua specie mundi amplius, quàm in Deo: non in honoribus, non in auro vel in argento, non in possessionibus aut vineis, non in animalibus aut mancipiis, non in ornamentis aut vestibus, non in filiis aut parentibus aut amicis; sed hæc omnia existimes tibi esse in Deo, ut præ his omnibus Deum ames. Si autem in aliquo horum amor cordis tui fuerit occupatus, jam ex toto corde non amas Deum: pro quanta enim parte cor tuum fuerit ad aliquam rem amandam inclinatum, pro tanta parte minus est ad Deum.*
--- Quid est in tota anima diligere Deum?
*id**

id est , certissimum animum habere in veritate , & firmum esse in fide. Qui omne bonum credit apud Deum , & omne bonum credit esse Deum , & extra Deum non credit esse bonum : qui credit Deum omnia facere , & sine Deo nihil fieri posse , ille tota anima diligit Deum. Quid est tota mente diligere Deum ? id est , ut omnes sensus tui , qui pertinent ad te , Deo vacent. Cujus intellectus Deo ministrat , & cujus sapientia circa Deum est ; cujus cogitatio ea , quæ sunt Dei , tractat ; cujus memoria , quæ sunt bona , recordatur , tota mente diligit Deum. Similî modò S. Bernardus optimè explicat verba hujus primi præcepti , dum Serm. 20. in Cantic. ait : Disce , ô Christiane , à Christo , quomodo diligas Christum : disce amare dulciter , amare prudenter , amare fortiter. --- Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo , & ex tota anima tua , & ex tota virtute tua. Mibi videtur (si alius competentior sensus in hac trina distinctione non occurrat) amor quidem cordis ad zelum quendam pertinere affectionis : animæ verò amor ad industriam , seu judicium rationis : virtutis autem dilectio ad animi posse referri constantiam vel vigorem. Dilige ergo Dominum Deum tuum toto & pleno

R. D. Amort.

O

cor-

cordis affectu ; dilige tota rationis vigilantia & circumspeditione ; dilige & tota virtute , ut nec mori pro ejus amore pertimescas , quoniam fortis est ut mors dilectio. Ita SS. Chrysostomus & Bernardus. Ex his ergo patet , doctrinam P. Virgilii non solum esse falsam , sed etiam perniciosam , dum sub specioso schemate amoris puri & desinteressati reipsa tollit vim & essentialem obligationem primi mandati requisiti tam intra quam extra Sacramentum. In Sacramento quidem in ordine ad actus amoris essentielles practicos , ex sua natura gratuitos , & vi aliorum mandatorum indebitos , prout explicavi *Animadv.* 8. 40. 49. 50. 68. 71. Extra Sacramentum verò in iis , qui per contritionem perfectam obtinere voluerint justificationem *certam* , etiam in ordine ad actus amoris accidentales. Quia plus requiritur ad amicitiam Dei extra Sacramentum *impetrandam* , quam ad eam in Sacramento gratis concessam *continuantem*. Videat proin P. Virgilius , quam rationem sit redditurus Deo , non solum malè instruendò suas oviculas , sed etiam suos Conpastores ovium , i. Quòd practicè tutum sit , in Sacramento poenitentiae ad justificationem peccatoris non
re-

requiri actum charitatis saltem imperfe-
ctæ cum proposito saltem implicito ad
actus essentialis amoris amicitiae pra-
cticos, ex sua natura gratuitos, & vi
aliorum mandatorum indebitos. 2. Quòd
peccator extra Sacramentum facilè pos-
sit justificari per quasdam amoris desin-
teressati formulas sine proposito de se
efficaci exhibendi Deo actus amoris ami-
citiae practicos, non solùm essentialis,
ex sua natura gratuitos, & vi aliorum
mandatorum indebitos, sed etiam acci-
dentales, statui & viribus moraliter
congruos. Dicam candidè: Ejusmo-
di amoris desinteressati formulæ sine præ-
fato efficaci proposito ad actus essentialis
in Sacramento, ac etiam ad acci-
dentales in ordine ad justificationem ex-
tra Sacramentum videntur mihi mera
hypocrisis, & *inanis larva sanctitatis*,
nec ea doctrina *secura est in praxi*,
prout SS. D. N. non obscure ex Rituali
Argentinensi insinuat in sua *Dissertatione*,
relata *Animadv.* 39.

Hallucinatio 121. Quando author 121
Idea docet, quòd gratia habitualis regu-
lariter non conferatur sine Sacramento,
id sic intelligendum est, quòd in ordina-
rio justificandi modo hujus providentiæ
nunquam conferatur gratia habitualis.

Id autem non est veritati consonum; quia certum est ex damnatis propositionibus Baij, & ex Tridentino, & ex Scriptura, quòd charitas & contritio perfecta sit etiam in hac providentia regulare medium obtinendi justificationem etiam extra Sacramentum. f. 69. 70. 71. 72. 73. N. 87. 88. 89. 90.

*Animadversio. Hòc locò P. Virgilius calumniosè invertit sensum meorum verborum, cuivis obvium, in sensum peregrinum hæreticum. Scripsi ego, quòd peccatores extra Sacramentum regulariter non justificentur; quia regulariter non contingit, ut habeant contritionem perfectam. Id enim paucis & rarò contingit, quòd pertingant ad charitatem & contritionem perfectam, qualis extra Sacramentum ad obtinendam justificationis gratiam requiritur. Id ipsum docet Catechismus, jussu Concilii Tridentini conscriptus, & toti Ecclesiæ pro uniformi doctrina à summis Pontificibus commendatus, à plerisque omnium diœcesium synodis, præsertim ab ultima synodo Augustana præscriptus, ubi part. 2. c. 5. sic habetur: *Ut hoc concedamus, contritione deleri peccata, quis ignorat, illam adeo vehementem, acrem, incensam esse oportere, ut doloris acerbitas*
cum*

*cum scelerum magnitudine æquari, confer-
rique possit? At quoniam pauci admo-
dum ad hunc gradum pervenirent, fiebat
etiam, ut à paucissimis hac via peccato-
rum venia speranda esset. Ita Catechis-
mus Tridentini. Si P. Virgilius unquam
legisset Catechismum Tridentini, an vel
per somnium cogitare potuisset, me in
alio sensu locuturum, dum *regulariter*
ad gratiam justificationis extra Sacra-
mentum perveniri negabam? At quia
deprimenda erat auctoritas Eusebii, pro-
ut quidam in Epistola familiari, quam in
Originali inspexi, *sibi esse in votis scri-
bebat*, etiam P. Virgilius in hanc impu-
dentem calumniam prorupit, ut, dum
ego docerem, extra Sacramentum *raro*
obteneri justificationis gratiam, quia re-
spective *raro* ponitur contritio & chari-
tas perfecta, ille inverso sensu mihi im-
pingeret, contritione & charitate per-
fecta extra Sacramentum *nunquam* obti-
neri justificationis gratiam.*

Hallucinatio 122. *Author Ideæ 122*
*docet, quòd contritio nunquam justificet
extra Sacramentum; sed hoc sano sensu de-
fendi nequit. Quòd reverà doceat, con-
tritionem nunquam justificare extra Sa-
cramentum, probatur 1. Quia, si con-
tri-*

tritio justificaret extra Sacramentum, ea deberet esse pura à metu; sed talis non justificat. Ergo. m. prob. contritio seu charitas pura à metu juxta authorem Ideæ est confixa in propositionibus Fenelonii. 2. In articulo mortis etiam Sancti habuerunt charitatem mixtam ex timore, v. g. S. Hilarion. 3. Puritas à metu est mera privatio. Ergo non potest reddere contritionem perfectam. 4. Actus charitatis est dispositio ad gratiam; sed dispositio non habetur ex privatione, qualis est puritas à metu. 5. Actus charitatis est eò perfectior, quò plurium virtutum motivis innititur. Ergo charitas non fit perfecta ex eo, quò careat motivo timoris. 6. Angelorum charitas erat mixta ex metu. 7. Puritas à metu nil tribuit charitati per se, sed tantum per accidens, nempe intensiorem actum ex majori attentione ad motiva charitatis, quæ tamen intensio juxta authorem non reddit charitatem perfectam. 8. Juxta authorem Ideæ dilectio initialis quoad substantiam est idem cum charitate perfecta. Ergo si dilectio initialis non justificat extra Sacramentum, etiam charitas perfecta nunquam justificat extra Sacramentum. f. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. N. 92. 93. 94. 95. 96. 97.

Ani-

Animadversio. P. Virgilius iterum in duobus enormiter calumniatur & errat. *Primò*, quòd mihi tribuat opinionem ; hominem contritione ac charitate perfecta nunquam justificari extra Sacramentum. *Secundò*, quòd putet, eam doctrinam, in propositionibus Baij meritò damnatam, ex meis principiis consequi. Primum, quod attinet, est luculentissima calumnia. Nam in *Responsis* ad Scrupulos Lienhardii constanter docui, quòd contritio ac charitas perfecta justificet extra Sacramentum. In *responso* 10. fol. 17. expressè dico: *Si attritio ex metu inferni concepta sic imperet actum dilectionis, ut iste tantum respiciat ad motivum proprium amoris, nec retrospiciat ad motivum attritionis (conceptæ ex metu inferni) ac præterea efficaciter determinet ad actus amoris amicitiae practicos essentiales sine ulla exceptione, sic actus imperatus erit actus charitatis perfecta ac justificativus.* Qua ergò calumniandi licentia P. Virgilius mihi publicè imponere non veretur eam sententiam, quòd contritio & charitas perfecta nunquamificent extra Sacramentum? Videamus proin, an ea sententia Bajana saltem sequatur ex meis principiis. Respondeo ad ejus argumenta.

Ad 1. *Distinguo.* Contritio deberet esse libera à metu servili. *Concedo.* à metu filiali. *Nego.* Fenelonii contritio & charitas ab omni timore etiam filiali pura damnata est indirectè, in sensu Virgiliano, quòd nempe ab ea excludi debeat intra formalitatem actûs timor etiam filialis, quo timetur exclusio à beatitudine essentiali seu visione intuitiva Dei per essentiam, prout ostensum est *Animadv.* 2. 3. 4.

Ad 2. *Distinguo.* Habuerunt timorem inferni per modum passionis & tentationis involuntariæ suggestæ à dæmone. *Concedo.* per modum actûs elicit. *Subdistinguo.* Habuerunt timorem concomitanter extra formalitatem actûs charitatis. *Transcat.* Intra formalitatem actûs charitatis. *Nego.* Dixi: *Transcat.* Quia verisimilius est, in ejusmodi circumstantiis dari successiones operationum ad varias virtutes pertinentium, ita ut *præter habitum* charitatis in gravi tentatione etiam elici possit metus inferni; quamvis de viris sanctis præsumendum non sit, quòd in articulo mortis etiam solùm concomitanter operati sint ex metu inferni.

Ad

Ad 3. *tr. a. dist. c.* Ergo non potest reddere charitatem perfectam *positive*. Concedo. *negative*. Nego. Sic enim etiam depuratio à contrario intendit calorem removendo impedimenta activitatis, & depuratio à nocivis humoribus perficit sanitatem, eamque perfectam restituit.

Ad 4. *c. M. dist. m.* Dispositio non habetur per privationem per modum constitutivi, c. per modum conditionis. n. Sic enim calor vel ignis ut activus in actu secundo habetur per *depurationem* à contrario in passo, & per *applicationem* agentis ad passum, quarum tamen utraque se habet per modum puræ conditionis. Itaque eodem modo se habet depuratio à metu servili ad activitatem charitatis perfectæ.

Ad 5. Hoc assertum est falsissimum. Implicat enim, eandem virtutem procedere ex motivis pluribus formalibus. Quòd si concurrant diversæ virtutes, necesse est, ut aliæ se habeant tantum *materialiter* per modum actûs imperati, vel ut se tantum habeant concomitanter, ita ut motivum formale unius virtutis per modum motivi formalis specificantis actum in esse formali non ingrediatur formali-

malitatem alterius virtutis concomitantis.

Ad 6. Negatur antecedens. Neque enim verosimile est, angelos bonos partialiter abstinuisse à rebellionem ex metu servili poenarum inferni; sed ex timore filiali exclusionis à visione beatifica, & ex puro amore amicitiae.

Ad 7. *tr. ant. nego. c.* Quia etiam applicatio agentis ad passum, & depuratio passi à contrario, & decretum Dei permissivum, nil contribuit per se ad activitatem caloris, ignis, sanitatis &c. & tamen reddunt causam perfectam quoad esse activum in actu secundo. Dixi: *Transseat.* quia potest dici, quòd puritas à metu inferni non sit privatio, sed negatio sui contradictorii. Sic etiam ab actu scientiae perfectae excluditur essentialiter *actualis formido* oppositi, licet ea exclusio nihil contribuat ad perfectionem scientiae.

Ad 8. Retorquetur in innumeris causis vel compositis moralibus. Sic homo justus & injustus est idem quoad substantiam; materia & forma Sacramentorum cum intentione & sine intentione ministri ex suppositione, quòd hæc non sit pars, sunt idem quoad substantiam; Hostia consecranti in distantia unius & mille pedum
ostensa

ostensa est eadem quoad substantiam; lux solis reflexa & directa in oculum est eadem quoad substantiam; calor intensus ut duo, & intensus ut septem in sententia, quod differant solum per maiorem radicationem in subiecto, sunt idem quoad substantiam; statua aurea perfecta & imperfecta sunt idem quoad substantiam. Ergo habent eosdem effectus physicos vel morales prœmii, gratiæ, valoris, excoecationis, accensionis, pretii &c. In forma *distinguo*. Sunt idem quoad substantiam in consideratione physica. *Concedo*. in consideratione morali. *Nego*. Itaque etiam charitas perfecta & imperfecta, licet in consideratione physica *quoad substantiam* ratione objecti materialis & formalis non differant, possunt tamen ob diversam perfectionem, in consideratione physica solum accidentalem, in consideratione autem morali substantialem, habere diversum effectum, ita ut in charitate imperfecta, quæ non est ex toto corde, & tota fortitudine, & ex omnibus viribus, Deus extra Sacramentum non moveatur ad conferendam justificationis gratiam; eò quod homo nondum faciat moraliter, *quantum est in se*, econtra in charitate perfecta, quæ est ex tota anima, & omnibus moraliter viribus, Deus moveatur ad conferendam justificationis

tionis gratiam , eò quòd homo faciat, quod est in se.

123 Hallucinatio 123. *Author Ideæ docet, quòd discrimen attritionis à contritione perfecta neque desumatur ab intentione, neque ab extensione, neque à duratione temporis, neque à diversitate objecti materialis, sed à diversitate motivi puri à metu, & ab efficacia propositi, proveniente ab unione ad gratiam Sacramenti. Ergò, cùm extra Sacramentum non possit dari unio contritionis ad gratiam Sacramenti, manifestum est, quòd juxta authorem Ideæ non possit dari contritio justificativa extra Sacramentum. f. 73. 74. 76. N. 92.*

Animadversio. In hoc Enthymemate situm est totum phantasma Bajanismi, quod P. Virgilius ex meo ad Lienhardium aliquot linearum responso somniat. Videamus, quàm lepidum & inane sit hoc somnium. Scripsi ego, in illo ad Lienhardium responso, quòd in Sacramento poenitentiae poenitens ex attrito fiat contritus, & quòd attritio fiat contritio perfecta, & quòd ea Sacramenti virtus sit, ut ex *contrito imperfectè* faciat *perfectè contritum*. Cùm autem hic modus loquendi, prioribus Theologis familiaris, multorum auribus peregrinus sit, explicandum

candum erat, quomodo attritio seu contritio imperfecta virtute Sacramenti in contritionem perfectam transeat, & quomodo Sacramentum ex attrito contritum efficiat. Id præstiti compendio intra paucas lineas. Dixi enim; in *Sacramento* transire attritionem in contritionem perfectam eatenus, inquantum gratia Sacramenti tribuit attritioni virtutem ac moralem potentiam, efficaciter ac constanter operandi in opere, quod attritio per dilectionem initialem proinittebat suo proposito. Duo ergo ad constituendam contritionem perfectam in Sacramento requisivi; unum se tenet ex parte attritionis, nempe *proxima idoneitas* ad hoc, ut possit informari à charitate habituali Dei ad hominem, seu à gratia sanctificante; & ista idoneitas, tanquam constitutum materiale contritionis perfectæ, consistit in puritate motivi à metu servili, dum homo *principaliter* ad fugam peccati & servitium divinum non amplius movetur ex metu inferni, sed ex motivo charitatis. Posui autem illam puritatem motivi inter prædicata differentialia attritionis à contritione perfectâ, quia in genere attritionum ab authoribus ponuntur etiam attritiones conceptæ principaliter ex metu inferni. Ut ergo hanc speciem attritionis excluderem à genere con-

contritionum perfectarum sacramentalium, dixi, contritionem perfectam sacramentalem debere esse puram à metu, ita ut principaliter non moveatur à metu fervili poenarum inferni. Si cui obscura aut ambigua erat constructio verborum, sensus obvius sumendus erat ex contextu, & non detorquendus in sensum hæreticum, cujus in omnibus meis libris nulla reperitur umbra. Alterum constitutum contritionis perfectæ sacramentalis est juxta me ipsa efficacia propositi proveniens per informationem gratiæ sanctificantis, collatæ per Sacramentum, ita ut eadem attritio, manens intra genus attritionis, seu contritionis imperfectæ, transeat in contritionem perfectam per informationem gratiæ sacramentalis, dummodo ad hanc recipiendam in ea reperiat saltem ea perfectio materialis, ut sit pura à metu fervili per dilectionem initialem. At verò P. Virgilius non attendens ad contextum & scopum responsi maluit arripere ambiguum verbum, illudque detorquere in sensum hæreticum. Profectò hic modus exponendi verba Scriptoris Catholici non decet, nec video, quomodo P. Virgilium eximat ab obligatione revocandi calumniam. Excusari potuisset, si nec ex contextu genuinus sensus colligi potuisset. At cum ipsa

ipsa objectio P. Lienhardii, ad quam respondi, hoc impugnaret, quòd dilectione initiali in attritionem admittenda sequeretur, Sacramentum non fore primò collativum gratiæ; & ego responderem dilectionem initialem de se non esse justificativam, & contritionem perfectam extra Sacramentum adeò esse difficilem, ut illius ope pauci & rarò obtineant gratiam justificationis, econtrà in Sacramento facile obtineri justificationem, eò quòd quælibet attritio etiam non intensa aut extensa ultra essentialia amoris initialis, dummodò sit à metu servili tanquam motivo principali libera, per gratiam Sacramenti ac informationem gratiæ fiat charitate habituali infusa perfecta, quomodo exinde exsculpi poterat, à me non admitti ullam contritionem justificativam extra Sacramentum? Immò ex hoc ipso, quòd ibi scriberem, justificationis gratiam *regulariter* non obtineri extra Sacramentum, inferri debuerat, admitti à me contritionem justificativam extra Sacramentum, licet, prout Catechismus Romanus loquitur, *pauci admodum ad hunc gradum* contritionis justificativæ pervenirent.

Hallucinatio 124. *Verè singularia 124 sunt dogmata authoris Ideæ. 1. Quòd dilectio initialis & perfecta quoad substantiam sit*

sit idem habitus. 2. *Quòd dilectio perfectionem suam habeat ab unione ad gratiam sanctificantem.* 3. *Quòd gratia habitualis, qualis confertur in Sacramento, det sufficientiam ad observantiam mandatorum Dei pro toto vitæ tempore, cum tamen perseverantia sit speciale donum Dei juxta communem Theologorum contra Fan-
senistas.* 4. *Quòd contritio perfecta distinguatur ab imperfecta per has duas conditiones, nimirum per puritatem à metu, & unionem cum gratia.* f. 78. 79. N. 96.

Animadversio.

Ad 1. *Quòd dilectio initialis & perfecta, seu informata per gratiam sanctificantem & charitatem infusam sit idem habitus vel actus quoad substantiam, teste SS. D. N. Benedicto XIV. in Dissertatione, quam Animadv. 39. attuli, docent insignes Theologi, & ea doctrina à SS. D. N. prohibetur prohiberi ab Episcopis.* Non igitur ea doctrina est singularis. Idem docet S. Thomas in 4. dist. 34. q. 2. a. 3. qq. 2. c. his verbis: *Timor (seu amor) initialis & castus sunt idem in substantia habitus, differunt tamen accidentaliter.*

Ad 2. *Distinguo.* Est singulare dogma, quòd dilectio extra Sacramentum habeat suam perfectionem ab unione ad
gra.

gratiam habitualement. *Concedo.* in Sacramento. *Nego.* Quando loquimur de perfectione contritionis, quam attritio acquirit in Sacramento, Theologi loquuntur de perfectione dilectionis vel contritionis *formali*, inquantum informatur per gratiam, ex sui naturâ habitualiter tendentem ad actus amoris puros à metu, prout *Animadv.* 104. ex D. Thoma vidimus. Quando verò Theologi loquuntur de contritione vel dilectione perfecta extra Sacramentum, loquuntur *ordinariè* de perfectione dilectionis *materiali*, qua redditur dispositio congrua ac extra Sacramentum sufficiens ad gratiam. Ea autem perfectio *materialis*, seu dispositiva ad gratiam extra Sacramentum, non consistit in ipsa unione ad gratiam, sed vel in *intensione* actûs, ut alii volunt, vel in *extensione* propositi ad actus amoris amicitæ practicos etiam accidentales, ad quod requiritur *intensio virium animæ*, prout ego in *Tract. de Pœnit.* defendo. Dixi: *ordinariè*; Nam si de perfectione contritionis *formali* etiam extra Sacramentum sermo sit, D. Thomas cum genuinis Thomistis rotundè fatetur, quòd aliquo modo etiam illa perfectio contritionis habeatur per unionem seu informationem gratiæ; unde 1.2. q. 113. a. 8. expressè docet, quòd in contritione perfecta etiam

extra Sacramentum detur mutua naturæ prioritas inter infusionem gratiæ & actum contritionis. Sic ait : *Naturali ordine primum in justificatione impii est gratiæ infusio ; secundum est motus liberi arbitrii in Deum ; tertium est motus liberi arbitrii in peccatum.* Et ad 1. *Ordine naturæ prior est gratiæ infusio, quàm culpa remissio. Sed si sumantur ea, quæ sunt ex parte hominis justificati, est è converso. Nam prius ordine naturæ est liberatio à culpa, quàm consecutio gratiæ justificantis.* Et ad 2. *Dispositio subjecti præcedit susceptionem formæ ordine naturæ, sequitur tamen actionem agentis, per quam etiam ipsum subjectum disponitur ; & ideo motus liberi arbitrii naturæ ordine præcedit consecutionem gratiæ.* Ex hoc claro textu S. Doctoris non solum sequitur, quòd contritio aliquo modo etiam extra Sacramentum fiat *formaliter* perfecta per infusionem gratiæ, sed quòd etiam actio divina infusiva gratiæ sit practica & operativa in libero arbitrio, utpote operativa motûs in Deum pro priori ad receptionem gratiæ, qui motus dilectionis, in Deum est ipsum *materiale* contritionis seu dilectionis, *formaliter* per gratiam perfectæ. Turpe est, hujusmodi doctrinas à genuinis Thomistis ignorari. Hinc optarem, nullum unquam ad professuram

Theo.

Theologicam , præsertim in Academiis & studiis Thomistarum applicari, nisi saltem Summam D. Thomæ ferme memori- ter sciat, & ex ea subeat rigorosum Exa- men publicum. Ego certè, dum adhuc eram Theologiæ discipulus, maximam il- lius Summæ partem instar Catechismi imbiberam.

Ad 3. Certum est juxta omnes Theo- logos, quòd sine gratia habituali mora- liter impossibile sit, toto vitæ tempore servare totam legem. Itaque non *singu- lare*, sed *universale* dogma est, quòd gratia habitualis homini conferat mora- lem potentiam seu sufficientiam in ordi- ne ad servanda omnia mandata toto vi- tæ tempore. Valde autem imperitum est, *sufficientiam* ad perseverandum, & ipsam *perseverantiam* confundere, aut hoc Jan- senistis tribuere, quòd perseverantia non sit speciale donum Dei. Quis enim Ca- tholicorum aut etiam Jansenistarum un- quam negavit, quòd perseverantia sit speciale donum Dei? Videat P. Virgilius, ne hoc loco seipsum faciat de Jansenismo suspectum, dum nullam ex gratia habi- tuali vult admittere sufficientiam ad per- severandum, nisi eo ipso admittatur per- severantia. Soli enim Jansenistæ non ad- mittunt gratiam sufficientem, propriè dictam, cui homo aliquando resistat.

Ad 4. *Distinguo*. Docui, quòd contritio perfecta & imperfecta in Sacramento Pœnitentiæ, ubi solùm est sermo de perfectione formali & habituali, per has duas proprietates distinguantur. *Concedo*. Etiam extra Sacramentum, ubi ordinariè sermo est de perfectione materiali & dispositiva. *Nego*. Contrarium sufficienter ostensum est *Animadv.* 122. 123. 124.

Hallucinatio 125. *Falsitatem Morini*, quòd nemo ante sæculum 15. docuerit attritionis sufficientiam cum Sacramento, redarguit *La Croix*. f. 79. N. 97.

Animadversio. Longè aliter citat Morinum SS. D. N. Benedictus XIV. in Dissert. quam attuli *Animadv.* 39. Sic enim scribit : *Quamvis ante Tridentinum communiter Theologi docuerint, ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ obtinendam, satis esse contritionem imperfectam, quam jam tum attritionem nuncupabant, attritionis tamen nomine nunquam intellexerunt dolorem de peccatis aliunde excitatum, quàm ex motivo charitatis, seu omnino sejunctum ab aliquo saltem remisso, tenui, debili, seu initiali amore (non solius concupiscentiæ seu spei sed etiam) benevolo Dei, sicuti testatur*

tur doctissimus Morinus. En ! SS.^{mo} D. N. Morinus non est falsissimus , sed doctissimus , quod haud dubiè fatebuntur , qui sine passione legerint , non tantùm unum & alterum textum , sed integra Opera Morini , præsertim de Pœnitentia , in quo immensæ eruditionis industriâ viginti quinque annis defudavit.

Hallucinatio 126. *Nescio cujus in-126
dustriâ factum est , ut Parochis buiatis
diœcesis fuerit publicis litteris denun-
tium , Refutationem Ideæ divini amoris
esse Romæ confixam , ut adeò Parochi à no-
xiis arceantur pabulis. Dico tamen, Re-
futatio Ideæ neutiquam à summo Pontifice
est confixa quoad sententias Ideæ contra-
rias. f. 80. 81. N. 98. 100. 113.*

Animadversio. Quis hic modus ?
Quæ tanta fiducia menti ? Denuntiata est
Romæ ad S. Congregationem Indicis Re-
futatio , quâ P. Lienhardius Erot. 3.
& 4. refutaverat Authorem Ideæ. Con-
fixio Libri Lienhardiani , facta à S. Con-
gregatione , ab eadem per Secretarium
S. Congregationis transmissa ad Ser.^{mum}
ac RR.^{mum} Episcopum Augustanum , per
totam Diœcesin à RR.^{mo} Vicario Genera-
li, ut fas erat, promulgatur. Promulgationi
ratio additur ; ut Parochi à noxiis pabulis

arceantur. Cum autem falsus per Dioecesin spargeretur rumor, Libellum Lienhardii confixum esse tantummodo ob defectum debitæ approbationis, non ob sententiarum falsitatem, novum à S. Congregatione Indicis ad *P. Lienhardium* Rescriptum venit, in quo ipsi in specie exhibentur propositiones corrigendæ, & expungendæ. His non obstantibus P. Virgilius sub prætextu, quòd immediate à Summo Pontifice confixio facta non sit, audet directè & publicè defendere sententias in Libello Lienhardiano à S. Congregatione notatas & expungi iussas. Quodnam hujus insolentiæ præmium P. Virgilius relaturus sit, Superioribus relinquo; hoc tamen ipsi denuntio, eos excommunicationis sententiam aut certè peccati mortalis reatum incurrere, qui pertinaciter librum à S. Congregatione confixum & ab Ordinario promulgatum legunt aut retinent. In Regulis Indicis Sacrosanctæ Synodi Tridentinæ jussu editis à Pio IV. & Clemente VIII. per speciales Bullas confirmatis & innovatis, post *Regulam X.* hæc adjiciuntur: *Ad extremum omnibus fidelibus præcipitur, ne quis audeat contra harum Regularum præscriptum, aut hujus Indicis prohibitionem libros aliquos legere aut*

aut habere. Quòd si quis libros hæreticorum, vel cujusvis authoris scripta, ob hæresin, vel ob falsi dogmatis suspicionem damnata atque prohibita legerit, sive habuerit, statim in excommunicationis sententiam incurrat. Qui verò libros, alio nomine interdictos legerit, aut habuerit, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, judicio Episcoporum severè puniatur. Si legere librum à S. Congregatione Indicis proscriptum, ac debitè promulgatum, crimen est, quanto majori reatu se obstringet, qui talem librum, & sententias in eo expurgari jussas tuetur, & defendit?

Hallucinationes 12. à P. Virgilio repetitæ, & conglobatæ à fol. 81. usque ad fol. 93.

Animadversio. Cùm P. Virgilius intra hæc folia editurus rationem, cur se confixioni Romanæ conformare nequeat, solùm repetat Hallucinationes hætenus confutatas, tœdet cum Lectoris fastidio Animadversiones repetere. Suffecerit annotare numeros Animadversionum, in quibus Hallucinationum repetitarum falsitas resecta est. Itaque Hallucinationibus, quas P. Virgilius repetit Num. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. opponuntur sequentes Animadversiones.

Ad N. 101. vide *Animadv.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 28.

Ad N. 102. vide *Animadv.* 9. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 23. 30.

Ad N. 103. vide *Animadv.* 6. 20. 21. 22. 25. 26. 29. 36.

Ad N. 104. vide *Animadv.* 1. 8. 121. 122. 123.

Ad N. 105. vide *Animadv.* 47. 48. 57. 59. 65.

Ad N. 106. vide *Animadv.* 25. 26. 72.

Ad N. 107. vide *Animadv.* 6. 7. 77. 78. 79. 80. 120. &c.

Ad N. 108. vide *Animadv.* 9. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 19. 23. 30. 79. &c.

Ad N. 109. vide *Animadv.* 8. 104. 123.

Ad N. 110. vide *Animadv.* 120. 123.

Ad N. 111. vide *Animadv.* 121. 122.

Ad N. 112. vide *Animadv.* 121. 122.

127 Hallucinatio 127. *Prohibitio à S. Congregatione Indicis facta Libri Lienhardiani non est facta relatè ad sententias, cum hæc contineant doctrinam prorsus innocuam.* fol. 99. N. 114.

Animadversio. Quòd Liber Lienhardianus sit confixus, & proscriptus relatè ad sententias, manifestum est ex Rescri-

scripto S. Congregationis, quòd si requirere ab Ordinario voluisset P. Virgilius, ab effutiendis ejusmodi calumniis abstinuisset.

Hallucinatio 128. *Author Ideæ* 128 docet, quòd voluntas se salvandi, vel vivendi christianè sit charitas Theologica. fol. 94. N. 115.

Animadversio. Hoc falsum esse, patet ex *Animadv.* 65. Constanter enim docui, & doceo, quòd non possit dari charitas Theologica sinè efficaci proposito exhibendi Deo actus essentialis practicos amoris amicitiae, ex suo genere gratuitos, & vi aliorum mandatorum indebitos; quod propositum non dicit præcisè voluntatem se salvandi, aut vivendi quomodocunque christianè, sed præstandi Deo *grata opera*, aliunde indebita.

Hallucinatio 129. *Author Ideæ* do-129 cet, quòd contritio nunquam sit perfecta, & justificativa extra Sacramentum. fol. 94. N. 115.

Animadversio. Quòd hoc falsissimum sit, ostensum est *Animadv.* 121. & 122.

Hallucinatio 130. *Verè demonstra-* 130 *vi*, non esse confixam eam sententiam, quòd actus charitatis perfectæ consistat in pura benevolentia erga Deum. fol. 95. N. 117.

Animadversio. Id adeo non esse demonstratum, ut potius longè verius sit, eam sententiam indirectè damnatam esse, ostensum est *Animad. 4.* Textus autem Thauleri, quem affert P. Virgilius pro se, potius confirmat nostram, quàm illius sententiam; Thaulerus enim cautè docet, non esse à puro amore quærendum ullum bonum creatum præter Deum; *Purus amor*, inquit, *nec in æternis bonis se se quærere debet, puta, ut magnam cupiat in cælis gloriam, bonorem, mercedem pro bonis suis actibus consequi.*

Hallucinationes centum repetitæ, & conglobatæ à fol. 95. usque ad fol. 115.

Animadversio. Cùm ipsemet P. Virgilius citet numeros, in quibus sua, ut putat, argumenta invicta jam prius fusè deduxerat, Lectorem ad Animadversiones meas remitto, quibus illa argumenta juxta numerorum ordinem omni specie ullius probabilitatis carere ostendi.

Hallucinatio 131. *Fama erat ex publicatione prohibitionis Lienbardiani Libri nata, quòd ipsæ sententiæ Lienbardi sint prohibita, quod hucusque ostendi, non esse possibile, & Lienbardium in pos.*

possessione suæ præclarissimæ doctrinæ esse immobilem. fol. 115. N. 135.

Animadversio. Duo hîc falsissima asserit P. Virgilius. *Primum* est, quòd liber Lienhardii non sit prohibitus quoad sententias: contrarium enim demonstrat Rescriptum ex S. Congregatione Indicis, quod Præfationi annexum. *Alterum* est, quòd P. Lienhardius in possessione suæ præclarissimæ doctrinæ maneat immobilis: contrarium enim ostendit ipsemet P. Lienhardius in sua quadam Epistola, in qua se correctionibus S. Congregationis Indicis religiosâ sanè modestiâ subjicit. Quòd si tamen P. Virgilius famæ publicæ non credidit, an non potuisset ac debuisset prius consulere suum Ordinarium, à quo facile rescîisset certiora? An non potuisset ac debuisset consulere ipsummet P. Lienhardium? Rescripsisset sine dubio, sibi à S. Congregatione communicata quidem fuisse *emendanda*, *corrigenda*, & *expungenda*; sed in hunc diem à se impetrari non potuisse Approbationem suæ *Apologiæ*, nisi prius revideatur à S. Congregatione Indicis, ut monstret omnia sufficienter correctâ fuisse ad mentem S. Congregationis. Hîs omnibûs neglectis notitiis, P. Virgilius affectatâ ignorantia falli & fallere maluit quàm instrui.

Ut

Ut autem P. Virgilius meliùs discat ,
 quomodo se gerere soleant ac debeant
 Parochi eruditi, ac supra Scholarum dis-
 cipularium pulveres *verè docti*, circa in-
 structionem plebis de primo mandato ,
 annecto *Casum Conscientiæ* , quem re-
 fert ac resolvit Pontasius in suo *Dictio-*
nario Casuum Conscientiæ. Tit. *Charitas*.
 in sexta editione , quæ Venetiis prodiit,
 sic habet:

C A S U S.

Bertholdus , antiquus Parisiensis Do-
 „ctor & magnæ Urbis Lug-
 „duni Parœciæ Curatus , Main-
 „fredum alterius Universitatis adoles-
 „centem Baccalaureum , Vicarium
 „sibi adsciscere cupiens , peritiam ip-
 „sius , Catechismô coram se fa-
 „ctô experiri voluit ; in quo , cùm
 „Charitatis istam definitionem attulisset
 „Baccalaureus: *Charitas est amor Dei*
 „*super omnia* , consilium mutavit Ber-
 „tholdus eum tali implendo muneri
 „idoneum non existimans. Nunquid
 „jure istam charitatis definitionem cul-
 „pavit Bertholdus , atque in hoc Main-
 „fredum injuriâ affecit ?

R E-

RESPONSIO.

Jure merito definitionem Charitatis
 „ Theologica à Mainfredo allatam
 „ Parochus reprehendit : quia , licet
 „ charitas sit amor Dei super omnia ,
 „ in eo tamen culpandus est Baccalau-
 „ reus , non solùm , quòd nullum huic
 „ definitioni signum apposuerit , quo
 „ charitatem , ut habitus est , secerne-
 „ ret ab ipsius actu , qui est amor Dei
 „ super omnia ; sed quia nullum ex mo-
 „ tivis explicuit , quibus ad talem Dei
 „ amorem inducimur.

„ I. Id à nobis asseritur , Mainfredum
 „ reprehensione non esse dignum , quòd
 „ dixerit , hanc virtutem , quæ tertia
 „ est Theologica , consistere in amore
 „ Dei super omnia : Sic enim definie-
 „ runt in Sorbona 25. & 27. Octobris
 „ Anno 1718. centum triginta - septem
 „ Doctores sacræ Facultatis Theologicæ
 „ Parisiensis hîs verbis : *Amor Dei*
 „ *super omnia , qui charitatis in-*
 „ *choatæ saltem actus sit , necessarius*
 „ *est , ut ab adultis obtineatur re-*
 „ *missio peccatorum in Sacramentis Bap-*
 „ *tismi & Pœnitentiæ.* Quod omnino
 „ conforme est Declarationi universæ sa-
 „ cræ Facultatis , quæ 23. Julii Annô

1716.

„ 1716. facta, prima die Augusti ejus-
 „ dem anni confirmata est occasione
 „ Censuræ errorum Tractatûs de Pæni-
 „ tentia, quem Doctor suis dictârat di-
 „ scipulis in Universitate Rhemenſi, in
 „ qua docebat.

„ II. Addimus, Mainfredum in eo esse
 „ culpandum, quòd non satis expli-
 „ cuerit, quæ sint motiva, quibus in-
 „ hærere Deo debemus, & quibus spe-
 „ ciem suam charitas sortitur, ac dua-
 „ bus reliquis Theologicis virtutibus
 „ fide & spe secernitur, ut constat ex
 „ triplici harum virtutum definitione.
 „ *Fides* est virtus Theologica, quâ fir-
 „ miter assentimur Deum esse, & om-
 „ nibus, quæ Deus ipse revelavit, &
 „ nobis per Ecclesiam credenda propo-
 „ suit. *Spes* est virtus Theologica,
 „ quâ certa cum fiducia promissa nobis
 „ bona à Deo expectamus, scilicet bea-
 „ titudinem æternam cum gratiis aliis-
 „ que auxiliis ad eam assequendam ne-
 „ cessariis. *Charitas* est virtus Theo-
 „ logica, quâ Deum diligimus ut in se
 „ infinitè bonus est & perfectus, & ut
 „ summum bonum nostrum & finis ul-
 „ timus noster est, & proximum propter
 „ Deum. Quæ definitio conformis est
 „ suprâ dictorum centum triginta - se-
 ptem

„ ptem Doctorum declarationi, cujus
 „ n. 44. §. 1. hæc sunt verba: *Hic amor*
 „ *fertur in Deum, tum ut in se summè*
 „ *bonus est, tum ut est summum bonum no-*
 „ *strum: quæ duo complectitur charitas,*
 „ *inter virtutes Theologicas tertia, sicut*
 „ *ex sacris Litteris liquet, & sancti Pa-*
 „ *tres docuerunt.*

„ III. Hæc doctrina Scripturæ sacræ
 „ perfectè conformis est: licet enim Deus
 „ possit diligi, ut in se summè bonus est
 „ & perfectus, præcisa illa bonitate, quâ
 „ nobis bonus est, & possit etiam diligi,
 „ ut summum nobis bonum, non consi-
 „ deratîs actu infinitis suis perfectioni-
 „ bûs; Scriptura tamen sæpe hæc duo
 „ conjungit motiva; ut videre est in
 „ multis Psalmis David, quorum tres his
 „ verbis Rex iste auspicatur, nempe Psal.
 „ 105. 106. & 117. *Confitemini Domino*
 „ *quoniam bonus: quoniam in sæculum*
 „ *misericordia ejus: quo sensu in aliis*
 „ Psalmis sese Propheta exprimit, v. g.
 „ Psal. 63. 71. 85. 88. 98. 99. 102. 112.
 „ 135. 137. 144. & 146. Eodem modo
 „ loquuntur tres illi Heröes Babylonii
 „ Regis jussu in candentem fornacem
 „ projecti, & ex ea absque læsione egressi
 „ ad laudandam supremam illius magni-
 „ tudinem & amorem suum testandum.
 „ Daniel. 3. v. 89. Uno verbo Scriptura
 „ *sacra*

„ sacra similibus est referta terminis,
 „ quos ad preces suas adoptavit Ecclesia,
 „ ut in Hymno eximio, qui ad finem
 „ Matutini recitatur, in quo celebratis
 „ Dei in tribus personis laudibus, decem
 „ versus ultimos ad extollendam ipsius
 „ misericordiam, unicum spei suæ fun-
 „ damentum adhibet. Sancti Patres Ec-
 „ clesiæ menti semper conformes hæc
 „ duo quoque sæpe motiva conjungunt,
 „ quæ ad amorem Dei nos inducere de-
 „ bent, ut in scriptis eorum videre est;
 „ v.g. S. Clemens Alex. L. 7. Stromatum.
 „ S. Gregorius Nazian. Orat. 3. & Epist.
 „ 57. S. Ambrosius L. 7. de Abram. c. 8.
 „ S. Chrysostomus Hom. 76. in Joan. Et
 „ Homil. 13. in Epist. ad Hebr. S. Augu-
 „ stinus in Psal. 55. v. 10. S. Bernardus
 „ Epist. 431. Quæ etiam pariter conjun-
 „ git S. Thomas 2. 2. q. 83. a. 9. c. ad
 „ probandum, orationem Dominicam
 „ omnium esse perfectissimam his verbis:
 „ *Manifestum est autem, quod primò ca-*
 „ *dit in desiderio nostro finis, deinde ea,*
 „ *quæ sunt ad finem. Finis autem noster*
 „ *Deus est, in quem affectus noster ten-*
 „ *dit dupliciter. Uno quidem modo, prout*
 „ *volumus gloriam Dei. Alio modo, se-*
 „ *cundum quod volumus frui gloriâ ejus;*
 „ *quorum primum pertinet ad dilectionem*
 „ *Dei, quâ Deum in seipso diligimus; se-*
 „ *cun-*

„ cundum verò ad dilectionem , quâ dili-
 „ gimus nos in Deo. Et ideo prima peti-
 „ tio ponitur : Sanctificetur nomen
 „ tuum, per quam petimus gloriam Dei;
 „ secunda verò ponitur: Adveniat Re-
 „ gnum tuum, per quam petimus ad
 „ gloriam Dei, & Regni ejus perveni-
 „ re &c.

„ IV. Denique ista doctrina consen-
 „ tit cum Catechismo Parisiensi jussu RR.
 „ DD. Francisci de Harlai editi, in quo
 „ sic habetur: *Quid est amare Deum?*
 „ R. *Est animo inhærere Deo tanquam*
 „ *summo nostro bono & fini ultimo.* Ex qui-
 „ bus verbis constat nos, ut diximus, ex
 „ charitate, non inhærere tantum Deo,
 „ ut in se infinite bono, sed ut summo
 „ bono nostro: Unde hæc duo motiva
 „ entis infinite in se boni, & in nos be-
 „ nefici in praxi sunt indivisa, & per
 „ mentis abstractionem duntaxat à se in-
 „ vicem dividuntur: ita ut motivis illis
 „ simul junctis, charitas tamen rema-
 „ neat pura, integra, non quærens sua,
 „ filialis & perfecta. Equidem in bo-
 „ num duntaxat propendet humana vo-
 „ luntas, & sine affectu atque compla-
 „ centia in illud propendere nequit, un-
 „ de Deum verè diligere nequit homo,
 „ nisi invigilantem sibi providentiam, la-
 „ R. D. Amort. Q „pien-

„ pientiam illuminantem , omnipoten-
 „ tiam tuentem , sanctitatem omnis ju-
 „ stitiæ fontem , misericordiam commi-
 „ serantem consideret , ac tandem ipsius
 „ justitiam , quæ terret minis , ut ad
 „ poenitentiam vocet , & ad fiduciam ,
 „ quæ intuitu ipsius bonitatis ac promissi
 „ nobis præmii excitatur. Charitas er-
 „ go , duo semper , de quibus diximus ,
 „ motiva complectitur.

„ V. Quæ cum ita sint : fatendum ,
 „ non satis aptè à Mainfredo defini-
 „ tam fuisse charitatem , cujus natu-
 „ ram ut ritè fideles Catechismo do-
 „ ceret , ipsis fuisse inculcandum , ea
 „ virtute exigi , ut Deum super omnia
 „ diligamus , non solum , quia in se in-
 „ finite bonus , sed etiam summa est bea-
 „ titudo nostra : attamen dici nequit ,
 „ Mainfredo injuriam intulisse Berthol-
 „ dum ; quippe qui ipsum sibi Vicarium
 „ admittere non teneretur , eaque res
 „ omnes latuerit , ac proinde fuerit abs-
 „ que scandalo activo vel passivo seu re-
 „ latè ad Mainfredum , aut quemlibet
 „ alium.

132 Hallucinatio 132. *Eusebius Amort*
invast ipsam Conceptionem Immaculatam
B. Virginis propugnandò suppositum S.
Thomæ directè eversum Immaculatæ Con-
ceptionis, quòd nempe Ecclesia die 8. De-
cem-

cembris celebret diem conceptionis quoad corpus cum sanctificatione ignorata quoad diem. Itaque evertit Immaculatam Conceptionem, pugnat contra constitutiones Apostolicas, & contrahit reatum ad pœnas in illis statutas. à fol. 116. usque ad fol. 126.

Animadversio. In his paucis lineis calumniæ multæ, & graves sunt, quas ut P. Virgilius revocet, tenetur legem naturali, divina & humana; neque enim in materia detractionis, præsertim tam gravis & publicæ, & erga (absit gloriari) personam honoratam ab Episcopis, Cardinalibus, ac ipso Summo Pontifice, dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum. Videamus jam calumnias.

Calumnia prima est, quòd Immaculatam Conceptionem impugnem, aut unquam impugnaverim.

Calumnia secunda est, quòd suppositum S. Thomæ directè evertat Immaculatam Conceptionem.

Calumnia tertia est, quòd negem, in Ecclesia die octavo Decembris coli conceptionem B. Virginis rationalem.

Prima & tertia calumnia cuilibet patet ex ipsis meis verbis in hoc ipsissimo textu, quem P. Virgilius calumniosè in sensum pravum detorquet. Do totum

contextum meorum verborum , ex quibus manifestum erit, quòd præcisè negem, die octavo Decembris animam corpusculo B. Virginis infusam esse ; hoc enim credo esse falsum , & prorsus alienum à mente Ecclesiæ. Interim eodem loco asserui , Ecclesiam etiam juxta D. Thomam celebrasse , ac etiam nunc juxta mentem ple-
 rorumque die octavo Decembris celebra-
 re conceptionem rationalem , seu sancti-
 ficantem in ipso momento infusionis ani-
 mæ , quæ infusio animæ , quo die post
 conceptionem corporalem die octavo De-
 cembris factam contigerit , ignoratur ab
 Ecclesia. Itaque sensus meorum ver-
 borum erat iste : Ecclesia eo die , quo
 contigit conceptio B. Virginis quoad
 corpus , celebrat reipsa conceptionem
 rationalem , seu infusionem animæ , quo-
 cunque demum die sive decimo, sive tri-
 gesimo, sive quadragesimo, sive octoge-
 simo post conceptionem corporalem con-
 tingerit. Textus meus sic habet: *Revelatio-
 nes Agredanæ dicunt, Ecclesiam celebra-
 re diem Conceptionis B. Virginis quoad
 animam* (ita, ut Ecclesia sentiat, die octa-
 vo Decembris animam corpusculo B. Vir-
 ginis infusam esse) *& non quoad corpus*
 (conceptionem enim B. Virginis corpo-
 ralem Revelationes Agredanæ asserunt
 factam esse die primo Decembris) *Novem*
men-

mensēs , inquiunt , qui intercesserunt inter festum Nativitatis & Conceptionis B. Virginis (à die 8. Decembris usque ad diem 8. Septembris) intercesserunt ab infusione animæ rationalis usque ad Nativitatem. Ita docent Revelationes Agredanæ part. 1. n. 220. (At verò hæc non rectè dici , ex eo ostendo) Qualis fuerit sensus Ecclesiæ in institutione festorum , colligi debet ex sensu Doctorum , qui sunt os Ecclesiæ. D. Thomas autem testatur , ideo (die octavo Decembris , quo contingit conceptio corporalis) celebrari festum Conceptionis (rationalis) quia ignoratur dies sanctificationis in utero , seu infusionis animæ rationalis. Itaque supponit , celebrari diem conceptionis quoad corpus (hoc est , diem quo conceptum est corpus B. Virginis) quod ipsum declarat intervallum novem mensium inter illa duo festa (à die octavo Decembris usque ad diem octavum Septembris) cum enim antiquus nullus docuerit , quòd anima corpusculo B. Virginis fuerit infusa statim septimo die post conceptionem corporalem , prout docent Revelationes Agredanæ , non potuit Ecclesia illud intervallum (novem mensium) referre ad conceptionem rationalem , & Nativitatem ; adeoque necessario debuit illud computari à conceptione corporali (ita ut dies festivus celebretur

Q 3 .

lebre.

lebretur quidem die conceptionis corporalis, ita tamen, ut intentio, & cultus celebrantium referatur ad conceptionem rationalem, seu infusionem animæ Immaculatæ, cujus infusionis dies ignoratur ab Ecclesia) *Interim non adversor Immaculatæ Conceptioni B. Virginis, sed paratus sum eam solidè tueri; credo enim, nunc eo sensu coli à plerisque hoc festum, ut venerentur Conceptionem rationalem.* Hic est totus meus textus, ex quo P. Virgilius auriginosis oculis calumniosè exsculpere attentat, quòd re ipsa impugnem Immaculatam Conceptionem. Quid multis contendam? Lectori ingenuo, consideranti contextum, patet calumnia.

Dices cum P. Virgilio. Conceptio B. Virginis quoad corpus non est sancta. Ergo erroneum est, celebrari ab Ecclesia conceptionem B. Virginis quoad corpus. Ita ille fol. 117. N. 138.

Respondeo. A me non dici, quòd Ecclesia celebret *Conceptionem* B. Virginis *quoad corpus*; sed quòd celebret *diem Conceptionis quoad corpus*. Aliud est celebrare festò Ecclesiasticò *diem victoriæ* obtentæ contra Turcas *ad Echinadas*, & *ad Pragam*, & *ad Belgradum*; & aliud est celebrare *ipsam victoriam*. Sic in veteri Testamento Deus sæpe præcipit, ut
dies

dies facti alicujus celebris sit *memoralis*,
 & *solennis in sempiternum*. Celebrabitis
 diem solennem cultu sempiterno. Exodi 12.
 v. 14. Sic etiam Ecclesia celebrat diem
Dominicum, diem *Inventionis S. Crucis*
 &c. Ad celebrandum diem sufficit, quòd
 factum, cujus celebratur memoria, sit
relativum ad aliquam causam, aut finem
 supernaturalem. Sic Bollandiani testan-
 tur, antiquitus etiam celebratam fuisse
Conceptionem S. Joannis Baptistæ, ita ut
 ea phrasi Ecclesiæ solum intelligeretur
 celebrari *dies conceptionis corporalis*. Ad
 diem 24. Junii c. 2. §. 2. n. 48. sic scribunt:
Festum S. Joannis B. cultus celebritate
ultimum, ordine autem temporis primum
est Conceptionis, inscriptum vetustis om-
nibus Latinis Martyrologiis Hyeronimi,
Bedæ, Adonis, Usuardi, Notkari, Ra-
bani. Nec invenio (antiquum ullum Scri-
ptorem Martyrologiorum) qui festum
illud omiserit notare ad 24. Septem-
bris ante Bellinum de Padua, qui Usuar-
di Martyrologium Venetiis edidit an-
no 1498. Hic illa primum omissa re-
peritur. Ibidem Bollandiani observant,
 quòd *Græci*, die nono Decembris celebra-
 turi passivam Conceptionem S. Mariæ ap-
 pellent Conceptionem S. Annæ. Ex his
 ergo patet, die octavo Decembris con-
 venienter celebrari potuisse ac posse ab
 Ecclesia diem conceptionis quoad corpus

B. Virginis, etiamsi ille dies solùm celebratur *ob relationem conceptionis corporalis ad conceptionem rationalem*, cujus dies ignoratur ab Ecclesia, cum dies infusionis animæ rationalis nec à traditione, nec ex Scriptura, nec ex ullo alio certò principio Ecclesiæ perspectus sit.

Secunda calumnia non solùm in me, sed etiam in ipsum Doctorem Angelicum, immo in contumeliam ipsius *B. Virginis*, & ejus Immaculatæ Conceptionis redundat; si enim ille modus loquendi, quo S. Thomas, & magna pars veterum Doctorum, eruditione & sanctitate illustrium, utitur, *Immaculatam Conceptionem directè evertit*, prout calumniatur P. Virgilius, sequitur, quòd Sæculo XII. & XIII. nulla extiterit traditio *universalis* Ecclesiæ, aut alicujus *Apostolicæ*, de mysterio Immaculatæ Conceptionis. Itaque cùm juxta communem Theologorum sententiam non possit condi novus articulus fidei, qui probari non possit ex Scriptura & traditione, consequitur, quòd deficiente constanti traditione Ecclesiæ, articulus de Immaculata Conceptione non sit *definibilis* ab Ecclesia, quod asserere cedit in gravissimum præjudicium Immaculatæ Conceptionis. Non igitur ego Immaculatam Conceptionem

nem impugno, qui D. Thomam & veteres Doctores benigna, eaque vera interpretatione cum sententia pia concilio, sed P. Virgilius partes hostis nocentissimi agit, dum B. Virgini Angelicum cum antiquis Doctoribus simillima phrasi utentibus, Immaculatæ verò Conceptioni reipsa per consequentiam necessariam *definibilitatem* eripit. Sed jam tandem celebrem illum textum D. Thomæ inspiciamus, an, prout P. Virgilius prætendit, *Immaculatam Conceptionem directè evertat*. Textus reperitur in part. 3. Summæ. q. 27. art. 1. Cum ergo S. Thomas huic tertiæ parti necdum absolutæ fuerit immortuus, colligitur, hunc textum ab eo ultimo anno vitæ suæ scriptum esse. Sic scribit: *Dicendum, quòd de sanctificatione beatæ Mariæ, quòd scilicet fuerit sanctificata in utero, nihil in Scriptura Canonica traditur, quæ etiam nec de ejus nativitate mentionem facit. Sicut tamen Augustinus in sermone de Assumptione ipsius Virginis rationabiliter argumentatur, quòd cum corpore sit assumpta in cælum (quod tamen Scriptura non tradit) ita etiam rationabiliter argumentari possumus, quòd fuerit sanctificata in utero. Rationabiliter enim creditur, quòd illa, quæ genuit Unigenitum à Patre, plenum gratiæ & veritatis, præ omnibus aliis majora privilegia gratiæ*

tiæ acceperit. Unde, ut legitur Luc. 1. Angelus ei dixit: Ave gratia plena. Invenimus autem quibusdam aliis hoc privilegium esse concessum, ut in utero sanctificarentur, sicut Hieremiæ, cui dictum est Hier. 1. Antequam exires de vulva, sanctificavi te; & sicut Joanni Baptistæ, de quo dictum est Luc. 1. Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero Matris suæ. Unde rationabiliter creditur, quod beata Virgo sanctificata fuerit, antequam ex utero nasceretur. Hunc textum dico, non evertere Immaculatam Conceptionem; contra P. Virgilius contendit, quod evertat Immaculatam Conceptionem. Ego benigna, eaque vera interpretatione usus textum sic explico, quod S. Thomas sanctificationem B. Virginis in utero referat ad ipsum momentum infusionis animæ in ejus corpusculum, quamvis tempus, & dies hujus infusionis & sanctificationis simultaneæ ignoretur, Ecclesiæque incertum sit, primòne mense post Conceptionem corporalem, an secundo, vel tertio medio, octogesimo videlicet die in utero materno facta sit. Hanc meam expositionem in meo textu superius adducto insinuavi illis verbis: Quia ignoratur dies sanctificationis in utero, seu infusionis animæ rationalis. Ratio autem, cur credam, quod D. Thomas sanctifi-

Sanctificationem B. Virginis retulerit ad ipsum momentum infusionis animæ, petitur à me ex ipso textu ; quia Angelicus dicit, quòd B. Virgo omnibus aliis Sanctis majora privilegia acceperit. Cùm ergo S. Joannes B. in utero materno sanctificatus fuerit sexto mense à sua Conceptione corporali, poterat, & debuerat D. Thomas consequenter inferre, quòd B. Virgo fuerit sanctificata simul in ipso momento infusionis animæ rationalis. Hæc mens D. Thomæ valde probabilis ac verosimilis adeo non evertit mysterium Immaculatæ Conceptionis, ut illud etiam valde confirmet. Hinc in *Basi Historiæ Ecclesiasticæ*, ubi inserui vitam B. Virginis scriptam à Sandino, *Seminarii Patavini Præfecto*, non opus esse ducebam, ut ex opere viri præclarissimi, jam bis recuso in Italia, & semel Herbipoli in Germania, expungeretur textus S. Thomæ, cautelâ tamen ob scandalum pharisaicum usus sequentem annotationem his verbis apposui : *Hoc loco addendas Sandino censui Conciliorum, & Summorum Pontificum latis in favorem Immaculatæ Conceptionis sententias, ut Lectores agnoscant, sibi non fore licitum, eam etiam in discursibus privatis impugnare, aut temerè contra sensum communem Ecclesiæ in dubium revocare.* Quid scribere

poteram in favorem Immaculatæ Conceptionis luculentius ? & tamen post plura manifesta in variis aliis meis editis libris pro Immaculata Conceptione testimonia P. Virgilius calumniari non veretur, à me impugnari calamò Immaculatam Conceptionem ? Revocet jubente lege naturali, & divina, & humana enormem calumniam.

Objicit P. Virgilius fol. 119. quòd S. Thomas expresse doceat in illo ipso articulo, quòd B. Virgo contraxerit maculam originalis culpæ, & quòd contraxerit originale peccatum.

Respondeo distinguendo : Juxta D. Thomam B. Virgo contraxit peccatum originale quoad *esse materiale* hujus peccati. Concedo. quoad *esse formale* hujus peccati. Subdist. contraxit illud *debito proximo*, & in *actu primo*. Concedo. *reipsa*, & in *actu secundo*. Nego.

Materiale peccati originalis est fomes radicalis consistens in destitutione vigoris primigenii Adamo infusi, seu qualitatis supernaturalis, vi cujus Adamus, si perseverâisset, propagâisset physicè justitiam originalem, sicut nunc juxta Thomistas Sacramenta physicè causant gra-

gratiam. Hæc destitutio vigoris illius primigenii juxta D. Thomam erat in semine parentum, & consequenter etiam in corpusculo B. Virginis ante infusionem animæ.

In eo proin sensu juxta Angelicum contraxit peccatum originale quoad suum esse materiale. Sed constitutivum formale peccati originalis est actualis privatio gratiæ sanctificantis; & hæc privatio in nullo unquam instanti reali temporis extitit in B. Virgine. Quòd autem D. Thomas per hos terminos, *peccatum originale*, *contrahi peccatum originale*, sæpè tantum intelligat *materiale peccati originalis*, seu *concupiscentiam radicalem*, quæ in embrione ante infusionem animæ rationalis dari poterat, ex sequentibus textibus patet:

I. In 2. Sent. Dist. 30. q. 1. a. 3. c. sic ait: *Dicendum, quòd in quolibet peccato est invenire aliquid formale, & aliquid materiale. Si enim consideremus peccatum actuale, ipsa substantia actu deordinati materialiter in peccato se habet: sed deordinatio à fine, formale in peccato est; quia ex hoc rationem mali præcipuè habet: Unde dicitur, quòd conversio ad bonum commutabile, est ibi sicut materiale, & averio à bono incommutabili, est sicut*

sicut formale. --- Sicut autem peccatum actuale consistit in deordinatione actûs : ita etiam peccatum originale consistit in deordinatione naturæ. Unde oportet , quòd ipsæ vires deordinatio virium sint , sicut materiale in peccato originali , & ipsa deordinatio à fine sit ibi sicut formale. Illa autem pars , quæ per se nata est conjungi fini , est ipsa voluntas , quæ habet ordinem finis omnibus aliis partibus imponere , & tunc destitutio ipsius voluntatis ab illa rectitudine ad finem , quam habuit in institutione naturæ , in peccato originali formale est , & hoc est privatio originalis justitiæ : vires autem appetitûs sensibilis , sunt natæ recipere ordinem ad finem ab ipsa voluntate , secundum quod sibi subiectæ sunt : & ideo subtractio illius vinculi , quo quodammodo sub potestate voluntatis rectæ detinebatur , materiale in peccato est. Ex hac autem subtractione sequitur , quòd unaquæque vis in suum objectum inordinate tendat , concupiscendô illud : & ideo concupiscentia , qua habiles sumus ad malè concupiscendum peccatum originale , dicitur quasi materiale in peccato originali existens : est enim considerare materiale & formale in actibus moralibus , sicut in rebus artificialibus , in quibus materia de
toto

toto prædicatur , ut possit dici : Cultellus est ferrum. Et similiter de peccato prædicari potest illud quod est materiale in ipso , & per hunc modum peccatum originale concupiscentia dicitur. Similes textus sunt plurimi in D. Thoma v. g. l. cc. ad 1. 2. & 4.

II. De malo q. 4. a. 2. c. dicit : Peccatum originale in isto homine vel in illo nihil est aliud , quàm id , quod ad ipsum pervenit per originem ex peccato primi parentis : sicut peccatum in manu aut in oculo nihil aliud est , quàm id , quod pervenit ad manum vel ad oculum ex motione primi principii peccantis , quod est voluntas. --- Id verò , quod pervenit ad manum de peccato unius hominis singularis , est quidam effectus & impressio motus primi inordinati , qui erat in voluntate : Unde oportet , quòd ejus similitudinem gerat. Motus autem voluntatis inordinatus est conversio ad bonum aliquod temporale absque ordine convenienti ad debitum finem ; quæ quidem inordinatio est averasio ab incommutabili bono , & hoc est quasi formale , illud autem quasi materiale. --- Jam verò , si motus voluntatis pervenit ad aliquid , quod non est susceptivum peccati , puta ad lanceam vel gladium , non dicimus ibi esse peccatum , nisi virtualiter

ter & per modum effectus -- ; quia non sunt aliquid hominis peccantis , sicut manus vel oculus. Sic ergo in peccato primi parentis fuit aliquid formale , scilicet averfio ab incommutabili bono , & aliquid materiale , scilicet conversio ad bonum commutabile. Ex hoc autem quod averfus fuit ab incommutabili bono , donum originalis iustitiæ amisit : ex hoc verò quod conversus est inordinate ad commutabile bonum , inferiores vires , quæ erigi debebant ad rationem , depressæ sunt ad inferiora. Sic ergo & in his quæ ex ejus stirpe oriuntur , & superior pars animæ caret debito ordine ad Deum , & inferiores vires non subduntur rationi , sed ad inferiora convertuntur secundum proprium impetum. --- Sed superior pars animæ , & etiam quædam inferiorum virium , quæ sunt sub voluntate , & ei natæ sunt obedire , recipiunt hujusmodi sequelam primi peccati secundum rationem culpæ : sunt enim culpæ susceptivæ hujusmodi partes. --- Et ideo cum carentia originalis iustitiæ se habeat ex parte voluntatis : ex parte autem inferiorum virium à voluntate motarum sit pronitas ad inordinate appetendum , quæ concupiscentia dici potest , sequitur , quod peccatum originale in hoc homine vel in illo nihil est aliud , quàm concupiscentia cum carentia originalis

nalis justitiæ. Ita tamen quòd carentia originalis justitiæ est quasi formale in peccato originali : concupiscentia autem est quasi materiale , sicut & in peccato actuali averfio ab incommutabili bono est quasi formale : conversio autem ad commutabile bonum fit quasi materiale , ut fic intelligatur in peccato originali averfa anima & converfa , sicut in peccato actuali actus , ut ita dicam , averfus & conversus. Concedendæ sunt ergo rationes , quibûs probatur , quòd originale peccatum fit concupiscentia.

III. Ibidem ad 4. *Dupliciter (inquit) aliquod agens potest effe habile ad aliquid agendum. Uno modo ex aliqua forma inclinante ad hoc , sicut corpus grave ex forma fua quam habet à generante inclinatur deorfum. Alio modo ex fubtractione ejus quod impediabat , sicut vinum effunditur fractis circulis , qui effufionem impediabant , & equus concitatus præcipitanter vadit rupto frænò , quo retinebatur. Sic ergo concupiscentia habitualis potest dici dupliciter. Uno modo aliqua difpositio vel habitus inclinans ad concupifcendum , sicut fi in aliquo ex frequenti actuali concupifcentia caufaretur concupifcentiæ habitus , & fic concupifcentia non dicitur originale peccatum.*

R. D. Amort.

R

Alio

Alio modo potest intelligi habitualis concupiscentia ipsa pronitas vel habilitas ad concupiscendum, quæ est ex hoc, quod vis concupiscibilis non perfectè subditur rationi, sublatò fræno originalis iustitiæ. Et hóc modò peccatum originale materialiter loquendò est habitualis concupiscentia.

IV. In 2. Sent. Dist. 32. q. 1. a. 1. ad 1. ait: *In originali iustitia erat aliquid quasi formale, scilicet ipsa rectitudo voluntatis, & secundum hoc quod sibi opponitur, culpæ deformitas: erat in ea etiam aliquid quasi materiale, scilicet ordo rectitudinis impressus in inferioribus viribus: & quantum ad hoc opponitur sibi concupiscentia, & fomes: quamvis ergo non restituatur originalis iustitia, in quantum ad id quod materiale in ipsa erat, restituitur tamen quantum ad rectitudinem voluntatis, ex cuius privatione ratio culpæ inerat.*

V. De Malo, q. 4. a. 3. c. sic ait: *Semen carnale, sicut est instrumentalis causa traductionis humanæ naturæ in prole, ita est instrumentalis causa traductionis peccati originalis, & ita peccatum originale est in carne, id est in carnali seminis virtute, sicut in causa instrumentali. Deinde considerandum est, quod duplex est ordo, scilicet naturæ & temporis*

ris. Ordine quidem naturæ perfectum est prius imperfecto, & actus potentiam: ordine verò generationis & temporis èconverso imperfectum est prius perfecto, & potentia actu. Sic ergo in ordine naturæ per prius est peccatum originale in anima, in qua est sicut in proprio subiecto, quàm in carne, in qua est sicut in causa instrumentali; sed in carne est per prius ordine generationis & temporis.

VI. De Malo. q. 4. art. 2. ad 11. sic ait: Dicendum, quòd concupiscentia potest dupliciter considerari. Uno modo secundum quod est in alio: & hoc modo concupiscentia, quæ est in parte, ponitur causa originalis peccati, quod est in filio, & non est essentia ejus, sed præcedit ipsum. Alio modo potest considerari, secundum quod est in eodem; & sic est causa per modum materiæ, quæ est de essentia rei, & præcedit quodammodo per modum materiæ: sicut & corpus præcedit animam in ordine causæ materialis. Dictum est enim suprà, quòd ex carne, ad quam pertinet concupiscentia, inficitur anima, ad quam pertinet carentia originalis justitiæ. Ita D. Thomas.

Nec obstat, quòd D. Thomas dicat, B. Virginem esse mundatam à peccato, & quòd incurrerit maculam culpæ; Ea enim

mundatio non præsupponit *maculam* actualem, sed *radicalem*, seu debitum proximum ad privationem gratiæ; sic enim juxta eundem S. Doctorem, quando per extinctionem candelæ datur in aëre debitum proximum ad tenebras, reaccensio lucis immediatè subsequens, seu nova illuminatio aëris rectè diceretur mundatio aëris à tenebris. In 1. 2. q. 113. a. 8. ad 1. ait: *Sol per suam lucem agit ad removendum tenebras (aëri con-naturales) & ideo ex parte solis prius est illuminare, quàm tenebras removere. ex parte autem aëris illuminandi prius est purgari à tenebris, quàm consequi lumen ordine naturæ, licèt utrumque sit simul tempore. Sic ex parte Dei ordine naturæ prior est gratiæ infusio, quàm remissio culpæ. sed ex parte hominis prius est ordine naturæ liberatio à culpa, quàm consecutio gratiæ justificantis.* Ita S. Thomas. Itaque si in infusione animæ rationalis B. Virginis ponantur tria signa rationis. *Primò creatio, & existentia animæ. Secundò debitum proximum ad privationem gratiæ. Tertiò collatio gratiæ; verum erit dicere, quòd anima B. Virginis fuerit illuminata, sanctificata, purgata, seu mundata à peccato contrahendo, licèt in nullo reali, seu momento temporis unquam fuerit*
in.

infecta peccato , tenebricosa , maculosa , seu destituta luce gratiæ. Quòd autem juxta Patres , & Theologos veteres fomes peccati sæpissimè vocetur peccatum originale , in quantum est constitutivum materiale peccati originalis , possem probare variis eorum textibus. Sic Albertus M. Præceptor D. Thomæ in 2. sent. dist. 30. a. 3. ait : *Dicamus , quædam esse in peccato originali ut materialia , & quædam ut formalia ; materiale in peccato originali est fæditas concupiscentiæ , & fomes.* Et hinc S. Augustinus in l. de Bapt. & Magister sent. dicunt : *Originale peccatum est concupiscentia , puta materialiter , sicut si dicerem , cæcitas , aut surditas est indispositio oculorum , & aurium , quamvis formaliter in hoc non consistat , eò quòd Deus etiam stante illa indispositione materiæ possit in homine conservare potentiam videndi , & audiendi.* Cæterum quòd B. Virgo contraxerit debitum proximum peccati originalis , adeo non evertit Immaculatam Conceptionem , ut Suarez , Vasquez , & Bellarminus , qui fuerunt eximii cultores B. Virginis , id putent esse certum.

Suarez in 3. q. 37. sect. 2. ait : *Absolutè & simpliciter fatendum est , B. Vir-*

ginem in Adam peccasse. Dein id explicans ait : *B. Virgo ex vi suæ conceptionis fuit obnoxia peccato originali , seu debitum habuit contrahendi illud.* Eodem modo loquitur Bellarminus tom. 4. de peccatis. l. 4. c. 16. ubi adversus hæreticos explicans sensum Romanæ Ecclesiæ circa mysterium Conceptionis B. Virginis sic scribit : *Tribus modis peccatum primi parentis cum filiis ejus communicatur. Primò enim dicuntur Adæ filii in ipso Adamo peccavisse , cum ille præceptum Domini in Paradiso transgressus est : & quoniam tunc non erant ipsi in actu , sed in potentia ; ideo quoque tunc peccatum non actu , sed potentia contraxerunt. --- Deinde rursus dicuntur in peccato concipi omnes Adæ filii , cum primum fœtus in utero matris existere incipit , quamvis informis , & inanis. Tametsi enim peccatum propriè non possit esse , nisi in anima rationali , & fœtus conformari incipiat longo tempore ante animationem , tamen quia tunc revera incipit homo existere , ratione unius suæ partis (unde dicuntur filii in uteris matrum novem mensibus gestari 2. Mach. 7.) & pars illa ex corrupta natura originem habet , & vitiosa rectè nominari potest , atque ei ex vi suæ generationis debetur , ut*
cum

cùm primum animam rationalem sortita fuerit, inde existat homo peccator, & iræ divinæ filius. Propterea non immeritò dicuntur homines tunc primum in iniquitatibus generari. Explicat hoc multis verbis S. Anselmus in lib. de conceptu Virginali, & peccato originali. cap. 7. & de hac prima conceptione exponit illud Psal. 50. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum. -- Tertiò denique dicuntur homines concipi in peccato, cùm animæ corporibus inspirantur; tunc enim primum incipiunt propriè, & re ipsa esse homines. --- Jam igitur quod attinet ad primum modum, non desunt, qui existiment B. Virginem non peccasse in Adamo. --- quæ sententia nobis non admodum tuta esse videtur, & contrariæ omnino subscribimus. --- Quod attinet ad secundum modum, si B. Virgo non fuit libera, ut diximus, à peccato primi parentis, quatenus in lumbis ejus erat, profectò prima ejus conceptio similis fuit conceptioni aliorum. Nimirum originem habuit ex natura corrupta, eique ex vi generationis debebatur, ut peccatum contraheret, cùm primum ad eam anima rationalis accederet. Quod attinet tertium modum, sinè peccati originalis macula fuisse existimamus animam B. Virginis in ipso etiam primo in-

stanti suæ creationis , & infusionis animæ in corpus , ita ut nunquam persona illa actu existens peccatum habuerit. Atque hoc solum est , in quo B. Virgo differt à cæteris , qui per gratiam Dei , Christi-que passionis meritum à peccato originali liberati fuerunt , quòd alii communiter liberati sint post nativitatem ; aliqui pauci ante nativitatem , sed post animationem , ipsa sola in ipso instanti animationis. - - - Fatemur tamen , rectè dici posse , Christum solum ab originali peccato immunem fuisse ; quia solus ipse ex vi generationis peccatum evasit , & neque in se , neque in Adamo peccavit- - - - Secundo Respondeo , non negamus B. Virginem in Adamo peccasse , eo modo , quo peccare poterat , quæ nondum erat , nisi in potentia , ac per hoc obnoxiam fuisse , ut quando actu esse inciperet , re ipsa in se peccatum haberet. Tamen addimus præventam fuisse singulari gratia , ac privilegio Dei , ut simul & esse , & justa esse inciperet. Neque illud negamus , eandem Virginem in Adamo esse mortuam , hoc est , propter Adæ peccatum mortis debitum contraxisse. & solvisse. Nam etiamsi in primo suæ creationis instanti anima ejus per gratiam à peccati macula liberata fuit , redemptionem tamen corporis non continuò habuit. - - -

De-

Denique non negamus, B. Virginem naturā fuisse filiam iræ, sed addimus, gratiā semper fuisse filiam misericordiæ; ex natura enim corrupta parentum suorum quid hæreditare potuisset, nisi corruptionem? placuit tamen Deo, sic eam in benedictionibus dulcedinis prævenire, ut nunquam esset peccatrix, quod postulabat natura, sed semper esset justa, quod gratia conferebat. Tertiò Respondeo, concedimus, B. Virginem aliquo modo mortuam esse morte peccati (de hac enim morte sine dubitatione Apostolus loquitur) ut etiam verum sit, pro ipsa vivificanda, ut pro cæteris hominibus mortuum esse Christum. Cæterum mortua dicitur Virgo beata, quòd obnoxia fuerit morti, & necessariò moritura ex vi suæ generationis, nisi eam gratia prævenisset. - - - Dicet aliquis, si B. Virgo semper fuit justa, quippe quæ in ipso primo instanti creationis gratiam justificationis accepit, nullo igitur tempore peccato inveniretur obnoxia, neque enim obnoxia peccato fuit, antequam esset in rerum natura; neque posteaquam in rerum natura esse cæpit, cum simul esse, & justa esse cæperit.

Respondeo, B. Virginem tribus temporibus peccato fuisse obnoxiam. Primò, quamdiu in lumbis Adæ, & cæterorum pa-

ventum suorum fuit; toto enim illo tempore sicut fuit in potentia Adæ filia, sic fuit in potentia peccato obnoxia. Deinde rursus, quando concepta est in utero matris ante animationem; tametsi enim tunc non fuerit integrè in rerum natura, fuit tamen ex parte, & ratione illius partis dicebatur ipsa verè existere; sic enim (ut supra notavimus) dicuntur proles in utero matris novem mensibus delitescere. Toto autem illo tempore, quod inter primam conceptionem, & infusionem animæ rationalis intercessit, fuit illa non in potentia, sed in actu; quamvis ratione unius partis peccato originali obnoxia, quo sinè dubio polluta fuisset, nisi per gratiam præservata fuisset. Denique obnoxia peccato fuit ipsa integrè existens in primo instanti conjunctionis animæ rationalis cum corpore; tametsi enim in eodem instanti temporis justificata fuerit, tamen quia ordine naturæ prius est subiectum, quàm accidentia, ideo prius fuit ordine naturæ persona illa extra suas causas, quàm aut peccatum, aut justitia in illa inbæreret. Itaque in illo priori instanti naturæ fuit obnoxia peccato; quia sinè dubio continuò peccatum contraxisset, nisi in illo ipso temporis puncto justitiæ luce ornata fuisset, quo peccati labe infici debuisset. Ita Bellarminus, cujus
autho-

authoritas, dum hoc loco exponit fidem Ecclesiæ Catholicæ adversus hæreticos, plus ponderat, quàm authoritas mille Virgiliorum conantium D. Thomam eripere Matri Virgini. Valde autem imperitum est, quod scribit P. Virgilius, D. Thomam, ea, quæ in tertia parte Summæ scripserat, in suo Commentario, quem scripserat in Epistolam ad Romanos, correxisse; cùm ex Quidone coævo constet, D. Thomam pluribus annis suos Commentarios in Epistolas Pauli ante suam mortem, adeoque etiam ante tertiam partem Summæ absolvisse.

Ex his ergo sequitur, quòd P. Virgilius maturiùs discere debuisset idioma Patrum, & Theologorum veterum, nec temerè Doctorem Angelicum numerare inter hostes Immaculatæ Conceptionis. Verùm de hac re fusè agam, & mysterium Immaculatæ Conceptionis meliùs, & saniùs probabo, quàm P. Virgilius, in meo Tractatu *de Peccatis, & Gratia*, intra annum circiter cum aliis Theologiæ Tractatibus publicando.

Hallucinatio 133. *Author Idææ im-133 pugnat efficaciam intercessionis B. Virginis, dum scribens contra Revelationes Agredanas Propos. 6. ait: hanc propositionem: Quidquid B. Virgo petit, impetrat, & ejus pre-*

preces semper exaudiuntur, continere promissionem periculosam, nisi cautè explicetur, & clausulis maniat, per quod contendit, non esse veram absolutè absque clausula exponente; quia, in quantum vera est, nequit periculosa esse. fol. 116. N. 136. & fol. 126.

Dico: Hæc propositio est absolutè vera; quia Patres, & communis sensus fidelium probant, quòd B. Virgo semper consequatur, quidquid absolutè petit. & fol. 132. Limitatio locum habere non potest in precibus B. Virginis absolutis. N. 143. 144. & 154.

Animadversio. P. Virgilius dupliciter errat. Primò quidem imperitè; quia existimat, nullam propositionem posse esse periculosam, si in aliquo sensu sit vera, aut etiam absolutè vera. Secundò etiam calumniosè; quia dum ego voco periculosam eam propositionem indefinitam: Quidquid B. Virgo petit, impetrat, & ejus preces semper exaudiuntur; P. Virgilius in suis probationibus, ut simplices Lectores decipiat, immutat statum quæstionis, & conclusionis probandæ, dicens: Quidquid B. Virgo absolutè, seu absolutis precibus petit, impetrat. Hanc enim propositionem neque vocavi unquam periculosam, neque vocavi

cavi in quæstionem. Quantum autem discrimen inter hanc propositionem, & priorem sit, videbimus proximè.

Inprimis, quòd *imperitum* sit, existimare, nullam propositionem posse esse periculosam, nisi cautè explicetur, patet ex variis censuris propositionum damnatarum, quarum aliquæ dicuntur *erroneæ*, aliæ *scandalosæ*, *piarum aurium offensivæ*. Scandalosum haud dubiè etiam *periculosum* est. La Croix l. i. n. 188. explicans hos terminos ait: *Certum videtur, posse propositionem aliquam esse scandalosam, & veram, uti si occultam luxuriam Monachi revelares, vel apud innocentes vera loquereris de peccatis luxuriæ. Piarum aurium offensivum est, quando in materia Religionis dicitur aliquid, etsi non falsum, attamen indecens; v. g. Hodie est festum meretricis, intelligendo S. Magdalenam. Et n. 204. Lugo, Moya, cum Cano absolutè docent, propositionem aliquam posse damnari ut scandalosam, aut offensivam piarum aurium, neque tamen inde inferri posse, esse falsam.* Ita La Croix. Etquidem verissimè, dantur enim innumeræ propositiones versatiles in duos sensus, quorum unus est verus, alter falsus, aut propositiones ob indispositionem audientium proclives in abusum vel expositionem erroneam, v. g. de prædesti-

natio:

natione gratuita antecedente prævifionem meritorum, de motione physica, de gratia &c. quæ omnia, si è cathedra proponantur populo, periculosa sunt, nisi cautè exponantur, & clausulis aliunde certis muniantur. Itaque manifestum est, quòd P. Virgilius *imperitè* agat, & inventum laboret, dum totus desudat in eruendo aliquo vero sensu illius propositionis, quam ego vocavi periculosam, nisi cautè explicetur. Huic imperitiæ addi meretur alia; quia fol. 127. n. 143. & fol. 133. citat textum *D. Gregorii M.* tanquam decisivum ex ejusdem *Dialogis* c. 3., qui tamen textus facilius reperietur in concavo Lunæ, quàm in *Dialogis* S. Gregorii Magni.

Secundò. Quòd P. Virgilius *calumniosè* agat, dum in suis probationibus immutat statum quæstionis, asserendo, illud infallibiliter impetrari à B. Virgine, quod *absolutè*, seu *absolutis precibus* petit, dum ego solùm periculosam vocavi propositionem indefinitam: *Quidquid B. Virgo petit, impetrat*, ostenditur ex propositionibus variis damnatis. Sic damnatur propositio Quesnelli 12. *Quando Deus vult salvare animam, effectus indubitabilis sequitur.* Si quis ergo exemplo P. Virgilii mutaret statum quæstionis, ac diceret: Pessimè egit Summus Pontifex damnando

nando hanc propositionem; quia certissimum est, quod sequatur indubitabilis effectus, quando Deus absolutè, seu voluntate absoluta, & efficaci vult salvare animam, quis negare possit, ejusmodi mutationem terminorum fore malitiosam, fraudulentam, calumniosam, & censuris dignam gravissimis? Consimiliter damnata est hæc propositio Jansenii: *Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse.* Si quis autem imitaretur versutiam P. Virgilii, ac diceret: Iniquè damnavit Pontifex hanc propositionem; Christus enim non fudit suum sanguinem pro omnibus voluntate absoluta, & efficaci, quis non indignaretur ejusmodi mutationi terminorum, ac substitutioni propositionum petulantissimæ? Hoc autem P. Virgilius in ultimis foliis sui Libelli præstitit, dum unice in hoc totus incumbit, ut probet, à B. Virgine infallibiliter impetrari, quod absolutè, seu absolutis precibus petit, quod ego nec impugnavi unquam, nec etiamnum. Pro demonstratione totum meum textum annecto: *Revelationes Agredane continent promissiones periculosas, nisi cautè explicentur, & clausulis muniantur. Ejusmodi propositiones sunt. 2. Quidquid B. Virgo petit, impetrat. 4. Quicun-*

cunque B. Virginem ex corde invocaverit, habebit vitam æternam. 5. Ejus preces semper exaudiuntur. 6. Qui B. Virginem sincero corde invocant, habebunt in morte gratiam perseverantiæ, aut conversionis. 9. Si homines B. Virginem invocarent in competente tempore, & sincerè, nullus periret. Quod attinet has promissiones, censeo, nullum petere rectè à B. Virgine gratiam spiritualem, quam intercessione ejus non impetret, sed sicut in precibus, quas Christus (in Evangelio) promisit infallibiliter à se exaudiendas (juxta illud Joan. 16. Amen Amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis &c.) requiruntur ex parte orantis conditiones, inter quas est congruitas gratiæ conferendæ cum dispositione orantis, ita in his precibus ad B. Virginem possunt aptè subintelligi ejusmodi conditiones tacitè imbibitæ; & quia videtur congruum, ut constanter pius cliens Mariæ protegatur, liberetur à peccatis gravibus ignorantia, & perseveret in articulo mortis, ita credo, quòd nullus usque ad mortis articulum fidus cliens Mariæ in eo articulo vincatur, sicque æternum pereat. Similiter credo, quòd peccatores ad eam confugientes pro congruitate fiduciæ, & operum semper obtineant

est , quòd actus perfectæ charitatis consistat in actu puræ benevolentiae.

5. Illa doctrina , quòd actus perfectæ charitatis consistat in solo actu puræ benevolentiae , in propositionibus Fnelonii *indirectè* damnata est tanquam *perniciosa in praxi*.

6. Appetitus ad *beatitudinem in genere* est quidem innatus ac necessarius , sed appetitus ad *beatitudinem in specie* est elicitus ac liber.

7. Status quæstionis non est , utrùm in actu perfectæ charitatis per *concomitantiam* realiter possit admitti desiderium beatitudinis ; sicut in actu scientiæ juxta multorum sententiam realiter per concomitantiam potest conjungi actus opinionis & actus fidei ? sed status quæstionis consistit in eo , utrùm in actu perfectæ charitatis formaliter possit ac debeat includi desiderium propriæ beatitudinis. Itaque dum P. Virgilius format statum quæstionis in priori sensu , enormiter fallit suos Lectores.

8. Non est dogma erroneum , sed dogma D. Thomæ , & Alberti Magni , contritionem perfectam justificativam extra Sacramentum differre ab attritione
R. D. Amort. T ne

ne, quòd in contritione perfecta nullo amplius modo respiciatur ad pœnas tanquam motivum; econtra in attritione adhuc respiciatur ad pœnas, tanquam objectum saltem secundarium.

9. Iste actus: Etiam si æternum privarer beatitudine, atque æternum vivere deberem inter extremas ærumnas, & Tyrannorum tormenta, & inter ipsas pœnas inferni, tamen hoc libenter eligerem, si ita placeret Deo, non solum populo Christiano est difficillimus, sed etiam absurdus. Et tamen in sententia opposita non tantum foret consilii, sed etiam præcepti.

10. In sententia opposita sequitur hoc grande absurdum, quòd morientes simul per actum spei teneantur elicere desiderium beatitudinis, & simul per actum charitatis teneantur abdicare desiderium beatitudinis. In nostra autem sententia, ubi desiderium beatitudinis includitur in ipsa formalitate, seu formali conceptu perfectæ charitatis, hoc absurdum non sequitur, quia illud, quod per charitatem desideratur, simul per spem, quæ

quæ definitur esse *secura expectatio beatitudinis*, tranquillè expectatur.

11. 12. Nec SS. D. N. Benedictus XIV. nec S. Congregatio Rituum negat, in propositionibus Fenelonii *indirectè* damnatam esse doctrinam, quòd actus perfectæ charitatis consistat in solo amore benevolentiae.

13. 14. Cornelius à Lapide & alii Expositores non docent, quòd Moyse & D. Paulus amore suæ gentis abdicaverint desiderium omnis beatitudinis etiam naturalis; sed tantum quòd ob maiorem Dei gloriam libenter caruissent beatitudine supernaturali, naturæ humanæ indebita, quæ consistit in visione intuitiva Dei per essentiam, vel in consortio Beatorum cum Christo. Melioris autem notæ Expositores illos textus Scripturæ solum explicant de sacrificio sui ad omnes misérias in hoc mundo.

15. Affectus S. Ignatii manifestè involvit desiderium beatitudinis.

16. Affectus D. Xaverii non bene est traductus in latinum. In idiomate Lusitanico tantum exprimitur, quòd Deum amaret, etiamsi nec coelum

nec infernus esset ; quod etiam in nostra sententia verissimum est , quia Deum desideramus propter se , non ob aliud bonum terrestre vel cœleste ab eo consequendum. Ipse enim solus est noster finis ultimus ; ipse solus est nostrum summum bonum , ipse solus nobis sufficit , etsi tolleretur infernus & cœlum.

17. Actus B. Jacoboni erat actus hominis amore divino ebrii , non considerantis , fruitionem beatificam Dei nec naturalem , nec supernaturalem cum pœnis æternis componi posse.

18. Variæ formulæ dilectionis aut contritionis , quantum apparet , perfectissimæ , sunt quidem actus *perfectæ benevolentiae* , sed non sunt formulæ *perfectæ charitatis* , quæ est essentialiter amor amicitiae , fundatæ in reciproca communicatione bonorum.

19. Actus , quo homo ad procurandam Deo majorem gloriam libenter cederet suo jure ad beatitudinem supernaturalem , si esset possibile , est actus bonus , & charitatis , dummodo adhuc involvat desiderium ad beatitudinem naturalem , seu fruitionem Dei abstractivam.

20. Appetitus innatus ad beatitudinem in genere, seu ad genus beatitudinis, necessitat voluntatem ad exercitium electionis liberæ circa beatitudinem in specie, idque fit in omni actu humano. Hinc impossibile est, in ullo actu humano virtualiter non involvi appetitum necessarium ad genus beatitudinis, & appetitum liberum ad speciem beatitudinis.

21. 22. Homo in eo sensu tenetur *magis* diligere Deum, quàm seipsum, inquantum Deus in amore amicitiae unitivo tanquam *finis qui*, qui appetitur, consideratur appretiative tanquam *in se* majus bonum, quàm *finis cui*, nempe homo, cui appetitur. Illa ergo majoritas dilectionis est *appretiativa*, non *divisiva*.

23. D. Chrysostomus non docet, quòd Paulus optaverit amissionem omnis beatitudinis, etiam naturalis, aut in genere supernaturali essentialis, sed tantùm, quòd ad majorem Dei gloriam in bonum suæ gentis libenter se privasset beatitudine aliqua accidentali, consistente in consortio Beatorum cum Christo.

24. Non est temerarium , eam doctrinam vocare *vulgatam* persuasionem , quæ per Rescriptum ex S. Congregatione Indicis in terminis convertibilibus jussa est deleri ex Opusculo P. Lienhardii.

25. Amor concupiscentiæ *purus* , qui includitur in formali conceptu charitatis , non vocatur ea ratione *purus* , quòd excludat actum benevolentiae erga Deum, sed potius ea de causa vocatur *purus* , quia habet secum conjunctum actum benevolentiae erga Deum. Econtra amor concupiscentiæ , qui nullum secum habet affectum benevolentiae amicabilem erga Deum , constituit esse materiale spei , & est respectivè imperfectus ac non purus, utpote non formatus charitate.

26. Falsum est , quòd nulli Theologi doceant, in amore charitatis à Scriptura præcepto involvi amorem concupiscentiæ.

27. Imperitum est , existimare , quòd duæ sententiæ inter se oppositæ non possint esse ambæ communes.

28. Falsum est, quòd requirendò in actu charitatis amorem concupiscentiæ

tiæ funder unicè in confixione propositionum Fenelonii. Præter varia argumenta vetera & solida habeo novum ex Rescripto S. Congregationis Indicis ad P. Lienhardium.

29. Amor concupiscentiæ habet duos actus elicitos. Circa bonum absens habet desiderium, circa bonum præsens delectationem & quietem in bono. Christus non habuit priorem actum; habuit tamen posteriorem actum amoris concupiscentiæ, pertinentis ad charitatem.

30. Moyse & D. Paulus non impleverunt præceptum charitatis per actum puræ benevolentiae.

31. Non certum, sed erroneum est dicere, in articulo mortis præcepto charitatis satisfieri posse per actum puræ benevolentiae. Charitas enim debet esse amor amicitiae.

32. Formulæ contritionis, si non contineant efficax propositum exhibendi Deo in opere actus essentialis amicitiae practicos, ex sua natura gratuitos, & vi aliorum mandatorum indubitatos, non sufficiunt ad justificationem.

33. Etiamſi peccata vitari poſſint ex motivo benevolentiaẽ erga Deum, non ſequitur, quòd perfectã charitas conſiſtat ſolùm in actu benevolentiaẽ, quia reſceſſus à malo non conſtituit perfectum acceſſum ad Deum.

34. Formulæ amoris erga Deum, ſi non contineant efficac propositum, exhibendi Deo actus eſſentiales amoris amicitiaẽ practicos, ex ſua natura gratuitos, & vi aliorum mandatorum indebitos, non ſunt actus perfectæ charitatis.

35. Ex eo, quòd amor benevolentiaẽ ſit ex ſuo genere perfectior amore concupiſcentiaẽ, non ſequitur, quòd actus perfectæ charitatis conſiſtat in actu puræ benevolentiaẽ, quia etiam in eodem composito dantur partes diverſæ perfectionis.

36. Actui charitatis non tribuit ſpeciem appetitus innatus & neceſſarius beatitudinis in genere, ſed appetitus elicitus ac liber relativus ad ſpeciem beatitudinis.

37. Neceſſitas amoris concupiſcentiaẽ in actibus charitatis non probatur ex textibus Scripturæ & Scriptorum
feor-

seorsim acceptis , sed ex perpetua praxi Scripturæ , viris etiam perfectissimis ad omnes actiones , summè etiam heroicas , tantùm proponendo motivum concupiscentiæ.

38. Potest quidem attentio pœnitentis in contritione absorberi ex solis motivis benevolentiae , sed nisi accedat affectus amicitiae , & efficax propositum exhibendi Deo actus essentialis amicitiae practicos ex sua natura gratuitos , & vi aliorum mandatorum indebitos , talis contritio non sufficit ad justificationem , nec in Sacramento , nec extra Sacramentum.

39. Attritio ex solo metu concepta in Sacramento pœnitentiae non est certò sufficiens ad fructum Sacramenti impetrandum. Neque est certum, contritionem statim justificare , si concipiat ex motivo charitatis. Neque est certum , in Sacramento pœnitentiae non requiri charitatem initialem , elicitam ex vero motivo charitatis. Id exactè ostendit SS. D. N. Benedictus XIV. in dissertatione de hac materia, quam integram exhibeo.

40. Contritio perfecta & imperfecta ex-

tra Sacramentum quoad suum *esse materiale* differunt in hoc , quòd contritio imperfecta suo proposito se tantum extendat ad actus amicitiae practicos essentiales ; econtra contritio perfecta se extendat ad actus amicitiae practicos etiam accidentales. Et quia ad hoc propositum universale valde arduum requiritur intensio virium animi , in eo sensu dico , contritionem & charitatem perfectam differre à contritione seu charitate per *intensionem & extensionem* , non quidem per *intensionem actus* , prout vulgariter intelligitur , sed per *intensionem virium* ; neque etiam per *extensionem temporis & durationis* , prout vulgariter sumitur , sed per *extensionem objectivam actuum amicitiae*. Si autem contritio & charitas perfecta considerentur quoad suum *esse formale* , sic jam dicunt infusionem gratiae ac justificationem. Et eatenus verum est , quòd contritio & charitas in *esse materiali* perfecta non præsupponat justificationem , & eadem in *esse formali* perfecta ponat justificationem. Eatenus etiam verum est , quòd contritio seu charitas in *esse materiali* imperfecta ope Sacramenti fiat perfecta
in

in *esse formali* , & quòd contritio perfecta sacramentalis , considerata quoad suum *esse materiale* , dicat puritatem à metu fervili , per quod distinguitur ab attritione vulgariter accepta , & genericè sumpta.

41. Liber Episcopi Castoriensis , cui Titulus ; *Amor pœnitens* , non fuit damnatus ab Urbano VIII , prout imperitè docet P. Virgilius. Neque ille Liber fuit *damnatus* , sed *suspensus* , donec corrigatur , causa etiam suspensionis non fuit , quòd requisiverit in Sacramento amorem charitatis *initialem* , seu *imperfectum* , sed quòd docuerit nonnulla non recta *de usu Clavium*.

42. Ex eo , quòd hæretici , Calvinistæ , Lutherani , Bajanistæ , & Jansenistæ utantur variis textibus Scripturæ & Patrum ad fulciendos suos errores , non debent Scriptores Catholici , v. g. genuini Thomistæ calumniosè traduci , si iisdem textibus utantur ad stabiliendas veritates Catholicas.

43. Bajanus error non consistit in eo , quòd charitas infusa quoad suum *esse materiale* , dicat actum amoris humanum

num, & habituale propositum in aliqua sui virtute permanens, sed quòd nullam aliam agnoverit formam horum actuum & habituum humanorum, nisi ipsam intrinsecam rectitudinem actuum & habituum. Ab isto autem errore longissimè distant, qui admittunt gratiam sanctificantem, & dona alia supernaturalia, quibus actus & habitus amoris, spei, fidei, &c. dignificantur & informantur: In horum enim sententia ipsa rectitudo intrinseca amoris, spei, fidei, licèt actibus tribuat formam in esse morali, tamen in consideratione Theologica tantùm pertinet ad *esse materiale* virtutum infusarum, sicut formale propositionis aut definitionis pertinet ad *esse materiale* syllogismi, aut sicut esse formale cordis, cerebri, ossium pertinet ad esse materiale hominis.

44. Per se evidens est, quòd Patres ad justificationem requirendo actum charitatis etiam in Sacramento, tantùm requirant actum charitatis initialis. Hanc autem consistere saltem partialiter in amore concupiscentiæ, seu ut Authores loquuntur, amore spei, patet ex definitione nominis, recepta
utri-

utrinque à partibus, ut testatur Modernus Pontifex. Ergo clarum est, quòd Patres requirendo actum charitatis ad justificationem loquantur de actu charitatis mixto ex concupiscentia.

45. Non est Bajanum dogma, sed Catholicum, quòd charitas *initialis*, aut *perfecta*, debeat esse *operans*, in quantum involvit propositum saltem implicitum exercendi actus amoris practicos. Immo docere contrarium est erroneum, & à S. Congregatione Indicis jussu expungi ex Opusculo P. Lienhardii.

46. Non est Bajanum, sed dogma Catholicum, & à plerisque Theologis melioris notæ concessum, quòd nulum detur opus meritorium vitæ æternæ, quin saltem virtualiter per modum actus imperati procedat ex præcedenti actu charitatis operantis.

47. Non est dubium, à peccatore posse elici opera ex suo genere moraliter bona, & observantiam variarum legum quoad substantiam, illa tamen opera ex suo genere, quoad substantiam, & in esse morali bona juxta Patres & insigniores Theologos, non sunt *perfectè*

fectè bona, nec habent rationem *perfectæ virtutis*, aut *simpliciter veræ virtutis* relatè ad finem ultimum, si non ordinantur à charitate ad finem ultimum.

48. D. Augustinus & S. Isidorus non bajanzant, dum asserunt, sine charitate saltem initiali *nullum bonum bene fieri*, & sine dilectione nullum opus esse *perfectè rectum*. P. Virgilius, ut extunderet Bajanismum, truncavit textum S. Augustini. Error Baij consistit in eo, quòd opera Gentilium & peccatorum vocet simpliciter *vitiosa* & *vitium*. Id enim verum non est; quia actus specificantur & denominantur à suo immediato motivo, objecto & fine, explicitè importato, quod etiam in peccatoribus est honestas talium operum ex suo genere bonorum.

49. Amor in Scriptura præceptus essentialiter involvit propositum saltem implicitum exercendi actus essentielles amoris practicos. Illi autem actus amoris practici consistunt in exercitio variarum virtutum, & in actibus ex suo genere gratuitis, vi aliorum mandatorum indebitis, ubi ejusmodi actus in
casu

casu particulari exegerit ordo charitatis.

50. Charitas exerceri nequit sine aliis virtutibus, quamvis aliæ virtutes exerceri possint sine charitate.

51. Imperita est hæc argumentatio: Charitas pertinet ad præcepta affirmativa. Ergo non involvit propositum implicitum, suo tempore exercendi virtutes in casu, quo urget ordo charitatis.

52. Ex eo, quòd eliciens actum charitatis non cogitet de exercendis virtutibus, non sequitur, quòd in actu charitatis non involvatur propositum implicitum, suo tempore exercendi varias virtutes, ubi in casu particulari earum exercitium exegerit ordo charitatis.

53. Ex eo, quòd actibus fidei, spei &c. non sit essenziale, ut imperent actus charitatis, non sequitur, actibus charitatis non esse essenziale, ut imperent actus aliarum virtutum.

54. Potest quidem dari opus bonum sine charitate, sed non perfectè bonum.

55. Potest quidem dari *obedientia vera* unius vel alterius particularis legis sine charitate, sed ea obedientia non habet
ra-

rationem *perfectæ virtutis* sine charitate. Multò minùs potest dari obedientia *totius legis* sine charitate.

56. Ex eo, quòd ad charitatem pertineat, imperare omne genus virtutum, non sequitur, posse poni opera *imperfectè bona* sine charitate.

57. Ex eo, quòd omnia bona opera, meritoria vitæ æternæ, debeant saltem *virtualiter* procedere ex charitate, non sequitur, quòd omnia bona opera sint formaliter actus charitatis.

58. Quando D. Thomas docet, omnia opera esse referenda in Deum, non loquitur de ea relatione ad Deum, quam opera habent ex se, sed de ea relatione, quam acquirunt ex intentione operantis.

59. Falsum est, quòd in amante formalitas amoris debeat poni reflexè.

60. Falsum est, quòd in amante formalitas amoris debeat poni explicitè.

61. Sicut humanitas Petri non est sola anima rationalis, ita formalitas amoris non est solum ejus constitutivum formale, seu motivum formale.

tineant extraordinarias ad conversionem excitantes, & adjuvantes gratias, quibus convertantur, si non positivè resistant gratiis. Huc usq; textus meorum verborum. Ego, ut patet, clausulas posui relatè ad varias propositiones, quarum plures loquuntur de precibus fidelium ad B. Virginem, at P. Virgilius calumniosè excerpens tantùm primam propositionem, in qua sermo est de precibus B. Virginis ad Deum, N. 151. asserit, has clausulas *prorsus non esse ad rem.* Ego posui limitationem infallibilitati precum ad *gratias spirituales* cujusque dispositioni congruas; at P. Virgilius carpit hanc limitationem; quia aliquando obtinentur etiam gratiæ temporales; & econtra non obtinentur spirituales. fol. 132. N. 153. Nescit iste Vicarius, juxta omnes interpretes gratias temporales non conferri infallibiliter precibus orantium; dùmque conferuntur, eas conferri non infallibiliter, sed præcisè fallibiliter; & dum mille ejusmodi gratiæ conferuntur, milliones similium gratiarum, utut pari fervore & fiducia postulatarum, non conferuntur. Econtra gratiæ spirituales, cujusque dispositioni, fervori, fiduciæ, constantiæ, & conatui proportionatæ juxta promissionem Christi semper & infallibiliter conferuntur. Valde autem impe-

R. D. Amort.

S

ritum

ritum est, quod dicit, à multis peti liberationem à peccatis quotidianis, & tamen non obtineri, quasi verò à Deo petatur cooperatio ad gratiam, & non potius ipsa collatio gratiæ actualis. Quis autem est fidelis servus Dei, qui à Deo non obtineat plus, quàm sufficientes, ac copiosas gratias actuales ad vitanda peccata, & operandas virtutes suæ vocationi congruas? Scripsi ulterius, ad hoc, ut preces B. Virginis *infallibiliter* exaudiantur, requiri congruitatem gratiæ cum dispositione orantis; quia apud Deum non solum in ordine naturæ, sed etiam in ordine gratiæ cursu ordinario omnia fiunt juxta proportionem in numero, pondere & mensura, hoc est, juxta dispositionem, & exigentiam causarum ultimam ac proximam. Verùm juxta P. Virgilium fol. 132. N. 154. saltito extra orbitam; quia Dismas latro prius blasphemus, & Saulus persecutor obtinuerunt repente gratiam. Mihi videtur, P. Virgilium nunquam fuisse in orbita, & circo scholastico, dum aliud, quàm impugnandum suscepit, in argumento impugnat. Infallibilitas precum in quæstionem venerat. Ille, quod aliquando in casu extraordinario accidit ex speciali gratia, in medium per modum regulæ ad
meam

meam oppositæ adducit. Scripsi tertio, quòd credam, nullum Mariæ clientem usque ad articulum mortis constanter pium in articulo mortis vincendum à dæmone. At P. Virgilius N. 155. fol. 133. jam parum sollicitus de eximia dote clientum Virginis, omnium præcipua, ne mihi relinquat assertæ hujus prærogativæ Marianæ gloriam, hoc fidum clientum Marianorum solamen impugnat. *Hoc, inquit, principiis Theologicis, experientiis, & probatis historiis repugnat. Cur ita? quia perseverantiæ donum, inquit, non habetur ex meritis; & quia in historia habetur, quòd fidus cliens Mariæ, qui nunquam antea peccaverat mortaliter, postquam semel in delectationem veneream consenserat, ex ruptura venæ in somnio mortuus æternum periit. Concesserim & ego, donum perseverantiæ in bono non haberi ex meritis; id tamen à veris clientibus Mariæ constanter piis, ac fidis, non obtentu meritorum, sed ob potentes preces Reginae cælorum obtineri confido. Absit autem, ut sodalem, qui in delectationem veneream consenserat, inter veros Mariæ clientes constanter pios, ac fidos annumerem. Hos ego inter peccatores repono, quibus sufficit, si intercessione B. Virginis bonas inspirationes & stimulos ad conversionem,*

quamvis illæ inspirationes sint ob cooperationis ambiguum incerti exitûs, æquivalent. Scripsi denique quartò, Pec-
catoribus, si ad B. Virginem confugiant,
pro congruitate fiduciæ, & operum im-
petrari à B. Virgine excitantes extraor-
dinarias gratias, quibus convertantur,
nisi resistent gratiis; sed nec ista quidem
insignis prærogativa Virginis à P. Virgi-
lio in possessione quieta relinquitur. *Non
est ad rem, inquit; quia non loquitur de
precibus B. Virginis ad Deum. Dein hæc
non dependent à congruitate operum, cum
B. Virgo sæpe etiam non invocata succur-
rat. Tandem hæc limitatio ad preces fi-
delium non quadrat; quia extraordinariæ
gratiæ non faciunt regulam. Et si obti-
nentur gratiæ extraordinariæ, cur non
tales, quibus nunquam resistitur?*

Respondeo. Limitatio mea erat ad
rem, quia inter varias propositiones,
quas periculosas notaveram, erant com-
plures, in quibus non de precibus B. Vir-
ginis ad Deum, sed de precibus fidelium
ad B. Virginem sermo erat. Preces piæ
Matris non dependent quidem à congru-
entia nostrorum operum, sed Virgo pru-
dentissima, quæ sedes est sapientiæ, agno-
scit, ordinariis divinæ providentiæ legi-
bus non congruere, ut profundantur

gra-

gratiæ non postulanti. Si qui verò peccatorum pro conversionis gratia constanter rogant, ordinariè ab iis impetrantur extraordinariæ gratiæ non sic dictæ per relationem ad causam, cui collatio talium extraordinariarum gratiarum ordinaria, ac quotidiana est, sed per relationem ad recipientem, cui ejusmodi gratiæ raræ sunt. Cur autem veris clientibus Mariæ constanter piis, ac fidis sperem tales gratias, quibus nunquam resistitur, in mea sententia efficaces extrinsecè; econtra peccatoribus ejusmodi efficaces gratias non sperem, ratio est; quia ita æquitati, & justitiæ divinæ conforme est, ne potentiâ absolutâ Numinis dæmoni sua eripiantur quotidie mancipia, neque etiam ut absoluta violentia dæmonum in articulo mortis è sinu piissimæ Matris abstrahantur dilecti filii constanter pii, & fidi.

Sed jam tandem Hallucinationum Virgilianarum finis est; utinam tandem aliquando etiam calumniarū impudentium! Quod si tamen quies non placet *cerebris turbidis*, mea pace, calumnientur, & turbent ad suam confusionem, quousq; voluerint. Præter insignem Virum, P. Leonardum Lessium, quem & ipsum P. Virgilius in suis quondam impressis Thesibus Theologicis cum Bajo associavit inter hæreticos, ha-

bebo socium, & solamen Deum, de quo
D. Chrysologus: *Nec tu, ô sanctissima
Trinitas, stultorum linguas penitus effu-
gisti.*

Damnatio Propositionum

FENELONII

De amore desintereffato.

BULLA

INNOCENTII PAPÆ XII.

*Damnantis & prohibentis Librum, cui Titulus:
Explication des Maximes des Saints
sur la vie interieure &c.*

INNOCENTIUS PAPA XII.

Ad perpetuam rei memoriam.

„ **C**ùm aliàs ad Apostolatûs Nostri no-
„ titiam pervenerit in lucem pro-
„ diisse librum quemdam Gallico
„ idiomate editum, cui Titulus: *Expli-
„ cation des Maximes des Saints sur la
„ vie interieure, par Messire François de
„ Salignac Fenelon, Archevêque Duc de
„ Cambray, precepteur de Messeigneurs
„ les Ducs de Bourgogne, d'Anjou,
„ & de Berry. A Paris chez Pierre Au-
„ boüin, Pierre Emery, & Charles
„ Cloufier.*

„ *Cloufier*. 1697. Ingens verò subinde
 „ de non sana libri hujusmodi doctrina
 „ excitatus in Galliis rumor adeò per-
 „ crebuerit, ut opportunam Pastoralis
 „ vigilantia nostræ opem efflagitaverit,
 „ Nos eundem librum nonnullis ex ve-
 „ nerabilibus Fratribus Nostris S. R. E.
 „ Cardinalibus, aliisque in sacra Theo-
 „ logia Magistris, maturè, ut rei gra-
 „ vitas postulare videbatur, examinan-
 „ dum commisimus. Porro hi manda-
 „ tis Nostris obsequentes, postquam in
 „ quamplurimis Congregationibus varias
 „ propositiones ex eodem libro excerptas
 „ diuturno, accuratòque examine dis-
 „ cusserunt, quid super earum singulis
 „ sibi videretur, tam voce, quam scri-
 „ pto Nobis exposuerunt. Auditis igi-
 „ tur in pluribus itidem coram Nobis de-
 „ super actis Congregationibus memora-
 „ torum Cardinalium, & in sacra Theo-
 „ logia Magistrorum sententiis, Domini-
 „ ci Grægis Nobis ab æterno Pastore cre-
 „ diti periculis, quantum Nobis ex alto
 „ conceditur, occurrere cupientes, mo-
 „ tu proprio, ac ex certa scientia, &
 „ matura deliberatione Nostris, deque
 „ Apostolicæ potestatis plenitudine, li-
 „ brum prædictum ubicunque, & quo-
 „ cunque alio idiomate, seu quavis edi-
 „ tione, aut versione hucusque impres-

„ sum, aut in posterum imprimendum,
„ quippe ex cuius lectione & usu fideles
„ sensim in errores ab Ecclesia Catholica
„ jam damnatos induci possent, ac insu-
„ per tanquam continentem propositio-
„ nes sive in obvio eorum verborum sen-
„ su, sive attenta sententiarum conne-
„ xione, temerarias, scandalosas, malè
„ sonantes, piarum aurium offensivas,
„ in praxi perniciosas, ac etiam erro-
„ neas respectivè, tenore præsentium
„ damnamus, & reprobamus, ipsiusque
„ libri impressionem, descriptionem, le-
„ ctionem, retentionem, & usum omni-
„ bus & singulis Christi fidelibus etiam
„ specifica, & individua mentione, &
„ expressione dignis, sub poena excom-
„ municationis per contrafacientes ipso
„ facto absque alia declaratione incur-
„ renda, interdiciamus, & prohibemus:
„ volentes, & Apostolica auctoritate
„ mandantes, ut quicumque supradictum
„ librum penes se habuerint, illum statim,
„ atque præsentès litteræ eis innotue-
„ rint, locorum Ordinariis, vel hære-
„ ticæ pravitatis Inquisitoribus tradere,
„ ac consignare omnino teneantur. In
„ contrarium facientibus non obstantibus
„ quibuscunque. Cæterum propositio-
„ nes in dicto libro contentæ, quas Apo-
„ stolici censuræ iudicii, sicut præmitti-
„ tur,

„ tur, configendas duximus, ex Galli-
 „ co idiomate in latinum versæ, sunt te-
 „ noris, qui sequitur, videlicet:

„ I. *Datur habitualis status amoris Dei,*
 „ *qui est charitas pura, & sine ulla mix-*
 „ *tione motivi proprii interesse. Neque*
 „ *timor pœnarum, neque desiderium re-*
 „ *munerationum habent amplius in eo par-*
 „ *tem. Non amatur amplius Deus pro-*
 „ *pter meritum, neque propter perfectio-*
 „ *nem, neque propter felicitatem in eo*
 „ *amando inveniendam.*

„ II. *In statu vitæ contemplativæ, seu*
 „ *unitivæ amittitur omne motivum in-*
 „ *teressatum timoris & spei.*

„ III. *Id quod est essentiale in directio-*
 „ *ne animæ est non aliud facere, quàm se-*
 „ *qui pededentim gratiam cum infinita pa-*
 „ *tientia, præcautione & subtilitate.*
 „ *Oportet se intra hos limites continere, ut*
 „ *sinatur Deus agere, & nunquam ad*
 „ *purum amorem ducere, nisi quando Deus*
 „ *per unctionem interiorem incipit aperi-*
 „ *re cor huic verbo, quod adeò durum est*
 „ *animabus adhuc sibi met affixis, & adeò*
 „ *potest illas scandalizare, aut in pertur-*
 „ *bationem conjicere.*

„ IV. *In statu sanctæ indifferentiæ*
 „ *anima non habet amplius desideria vo-*
 „ *luntaria, & deliberata propter suum in-*
 „ *teresse, exceptis iis occasionibus, in*

„ quibus toti suæ gratiæ fideliter non
 „ cooperatur.

„ V. In eodem statu sanctæ indifferen-
 „ tiæ nihil nobis, omnia Deo volumus.
 „ Nihil volumus, ut simus perfecti, &
 „ beati propter interesse proprium, sed
 „ omnem perfectionem ac beatitudinem vo-
 „ lumus, in quantum Deo placet efficere,
 „ ut velimus res istas impressione suæ gra-
 „ tiæ.

„ VI. In hoc sanctæ indifferentiæ sta-
 „ tu nolumus amplius salutem, ut salutem
 „ propriam, ut liberationem æternam,
 „ ut mercedem nostrorum meritorum, ut
 „ nostrum interesse omnium maximum;
 „ sed eam volumus voluntate plena, ut glo-
 „ riam, & beneplacitum Dei, ut rem,
 „ quam ipse vult, quam nos vult velle pro-
 „ pter ipsum.

„ VII. Derelictio non est nisi abnega-
 „ tio, seu suū ipsius renuntiatio, quam
 „ Jesus Christus à nobis in Evangelio re-
 „ quirit, postquam externa omnia relique-
 „ rimus. Ista nostrū ipsorum abnegatio
 „ non est, nisi quoad interesse proprium.
 „ Extremæ probationes, in quibus hæc ab-
 „ negatio, seu sui ipsius derelictio exerce-
 „ ri debet, sunt tentationes, quibus Deus
 „ æmulator vult purgare amorem, nullum
 „ ei ostendendō perfugium, neque ullam
 „ spem

„ *spem quoad suum interesse proprium, etiam æternum.*

„ VIII. *Omnia sacrificia, quæ fieri solent ab animabus quam maxime desideratis, circa earum æternam beatitudinem sunt conditionalia. Sed hoc sacrificium non potest esse absolutum in statu ordinario. In uno extremarum probationum casu hoc sacrificium fit aliquo modo absolutum.*

„ IX. *In extremis probationibus potest animæ invincibiliter persuasum esse persuasione reflexa, quæ non est intimus conscientie fundus, se justè reprobam esse à Deo.*

„ X. *Tunc anima divisa à semetipsa expirat cum Christo in cruce dicens: Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? In hac involuntaria impressione desperationis conficit sacrificium absolutum sui interesse proprii quoad æternitatem.*

„ XI. *In hoc statu anima amittit omnem spem sui proprii interesse, sed nunquam amittit in parte superiori, id est in suis actibus directis, & intimis spem perfectam, quæ est desiderium desideratum promissionum.*

„ XII. *Director tunc potest huic animæ permittere, ut simpliciter acquiescat jacturæ sui proprii interesse, & justæ condemnationi, quam sibi à Deo indictam credit.*

XIII.

„ XIII. *Inferior Christi pars in cruce*
 „ *non communicavit superiori suas invo-*
 „ *luntarias perturbationes.*

„ XIV. *In extremis probationibus pro*
 „ *purificatione amoris fit quædam separa-*
 „ *tio partis superioris animæ ab inferiori.*
 „ *In ista separatione actus partis inferioris*
 „ *manant ex omnino cæca, & involunta-*
 „ *ria perturbatione; nam totum, quod*
 „ *est voluntarium & intellectuale, est*
 „ *partis superioris.*

„ XV. *Meditatio constat discursivis*
 „ *actibus, qui à se invicem facile distin-*
 „ *guuntur. Ista compositio actuum di-*
 „ *scursivorum, & reflexorum est propria*
 „ *exercitio amoris interessati.*

„ XVI. *Datur status contemplationis*
 „ *adeò sublimis, adeòque perfectæ, ut fiat*
 „ *habitualis, ita ut quoties anima actu*
 „ *orat, sua oratio sit contemplativa, non*
 „ *discursiva. Tunc non amplius indiget*
 „ *redire ad meditationem, ejusque actus*
 „ *methodicos.*

„ XVII. *Animæ contemplativæ pri-*
 „ *vantur intuitu distincto, sensibili & re-*
 „ *flexo Jesu Christi duobus temporibus*
 „ *diversis. Primò; in fervore nascente*
 „ *earum contemplationis. Secundò, ani-*
 „ *ma amittit intuitum Jesu Christi in ex-*
 „ *tremis probationibus.*

XVIII.

„ XVIII. In statu passivo exercentur
 „ omnes virtutes distinctæ, non cogitan-
 „ dō, quòd sint virtutes. In quolibet
 „ momento aliud non cogitatur, quàm
 „ facere id, quod Deus vult, & amor
 „ zelotypus simul efficit, ne quis amplius
 „ sibi virtutem velit, nec unquam sit
 „ adeo virtute præditus, quàm cum vir-
 „ tuti amplius affixus non est.

XIX. Potest dici in hoc sensu, quòd
 „ anima passiva, & desinteressata nec
 „ ipsum amorem vult amplius, quatenus
 „ est sua perfectio, & sua felicitas, sed
 „ solum quatenus est id, quod Deus à no-
 „ bis vult.

„ XX. In confitendo debent animæ trans-
 „ formatæ sua peccata detestari, & con-
 „ demnare se, & desiderare remissionem
 „ suorum peccatorum, non ut propriam
 „ purificationem & liberationem, sed ut
 „ rem, quam Deus vult, & vult nos
 „ velle propter suam gloriam.

XXI. Sancti Mystici excluserunt à sta-
 „ tu animarum transformatarum exerci-
 „ tationes virtutum.

XXII. Quamvis hæc doctrina (de pu-
 „ ro amore) esset pura, & simplex
 „ perfectio Evangelica in universa tradi-
 „ tione designata, antiqui Pastores non
 „ pro.

„ *proponebant passim multitudini justorum,*
 „ *nisi exercitia amoris interessati eorum*
 „ *gratiæ proportionata.*

„ XXIII. *Purus amor ipse solus consti-*
 „ *tuit totam vitam interiorem, & tunc*
 „ *evadit unicum principium, & unicum*
 „ *motivum omnium actuum, qui deliberati*
 „ *& meritorii sunt.*

„ Non intendimus tamen per ex-
 „ pressam propositionum hujusmodi re-
 „ probationem alia in eodem libro con-
 „ tenta ullatenus approbare. Ut au-
 „ tem eadem præsentis litteræ omnibus
 „ facilius innotescant, nec quisquam
 „ illarum ignorantiam valeat allegare,
 „ volumus pariter, & autoritate præ-
 „ fata decernimus, ut illæ ad valvas
 „ Basilicæ Principis Apostolorum, ac
 „ Cancellariæ Apostolicæ, nec non cu-
 „ riæ generalis in Monte Citorio, & in
 „ acie Campi Floræ de Urbe per ali-
 „ quem ex Cursoribus Nostris, ut mo-
 „ ris est, publicentur, illarumque ex-
 „ empla ibidem affixa relinquantur;
 „ ita ut sic publicatæ omnes & singulos,
 „ quos concernunt, perinde afficiant,
 „ ac si unicuique illorum personaliter
 „ notificatæ, & intimatæ fuissent: Ut-
 „ que ipsarum præsentium litterarum
 trans.

„ transumptis , seu exemplis , etiam
 „ impressis , manu alicujus Notarii pub-
 „ lici subscriptis , & sigillo personæ in
 „ Ecclesiastica dignitate constitutæ mu-
 „ nitis , eadem prorsus fides tam in judi-
 „ cio , quàm extra illud , ubique lo-
 „ corum habeatur , quæ ipsis præsentibus
 „ haberetur , si forent exhibitæ ,
 „ vel ostensæ. Datum Romæ apud san-
 „ ctam Mariam Majorem sub annulo Pi-
 „ scatoris die 12. Martij 1699. Pontifica-
 „ tus Nostri anno octavo.

J. F. Card. Albanus.

IN-

INDEX ET SYNOPSIS

Hallucinationum & Animadver- sionum.

I.

HÆ duæ propositiones: *Actus benevo-
lentiae erga Deum sunt boni. Et :
Actus perfectæ charitatis non consistunt
præcisè in actibus benevolentiae erga
Deum, non sunt contradictoriæ.*

2. Ipsemet SS. D. N. Benedictus XIV.
docet: Deum *ut bonum in se* esse qui-
dem *objectum primarium* charitatis,
eundem tamen *ut beatificum* esse ob-
jectum *secundarium*, ac *essentiale im-
plicitum*, charitatis.

3. SS. D. N. Benedictus XIV. non at-
testatur; in propositionibus Fenelonii
non damnari *saltem indirectè* eam do-
ctrinam, quod actus perfectæ chari-
tatis consistat formaliter in actu puræ
benevolentiae.

4. Reverà in propositionibus Fenelonii
damnata est ea doctrina *saltem indire-
ctè,*

62. Falsum est, quòd ad actum charitatis non requiram explicitum motivum formale.
63. Falsum est, errorem Baji præcisè in eo stetisse, quòd omnis bona actio sit charitas ; sed etiam ac potissimùm in eo, quòd admiserit charitatem perfectam sine informatione gratiæ sanctificantis.
64. Actus fidei & spei sine charitate sunt quidem ex suo genere opera bona, sed non habent rationem *perfectæ virtutis* sine charitate.
65. Falsum est, à me doceri, quòd quælibet bona voluntas præstandi aliquod particulare obsequium gratum Deo jam sit charitas. Nam charitas seu amor amicitiae postulat indefinite quodvis obsequium gratum Deo, ubi illud in casu particulari exegerit ordo charitatis.
66. Non particularitas, sed universalitas bonorum operum est objectum practicum charitatis, urgens in casu particulari, ubi hoc vel illud determinatum opus exegerit ordo charitatis.
67. Falsum est, charitatem à me constitui in nuda voluntate se salvandi, aut quomodocunque vivendi christianè,
R.D. Amort. U nisi

nisi addatur efficax propositum indefinitum placendi Deo per quævis opera Deo accepta, quæ in casu particulari exegerit ordo charitatis. Sicut enim charitatis erga proximum objectum practicum sunt omnia opera charitatis, ita tamen ut homo in casu particulari solùm obligetur ad ea, ad quæ pro varietate circumstantiarum adstringit ordo charitatis, ita etiam objectum practicum erga Deum sunt quidem omnia bona opera Deo accepta, ita tamen ut in casu particulari homo solùm obligetur ad ea, quæ hic & nunc pro varietate circumstantiarum sub gravi vel levi exigit rectus ordo amicitiae seu charitatis.

68. Idem explicatur uberius.

69. Falsum est, quòd D. Thomas, dum pro objecto charitatis ponit ultimum finem, ieu beatitudinem, loquatur tantùm de objecto terminativo, non autem de objecto motivo.

70. Charitas juxta D. Thomam non tendit quidem in Deum, ut ex eo aliquod bonum obveniat distinctum à Deo; tendit tamen in Deum, ut ipsemet nobis obveniat per essentiam.

71. Voluntas servandi omnia mandata non est perfecta charitas, nisi sit voluntas exhibendi Deo actus amoris amicitiae practicos, ex suo genere gratuitos, ac vi aliorum mandatorum indubitatos, quoscunque in casu particulari exegerit ordo charitatis.
72. Theologi insignes docent, quod charitas, quae est amor amicitiae, sit compositum ex amore concupiscentiae & benevolentiae. Inter hos est ipse D. Thomas.
73. Amicitia nec apud Aristotelem, nec apud Ciceronem, nec apud D. Thomam est amor purae benevolentiae.
74. Falsum est, quod juxta D. Thomam amor amicitiae mutuam communicationem bonorum respiciat affectu solo benevolentiae.
75. Falsum est, quod in Deo non detur amor concupiscentiae.
76. Falsum est, quod D. Thomas sub nomine concupiscentiae intelligat benevolentiam.
77. D. Thomas non aliter distinguit amorem concupiscentiae ab amore amicitiae, nisi tanquam partem à toto.

78. Textus Apostoli, quòd charitas non quærat, quæ sua sunt, intelligendus est, quòd non quærat bonum privatum, quærat autem bonum sibi & amicis commune.

79. Etiam Deus habet amorem concupiscentiæ.

80. Etsi Christus non habuerit Fidem & Spem Theologicam; ex eo tamen non sequitur, quòd fides & spes non pertineant ad perfectionem Christianam. Ergo etiam ex eo, quòd in sua charitate non potuerit includere amorem concupiscentiæ relatè ad *futuram* beatitudinem essentialem, non sequitur, quòd ille amor concupiscentiæ non pertineat ad perfectionem Christianam.

81. Amor Dei imperfectus potest consistere cum peccato mortali, non autem amor perfectus, in quo consistit perfectio Christiana. Talis autem amor perfectus non consistit in nuda voluntate vivendi quomodocunque christiane, aut in sola voluntate præstandi Deo tantum aliqua particularia obsequia, sed præstandi prorsus omnia, quæ placent Deo, ubi ea exegerit ordo charitatis.

82. Quando D. Paulus dicit : *Vivit in me Christus*; non intelligit, Christum in se operari actiones personæ divinæ, sed conditioni humanæ congruas. Amor boni communis non taxatur ab Ascetis tanquam vitiosus, sed tantum amor boni privati. In amore perfecto per concupiscentiæ amorem Deus solus attingitur ut *finis qui*, sed per amorem benevolentiae tam Deus quam homo sunt *finis cui*, quia utrique volumus bonum per affectum amicitiae unitivum.

83. Virtutes non ponuntur per solum amorem benevolentiae.

84. D. Thomas non docet, quod amor concupiscentiae sit positivè imperfectus, sed tantum negativè, inquantum formaliter non includit amorem simul benevolentiae.

85. Verisimilius est, in illo textu: *Ostende nobis Patrem & sufficit nobis*, optatam fuisse visionem intuitivam Dei.

86. Falsum est, Christum habuisse solum amorem benevolentiae.

87. Falsum est, quod juxta D. Thomam Angeli potius voluerint voluntate electivâ sui destructionem, quam culpam.

88. Richardus à S. Victore non loquitur de puritate amoris , sed de puritate virginea in B. Virgine.
89. Etiam Beati in cœlo adhuc habent amorem concupiscentiæ , seu æternam esuriem stante satietate.
90. Si B. Virgo fuisset parata ad sui annihilationem , ad quam Christus non potuit esse paratus , sequeretur , quòd B. Virgo elicuisset perfectiorem amorem quàm Christus.
91. 92. 93. Affectus stultus , qui D. Augustino affingitur , non laudatur à D. Salesio ; sed dicit , quòd ille affectus potuerit esse *conjunctus cum alio affectu bono*. D. Franciscus Xaverius ardentè optavit visionem Dei beatificam.
94. 95. 96. Amari *propter se* apud D. Augustinum idem sonat , ac eum appeti non propter aliud assequendum.
97. D. Salesius in formali conceptu charitatis includit amorem concupiscentiæ.
98. D. Thomas solùm docet , quòd amans non desideret , sibi aliquid obvenire distinctum à Deo.
99. Etiam D. Chrysostomus solùm docet ,
à Deo

à Deo non esse petendam mercedem distinctam à Deo.

100. 101. 102. Velle uniri cum Deo non est amor benevolentiae purae, sed concupiscentiae & amicitiae.

103. Actus spei, si eliciatur ex motivo charitatis, erit formaliter actus charitatis; & consequenter, si viri perfecti actus spei elicerent habitualiter ex motivo amoris desinteressati, reipsa in iis daretur status habitualis amoris desinteressati damnatus in Fenelonio.

104. Etsi daretur in Fenelonio damnatus status habitualis amoris desinteressati *perpetuo* de se exclusivus timoris poenarum inferni, per hoc tamen staret, quòd in statu habituali amoris desinteressati homo posset aliquando *operari præter habitum* ex timore.

105. Fenelonius à suo statu habituali exclusit etiam timorem filialem, quo timetur separatio à Deo.

106. Non repugnat quidem, ut idem actus procedat ex pluribus motivis se invicem adminiculantibus, non verò, ut procedat ex diversis motivis sibi invicem adversantibus, nempe ex moti-

vo amoris defintereffati, & intereffati.

107. Attritio per hoc ipsum est imperfecta respectivè, quòd respiciat partialiter ad poenam.

108. Metus inferni non potest imperare charitatem, nisi tantum *indirectè* per modum *excitantis* potentias ad consideranda & amplectenda motiva amoris.

109. Metus inferni non potest imperare charitatem *elicitivè*, ita ut motivum metus fiat intrinsecum charitati.

110. Hinc metus condeterminans per modum commotivi intrinseci tollit rationem charitatis perfectæ.

111. Potest tamen cum charitate perfecta concurrere passio timoris.

112. Christus non præcipit absolutè, ut quis operetur ex metu servili, si possit tentationes vincere ex motivo amoris.

113. Aliæ virtutes non possunt ingredi charitatem per modum conspecificativi charitatis consideratæ quoad suum esse formale.

114. Non est verosimile, angelos bonos partialiter abstinuisse à rebellionem ex metu inferni.

115. Sacramentum non facit ex attrito contritum mutando actum, sed habitum.

116. Sola exclusio metus servilis non facit extra Sacramentum contritionem perfectam.

117. Elicere contritionem perfectam solum iis est specialiter arduum, qui prius non fuerunt exercitati in actibus perfectæ charitatis.

118. Juxta D. Thomam charitas perfecta nititur ejicere omnem metum servilem poenarum.

119. Adversarii, dum concedunt, metum excludi à linea seu formalitate charitatis, eoipso debent concedere, quòd contritio non sit justificativa, nisi excludat metum.

120. Non intensio actûs, sed extensio actûs ad actus amoris practicos etiam accidentales & intensio virium facit contritionem extra Sacramentum perfectam ac justificativam.

121. Quando assero, quòd extra Sacramentum *regulariter* non obtineatur gratia, sensus est, quòd à peccatoribus regulariter non ponatur contritio perfecta, quia illa in peccatoribus rara est.

122. Falsum proin est, quòd doceam,
extra Sacramentum *nunquam* dari con-
tritionem justificativam.

123. Contritio tantum debet esse libera
à timore fervili, non à filiali.

124. In Sanctis morientibus tantum erat
passio timoris.

Puritas à metu contritionem tantum ne-
gativè reddit perfectam.

Non potest eadem virtus procedere à di-
versis motivis formalibus.

Dilectio initialis & perfecta conveniunt
quidem quoad actus substantiam in con-
sideratione physica, sed non in consi-
deratione morali.

Non docui, quòd discrimen attritionis
& contritionis extra Sacramentum non
proveniat ab extensione actus vel in-
tensione virium, sed tantum ab unione
ad gratiam; id enim solum docui de
contritione sacramentali. Immo con-
tritio extra sacramentalis necessariò
debet prius esse perfecta in suo esse
materiali, antequam intelligatur esse
informata per gratiam.

125. Quòd dilectio initialis & perfecta
sit idem habitus quoad substantiam non
est singularis sententia, sed commu-
nis.

Neque

Neque est singulare dogma , quòd attritio fiat in Sacramento contritio perfecta per unionem ad gratiam Sacramenti.

126. Neque est nova sententia sed omnium Theologorum , quòd gratia sanctificans in Sacramento obtenta tribuat sufficientiam moralem ad observandam totam legem.

Non docui, quòd attritio à contritione perfecta extra Sacramentum differat per unionem ad gratiam Sacramenti.

Morinus non est falsissimus , sed doctissimus.

127. Liber Lienhardii verè confixus est relatè ad sententias.

128. Non docui, quòd omnis voluntas vivendi christianè *quomodocunque* sit charitas Theologica.

129. Falsum est, quòd juxta me contritio perfecta extra Sacramentum non sit justificativa.

130. P. Virgilius nec demonstravit, nec ex Thaulero demonstrat, quòd actus perfectæ charitatis sit actus puræ benevolentiae.

131. Imprudenter egit P. Virgilius, credendô famæ mendacissimæ, non Lienhardianas, sed meas sententias Romæ fuisse prohibitas. Discat ex Rescripto Romano meliora, & ex Pontasio meliora doceat.

132. P. Virgilius tenetur ad restitutionem famæ, quòd calumniosè scripserit, à me impugnatam fuisse Immaculatam Conceptionem.

133. P. Virgilius calumniosè & imperitè impugnat meas propositiones respicientes Intercessionem B. Virginis.

F I N I S.

Errata Typographica.

Pag.	Lin.	Errata	Lege
42.	5.	- deserois	- desirois
65.	8.	- intrinseca	- extrinseca
77.	27.	- fol. 19. N. 26.	- f. 18. N. 25.
85.	3.	- Hunc actum	- Dico hunc actum
86.	25.	- sit necessarius	- non sit necessarius
88.	22.	- in extensione	- in intensione
109.	9.	- 1. 2. q. 13.	- 1. 2. q. 113.
110.	28.	- <i>sed non</i>	- <i>seu non</i>
114.	23.	- <i>illa</i>	- <i>ita</i>
119.	1.	- f. 17. N. 22.	- f. 17. N. 23.
130.	23.	- ex bonorum	- & bonorum
142.	1. & 2.	- à num. 36.	- citatus à num. 36.
199.	24.	- habitus	- habitus
203.	14.	- essentialis	- essentielles
254.	5.	- vires	- vires deordinatæ vel
260.	30.	- reali	- reali instanti

In Præfatione

5. - 9. Notis - Nobis.

Sedlmayr, Virgil,

Hallucinationes Virgilii Sedlmayr circa Mandatum primum

Augusta Vindelicorum 1749

Polem. 60

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10771979-5

VD18 14379422-001